

คู่มือปฏิบัติงาน

โครงการส่งเสริมการเกษตร
ประจำปีงบประมาณ 2568

สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง
กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คู่มือปฏิบัติงาน

โครงการส่งเสริมการเกษตร

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

ธันวาคม 2567

คำนำ

ด้วยกรมส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการส่งเสริมการเกษตรประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยกำหนดแผนงาน/โครงการ พร้อมจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานเพื่อให้สำนักงานเกษตรจังหวัดใช้เป็นกรอบจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ให้สอดคล้องกับบทบาท หน้าที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ตลอดจนความต้องการ ความจำเป็นของสภาพแวดล้อมและบริบทของพื้นที่

สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ได้จัดทำเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในงบประมาณ พ.ศ. 2568 ให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับรายละเอียดของแต่ละโครงการ และกิจกรรมย่อย โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จากกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 5 แผนงาน 15 โครงการ เกษตรกรเป้าหมายที่จะต้องได้รับการพัฒนาตามเงื่อนไขโครงการ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จำนวน 1,425 ราย

ขอขอบคุณ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงาน ทั้งในสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุงและสำนักงานเกษตรอำเภอ 11 อำเภอในจังหวัดพัทลุง จะนำไปใช้เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร และการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

ธันวาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
1. โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน	1
2. โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร)	9
3. โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	17
4. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ	37
5. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่ อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์	54
6. โครงการตลาดเกษตรกร	81
7. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต	89
8. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	143
9. โครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer))	178
10. โครงการพัฒนาเกษตรกรเพื่อให้บริการทางการเกษตร	190
11. โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	194
12. โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร	211
13. โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน	218
14. โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	223
15. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมการขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ	231

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

คู่มือโครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

จังหวัดพัทลุง

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น พลังทางสังคม
  - แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสถานการณ์ประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 7.7 ล้านครัวเรือน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2566) และพบว่า ภาคการเกษตรยังต้องเผชิญปัญหาและได้รับความเดือดร้อนต่าง ๆ ทั้งด้านการผลิตรายได้ และคุณภาพชีวิต เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนภัยธรรมชาติ ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าว การขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา จำเป็นที่จะต้องมีการมีข้อมูลที่เกี่ยวข้อง มีแผนการพัฒนาการเกษตรเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ตลอดจนการเฝ้าระวังและแจ้งเหตุภัยธรรมชาติ เหตุการณ์ฉุกเฉินทางการเกษตรต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบจะได้ดำเนินการแก้ไข ช่วยเหลือ ได้อย่างทันต่อเหตุการณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตร การให้บริการแก่เกษตรกรในระดับพื้นที่มาโดยตลอด ซึ่งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าว ผ่านการดำเนินงานพัฒนาอาสาสมัครเกษตร (อกษ.) ในแต่ละสาขาที่หน่วยงานนั้น ๆ เป็นผู้รับผิดชอบ โดยเกษตรหมู่บ้าน (กม.) ถือเป็นอาสาสมัครเกษตร (อกษ.) ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่เปรียบเสมือนเป็นเครือข่ายการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่ในระดับพื้นที่ ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในการขับเคลื่อนพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ซึ่งถือเป็นผู้แทนของ อกษ. ที่มีในหมู่บ้านคัดเลือกตามกระบวนการเป็นผู้แทนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน 1 คน/หมู่บ้าน เรียกว่าอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) และแต่งตั้งคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรในระดับต่าง ๆ ภายใต้ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2563 เพื่อให้การพัฒนาและขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีการจัดประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงาน สัมมนาเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานอาสาสมัครเกษตร และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของอาสาสมัครเกษตรในแต่ละระดับต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนพัฒนาอาสาสมัครเกษตรให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรให้มีแนวคิดความรู้ ทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและการปฏิบัติงานสนับสนุนภาครัฐตามบทบาทหน้าที่ และส่งเสริมเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรให้มีความเข้มแข็ง และเชื่อมโยงหน่วยงานภาคีต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตร รวมถึงการสร้างการรับรู้ในงานอาสาสมัครเกษตร การสร้างขวัญกำลังใจและเชิดชูเกียรติอาสาสมัครเกษตรในฐานะผู้มีจิตอาสาทำงานเพื่อสังคมต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อเพิ่มศักยภาพของอาสาสมัครเกษตร ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานพัฒนาการเกษตรของพื้นที่ และการทำงานของหน่วยงานในพื้นที่
- 3.2 เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการทำงานให้แก่อาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- 3.3 เพื่อสร้างการรับรู้งานด้านอาสาสมัครเกษตรต่อสาธารณชน

4. เป้าหมาย

- 4.1 การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตร
  - 1) ประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัดพัทลุง เป้าหมายประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัดพัทลุง และคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรจังหวัด (อกษ.จ) จังหวัดพัทลุง รวมจำนวน 16 คน
- 4.2 การส่งเสริมและพัฒนากิจการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตร
  - 1) อบรมพัฒนาทักษะเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (.อกม) เป้าหมายประกอบด้วย อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) อำเภอละ 10 ราย รวมจำนวน 110 ราย
  - 2) จัดเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตร ระดับจังหวัด เป้าหมายประกอบด้วย คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอ (อกษ.อ) อำเภอละ ราย 2 รวมจำนวน ราย 22
  - 3) จัดเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตร ระดับอำเภอ เป้าหมายประกอบด้วย คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอ หรืออาสาสมัครเกษตร (อ.อกษ) ราย ยกเว้นอำเภอ 4 เป็นผู้แทนของแต่ละตำบล และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง อำเภอละ (.อกม) หมู่บ้านละ 1 หมู่บ้าน รวมจำนวน 7

5. สถานที่ดำเนินการ

- 5.1 สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง หรือ
- 5.2 สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือ
- 5.3 สถานที่อื่น ๆ ตามความเหมาะสม

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตร

6.1.1 การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรเชิงพื้นที่

- 1) ประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัด จำนวน 1 ครั้ง เพื่อบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานพัฒนาอาสาสมัครเกษตร โดยมีเป้าหมายเป็น ผู้แทน หน่วยงานตามคำสั่งคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด และผู้แทนคณะกรรมการอาสาสมัคร เกษตรจังหวัด (อกษ.จ) จำนวน 2 คน รวมจำนวน 16 คน เพื่อพิจารณาแผนบริหารจัดการความเสี่ยงภาค การเกษตรของจังหวัด พร้อมผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ปัญหา อุปสรรค ของการดำเนินงานอาสาสมัคร เกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ และพิจารณากำหนดแนวทางการปรับปรุง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ของจังหวัด โดยการบูรณาการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้สามารถ ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเกษตรจังหวัด สรุปรายงานการประชุม พร้อมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ผ่านช่องทางของหน่วยงานสู่สาธารณชนต่อไป

6.2 การส่งเสริมและพัฒนากิจการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตร

6.2.1 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครเกษตร

1) อบรมพัฒนาทักษะเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อบรมให้ความรู้ และทักษะที่จำเป็นให้กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 1 ครั้ง 1 วัน เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อเกษตรกร และเพิ่มสมรรถนะในการเป็นเกษตรกรผู้นำ ที่มีความรู้และสามารถให้บริการแนะนำเกษตรกรในพื้นที่ได้ โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) อำเภอละ 10 ราย รวมจำนวน 110 ราย โดยพิจารณาจากการเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในพื้นที่อำเภอ

(2) ประเมินผลวัดความรู้ก่อนอบรม (Pre-test) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด (รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือ)

(3) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ตามกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) และเจ้าหน้าที่ โดยมีกรอบประเด็นการพัฒนา ดังนี้

(3.1) ความรู้ ทักษะด้านวิชาการและเทคโนโลยีการเกษตร เพื่อมุ่งเน้นให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีองค์ความรู้ แนวคิด และหลักการในการทำการเกษตรที่ดีและทันสมัย สามารถนำไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) และแนะนำให้เกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเบื้องต้นได้ เช่น เทคโนโลยีด้านการทำการเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) การทำการเกษตรสมัยใหม่/การทำการเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Climate Smart / Regenerative Agriculture) เป็นต้น หรือ ประเด็นการทำการเกษตรอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วว่าเป็นประโยชน์ เป็นนวัตกรรมที่น่าสนใจ และจำเป็นต่ออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่ควรรู้เท่าทันเทคโนโลยีทางการเกษตร พร้อมเน้นย้ำความสำคัญของทักษะที่จำเป็นต่อเกษตรกร 5 ทักษะ ให้ อกม. เกิดความตระหนักรู้ เท่าทันต่อสถานการณ์ในการทำการเกษตรในยุคปัจจุบัน ได้แก่

(ก) ทักษะ Growth Mindset & Anti Fragile การคิดและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

(ข) ทักษะ Learning Skill การเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ และจดจำข้อมูลใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(ค) ทักษะ Financial Literacy ความรู้ทางการเงิน เป็นความสามารถในการเข้าใจและบริหารจัดการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการทำการตัดสินใจทางการเงินอย่างชาญฉลาด

(ง) ทักษะ Digital Literacy ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบ รวมถึงการเข้าใจและประเมินข้อมูลที่พบในโลกดิจิทัล

(จ) ทักษะ ESG Literacy ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ Environmental, Social, and Governance (ESG) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินความยั่งยืนขององค์กรโดยสามารถคัดเลือกข้อมูลวิชาการ หรือ Case Study ที่เกี่ยวข้องกับทักษะทั้ง 5 ข้อ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจในทักษะดังกล่าวให้กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

(3.2) ความรู้ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เพื่อมุ่งเน้นให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และสามารถสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามกรอบประเด็นเรียนรู้ ดังนี้

(ก) การมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ต้องเรียนรู้ เข้าใจ และพัฒนาทักษะในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เช่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การจัดการความขัดแย้ง การทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำ เป็นต้น พร้อมทั้งสำรวจข้อมูลการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลของระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอย่างไร นำไปสู่การวางแผนการทำงานของ อกม. ต่อไป

(ข) การวิเคราะห์ประเมินและจัดการความเสี่ยงของชุมชนและสังคมเกษตรอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ต้องเข้าใจและประเมินความเสี่ยงข้อมูลพยากรณ์ และสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ข้อมูลการเกษตร ภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และราคาสินค้าเกษตร เป็นต้น เพื่อสามารถหาแนวทางจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(ค) การติดตามเฝ้าระวังความเสี่ยง แจ้งเตือน และรายงานการสะท้อนปัญหาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ต้องสามารถกำหนดแผนการติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ภัยธรรมชาติ การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และราคาสินค้าเกษตร เป็นต้น กำหนดวิธีการติดตามเฝ้าระวัง เช่น การสำรวจแปลงปลูกในพื้นที่ การสอบถามจากเกษตรกรในพื้นที่ เป็นต้น พร้อมกำหนดช่องทางการรายงานข้อมูลให้กับผู้เกี่ยวข้องเพื่อการใช้ประโยชน์จากข้อมูลต่อไป

(ง) การวิจัยและทดสอบเพื่อพัฒนาการเกษตร อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ต้องมีความเข้าใจในการเก็บข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่ เพื่อนำมาวิเคราะห์ ทดลอง ให้เห็นผลเชิงประจักษ์ เกิดเป็นองค์ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์ที่สามารถเผยแพร่และแก้ปัญหาให้กับชุมชนได้ ตัวอย่างเช่น การพัฒนาพันธุ์พืช การวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพดิน การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช การจัดการน้ำ เป็นต้น

จ) ทักษะอื่น ๆ (ตามที่เห็นสมควรว่าจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

(4) สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการประเมินผลวัดความรู้หลังอบรม (Post-test) และจัดทำรายงานสรุปผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ฯ ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดรวบรวมตามแผนที่จังหวัดกำหนด (รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือ)

6.2.2 การเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อสนับสนุนงานภาครัฐ

1) เวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรระดับจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการจัดเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จำนวน 1 ครั้ง 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกเป้าหมายคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอ (อกษ.อ) ที่เป็นคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรจังหวัด (อกษ.จ) หรืออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นผู้แทนของแต่ละอำเภอ อำเภอละ 2 ราย รวมจำนวน 22 ราย

(2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลภาคการเกษตรในพื้นที่ และวิเคราะห์ความเสี่ยงของภาคการเกษตรของพื้นที่จังหวัด ตามประเด็น ดังนี้

- (2.1) การผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่
- (2.2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- (2.3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- (2.4) สังคมเกษตรกรรมกับการยอมรับเทคโนโลยี
- (2.5) การบริการทางการเกษตรที่เปลี่ยนแปลง
- (2.6) การบริหารจัดการต้นทุนและกระแสเงินสดของเกษตรกร

(3) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับผู้เข้าร่วมเวทีฯ นำข้อมูลทีวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นมาพิจารณาประเมินความเสี่ยงต่อการเกษตรในพื้นที่ โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นวิทยากรกระบวนการในเชื่อมโยงข้อมูลความเสี่ยงที่วิเคราะห์นำมาวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของจังหวัด และกำหนดกรอบการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรกรที่สามารถสอดคล้องกับการจัดการความเสี่ยงที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งสร้างช่องทางการสื่อสารของเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ระดับจังหวัด สำหรับการแจ้งข้อมูลข่าวสารและขับเคลื่อนงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเชื่อมโยงข้อมูลความเสี่ยงที่ได้ ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัดรวบรวมแผนบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของอำเภอรวบรวมเพื่อจัดทำ (ร่าง) แผนบริหารจัดการความเสี่ยงของจังหวัด นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการบริหารอาสาสมัครเกษตรจังหวัดเพื่อพิจารณาต่อไป

2) เวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรกรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรระดับอำเภอ

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการเกษตรชุมชน ระดับอำเภอ จำนวน 1 ครั้ง 1 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกเป้าหมายคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรตำบล (อกษ.ต) ที่เป็นคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรอำเภอ (อกษ.อ) หรืออาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นผู้แทนของแต่ละตำบล และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง อำเภอละ 4 ราย ยกเว้นอำเภอเมืองพัทลุงและควนขนุน อำเภอละ 7 ราย รวมจำนวน 50 ราย

(2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการข้อมูลด้านการเกษตรในพื้นที่ โดยนำกรอบแผนบริหารความเสี่ยงภาคการเกษตรของจังหวัด มาใช้เป็นแนวทางในการร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่อการทำการเกษตรในพื้นที่อำเภอ ตามกรอบประเด็น ดังนี้

- (2.1) การผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่
- (2.2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- (2.3) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
- (2.4) สังคมเกษตรกรรมกับการยอมรับเทคโนโลยี
- (2.5) การบริการทางการเกษตรที่เปลี่ยนแปลง
- (2.6) การบริหารจัดการต้นทุนและกระแสเงินสดของเกษตรกร

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอและอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) จัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของอำเภอ ให้สอดคล้องกับข้อมูลตามประเด็นที่วิเคราะห์ข้างต้น พร้อมจัดทำแผนปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านที่สอดคล้องกับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรของอำเภอ และสร้างช่องทางการสื่อสารสำหรับแจ้งข่าวสารและรับทราบข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นวิทยากรกระบวนการ ทำหน้าที่ตั้งประเด็นและกระตุ้นให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนให้ได้ข้อมูลมากที่สุด เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาประเมินความเสี่ยงต่อการเกษตร

ในพื้นที่ และรับทราบข้อมูลร่วมกัน และสรุปข้อมูลส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อรวบรวมจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงภาคการเกษตรของจังหวัด เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

หมายเหตุ : 1. สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

2. กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการจัดทำรายละเอียด แบบฟอร์มในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามข้อ 6.2 (รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือ)

3. สำนักงานเกษตรอำเภอจัดส่งข้อมูลผลการดำเนินกิจกรรมให้สำนักงานเกษตรจังหวัดรวบรวมภายในระยะเวลาไม่เกิน 30 วัน หลังจากดำเนินกิจกรรมครบถ้วน

4. สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดส่งแผนบริหารความเสี่ยงภาคการเกษตรของจังหวัดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา ในรูปแบบไฟล์เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลในระดับเขต

5. สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านของจังหวัด ประจำปี 2568 พร้อมทำหนังสือแจ้งส่งรายงานดังกล่าวฯ พร้อมแนบลิงก์ไฟล์รายงานมากับหนังสือ นำส่ง (ไม่ต้องส่งเล่มรายงานจริง) ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา และกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2568

7. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม 2567 - เดือนกันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตร												
1.1 การขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรเชิงพื้นที่												
1) ประชุมคณะกรรมการบริหารงานอาสาสมัครเกษตรจังหวัด						↔						
2. การส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตร												
2.1 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครเกษตร												
1) อบรมพัฒนาทักษะเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)			↔									
2.2 การเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อสนับสนุนงานภาครัฐ												

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2568							
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68
1) เวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรระดับจังหวัด				↔							
2) เวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงภาคการเกษตรระดับอำเภอ					↔						

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (Output)

9.1.1 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 110 ราย ได้รับการอบรมและพัฒนาทักษะเพิ่มศักยภาพ

9.1.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) จำนวน 50 ราย ได้เข้าร่วมเวทีเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเพื่อการเรียนรู้และบริหารจัดการความเสี่ยงของภาคเกษตร

9.1.3 มีแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการเกษตรชุมชนระดับอำเภอและจังหวัด

9.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

9.2.1 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ ทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพการเกษตรสามารถวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพื้นที่และสินค้า ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้นสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเกษตรกรในพื้นที่

9.2.2 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ ข้อมูล และทักษะการปฏิบัติงานสามารถสนับสนุนงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตร และให้บริการช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้

9.2.3 เกิดเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็งของอาสาสมัครเกษตร ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลและสนับสนุนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.2.4 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของการทำงานด้านจิตอาสา

9.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 110 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการประกอบอาชีพและพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตร เพื่อนำไปปรับใช้ในการผลิตในการประกอบอาชีพการเกษตรของตนเองและการปฏิบัติงานในบทบาทอาสาสมัครเกษตร

เชิงคุณภาพ

- ร้อยละ 70 ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้และสามารถปฏิบัติงานสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐได้ตรงตามนโยบายภาครัฐ และให้บริการช่วยเหลือแก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีสมรรถนะ ความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาอาชีพการเกษตรของตนเอง มีความพร้อมในการเป็นเกษตรกรผู้นำ และมีกระบวนการปฏิบัติงานในฐานะภาคีเครือข่ายการพัฒนาการเกษตร ประสานความช่วยเหลือ สนับสนุนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์ที่รวดเร็วและครอบคลุมทั่วถึง

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

ร้อยละ 70 ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ที่เข้าร่วมอบรมพัฒนาทักษะเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จากกระบวนฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (rbm.doe.go.th) โดยการบันทึกข้อมูลตามแบบ กสก. และรายงานผลการบันทึกข้อมูลจากระบบดังกล่าว และ/หรือประเมินผลจากแบบรายงานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยการรวบรวมแบบรายงาน วิเคราะห์ และสรุปผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการฯ

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร 0 7461 3193

1. นายमितร ยอดทอง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทรศัพท์ : 06 2359 5245

2. นางสาวปวีศา รุ่งขาว

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ : 08 6813 8378

 ดาวันโหลดเอกสารที่เกี่ยวข้อง
 โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร)

ขับเคลื่อนการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ : (03) การเกษตรสร้างมูลค่า
  - แผนแม่บทย่อย : เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ
- 1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
  - ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- 1.4 แผนปฏิรูปประเทศ : ด้านเศรษฐกิจ

2. หลักการและเหตุผล

โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (ระบบส่งเสริมการเกษตร) ขับเคลื่อนการทำงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 เป็นงานตามบทบาทภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยมีระบบส่งเสริมการเกษตร การฝึกอบรมและเยี่ยมเยียนเกษตรกร (Training and Visit System : T & V System) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อให้ภารกิจต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับต่าง ๆ ผ่านเวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การชี้แจงทำความเข้าใจ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานส่งเสริมการเกษตร ทั้งภายในกรมส่งเสริมการเกษตร และกับหน่วยงานวิชาการหรือวิจัยอื่น ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ เป็นเวทีเชื่อมโยงวิชาการจากแหล่งความรู้ทางวิชาการไปสู่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นเวทีในการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นประเด็นเร่งด่วนของการดำเนินงานในพื้นที่ที่เกิดขึ้น

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชี้แจงทำความเข้าใจ การนำเสนอผลงาน และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
- 3.2 เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมการนำผลงานวิจัย/ผลงานวิชาการไปใช้ประโยชน์

4. เป้าหมาย

- 1) เกษตรจังหวัด/เกษตรอำเภอ
- 2) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ของสำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ
- 3) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

5. สถานที่ดำเนินการ

- 5.๑ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW) ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด
- 5.๒ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอประจำสัปดาห์ (Weekly Meeting : WM) ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรอำเภอ

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

๑) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW)

- สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ บุคคลเป้าหมายในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของจังหวัดและอำเภอ มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ การขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมการเกษตรที่สำคัญ การกำหนดแผนการปฏิบัติงาน การติดตาม นิเทศงาน พร้อมทั้งการสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอประจำสัปดาห์ (Weekly Meeting : WM)

- เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ เพื่อให้ นักส่งเสริมการเกษตร ได้แลกเปลี่ยนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา รวมทั้งวางแผนการดำเนินงานในช่วงสัปดาห์ถัดไป และปรับปรุงข้อมูล รวมทั้งติดตามแก้ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน

- กำหนดให้อำเภอจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ จัดทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยให้แต่ละอำเภอกำหนดเป็นวันเดียวกันทุกสัปดาห์

*** หมายเหตุ กิจกรรมการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร มีรายละเอียดประกอบการดำเนินงาน ดังนี้

๑. จำนวนครั้งในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และบุคคลเป้าหมายผู้เข้าร่วมเวทีฯ ต้องไม่น้อยกว่าที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดในแบบ คง.๒

๒. พิจารณาการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้เลือกรูปแบบ Onsite เป็นอันดับแรก หากมีเหตุผลหรือความจำเป็นที่ไม่สามารถจัดรูปแบบ Onsite ได้ สามารถปรับรูปแบบการจัดเวทีในรูปแบบอื่น ๆ เช่น แบบผสมผสาน หรือ Online โดยพิจารณาการจัดตามความเหมาะสมของงบประมาณ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละพื้นที่ในช่วงเวลานั้น ๆ

6.2 การขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่

- ใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยมองเป้าหมาย พื้นที่ - คน - สินค้า เข้าด้วยกัน

- ใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) กลุ่มแปลงใหญ่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้าน ยุวเกษตรกร Smart Farmer Young Smart Farmer และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นเครื่องมือและกลไกช่วยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ

- ใช้การจัดการความรู้ และกระบวนการวิจัยในงานประจำ (R2R) ช่วยในการแสวงหาองค์ความรู้

6.3 การติดตามงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อติดตามงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ร่วมกันวางแผนการออกติดตามงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และออกติดตามงานเพื่อขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร รับทราบปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานในพื้นที่ และร่วมแก้ไขปัญหานั้น เมื่อออกติดตามงานแล้วให้ร่วมกันสรุปผลการติดตาม เพื่อรายงานกรมส่งเสริมการเกษตรต่อไป

6.4 การนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานติดตามนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) วางแผนการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ที่คณะทำงานฯ แต่ละคณะรับผิดชอบ (ปีละ 3 ครั้ง : ครั้งที่ 1 ช่วงเดือนธันวาคม ครั้งที่ 2 ช่วงเดือนเมษายน ครั้งที่ 3 ช่วงเดือนสิงหาคม) เพื่อนิเทศงาน และขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร เติมเต็มองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง รับทราบปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานในพื้นที่และร่วมแก้ไขปัญหา รวมทั้งร่วมกันสรุปผลการนิเทศงาน

6.5 การรายงานแผน - ผลการปฏิบัติงาน

เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน ทุกระดับ เข้าไปรายงานแผนและผลการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร ทางโปรแกรมระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตามระบบส่งเสริมการเกษตร (<https://tandv.doae.go.th>) รายละเอียดการใช้งานโปรแกรมตามคู่มือ “การใช้งานระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ตามระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System)” (<http://new.research.doae.go.th/?p=8799>)

- แผน - ผลการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

- เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน บันทึกแผนการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยหัวหน้าที่มีอำนาจอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ครอบอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนนั้น

- เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรทุกคน บันทึกผลการปฏิบัติงาน (รายบุคคล) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป

- แผน - ผลการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

- เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานระบบส่งเสริมการเกษตร (Focal Point) ของสำนักงานเกษตรจังหวัด ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บันทึกแผนการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) บันทึกแผนการปฏิบัติงาน(หน่วยงาน) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน โดยหัวหน้าที่มีอำนาจอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน(หน่วยงาน) ครอบอนุมัติแผนการปฏิบัติงาน ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนนั้น

- เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานระบบส่งเสริมการเกษตร (Focal Point) ของสำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกผลการปฏิบัติงาน (หน่วยงาน) ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 – กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร												
1.2 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW)		←→							←→			
1.3 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับระดับอำเภอ ประจำสัปดาห์ (Weekly Meeting : WM)	←											→
2. การขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่	←											→
3. การติดตามงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร												
3.1 ระดับจังหวัด		←									→	
4. การนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร			↔				↔				↔	
5. การรายงานแผน - ผลการปฏิบัติงาน	←											→

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

- สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร

- เจ้าหน้าที่เกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้แบบมุ่งเป้าหมายและพร้อมขยายผลสู่เกษตรกร

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

- เจ้าหน้าที่ทุกระดับ ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถและมีความพร้อมในการให้บริการงานส่งเสริมการเกษตร

9.3 ตัวชี้วัด

- **เชิงปริมาณ**
  1. จำนวนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินส่งเสริมการเกษตร
  2. จำนวนองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ได้จากเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร
- **เชิงคุณภาพ** เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถใช้ระบบส่งเสริมการเกษตรไปขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรให้บรรลุตามเป้าหมาย

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- **เชิงปริมาณ** เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 70 นำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร และสามารถแก้ปัญหาได้
- **เชิงคุณภาพ** เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถนำองค์ความรู้ งานวิจัยพร้อมใช้ ผลงานวิชาการด้านการเกษตร ไปถ่ายทอดความรู้ และให้บริการทางการเกษตรแก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

11. การประเมินผลโครงการ

11.1 จำนวนครั้งการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร และจำนวนผู้เข้าร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร

11.2 รายงานผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามระบบส่งเสริมการเกษตร ติดตาม ปีละ 2 ครั้ง (ทุก 6 เดือน)

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร 074 615 690

1) นายสมชาย พรเพชรแก้ว	หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร ๐๙๔ ๕๘๔ ๗๔๔๔
2) นางสาวฐิติมา จรูญรัตน์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร ๐๙๓ ๖๓๒ ๘๗๘๓

โปรแกรมระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูล
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบล
ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System)”

คู่มือ “การใช้งานระบบจัดเก็บและนำเสนอข้อมูล
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
ระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System)”

ภาคผนวก ก

แนวทางการดำเนินงาน

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดับอำเภอ (District Workshop : DW)

1. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (District Workshop : DW) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับอำเภอ (DW) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1.1 ระยะเวลาการจัดเวทีระดับอำเภอ

- ครั้งที่ 1 ช่วงประมาณเดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2567 – มกราคม พ.ศ. 2568
- ครั้งที่ 2 ช่วงประมาณเดือน มิถุนายน – สิงหาคม พ.ศ. 2568

1.2 บุคคลเป้าหมาย ประกอบด้วย

- 1) เกษตรจังหวัด/เกษตรอำเภอ
- 2) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ของสำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ
- 3) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

1.3 หน่วยงานรับผิดชอบ ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ

แนวทางการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับอำเภอ (DW)

- 1) เป็นเวทีในการชี้แจงแผนงานโครงการ การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย
- 2) เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรของแต่ละหน่วยงาน โดยให้แต่ละหน่วยงานนำเสนอผลการดำเนินงาน และถอดองค์ความรู้จากการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน
- 3) เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานทางวิชาการหรือประเด็นที่เป็นปัญหา (Hot Issue) ในการดำเนินงานในพื้นที่ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม แมลงศัตรูพืชระบาด
- 4) ผลการดำเนินงานเชื่อมโยงความร่วมมือและขับเคลื่อนงานวิจัยร่วมกับมหาวิทยาลัย ที่ลงนาม MOU
- 5) เป็นเวทีร่วมกันแก้ปัญหาให้กับเกษตรกร วิเคราะห์ศักยภาพ โอกาส และความต้องการของเกษตรกร และนำประเด็นดังกล่าวกำหนดเพื่อให้เกษตรกรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)

2. ประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ DW

2.1 ประเด็นแลกเปลี่ยนภาคบังคับที่ทุกจังหวัดต้องดำเนินการ

(ต้องมีประเด็นภาคบังคับอย่างน้อย 1 ประเด็น)

- 1) Adaptive Advantage : การปรับรูปแบบจากปัจจุบันไปสู่การเกษตรที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และวิธีการที่สามารถลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันที่มากขึ้น
- 2) Transformer Agriculture : เปลี่ยนการเกษตรที่ใช้แรงงานเป็นหลักไปสู่การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้มข้น เพื่อก้าวข้ามข้อจำกัดด้านทรัพยากร ซึ่งจะสร้างผลตอบแทนสุทธิที่ดีกว่า
- 3) Turn Around : พลิกโฉมจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นเกษตรผสมผสานที่สร้างแหล่งรายได้หลากหลายเพื่อลดความเสี่ยงด้านการเงิน
- 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลความเสี่ยง และแนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงองค์กร

5) ยกระดับศูนย์ปฏิบัติการสู่การเป็นสถาบันพัฒนาการเกษตรเพื่อความยั่งยืน (Academy of Smart Agriculture)

6) แปลงเกษตรมูลค่าสูง/ปรับโครงสร้างการผลิตสู่เกษตรมูลค่าสูง

7) การระบาดของแมลงศัตรูพืช โรคพืช การพยากรณ์การระบาด การบริหารจัดการ แนวทาง การป้องกันการแก้ไขปัญหา การฟื้นฟู และยกกรณีตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ (Base practice)

2.2 ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ทุกจังหวัด สามารถเลือกไปจัดเวทีตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

- 1) สถานการณ์เร่งด่วนที่เกิดขึ้นในพื้นที่
- 2) การพัฒนากาแฟ เพื่อเข้าสู่มาตรฐาน SCA : Specialty Coffee Association
- 3) การส่งออกกล้วยหอมทอง
- 4) การทดแทนการนำเข้าข้าวโพดอาหารสัตว์
- 5) การส่งเสริม Plant Base food
- 6) การขับเคลื่อนแม่ฮ่องสอนโมเดล
- 7) การพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ โดยเกษตรกรรุ่นใหม่และวิสาหกิจชุมชน
- 8) การขึ้นทะเบียนผู้ให้บริการภาคเกษตร
- 9) สื่อและกระบวนการเรียนรู้สมัยใหม่
- 10) การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เกษตรมูลค่าสูง (Zoning by Agri Map)
- 11) การนำระบบส่งเสริมการเกษตรไปขับเคลื่อนงานในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม
- 12) การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล/อำเภอ
- 13) การแลกเปลี่ยนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ (8 Partnership : ศพก. แปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน ยุวเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร Smart Farmer /Young Smart Farmer ศจช. และศดปช.
- 14) เรื่องอื่น ๆ

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด เลือกประเด็นตามสถานการณ์ ความเหมาะสม ของพื้นที่ที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น โดยกำหนดสัดส่วนประเด็นในการจัดเวทีฯ ให้เหมาะสมกับเวลาในการจัดเวทีฯ และร่วมกันหาแนวทาง วิธีการดำเนินงาน และการแก้ไขปัญหา

2.3 การรายงานผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการจัดเวทีฯ ตามหัวข้อ แบบฟอร์ม และเวลาที่กรมกำหนด

ภาคผนวก ข

แบบฟอร์มการติดตามนิเทศงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร
สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ .....

ประเด็น/โครงการ ที่ติดตามนิเทศงาน	ข้อค้นพบ	ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะจากทีมติดตามนิเทศ	ข้อเสนอแนะของจังหวัด
๑.				
๒.				
๓.				

***หมายเหตุ ขอให้ออก สสท.ที่ 1 - 6 ดำเนินการสรุปผลการติดตามนิเทศงานในภาพรวมรายโครงการ

คู่มือโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรมส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย
- 1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายเหตุที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

2. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของภาคการผลิตสินค้าเกษตรได้รับผลกระทบโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิตสินค้าเกษตร พบการระบาดของศัตรูพืชสร้างความเสียหายอย่างรวดเร็วและรุนแรงมากขึ้น ทั้งจากศัตรูพืชอุบัติใหม่และศัตรูพืชประจำถิ่นแต่สร้างความเสียหายรุนแรงมากกว่าเดิม ระบาดขยายพื้นที่เป็นวงกว้างอย่างรวดเร็ว อีกทั้งพืชที่เกษตรกรปลูกมีความอ่อนแอมากกว่าในอดีตเนื่องจากสภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์ เพราะขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างถูกต้อง ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่การผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ ที่สำคัญส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร นอกจากนี้ยังอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านอาหารหากไม่สามารถควบคุมสถานการณ์หรือจัดการแก้ปัญหาได้อย่างทันทั่วถึง และจากสถานการณ์ดังกล่าวกลับพบว่า พฤติกรรมในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรส่วนใหญ่คือการพึ่งพาสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่เกินความจำเป็น และบำรุงรักษาต้นพืชด้วยปุ๋ยเคมีอย่างไม่ถูกต้อง เนื่องจากใช้ง่าย สะดวก หาได้ในท้องตลาดทั่วไป ส่งผลให้ศัตรูพืชเกิดความต้านทานต่อสารเคมี ทำให้ต้องใช้ซ้ำในปริมาณมากขึ้น เกิดสารตกค้างในผลผลิต และใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณที่มากขึ้น เพราะเข้าใจว่าจะสามารถบำรุงต้นพืชให้แข็งแรงได้ดี เกิดเป็นปัญหาโครงสร้างดินเสื่อมโทรม สวนทางกับแนวโน้มของผู้บริโภคในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารที่มีความปลอดภัย อาหารที่มาจากการทำงานเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จึงทำให้ภาครัฐต้องขับเคลื่อนนโยบายเน้นส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัยและใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมการเกษตรได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว จึงขับเคลื่อนการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตร ให้ความสำคัญกับการจัดการสุขภาพพืชให้แข็งแรง ตั้งแต่จัดการดิน ปุ๋ย จัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน สนับสนุนให้มีการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี หรือหากจำเป็นต้องใช้ก็ต้องมีการใช้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และเกษตรกร รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรผู้นำให้เข้ามามีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางการพัฒนางานอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยในระดับพื้นที่ เพื่อเป็นที่พึ่งของเกษตรกรโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลได้มีโอกาสในการเข้าถึงบริการได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุมพื้นที่มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การสร้างเสริมความแข็งแกร่งให้กับพืชด้วยหลักการจัดการสุขภาพพืชที่เหมาะสม ยังเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร มุ่งยกระดับให้ผลผลิตทางการเกษตรได้มาตรฐานด้านปริมาณ คุณภาพ และความปลอดภัย ที่จะทำให้อาชีพการเกษตรเป็นอาชีพที่สร้างรายได้แก่เกษตรกร และเกิดเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ยั่งยืนต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 พัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้และสามารถจัดการสุขภาพพืช (ดิน ปุ๋ย และศัตรูพืช) อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และบริบทของเกษตรกร ด้วยวิธีการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 3.2 พัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังโรคพืชและแมลงศัตรูพืชเชิงรุก
- 3.3 พัฒนาเครือข่ายความรู้และการให้บริการด้านสุขภาพพืชในพื้นที่ ที่เกษตรกรเข้าถึงได้

4. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

เกษตรกรผู้ปลูกพืชอาหารที่ยังดำเนินการผลิตแบบพึ่งพาสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างไม่ถูกต้อง จำนวน 445 ราย พิจารณาคัดเลือกจากเกษตรกรผู้ผลิตพืชอาหารในพื้นที่เป้าหมายโครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการสินค้ามูลค่าสูง หรือสมาชิกศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน หรือสมาชิกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน หรือเกษตรกรที่ต้องการเข้าสู่การรับรองมาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ หรือเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ที่ยังคงมีการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอยู่ เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับแรก หากไม่มีจึงคัดเลือกเกษตรกรจากพื้นที่ที่พบการระบาดของศัตรูพืชและมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในปริมาณมาก เข้าร่วมโครงการเป็นลำดับถัดไป

หมายเหตุ: การคัดเลือกเกษตรกรร่วมโครงการ ขอให้พิจารณาให้สอดคล้องกับการตอบตัวชี้วัดของโครงการเป็นสำคัญ

5. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ 11 อำเภอ ของจังหวัดพัทลุง

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ดังนี้

- 6.1 ส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อความปลอดภัยของผลผลิต
- 6.2 เฝ้าระวังการระบาดของศัตรูพืชเชิงรุกและการแจ้งเตือน
- 6.3 ควบคุม ป้องกัน และเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช
- 6.4 พัฒนาเครือข่ายความรู้และบริการด้านการจัดการสุขภาพพืช

โดยมีรายละเอียดวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

6.1 ส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อความปลอดภัยของผลผลิต

6.1.1 ตรวจวิเคราะห์ดินด้วยชุด soil test kit ให้เกษตรกร

โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการตามเงื่อนไขในข้อ 4 จำนวน 330 ราย จากนั้นค้นหาปัญหาสุขภาพพืชและสาเหตุที่ทำให้พืชปลูกของเกษตรกรไม่สามารถเจริญเติบโตได้เป็นปกติ ได้แก่ ปัญหาด้านดิน ศัตรูพืช ตลอดจนพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรที่มีความเสี่ยงที่ส่งผลให้ผลผลิตการเกษตรไม่ปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรตกค้าง ดำเนินการโดย

- 1) ตรวจสอบสภาพดินและความอุดมสมบูรณ์ของธาตุอาหารในดิน โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดจัดหาชุดตรวจวิเคราะห์ดิน Soil test kit เช่น ชุดตรวจสอบ N P K และ pH ในดินแบบรวดเร็ว เป็นต้น จำนวน 11 ชุด ให้กับศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) สำหรับให้บริการตรวจวิเคราะห์ดินพร้อมให้คำแนะนำ

การจัดการดินเบื้องต้นและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ โดยมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอเป็นผู้ให้คำแนะนำ และศูนย์ฯ ที่ได้รับการสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์ดินฯ ไม่ควรเป็นศูนย์ที่ได้รับการสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์ดินฯ จากหน่วยงานอื่น ๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 หรือ หากได้รับงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ๆ เป้าหมายผู้รับบริการตรวจวิเคราะห์ดินต้องไม่ซ้ำกัน บันทึกข้อมูลผลวิเคราะห์ดินและคำแนะนำการใช้ปุ๋ยของผู้ใช้บริการ ศดปช. ตามแบบรายงาน 1 – 4 (แบบรายงานใน QR code) และรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ (กำหนดวันรายงานจะแจ้งให้ทราบต่อไป)

แบบรายงาน 1 - 4

2) จัดทำปฏิทินการปลูกพืช (Crop calendar) และปฏิทินการระบาดของศัตรูพืชที่คาดว่าจะพบในระหว่างฤดูกาลเพาะปลูก วิเคราะห์สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช รวมถึงภัยพิบัติด้านพืชที่อาจเกิดขึ้นจากประวัติที่ผ่านมาในอดีต เพื่อพิจารณาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

3) ประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร (ก่อนเข้าร่วมโครงการ) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของเกษตรกรว่ามีความเสี่ยงต่อการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชผิดวิธีหรือไม่ถูกต้อง ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผลผลิต และรายงานผลการประเมินผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย

4) ตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ก่อนดำเนินโครงการ เพื่อใช้เปรียบเทียบระดับความปลอดภัยของผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตโดยเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้าง ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย ทั้งนี้ หากเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ให้ผลผลิตปีละ 1 ครั้ง สามารถตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรที่ใช้วิธีการจัดการศัตรูพืชแบบเดิม เป็นตัวแทนของผลผลิตก่อนเข้าร่วมโครงการได้ **หมายเหตุ:** กองส่งเสริมการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ยรับผิดชอบการจัดหาชุดสารเคมีตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด

6.1.2 ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรตามสภาพปัญหาที่วิเคราะห์ได้

1) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สภาพปัญหาให้ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่การผลิต จากนั้นออกแบบ/สร้างเป็นหลักสูตรการจัดการสุขภาพพืช ที่มีความสอดคล้องตามสภาพปัญหาของเกษตรกรตามทิววิเคราะห์ได้ในข้อ 6.1.1 อาทิ การจัดการดินและปุ๋ย การอนุรักษ์ดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การจัดการสมดุลดินอาหารในพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน การสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช การวินิจฉัยอาการผิดปกติของพืชที่สำคัญและพบเป็นประจำในพื้นที่ การผลิตและการใช้ปัจจัยควบคุมศัตรูพืชที่ไม่ใช่สารเคมี เช่น เชื้อจุลินทรีย์ แมลงศัตรูธรรมชาติ และสารสกัดธรรมชาติ รวมถึงการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้อง เหมาะสม ปลอดภัย และผลกระทบจากสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

2) ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรตามสภาพปัญหาที่วิเคราะห์ได้ เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการสุขภาพพืชที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพพื้นที่ และบริบทของเกษตรกร ด้วยวิธีการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ต้องทำการประเมินความรู้เกษตรกรทั้งก่อน และ หลังการอบรมด้วย

6.1.3 ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปัจจัยควบคุมศัตรูพืช (ชีวภัณฑ์และการจัดการวิธีต่างๆ) และเทคโนโลยีด้านดินปุ๋ยที่เหมาะสม ในการควบคุมศัตรูพืช โดยเมื่อเกษตรกรได้รับความรู้ตามข้อ 6.1.2 แล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมเป็นพี่เลี้ยงให้เกษตรกรในการวางแผนการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสมกับพืชปลูกและศัตรูพืชที่เป็นปัญหาของเกษตรกร ตั้งแต่การป้องกันการระบาด การสำรวจติดตามสถานการณ์ การควบคุมโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นวิธีการที่**ทำให้ผลผลิตมีความปลอดภัยจากการตกค้างของสารเคมีทางการเกษตร** และดำเนินการจัดหาปัจจัยสำหรับควบคุมศัตรูพืชที่จำเป็นให้กับเกษตรกร ซึ่งหากจำเป็นต้องใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อจุลินทรีย์ แมลงศัตรูธรรมชาติ หรือสารสกัดธรรมชาติ สามารถให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิต โดยสามารถจัดทำแผนความต้องการขอรับการสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ และพ่อแม่พันธุ์ศัตรูธรรมชาติ รวมถึงชีวภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้แต่เกษตรกรยังไม่สามารถผลิตเองได้ ไปยังศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชที่รับผิดชอบเพื่อขอรับการสนับสนุนได้ต่อไป

6.1.4 กำกับ ติดตาม และสนับสนุนให้เกษตรกรปฏิบัติตามเทคโนโลยีที่เหมาะสม ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ลงพื้นที่ (Field visit) เพื่อตรวจเยี่ยมการปฏิบัติของเกษตรกร เก็บข้อมูล รวมถึงการให้คำแนะนำการปฏิบัติในการแก้ปัญหาที่ถูกต้องแก่เกษตรกร ตลอดจนจัดหาเทคโนโลยีเพิ่มเติมสนับสนุนการปฏิบัติของเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.1.5 ประเมินผลความปลอดภัยจากสารเคมีตกค้างในผลผลิตการเกษตร

6.1.5.1 ตรวจสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร (ก่อน-หลัง) โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ

1) ประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร (หลังเข้าร่วมโครงการ) และรายงานผลการประเมินผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย

2) ตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลังการดำเนินโครงการ จำนวน 200 ตัวอย่าง เพื่อเปรียบเทียบระดับความปลอดภัยของผลผลิตทางการเกษตรที่ผลิตโดยเกษตรกรกับก่อนเข้าร่วมโครงการ และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้าง ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย

ทั้งนี้ การรายงานการประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ก่อน – หลังเข้าร่วมโครงการ และการรายงานผลตรวจวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร ก่อน – หลังเข้าร่วมโครงการ ให้รายงานผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doae.go.th/>

--> ระบบการเฝ้าระวังการใช้สารเคมีควบคุมศัตรูพืช ทันทีที่ดำเนินการแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

งบประมาณ : เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดซื้อ/จัดหาชุดตรวจวิเคราะห์ดิน Soil test kit การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรรูปแบบต่าง ๆ ที่จังหวัดพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ค่าใช้จ่ายสำหรับจัดหาวัสดุสำหรับสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช วัสดุสำหรับผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ค่าขนส่งวัสดุ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการติดตามการใช้เทคโนโลยีของเกษตรกร การประเมินผลความรู้เกษตรกร การสนับสนุนการดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายสำหรับจัดซื้อ/จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจวิเคราะห์

สารเคมีทางการเกษตรที่ตกค้างในผลผลิต ค่าใช้จ่ายสำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6.2 เฝ้าระวังการระบาดของศัตรูพืชเชิงรุกและการแจ้งเตือน

6.2.1 สำรวจติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชและการแจ้งเตือน

6.2.1.1 สนับสนุนการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชใน ศจช. และพื้นที่เสี่ยง

สนับสนุนการสำรวจและเก็บข้อมูลในแปลงปลูกพืชทุกสัปดาห์เพื่อติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชใน ศจช. และพื้นที่เสี่ยง โดยในพื้นที่เสี่ยงควรกระจายและครอบคลุมพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด (กลุ่มอารักขาพืช) ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ และเกษตรกรเจ้าของแปลง คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการที่มีความเหมาะสมเป็นแปลงตัวแทนในการสำรวจ และดำเนินการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชพร้อมทั้งรายงานในระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืช และจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doae.go.th/> จำนวน 35 แปลง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1) คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ต้องมาจาก 2 ส่วน คือ

1.1) แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชของ ศจช. โดยคัดเลือกจากแปลงของสมาชิก ศจช. ที่มีความพร้อมและสามารถเก็บข้อมูลศัตรูพืชได้ตลอดฤดูกาลผลิต โดยเป็นแปลงที่ดำเนินการปลูกพืชหลัก หรือพืชรองก็ได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเพาะปลูกขณะนั้น

1.2) แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชในพื้นที่เสี่ยง โดยคัดเลือกจากแปลงปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ 13 ชนิด (ข้าว มันสำปะหลัง มะพร้าว กาแฟ ทุเรียน ลำไย ข้าวโพด สับปะรด ปาล์มน้ำมัน มังคุด ยางพารา เงาะ และอ้อย) หรืออื่น ๆ จำนวนแปลงตามเป้าหมายที่กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยกำหนด (ตาม QR code) ซึ่งต้องเป็นแปลงที่ไม่ซ้ำกับแปลงติดตามฯ ของ ศจช. โดยให้แปลงติดตามฯ กระจายตัวครอบคลุมพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ โดยอาจใช้ Grid เป็นเครื่องมือกำหนดขอบเขต

เป้าหมายแปลงติดตามสถานการณ์ ปี 2568
และคู่มือการสำรวจ

2) กำหนดขนาดพื้นที่สำรวจและดำเนินการสำรวจสถานการณ์ศัตรูพืชทุกสัปดาห์ โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบร่วมกับสมาชิก ศจช. หมอพืชชุมชน และเกษตรกรเจ้าของแปลงฯ ตามวิธีที่ระบุในคู่มือการสำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช (ตาม QR code)

3) จัดทำป้ายประจำแปลงพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช (ขนาด 1.0 เมตร x 0.8 เมตร) ตามตัวอย่าง พร้อมทั้งจัดเตรียมธงสีแดง สีเหลือง และสีเขียว สัญลักษณ์สำหรับแจ้งสถานการณ์ศัตรูพืช (สีแดง หมายถึง พบการระบาด, สีเหลือง หมายถึง เฝ้าระวัง และสีเขียว หมายถึง สถานการณ์ปกติ)

แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช

ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน.....

เจ้าของแปลง.....

ที่ตั้งแปลง.....

ชนิดพืช..... พื้นที่ .....ไร่.....งาน

แปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชในพื้นที่เสี่ยง

เจ้าของแปลง.....

ที่ตั้งแปลง.....

ชนิดพืช..... พื้นที่ .....ไร่.....งาน

- 4) แจ้งเตือนการระบาดตลอดสัปดาห์ โดยใช้สัญลักษณ์ธงที่บอกความหมาย ดังนี้
  - สีเขียว หมายถึง เหตุการณ์ปกติ ไม่พบการระบาดศัตรูพืช
  - สีเหลือง หมายถึง เริ่มพบการระบาดของศัตรูพืช หรือพบศัตรูพืชปริมาณน้อย
  - สีแดง หมายถึง พบการระบาดของศัตรูพืชในระดับที่รุนแรง หรือพบศัตรูพืชปริมาณ

มาก

5) เมื่อทำการสำรวจเสร็จสิ้นในแต่ละสัปดาห์ ต้องนำข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์สถานการณ์การระบาดเพื่อแจ้งเตือนภัยในพื้นที่ พร้อมรายงานข้อมูลออนไลน์ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doae.go.th> ในระบบติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชรายแปลง

งบประมาณ : เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการสำรวจ ป้ายประจำแปลง ธงสัญลักษณ์ อุปกรณ์การสำรวจ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

6.2.2 ประเมินความหนาแน่นและผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการระบาดของศัตรูพืช

1) สุ่มสำรวจเพื่อประเมินความหนาแน่นของศัตรูพืชระดับพื้นที่ (ด้วยวิธีเร่งด่วน RRA) จำนวน 11 อำเภอ ดำเนินการโดย

1.1) คัดเลือกชนิดพืชเศรษฐกิจหลักของอำเภอ 1 ชนิด ที่มักพบการระบาดของศัตรูพืช (เลือกสำรวจ 2 ชนิดกรณีระยะเวลาเพาะปลูกไม่ครบ ๑๐ เดือน) และระบุชนิดศัตรูพืชที่สำคัญอย่างน้อย 3 ลำดับ โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกและให้ข้อมูล (ดำเนินการทุกอำเภอ)

ทั้งนี้ ขอให้รายงานชนิดพืชและศัตรูหลักของพืชที่คัดเลือก ให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2567 (แบบรายงานที่ 1 การคัดเลือกชนิดพืชและศัตรูหลัก ตาม QR code ทำยกิจกรม)

1.2) สำรวจความหนาแน่นของศัตรูหลักของพืชตามข้อ 1.1) โดยใช้หลักสถิติคำนวณตามตารางการคำนวณความหนาแน่นหรือร้อยละของการระบาดและพื้นที่ระบาดทั้งหมดของอำเภอ อำเภอละ 10 ครั้ง (เดือนละ 1 ครั้ง) และรายงานความหนาแน่นของศัตรูพืชหลักของพืชเศรษฐกิจและพื้นที่ระบาดของทั้งอำเภอ
 อ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
 ทุกเดือน ตามแบบรายงานที่ 2 ใน QR code ทำยกิจกรม ทาง E-mail: doae.pmd2566@gmail.com

1.3) จัดทำกราฟเส้นแสดงแนวโน้มของสถานการณ์ศัตรูพืชที่สำคัญ 3 ชนิด (กราฟแสดงความหนาแน่นที่ระบุพื้นที่ระบาดและพื้นที่ปลูกในแต่ละเดือน) ตลอดระยะเวลา 10 เดือน หลังเสร็จสิ้นกิจกรรม เพื่อจัดทำเป็นสถิติช่วงเวลาที่มียุทธศาสตร์การระบาดสำหรับศัตรูพืชที่สำคัญในพื้นที่ เพื่อการวางแผนบริหารจัดการศัตรูพืช เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการระบาดของศัตรูพืช (รายละเอียดกิจกรรมประเมินความหนาแน่นตาม QR code ทำยกิจกรม)

งบประมาณ : เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

รายละเอียดการประเมินความหนาแน่นของศัตรูพืช

และ แบบรายงาน

6.2.3 พัฒนาเกษตรกรผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ดำเนินการโดย

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอรับสมัคร/คัดเลือก เกษตรกรเจ้าของแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช หรืออาสาสมัครเกษตร จำนวน 35 ราย (แบบฟอร์มรับสมัครเกษตรกร ตาม QR code)

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด (กลุ่มอารักขาพืช) จัดอบรม หลักสูตรการพัฒนาเกษตรกรผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช โดยจำนวนผู้เข้ารับการอบรมจะเท่ากับจำนวนแปลงติดตามของแต่ละจังหวัด ซึ่งเนื้อหาในการอบรมประกอบด้วย การวินิจฉัยศัตรูพืชเบื้องต้น การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้อง และปลอดภัย การจำแนกศัตรูพืช/ศัตรูธรรมชาติ การสุ่มสำรวจ การประเมินพื้นที่ระบาด การรายงานข้อมูล และให้มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อน - หลังอบรม พร้อมทำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม (แบบประเมินความพึงพอใจและแบบสรุปความพึงพอใจ ตามตาม QR code)

ทั้งนี้ ขอให้รายงานผลสำเร็จของการดำเนินงาน ภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2567 ทาง E-mail:

doae.pmd2566@gmail.com

แบบฟอร์มรับสมัคร / ประเด็นทดสอบความรู้ก่อน - หลังอบรม / แบบประเมินความพึงพอใจ

และแบบสรุปความพึงพอใจ และแบบรายงานผลการดำเนินงาน

งบประมาณ : เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

6.3 ควบคุม ป้องกัน และเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช

สนับสนุนการควบคุม ป้องกัน และเตรียมความพร้อมรับมือการระบาดของศัตรูพืช ผลิตปัจจัยควบคุมศัตรูพืช ได้แก่ หัวเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช จุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช (พร้อมใช้) เชื้อไวรัสเอ็นพีวี เชื้อแบคทีเรียปฏิชีวนะ แตนเบียนควบคุมศัตรูมะพร้าว แมลงศัตรูธรรมชาติ สารสกัดธรรมชาติ และแมลงวันผลไม้เป็นหมัน สนับสนุนให้พื้นที่ที่พบการระบาดของศัตรูพืชและ/หรือเคยมีประวัติเกิดศัตรูพืชระบาดรุนแรง ยังคงมีความจำเป็นต้องให้การดูแล ควบคุมศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง เพื่อบรรเทาความเสียหายต่อผลผลิต และไม่

กลายเป็นแหล่งแพร่กระจายของศัตรูพืชไปยังพื้นที่ข้างเคียง โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ

1) จัดทำแผนความต้องการชีวภัณฑ์และปัจจัยควบคุมศัตรูพืชฯ เพื่อควบคุมศัตรูพืชในพื้นที่ระบาดและป้องกันการระบาดในพื้นที่เสี่ยง รวมถึงสำรวจความต้องการของ ศจช. ในการขอรับสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยาย แมลงศัตรูธรรมชาติ และปัจจัยควบคุมศัตรูพืช

2) ประสาน ศทอ. พื้นที่รับผิดชอบเพื่อขอรับการสนับสนุนชีวภัณฑ์และปัจจัยควบคุมศัตรูพืชฯ ตามแผนข้อ 1)

3) รายงานผลการรับสนับสนุนชีวภัณฑ์ การนำชีวภัณฑ์และปัจจัยควบคุมศัตรูพืชไปใช้ รวมถึงรายงานการผลิตขยายและการจัดส่งหัวเชื้อจุลินทรีย์ชั้นขยาย แมลงศัตรูธรรมชาติ และปัจจัยควบคุมศัตรูพืชให้กับ ศจช. และเกษตรกร ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doe.go.th/>

--> ระบบรายงานการผลิตและใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช (กิจกรรม ส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร) ให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง

6.4 พัฒนาเครือข่ายความรู้และบริการด้านการจัดการสุขภาพพืช

6.4.1 พัฒนาโรงเรียนเกษตรกรด้านการอารักขาพืชและดินปุ๋ย

ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ประกอบด้วยกิจกรรม 3 กิจกรรม ดังนี้

1) ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาทักษะด้านการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยตามปัญหาที่เกษตรกรต้องการแก้ไขผ่านกระบวนการเรียนรู้และปฏิบัติจริงแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ และสามารถขยายผลด้านอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ยสู่กลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ ในชุมชนหรือพื้นที่ใกล้เคียงได้ต่อไป ดำเนินการโดย

1.1) คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรที่มีสถานะเป็นทั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ซึ่งมีความพร้อมในการเรียนรู้ และยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นโรงเรียนเกษตรกร

ตามพระราชดำริ ในปีงบประมาณ 2566 และ 2567 สำหรับเป็นเป้าหมายในการอบรมถ่ายทอดความรู้ผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดละ 1 แห่ง หากไม่มี ให้อยู่ในดุลยพินิจของสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ โดยให้มีการประชาสัมพันธ์หรือประกาศรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของสำนักงาน กลุ่มไลน์ หรือช่องทางอื่น ๆ ที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลได้ง่าย เพื่อการพิจารณาเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมได้ถูกต้องและเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

ใบสมัคร

1.2) เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับการพัฒนาเป็นวิทยากรกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ (Master Trainer) และวิทยากรพี่เลี้ยงกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ ระดับ

พื้นที่ (Facilitator) ตลอดจนทีมวิทยากรระดับจังหวัด ระดับอำเภอที่ผ่านการพัฒนาเป็นวิทยากรที่เลี้ยงมาแล้ว เป็นหลักในการจัดการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมให้แก่กลุ่มเกษตรกรเป้าหมายในพื้นที่ จังหวัดละ 1 แห่ง ๆ ละ 15 ราย จำนวนอย่างน้อย 5 ครั้ง โดยดำเนินการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการ/เป้าหมายของกลุ่ม เพื่อนำไปวางกรอบประเด็นการถ่ายทอดความรู้ การจัดการดินและปุ๋ย และการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) ให้ครอบคลุมกิจกรรมตลอดฤดูกาลผลิต และอาจเพิ่มเติมในประเด็นที่เกษตรกรต้องการหรือให้ความสนใจ

1.3) เลือกชนิดพืชในการเรียนรู้ จำนวน 1 ชนิด โดยขึ้นอยู่กับความต้องการของกลุ่มเกษตรกร และต้องเป็นพืชชนิดเดียวกับแปลงเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ (ตามกิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้) เพื่อให้เกษตรกรได้ฝึกปฏิบัติจริง จากการศึกษา ทดลอง ทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

1.4) ประเมินความรู้เกษตรกรก่อนและหลัง (Pre-test / Post-test) ดำเนินกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมตามบริบทของเกษตรกร

2) สนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนเกษตรกร ตามพระราชดำริ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ การประชาสัมพันธ์ และการขยายผลการดำเนินงานโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ โดยดำเนินการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับดำเนินงานโรงเรียนเกษตรกร การจัดทำสื่อการเรียนรู้ หรือการจัดงานขยายผลการขับเคลื่อนโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ (Farmer Field School Day) ตามความเหมาะสมของพื้นที่ และเกิดประโยชน์สูงสุด

3) จัดทำแปลงเรียนรู้ ด้านการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย สำหรับศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน (IPM) ร่วมกับการจัดการดินและปุ๋ยตามหลักวิชาการ กับวิธีปฏิบัติของเกษตรกร ให้เกษตรกรได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในแปลง ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับเทคโนโลยีด้วยตัวของเกษตรกร ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกัน ดังนี้

3.1) คัดเลือกแปลง จำนวน 2 แปลง ได้แก่

3.1.1) แปลงเรียนรู้ จำนวน 1 แปลง เป็นแปลงเกษตรกรเป้าหมายกิจกรรมโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริที่มีการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) ร่วมกับการจัดการดินและปุ๋ยตามหลักวิชาการ ดำเนินการจากงบประมาณที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้อนุญาตให้ โดยชนิดพืชที่เลือกต้องเป็นชนิดเดียวกับชนิดพืชที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร

3.1.2) แปลงเปรียบเทียบ จำนวน 1 แปลง เป็นแปลงที่เกษตรกรปฏิบัติด้วยวิธีปัจจุบันหรือแปลงที่มีการใช้สารเคมี โดยชนิดและพันธุ์พืชของแปลงเรียนรู้และแปลงเปรียบเทียบ ต้องเป็น ชนิดและพันธุ์เดียวกัน มีพื้นที่เท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน ตั้งอยู่ใกล้โรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ สถานที่เรียนรู้ หรือแหล่งชุมชน และมีขนาดแปลงที่เหมาะสมตามชนิดพืช เช่น แปลงเรียนรู้ข้าว อย่างน้อย 1 ไร่ แปลงเรียนรู้พืชไร่/ไม้ผล ขนาดอย่างน้อย 1 ไร่ และแปลงเรียนรู้พืชผัก ขนาดอย่างน้อย 1 งาน

3.2) จัดซื้อ/จัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับจัดทำแปลงเรียนรู้

3.3) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ (ขนาดป้ายตามความเหมาะสม)

3.4) ติดตามผลและรายงานโดยบันทึกข้อมูลการจัดทำแปลงเรียนรู้ และแปลงเปรียบเทียบตลอดฤดูกาลผลิต วิเคราะห์และสรุปรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

งบประมาณ : เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม ค่าวิทยากร ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ค่าจัดสถานที่ จัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่ใช้ในแปลงเรียนรู้ ค่าจัดทำป้ายแปลง ค่าเอกสาร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6.4.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้บริการด้านอารักขาพืชและดินปุ๋ย

1) พัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ประกอบด้วย

1.1) พัฒนาสมาชิกเพื่อยกระดับ ศจช. ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ตามพระราชดำริ เพื่อพัฒนาและยกระดับ ศจช. ผ่านกระบวนการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) แก่สมาชิก ศจช. และเป็นการทบทวน เพิ่มพูนความรู้และทักษะการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานแก่สมาชิก ศจช. ให้พร้อมสำหรับบริการด้านการอารักขาพืชแก่เกษตรกรในพื้นที่ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ จำนวน 10 ศูนย์ 100 ราย ดังนี้

1.1.1) คัดเลือก ศจช. เป้าหมายสำหรับร่วมกิจกรรมจัดการกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกรเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพ ศจช. โดยพิจารณา ศจช. ที่จัดตั้งใหม่เป็นอันดับแรก และ ศจช. ระดับ B และ C ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสู่ระดับที่สูงขึ้น และไม่ควรเป็น ศจช. ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณภายใต้กิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ปี 2568 เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน หากไม่มี ให้อยู่ในดุลยพินิจของสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ โดยให้มีการประชาสัมพันธ์หรือประกาศรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของสำนักงาน กลุ่มไลน์ หรือช่องทางอื่น ๆ ที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลได้ง่าย เพื่อการพิจารณาเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมได้ถูกต้องและเหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

ใบสมัคร

1.1.2) วิเคราะห์หรือสอบถามความต้องการของ ศจช. เป้าหมาย และคัดเลือกหัวข้อ/ประเด็นสำหรับจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการแก้ไขปัญหาศัตรูพืชหลักของ ศจช. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้จริง สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะจุดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นการอบรมเพียง 1 ครั้ง

1.1.3) จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการอารักขาพืชแก่สมาชิก ศจช. ๆ ละ 10 ราย จำนวน 1 ครั้ง เพื่อพัฒนายกระดับคุณภาพ ศจช. และแก้ไขปัญหาศัตรูพืชหลักของ ศจช. ตามหัวข้อ/ประเด็นที่ได้วิเคราะห์และคัดเลือกในข้อ 1.1.2)

1.2) สนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อ จัดหา วัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยสำหรับการดำเนินกิจกรรมของ ศจช. ในการผลิตและใช้ชีวภัณฑ์ป้องกัน/ควบคุมศัตรูพืชที่จำเป็น หรือการจัดทำ

แปลงเรียนรู้ หรือการศึกษาทดลอง/วิจัยทดสอบตามความต้องการของ ศจช. ภายใต้กิจกรรมพัฒนาสมาชิกเพื่อยกระดับ ศจช. ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรรมตามพระราชดำริ และ ศจช. ในพื้นที่ ทั้งนี้ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และปัจจัย ทั้งชนิด และปริมาณ ขอให้พิจารณาตามความต้องการและความเหมาะสมของ ศจช. โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าเป็นหลักสำคัญ รวมถึงพิจารณาจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่เดิมแล้วของแต่ละ ศจช. โดยไม่จำเป็นต้องจัดซื้อ จัดหาในชนิด และปริมาณที่เท่ากันทุก ศจช.

1.2.1) ติดตามและรายงานผลการสนับสนุน ผลิตขยาย ใช้ชีวิตวิถีให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ทางระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย <https://report-ppsf.doae.go.th/> ภายในวันที่ 25 ของทุกเดือน

งบประมาณ : เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ ค่าวิทยากร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่ายสำหรับจัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

2) พัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ดำเนินการโดย

2.1) จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ยแก่สมาชิก ศดปช.

พัฒนาสมาชิก ศดปช. ให้ได้รับความรู้ด้านการจัดการดิน การใช้ปุ๋ย และการบริหารจัดการ เป็นการทบทวนและเพิ่มพูนความรู้ ฝึกทักษะ เพื่อพัฒนา ศดปช. โดยการจัดการกระบวนการเรียนรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ย ตามความต้องการของสมาชิกและศักยภาพของ ศดปช. แก่สมาชิก ศดปช. ดำเนินการดังนี้

2.1.1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินการพัฒนา

ของ ศดปช. ตามเกณฑ์ประเมินการพัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ใน QR code และประเมินข้อมูลผลการดำเนินงาน ศดปช. ทั้ง ศดปช. หลัก และ ศดปช. เครือข่าย เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความอุดมสมบูรณ์ของดินในชุมชน จากนั้นคัดเลือก ศดปช. ที่มีศักยภาพ เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์ต้นแบบ อำเภอละ 1 ศูนย์ (ยกเว้น อำเภอที่ได้รับงบประมาณ กิจกรรม พัฒนาโรงเรียนเกษตรกรรมด้านการอารักขาพืชและการจัดการดินปุ๋ย)

เกณฑ์ประเมินการพัฒนา ศดปช.

2.1.2) วิเคราะห์หรือสอบถามความต้องการของ ศดปช. เป้าหมาย เพื่อให้ทราบถึงความต้องการ หรือแนวทางแก้ไขปัญา หรือความต้องการในการพัฒนา และคัดเลือกหัวข้อ/ประเด็น สำหรับจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นการแก้ไขปัญหา ความท้าทายของ ศดปช. การจัดการดินปุ๋ย การใช้ปุ๋ย สนับสนุนการให้บริการด้านดินปุ๋ยของ ศดปช. เช่น องค์ความรู้เรื่องดินและปุ๋ย การจัดการดินและปุ๋ย การ

อนุรักษ์ความอุดมสมบูรณ์ของดิน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและปุ๋ยสั่งตัด การจัดการสมดุลาธาตุอาหารในพืช เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการดินและปุ๋ย การพัฒนาระบบบริหารจัดการกลุ่มและการให้บริการ การประชาสัมพันธ์กลุ่มโดยใช้เทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้จริง เนื่องจากเป็น การจัดกระบวนการเรียนรู้เพียง 1 ครั้ง

2.1.3) จัดกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการจัดการดินและปุ๋ยแก่สมาชิก ศคปช. ๆ ละ 10 ราย จำนวน 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาศักยภาพสมาชิก สนับสนุนการให้บริการด้านดินปุ๋ย เป็นการถ่ายทอดความรู้ตามความต้องการของสมาชิก ตามหัวข้อ/ประเด็นที่ได้วิเคราะห์ และคัดเลือกในข้อ 3.1.2) โดยให้มีการประชาสัมพันธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สมาชิก ศคปช. ทราบ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่สมาชิกสามารถเข้าถึงได้ เพื่อให้ได้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีความต้องการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ สมาชิก ศคปช. ที่เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้จะต้องทำการประเมินความรู้ก่อนและหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ (Pre-Test, Post-Test)

2.1.4) เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน สรุปผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ และ รายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ โดยส่งในรูปแบบไฟล์ทาง E-mail: soilfer2566@gmail.com

งบประมาณ : เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ เช่น ค่าพาหนะ ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าตอบแทนวิทยากร ค่าเอกสาร ค่าวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

2.2) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับขับเคลื่อนการดำเนินงานและจัดทำแปลงเรียนรู้ ดินปุ๋ย ดำเนินการโดย

2.2.1) สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกเกษตรกรสมาชิกของ ศคปช. ที่สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรในชุมชน เพื่อจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการดินและการใช้ปุ๋ย เพื่อลดต้นทุนการผลิต หรือแปลงเรียนรู้การจัดการดินและการใช้ปุ๋ยตามความต้องการของสมาชิก หรือกำหนดประเด็นร่วมกันจากการทำความเข้าใจความต้องการแบบมีส่วนร่วมด้วยเครื่องมือต่าง ๆ เช่น Smart A4 จำนวน 1 แปลง ขนาดพื้นที่ตามความเหมาะสม เพื่อใช้เป็นจุดถ่ายทอดความรู้และขยายผลในประเด็นดังกล่าว เช่น การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินหรือปุ๋ยสั่งตัด การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินหรือปุ๋ยสั่งตัดรวมกับการใช้ปุ๋ยชีวภาพ (ในพืชที่สามารถดำเนินการได้) การใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินรวมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยหมัก เติบโตอากาศ ปุ๋ยพืชสด หรือการไถกลบตอซังพืชหลัก เพื่อปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงโครงสร้างของดินและ/หรือปุ๋ยชีวภาพ การผลิตและใช้แทนแฉ่งเพื่อลดต้นทุนการผลิต การใช้ปุ๋ยแบบผสมผสาน (ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ) การใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพตามหลัก 4 ถูก (ถูกสูตร ถูกอัตรา ถูกเวลา ถูกวิธี) โดยต้องมีการเก็บข้อมูลเปรียบเทียบกับแปลงเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามวิธีการเดิมของเกษตรกร เพื่อให้เห็นความแตกต่างของ ต้นทุนการผลิตและผลผลิต รวมถึงความแตกต่างในด้านอื่น ๆ เช่น การเจริญเติบโต ความแข็งแรง ความทนทานต่อโรคและแมลงของต้นพืช ต้นทุนการใช้ปุ๋ยและการใช้สารเคมี โดยทั้ง 2 แปลง ต้องมีการปฏิบัติแบบเดียวกัน ยกเว้นเฉพาะเรื่องการใช้ปุ๋ยที่แตกต่างกัน (สูตรปุ๋ยและจำนวนครั้งในการใส่ให้เป็นไปตามคำแนะนำ) โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดและเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

2.2.2) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับเกษตรกรเจ้าของแปลงเรียนรู้ จัดเก็บข้อมูลตามแบบเก็บข้อมูลแปลงเรียนรู้ใน QR Code

2.2.3) สำนักงานเกษตรจังหวัด หรือ สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ เพื่อแสดงรายละเอียดของ

การจัดทำแปลง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้กับเกษตรกรสมาชิก ศคช. และเกษตรกรในชุมชนได้ทราบ ขอให้ใช้ข้อความแบบเดียวกันตามตัวอย่างป้ายแปลงเรียนรู้ใน QR Code เพื่อประโยชน์ในการขยายผลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2.4) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ สนับสนุนค่าใช้จ่ายหรือจัดซื้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน และการจัดทำแปลงเรียนรู้ตามความต้องการของศูนย์ที่ผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว เช่น วัสดุสำนักงาน วัสดุปรับปรุงดิน ชุดตรวจสอบ N P K และ pH ในดินแบบรวดเร็ว แม่ปุ๋ย ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์ทำปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์สำหรับผลิตขยายແພ່ແຕ່ງ เป็นต้น สำหรับขับเคลื่อนการดำเนินงานและจัดทำแปลงเรียนรู้ของ ศคช.

2.2.5) สรุปผลการจัดทำแปลงเรียนรู้ และรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ โดยส่งในรูปแบบไฟล์ทาง E-mail: soilfer2566@gmail.com ภายในวันที่ 15 ตุลาคม 2568

งบประมาณ : เป็นค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์และจัดซื้อ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับขับเคลื่อนการดำเนินงานและจัดทำแปลงเรียนรู้ เช่น วัสดุสำนักงาน วัสดุปรับปรุงดิน ชุดตรวจสอบ N P K และ pH ในดินแบบรวดเร็ว แม่ปุ๋ย ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์ทำปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์สำหรับผลิตขยายແພ່ແຕ່ງ เป็นต้น ค่าวัสดุทางการเกษตร ค่าจ้างเหมาจัดทำแปลงและเก็บข้อมูล ค่าป้ายแปลงเรียนรู้ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6.4.3 พัฒนาและขยายผลต้นแบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมอารักขาพืชและดินปุ๋ยเฉพาะด้าน (Best practice) เพื่อพัฒนา ศจช.หรือ ศคช. ที่มีองค์ความรู้/มีการคิดค้น/นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านอารักขาพืช หรือดินปุ๋ย ไปปฏิบัติและประสบความสำเร็จระดับหนึ่งแล้ว สามารถพัฒนาต่อยอดให้เป็นแหล่งศึกษาดูงานและเป็นต้นแบบเฉพาะด้านระดับจังหวัด สำหรับขยายผลสู่เกษตรกรในชุมชน โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการดังนี้

1) คัดเลือก ศจช. หรือ ศคช. หรือกลุ่มเกษตรกร จำนวน 1 กลุ่ม ที่มีองค์ความรู้/มีการคิดค้น/นำเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งภูมิปัญญาด้านอารักขาพืชหรือดินปุ๋ย ไปปฏิบัติและประสบความสำเร็จ สามารถเป็นต้นแบบในการขยายผลสู่เกษตรกรในชุมชนได้ โดยให้มีการประชาสัมพันธ์หรือประกาศรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของสำนักงาน กลุ่มไลน์ หรือช่องทางอื่น ๆ ที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงและรับรู้ข้อมูลได้ง่าย เพื่อการพิจารณาเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมได้ถูกต้องและเหมาะสม เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

ใบสมัคร

2) จัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และปัจจัยสำหรับพัฒนาศูนย์เป้าหมายให้เป็นแหล่งศึกษาดูงานและเป็นต้นแบบสำหรับขยายผลสู่เกษตรกรในชุมชน

3) ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งภูมิปัญญาด้านอารักขาพืช หรือดินปุ๋ยของกลุ่มเป้าหมาย เช่น จัดทำอินโฟกราฟิกส์ แผ่นพับ วิดีทัศน์ เป็นต้น และนำไปเผยแพร่สู่เกษตรกรในชุมชนหรือบุคคลทั่วไป เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ทราบและมาศึกษาดูงาน ณ กลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ เมื่อมีผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน ให้ศูนย์/กลุ่ม บันทึกรายละเอียดการให้บริการความรู้ ตามแบบรายงานของกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย (จะแจ้งรายละเอียดแบบรายงานให้ทราบภายหลัง)

4) ขยายผลองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งภูมิปัญญาด้านอารักขาพืช หรือดินปุ๋ยของกลุ่มเป้าหมาย โดยการจัดงานขยายผลต้นแบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมอารักขาพืชและดินปุ๋ย เฉพาะด้าน (Best practice) หรือบูรณาการร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตร หรือหน่วยงานภายนอกที่มีการจัดงานให้ความรู้แก่เกษตรกร/ผู้สนใจในลักษณะจัดฐานเรียนรู้ เช่น งานขยายผลการขับเคลื่อนโรงเรียนเกษตรกรตามพระราชดำริ (Farmer Field School Day) คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ หรือกิจกรรมอื่น ๆ จำนวนอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยจัดฐานเรียนรู้ จำนวนอย่างน้อย 1 ฐาน และให้เกษตรกรของกลุ่มเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ในงานดังกล่าว

งบประมาณ : เป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาศูนย์ให้เป็นแหล่งศึกษาดูงาน ประชาสัมพันธ์ และขยายผลต้นแบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมอารักขาพืชและดินปุ๋ยเฉพาะด้าน เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าเอกสาร ค่าพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าจัดสถานที่ ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม เป็นต้น

การดำเนินกิจกรรมพัฒนาโรงเรียนเกษตรกรด้านการอารักขาพืชและดินปุ๋ย กิจกรรมพัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และกิจกรรมพัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ขอให้งานเกษตรจังหวัดบูรณาการทั้งพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมายร่วมกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการมูลค่าสูง และโครงการทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตการผลิตสินค้าเกษตร ก่อนเป็นลำดับแรก

สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการโดยใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร Training and Visit System (T&V System) (ได้แก่ การถ่ายทอดความรู้ การเยี่ยมชม การสนับสนุน การนิเทศงาน และการจัดการข้อมูล) เป็นกลไกสนับสนุนการปฏิบัติงานของหมอพืชชุมชนในมิติต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1) มิติด้านวิชาการ เน้นสร้างความเข้มแข็งด้านความรู้วิชาการให้กับหมอพืชชุมชน ได้แก่ วิชาการด้านการวินิจฉัย จัดการศัตรูพืชสำคัญในพื้นที่ การให้บริการคลินิกพืช หรือที่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาศัตรูพืชเบื้องต้นของเกษตรกรในพื้นที่ ด้วยวิธีการหรือรูปแบบที่จังหวัด/อำเภอพิจารณาว่าเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาด้านวิชาการให้กับหมอพืชชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หมอพืชชุมชนเกิดความมั่นใจในการให้คำแนะนำ และเสริมสร้างความเชื่อมั่นของเกษตรกรโดยทั่วไปที่มีต่อความสามารถของหมอพืชชุมชนให้เกิดขึ้นด้วย วิธีการสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการ เช่น

- การสร้างสื่อถ่ายทอดความรู้ ข้อมูล ข่าวสารด้านอารักขาพืช การแจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืช หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

- การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ เสริมทักษะ ทบพทวนความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแก้ไขปัญหา เช่น การเป็นพี่เลี้ยงสร้างประสบการณ์ การฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนา (รูปแบบ

เผชิญหน้า/ออนไลน์) โดยเจ้าหน้าที่อารักขาพืชหรือวิทยากรอื่น ดูงาน ศึกษาต้นแบบ ลงมือปฏิบัติจริง การเยี่ยมเยียน สื่อถ่ายทอดความรู้ หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

1.1.2) มิติด้านการปฏิบัติหน้าที่ โดย สนับสนุนบทบาทของหมอพืชชุมชนในการเชื่อมโยงเครือข่ายการดำเนินงานคลินิกพืชไปสู่ระดับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความต่อเนื่อง เช่น

(1) สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเครือข่ายคลินิกพืชระดับชุมชน เช่น

- สร้างเครือข่ายการดำเนินงานคลินิกพืชในพื้นที่ให้เกิดขึ้น โดยสร้างช่องทางสื่อสารที่รวดเร็วระหว่างหมอพืช (เจ้าหน้าที่อารักขาพืช) และหมอพืชชุมชน (เกษตรกร) เช่น Online chat community (Line group, Line OpenChat ฯลฯ) หรืออื่น ๆ และใช้ช่องทางนั้นติดต่อสื่อสารเพื่อเชื่อมโยง สนับสนุน หรือเป็นประโยชน์ต่อการให้บริการคลินิกพืชแก่เกษตรกรทั่วไปในชุมชน ให้สามารถเข้าถึงการบริการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ครอบคลุมทุกพื้นที่ และเกิดประสิทธิภาพ หรือจัดกิจกรรม/เวทีเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างเจ้าหน้าที่อารักขาพืชประจำอำเภอกับหมอพืชชุมชน ฯลฯ

- สร้างบทบาทการมีส่วนร่วมของหมอพืชชุมชนในการให้บริการคลินิกพืช ตามแนวทางการดำเนินงานคลินิกพืช เช่น การลงพื้นที่ติดตามวินิจฉัยหรือแก้ไขปัญหาศัตรูพืชในชุมชน รับแจ้งปัญหาการเข้าทำลายหรือติดตามปัญหาการระบาดของศัตรูพืชในพื้นที่ เป็นผู้ช่วยหมอพืช (เจ้าหน้าที่) ในการให้บริการคลินิกพืชระดับจังหวัด/อำเภอ

- เชิญหมอพืชชุมชนร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรม เช่น การสำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช งานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ หรือจังหวัดเคลื่อนที่ กิจกรรมวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day) ฯลฯ

(2) สร้างการรับรู้ / การยอมรับของหมอพืชชุมชนในพื้นที่ให้เป็นที่ยอมรับต่อเกษตรกร/บุคคลทั่วไป เช่น

- การประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของหมอพืชชุมชน และทำเนียบหมอพืชชุมชนประจำจังหวัด ไปจนถึงผลงาน / ผลสำเร็จ (Best practice) ของการมีส่วนร่วมของหมอพืชชุมชนในเครือข่ายการให้บริการคลินิกพืช ในรูปแบบและผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์หรือ digital file สื่อ Social media เสียงตามสายวิทยุชุมชน ป้ายประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

- การแนะนำหมอพืชชุมชนให้เป็นที่รู้จักต่อเวทีชุมชน เครือข่ายด้านอารักขาพืช (ศจช./ศดปช./ศพก./อกม. ฯลฯ) กลุ่มเกษตรกร เกษตรกรผู้นำ หรือผู้นำชุมชน เป็นต้น

- บูรณาการบทบาทของหมอพืชชุมชนร่วมกับเครือข่ายด้านอารักขาพืชหรือกิจกรรมงานส่งเสริมการเกษตรอื่น ๆ ในพื้นที่

(3) สนับสนุนสื่อถ่ายทอดความรู้ หรือวัสดุ/อุปกรณ์สำหรับการวินิจฉัยศัตรูพืช ในรูปแบบต่าง ๆ หรือที่พิจารณาว่าจำเป็นหรือเกี่ยวข้องต่อการทำหน้าที่

1.2) ติดตามประเมินศักยภาพหมอพืชชุมชน ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด วางแผนและติดตามประเมินศักยภาพของเกษตรกรหมอพืชชุมชนที่ผ่านการขึ้นทำเนียบหมอพืชชุมชน (ปี 2566 ถึงปี 2567) รายบุคคลของทุกอำเภอ ตามแบบ **จัดเก็บข้อมูลหรือแบบประเมินศักยภาพหมอพืชชุมชนที่กำหนด** (แบบฟอร์มตาม QR code ท้ายกิจกรรม) ซึ่งการประเมินศักยภาพของหมอพืชชุมชนประกอบด้วย

1.2.1) ด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นของหมอพืชชุมชนด้านการวินิจฉัยและจัดการศัตรูพืชเบื้องต้นของพืชเศรษฐกิจหลักในพื้นที่

1.2.2) ด้านความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของหมอฟีชชุมชน

1.2.3) ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับ (ประโยชน์ต่อตนเอง และประโยชน์

ต่อส่วนรวม)

1.2.4) ด้านเครือข่ายการดำเนินงานคลินิกฟิช (การปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่อารักขาฟิช)

1.2.5) ความสำเร็จ ข้อเสนอแนะ และอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยการจัดเก็บข้อมูลสำหรับประเมินศักยภาพหมอฟีชชุมชนตามแบบฯ ที่กำหนดนั้น สำนักงานเกษตรจังหวัดสามารถพิจารณาดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่อารักขาฟิช (หมอฟิช) ของสำนักงานเกษตรอำเภอ ผ่านวิธีการ/กระบวนการที่สามารถดำเนินการได้และเกิดประสิทธิภาพ เช่น การติดตาม การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรม ถอดบทเรียนการเรียนรู้หลังการดำเนินงาน เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประชุม/สัมมนา การลงพื้นที่เยี่ยมเยียน หรืออื่น ๆ เมื่อดำเนินการแล้วสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากการติดตามประเมินฯ ทั้งในส่วนที่เกิดผลสำเร็จหรือควรส่งเสริมสนับสนุน และส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อนำมาใช้พัฒนาศักยภาพหมอฟีชชุมชนให้เต็มความสามารถตามความสนใจและความต้องการของเกษตรกรซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ เพื่อการวางแผนขับเคลื่อนเครือข่ายคลินิกฟิชในพื้นที่ให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ ขอให้สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานและแผนการประเมินศักยภาพของหมอฟีชชุมชนประจำจังหวัด (ตามแบบฟอร์มใน QR code ท้ายกิจกรรม) ส่งให้กองส่งเสริมการอารักขาฟิชและจัดการดินปุ๋ยทราบ ภายในวันที่ 30 มกราคม 2568 ทาง e - mail: pestdiag.doae@gmail.com และส่งรายงานผลการสนับสนุนการปฏิบัติงานและผลการประเมินศักยภาพหมอฟีชชุมชนให้กองส่งเสริมการอารักขาฟิชและจัดการดินปุ๋ยทราบ ภายในวันที่ 30 สิงหาคม 2568 ทาง e - mail: pestdiag.doae@gmail.com

2) **สนับสนุนการดำเนินงานคลินิกฟิช** เพื่อบริหารจัดการและ พัฒนาการให้บริการคลินิกฟิชได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการโดย

2.1) สำนักงานเกษตรจังหวัด เปิดให้บริการคลินิกฟิชตามแนวทางการดำเนินงานคลินิกฟิช และทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเครือข่ายคลินิกฟิชระดับจังหวัดในการตรวจวินิจฉัยอาการผิดปกติของฟิช และให้คำแนะนำ ลงพื้นที่กำกับ ติดตาม ประสานงานและสนับสนุนองค์ความรู้/เทคโนโลยีหรือที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บริการคลินิกฟิชระดับอำเภอ และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการให้บริการคลินิกฟิชและเครือข่ายทั้งระดับจังหวัด อำเภอ และระดับชุมชน (หมอฟิชชุมชน) ในพื้นที่ผ่านการประชาสัมพันธ์ จัดทำสื่อ หรือช่องทางอื่น และสรุปผลการให้บริการวินิจฉัยอาการผิดปกติของฟิชบันทึกในระบบคลินิกฟิช ผ่านระบบสารสนเทศข้อมูลเพื่อการอารักขาฟิชและจัดการดินปุ๋ย (<https://report-ppsf.doae.go.th/> -- > คลินิกฟิช) และให้เกษตรกรประเมินการให้บริการคลินิกฟิชตามแบบฯ ทุกครั้ง ไปจนถึงพัฒนาและส่งเสริมเจ้าหน้าที่อารักขาฟิชระดับอำเภอในจังหวัดให้สามารถปฏิบัติงานในฐานะหมอฟิชและเปิดให้บริการคลินิกฟิชตามแนวทางฯ ที่กำหนด โดยดำเนินการในรูปแบบที่จังหวัดสามารถดำเนินการได้และเกิดประสิทธิภาพ ทั้งนี้ หากจังหวัดมีความประสงค์ขอรับแบบบันทึกการวินิจฉัยอาการผิดปกติของฟิช สามารถติดต่อได้ที่ กลุ่มส่งเสริมการวินิจฉัยศัตรูฟิช โทรศัพท์ 0 2561 4663 หรือ e - mail : pestdiag.doae@gmail.com

งบประมาณ : เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดอบรม/ประชุม/สัมมนา การจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม เช่น ถ่ายเอกสาร จัดทำสื่อ จัดซื้อหนังสือ/เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยและการจัดการศัตรูฟิช จัดซื้อวัสดุสำหรับใช้ในการวินิจฉัยเบื้องต้น ฯลฯ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ/ติดตามงาน

และอื่น ๆ ที่หน่วยงานพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม หรือบูรณาการงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งอื่น เช่น งบพัฒนาจังหวัด หรืออื่น ๆ เป็นต้น

สนับสนุนการปฏิบัติงานและ
ประเมินศักยภาพหมอพืชชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน
คลินิกพืช

แบบประเมินการให้บริการ
คลินิกพืช

รายงานผ่านระบบ
คลินิกพืช

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม / ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย
1. ส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อความปลอดภัยของผลผลิต												
1.1 ตรวจวิเคราะห์ดินด้วยชุด soil test kit ให้กับเกษตรกร คัดเลือกเกษตรกร และค้นหาปัญหาสุขภาพพืช (สนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์ดิน)	←	→										
1.2 ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรตามสภาพปัญหาที่วิเคราะห์ได้		←	→									
1.3 ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปัจจัยควบคุมศัตรูพืช และเทคโนโลยีด้านดินปุ๋ยที่เหมาะสม		←	→									
1.4 กำกับ ติดตาม และสนับสนุนให้เกษตรกรปฏิบัติตามเทคโนโลยีที่เหมาะสม		←	→									
1.5 ประเมินผลความปลอดภัยจากสารเคมีตกค้างในผลผลิตการเกษตร												
1.5.1 ประเมินพฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกร (ก่อน-หลัง)	←	→									←	→
1.5.2 ตรวจสอบสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร (ก่อน-หลัง)		←	→								←	→

กิจกรรม / ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย
2. ฝึการะวังการระบาดของศัตรูพืชเชิงรุกและการแจ้งเตือน												
2.1 สำรวจติดตามสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชและการแจ้งเตือน												
2.2 ประเมินความหนาแน่นและผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการระบาดของศัตรูพืช												
2.2.1 สุ่มสำรวจเพื่อประเมินความหนาแน่นของศัตรูพืชระดับพื้นที่ (ด้วยวิธีเร่งด่วน RRA)												
2.3 พัฒนาเกษตรกรผู้สำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช												
3. ควบคุม ป้องกัน และเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช												
4. พัฒนาเครือข่ายความรู้และบริการด้านสุขภาพพืช												
4.1 พัฒนาโรงเรียนเกษตรกรด้านการอารักขาพืชและดินปุ๋ย												
4.1.1 ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร												
4.1.2 สนับสนุนการขับเคลื่อน FFS												
4.1.3 จัดทำแปลงเรียนรู้												
4.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้บริการด้านอารักขาพืชและดินปุ๋ย												
4.2.1 พัฒนาศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)												
1) พัฒนาสมาชิกเพื่อยกระดับศจช. ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร												
2) สนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศจช.												
4.2.2 พัฒนาศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)												
1) จัดกระบวนการเรียนรู้แก่สมาชิก ศดปช.												
2) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ฯ												
4.3 พัฒนาและขยายผลต้นแบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมอารักขาพืชและดินปุ๋ยเฉพาะด้าน												

กิจกรรม / ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย
4.4 สร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานคลินิกพืช												
4.4.1 สนับสนุนการปฏิบัติงานและประเมินศักยภาพหมอพืชชุมชน		←										→
4.4.2 สนับสนุนการดำเนินงานคลินิกพืช		←										→

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต

- 9.1.1 เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ไม่น้อยกว่า 445 ราย*
- 9.1.2 ผลผลิตทางการเกษตรมีความปลอดภัยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5**
- 9.1.3 มีการสำรวจแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช 35 แปลง
- 9.1.4 มีการผลิตขยายชีวภัณฑ์ แมลงศัตรูธรรมชาติ และปัจจัยควบคุมศัตรูพืชเพื่อลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อนำไปใช้ในพื้นที่ จำนวน 11 ศูนย์
- 9.1.5 เครือข่ายความรู้และบริการด้านสุขภาพพืชได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 32 เครือข่าย

9.2 ผลลัพธ์

- 9.2.1 เกษตรกรมีความรู้และนำไปปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ 80*
- 9.2.2 มูลค่าของผลผลิตเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5**
- 9.2.3 มีการรายงานสถานการณ์การระบาดและการแจ้งเตือนการระบาดต่อเนื่องทุกสัปดาห์
- 9.2.4 พื้นที่การเกษตรได้รับการดูแลจัดการสุขภาพพืชที่เหมาะสม ไม่น้อยกว่า 330 ไร่
- 9.2.5 เกษตรกรในพื้นที่ดูแลของเครือข่ายความรู้และบริการด้านสุขภาพพืช (ศจช. / ศดปช. / คลินิกพืช) ได้รับการดูแลที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

9.3 ตัวชี้วัด

9.3.1 เชิงปริมาณ

- 1) จำนวนเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ 445 ราย*
- 2) จำนวนผลผลิตเกษตรที่มีความปลอดภัยหลังดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5**
- 3) จำนวนแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช 35 แปลง
- 4) จำนวนชีวภัณฑ์ แมลงศัตรูธรรมชาติ และปัจจัยควบคุมศัตรูพืช เพื่อใช้ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 330 ไร่
- 5) จำนวนเครือข่ายความรู้และบริการด้านสุขภาพพืชที่ได้รับการพัฒนาหรือได้รับสนับสนุนการดำเนินงาน จำนวน 32 เครือข่าย

9.3.2 เชิงคุณภาพ

- 1) ร้อยละเกษตรกรมีความรู้และนำไปปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ 80*
- 2) ร้อยละของมูลค่าของผลผลิตเกษตรหลังดำเนินโครงการมีความปลอดภัยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5**
- 3) ระบบเฝ้าระวังของแปลงติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชมีความเชื่อมั่นทางสถิติ

4) จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับและใช้ชีวภัณฑ์ แมลงศัตรูธรรมชาติ และปัจจัยควบคุมศัตรูพืช

5) ร้อยละของจำนวนเครือข่ายความรู้และบริการด้านการสุขภาพพืชมีความพร้อมให้บริการไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

หมายเหตุ: * ตัวชี้วัดหลักของโครงการ

** ตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทด้านการเกษตร แผนแม่บทย่อย เกษตรปลอดภัย

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกร 445 ราย สามารถผลิตพืชปลอดภัยจากความสามารถในการจัดการสุขภาพพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ และบริบทของพื้นที่ จนสามารถ ลด หรือใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องและปลอดภัย (Safe use) เกิดเป็นการเกษตรที่มีความปลอดภัยทั้งกระบวนการผลิต ลดความเสี่ยงของเกษตรกรที่จะได้รับอันตรายจากสารเคมีทางการเกษตร และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต เป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน ตลอดจนเกิดการขยายผลไปสู่เกษตรกรในชุมชนจนสามารถเป็นชุมชนเกษตรปลอดภัยและเกษตรยั่งยืนและส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ : เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากต้นทุนสารเคมีและปุ๋ยเคมี ลดลง ค่ารักษาพยาบาลผลข้างเคียงจากการใช้สารเคมีลดลง เศรษฐกิจครอบครัวดีขึ้นส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น

ด้านสังคม : เกษตรกรในชุมชนเห็นตัวอย่างการปฏิบัติจริงที่ได้ผล เกิดการรับรู้ สนใจ และนำไปปฏิบัติตามชุมชนมีการทำการเกษตรปลอดภัยมากขึ้น ลดการย้ายถิ่นฐานเนื่องจากอาชีพมั่นคง เกิดชุมชนเข้มแข็ง

ด้านสิ่งแวดล้อม : ไม่มีสารเคมีปนเปื้อนในดิน น้ำ อากาศ สิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ทั้ง คน พืช สัตว์ จุลินทรีย์สามารถดำรงอยู่ได้ เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ และพื้นที่การเกษตรของศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนควบคุมศัตรูพืชได้ เกิดความสมดุลของระบบนิเวศทางการเกษตร (Equilibrium) ส่งผลให้สามารถทำการเกษตรแบบยั่งยืนได้

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

1) นางสุดใจ เกลี้ยงสง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร 084-8543133

2) ผู้รับผิดชอบกิจกรรมภายใต้โครงการ ประกอบด้วย

2.1) กิจกรรมส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อความปลอดภัยของผลผลิต

นางสาวสิริวรรณ ขุนทอง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ โทร 083-5163417

2.2) กิจกรรมเฝ้าระวังการระบาดของศัตรูพืชเชิงรุกและการแจ้งเตือน

กิจกรรมควบคุม ป้องกัน และเตรียมความพร้อมรับมือสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช

กิจกรรมพัฒนาเครือข่ายความรู้และบริการด้านการจัดการสุขภาพพืช

(พัฒนาโรงเรียนเกษตรกรฯ /พัฒนา ศจช./สร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานคลินิกพืช)

นางสาวตุลยา กลับแก้ว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ โทร 089-0573268

2.3) กิจกรรมพัฒนาเครือข่ายความรู้และบริการด้านการจัดการสุขภาพพืช

(พัฒนา ศดปช./พัฒนาและขยายผล Best practice)

นายพิชัย ทองนวล นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ โทร 099-4243474

คู่มือโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ประเด็น การเกษตร
  - แผนแม่บทย่อย เกษตรชีวภาพ

2. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากโครงสร้างประชากรของประเทศไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปเข้าสู่สถานการณ์สังคมผู้สูงอายุ ดังนั้น จึงเกิดความจำเป็นในการดูแลสุขภาพเพิ่มมากขึ้น โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ทำให้ปัจจุบันตลาดมีความต้องการผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น โดยเน้นกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่อยู่ในกระแส และรัฐบาลมีนโยบายให้การสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา คือ สินค้าเกษตรชีวภาพ ได้แก่ พืชสมุนไพร และแมลงเศรษฐกิจ

ในขณะเดียวกัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีนโยบาย “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” ส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูงโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการยกระดับสินค้าเกษตรให้มีความปลอดภัย มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และส่งเสริมการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร เพื่อให้ตรงตามความต้องการของตลาด แต่เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตพืชสมุนไพร และแมลงเศรษฐกิจ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องการปลูก/การเลี้ยง และการแปรรูป ตลอดจนขาดการเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมส่งเสริมการเกษตรเล็งเห็นว่า โรงพยาบาลที่เชี่ยวชาญและผลิตภัณฑ์สมุนไพรในการรักษาโรคเป็นตลาดลำดับแรกที่ต้องใช้พืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ สะอาดปลอดภัย จากแหล่งผลิตที่สามารถตรวจสอบได้อย่างสะดวก ในขณะที่ ตลาดของแมลงเศรษฐกิจมุ่งเน้นผลผลิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมต่อเนื่อง ดังนั้น จึงต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร ให้มีทั้งชนิด ปริมาณ และคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดรวมถึงสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตด้วยการแปรรูปและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรเพิ่มมากขึ้น เกิดความยั่งยืนในอาชีพต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการผลิตของเกษตรกรกับโครงการพัฒนามาตรฐานการผลิตยาสมุนไพรของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผ่านมาตรฐาน GMP
- 3.2 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเป็นแหล่งวัตถุดิบสมุนไพรให้กับโรงพยาบาล
- 3.3 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรแปรรูปเบื้องต้น สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับพืชสมุนไพรและแมลงเศรษฐกิจ
- 3.4 เพื่อให้เกิดกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตสมุนไพร และแมลงเศรษฐกิจที่สามารถบริหารจัดการด้านการผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพ สามารถแปรรูป และเชื่อมโยงการตลาด

4. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ จำนวน 20 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

5.1 เกษตรกรผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจในอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง

5.2 แมลงเศรษฐกิจเป้าหมาย ได้แก่ ผีเสื้อโพร่ง

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

6.1.1 การพัฒนาความรู้ด้านการผลิตแมลงเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพให้แก่เกษตรกร
ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

เป้าหมาย เกษตรกรเป้าหมาย 20 คน

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายใหม่ (ต้องไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเดียวกับแปลงใหญ่)

จัดกระบวนการรวมกลุ่มให้แก่เกษตรกร โดยชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของการรวมกลุ่ม
ในการประกอบอาชีพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ ดำเนินการวิเคราะห์พื้นที่และศักยภาพการผลิตของเกษตรกร
แมลงเศรษฐกิจที่ตลาดต้องการ และปัจจัยอื่นๆ เพื่อกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจ
และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน และการตลาด

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายเดิม (ปี 2567) (ต้องไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายเดียวกับแปลงใหญ่)

ดำเนินการวิเคราะห์พื้นที่และศักยภาพการผลิตของเกษตรกรแมลงเศรษฐกิจที่ตลาดต้องการ
และปัจจัยอื่น ๆ เพื่อกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมการผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจ และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้า
แมลงเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน และการตลาด

6.1.1.1 ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านแมลงเศรษฐกิจ หลักสูตร การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตแมลงเศรษฐกิจ

1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอศรีนครินทร์ กำหนดเกษตรกรเป้าหมาย วิเคราะห์ศักยภาพ
พื้นที่และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ สรุปประเด็นตามแบบ กมศ.2

2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้และกำหนดจุดศึกษาดูงานด้านแมลงเศรษฐกิจให้แก่
เกษตรกร ซึ่งเป็นผลมาจากการวิเคราะห์พื้นที่และศักยภาพฯ ตามภาคผนวก 1 และ 2 พร้อมทั้งรายงานผลตาม
แบบ กมศ.4

3) จัดทำข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ตามแบบ กมศ.1

4) สรุปประเด็นจากการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลง
เศรษฐกิจ ตามแบบ กมศ. 2

5) จัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ ตามความเห็นชอบ
ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ แล้วรายงานตามแบบ กมศ.3

6) จัดทำข้อมูล pre test- post test เกษตรกรที่เข้าร่วมอบรมหลักสูตร การเพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ โดยเนื้อหาในการประเมินให้มีความเหมาะสมตามกลุ่มเป้าหมายของ
เกษตรกร

7) สำนักงานเกษตรจังหวัดติดตามข้อมูล และสรุปรายงานผลให้กรมส่งเสริม
การเกษตร ทาง E-mail : beecenter6102@gmail.com ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

6.1.1.2 ศึกษาดูงานด้านแมลงเศรษฐกิจ

1) สำนักงานเกษตรอำเภอศรีนครินทร์ จัดศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีการเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจให้แก่เกษตรกร โดยดูงานในกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่แมลงเศรษฐกิจ หรือแปลงของเกษตรกรตัวอย่างที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตและมาตรฐานคุณภาพของแมลงเศรษฐกิจ การแปรรูปแมลงเศรษฐกิจ ขึ้นต้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือบริษัทเอกชนต่าง ๆ รายละเอียดตามภาคผนวก 2

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่งเสริมการเกษตร ตามแบบ กมศ.

4 ทาง E-mail : beecenter6102@gmail.com ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

6.1.1.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

1) สำนักงานเกษตรอำเภอศรีนครินทร์ ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุสำหรับสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ ตามภาคผนวก 3

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดติดตามข้อมูล และสรุปรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตร ทาง E-mail : beecenter6102@gmail.com ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน												หน่วย งาน
	ปี 2567			ปี 2568									
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68	
กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ													
1.พัฒนาความรู้ด้านการผลิตแมลงเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพให้แก่เกษตรกร													
1.1 ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านแมลงเศรษฐกิจ			↔										สนง.กษจ./ สนง.กษอ.
1.2 ศึกษาดูงานด้านแมลงเศรษฐกิจ				↔									สนง.กษจ./ สนง.กษอ.
1.3 สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ				↔									สนง.กษจ./ สนง.กษอ.

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

1) เกษตรกรได้รับความรู้และเพิ่มทักษะในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด จำนวน 20 คน

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

1) เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ นำความรู้กลับไปปฏิบัติ และเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

2) เกษตรกรมีความเข้าใจถึงความต้องการของตลาดและสามารถเข้าถึงแหล่งรับซื้อ และเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่จะนำมาปรับปรุงการผลิตได้

9.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

เกษตรกร 20 ราย ได้รับการอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

เชิงคุณภาพ

เกษตรกรสามารถพัฒนาคุณภาพผลผลิตแมลงเศรษฐกิจให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด สร้างมูลค่าเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 5

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 เกษตรกรผู้เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจมีองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สามารถพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการผลิตแมลงเศรษฐกิจได้

10.2 เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม สามารถจัดทำแผนพัฒนากลุ่มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าแมลงเศรษฐกิจ ตลอดจนเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตการตลาดได้

10.3 มีน้ำผึ้งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

จังหวัดรายงานข้อมูลเกษตรกร ที่ได้รับองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ และนำความรู้กลับไปปฏิบัติ โดยเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ตามแบบฟอร์มที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดภายในวันที่กำหนด

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร 074 615 690

1)นางสุดใจ เกลี้ยงสง หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง
โทร 084 854 3133

2) นายสุรศักดิ์ เหน็บบัว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ กลุ่มอารักขาพืช
โทร 081 849 6717

ภาคผนวกกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

ภาคผนวก 1 แนวทางการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรด้านแมลงเศรษฐกิจ แบ่งออกตามชนิดแมลงเศรษฐกิจ ดังนี้

1.1 ผึ้งพันธุ์

- ในกรณีที่เกษตรกรรายใหม่

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความสำคัญและประโยชน์ของการเลี้ยงผึ้ง ชีววิทยาของผึ้งพันธุ์ อุปกรณ์ในการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ การจัดการการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ การจัดการสุขอนามัยและการป้องกันกำจัดศัตรูผึ้ง การจัดการผลผลิตและการตลาด การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. คลิปวีดีโอจากส่วนกลาง

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

- ในกรณีที่เกษตรกรรายเดิม (ปี 2567)

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหาข้อใดข้อหนึ่งหรือผสมผสานตามความต้องการของเกษตรกร

1) แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง

2) ความสำคัญและประโยชน์ของการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าน้ำผึ้ง และผลิตภัณฑ์จากผึ้ง เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า ฯลฯ ตามความต้องการของเกษตรกร

3) การตลาดของสินค้าน้ำผึ้งและผลิตภัณฑ์จากผึ้ง และประเด็นที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อให้ตรงตามความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง

3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชย์จังหวัด เป็นต้น

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

1.2 ผึ้งโพรง

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายใหม่

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความสำคัญและประโยชน์ของการเลี้ยงผึ้งโพรง ชีววิทยาของผึ้งโพรง การเลี้ยงและการจัดการผึ้งโพรง การรวมกลุ่มผู้เลี้ยงผึ้งโพรง การจัดการผลผลิตและการตลาด การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. คลิปวิดีโอจากส่วนกลาง

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายเดิม (ปี 2567)

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหาข้อใดข้อหนึ่งหรือผสมผสานตามความต้องการของเกษตรกร

1) แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง

2) การเก็บผลผลิตน้ำผึ้งโพรงที่เหมาะสมและให้ถูกสุขลักษณะ

3) ความสำคัญและประโยชน์ของการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าน้ำผึ้งโพรง เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า ฯลฯ ตามความต้องการของเกษตรกร

4) การตลาดของสินค้าน้ำผึ้งโพรง และประเด็นที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อให้ตรงตามความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง

3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น อุตุสภกรณ์จังหวัด พาณิชยจังหวัด เป็นต้น

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้ง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

1.3 ชันโรง

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายใหม่

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไป ความสำคัญและประโยชน์ของชันโรง ชีววิทยาของชันโรง

การเลี้ยงและการจัดการชันโรง การแยก ขยายรังชันโรง – การจัดการผลผลิตและการตลาด การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้งชันโรง และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. คลิปวิดีโอจากส่วนกลาง

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้งชันโรง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายเดิม (ปี 2567)

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหาข้อใดข้อหนึ่งหรือผสมผสานตามความต้องการของเกษตรกร

- 1) แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้งชันโรง
- 2) การเก็บผลผลิตน้ำผึ้งชันโรงและพรอพอลิสที่เหมาะสมและให้ถูกสุขลักษณะ
- 3) ความสำคัญและประโยชน์ของการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า น้ำผึ้งชันโรงและพรอพอลิส เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า ฯลฯ ตามความต้องการของเกษตรกร
- 4) การตลาดของสินค้า น้ำผึ้งชันโรงและพรอพอลิส และประเด็นที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อให้ตรงตามความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง

3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น อุตุสภกรณ์จังหวัด พาณิชยจังหวัด เป็นต้น

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มผึ้งชันโรง” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

1.4 จิ้งหรีด

- ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายใหม่

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปและประโยชน์ของจิ้งหรีด การจัดการเลี้ยงจิ้งหรีด การส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงจิ้งหรีด การจัดการผลผลิตและการตลาด การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. คลิปวิดีโอจากส่วนกลาง

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “การเตรียมความพร้อมเข้าสู่มาตรฐาน GAP” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่ - **ในกรณีที่เป็นเกษตรกรรายเดิม (ปี 2567)**

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหาข้อใดข้อหนึ่งหรือผสมผสานตามความต้องการของเกษตรกร

1) แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มจิ้งหรีด

2) แนวทางการลดต้นทุนการเลี้ยงจิ้งหรีด

3) ความสำคัญและประโยชน์ของการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าน้ำผึ้งโพรง เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า ฯลฯ ตามความต้องการของเกษตรกร

4) การตลาดของสินค้าจิ้งหรีด และประเด็นที่เกี่ยวข้องตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อให้ตรงตามความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. เกษตรกรแปลงใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียง

3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชย์จังหวัด เป็นต้น

หมายเหตุ : สำหรับหัวข้อ “แนวทางการขอรับรองมาตรฐาน GAP ฟาร์มจิ้งหรีด” ให้เชิญหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ในพื้นที่มาร่วมเป็นวิทยากร

1.5 ครั้ง

เนื้อหาหลักสูตร ประกอบด้วย ความรู้ทั่วไปและประโยชน์ของการเลี้ยงครั้ง การจัดการการเลี้ยงครั้ง การส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงครั้ง การจัดการผลผลิตและการตลาด การแปรรูปครั้งในระดับเกษตรกร และประเด็นอื่น ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร

วิทยากร (สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่ง หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร)

1. เจ้าหน้าที่จากศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. กลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ใกล้เคียง หรือวิทยากรอื่น ๆ ที่สามารถให้ความรู้ในประเด็นที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกร

3. วิทยากรจากสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชยจังหวัด สภาหอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นต้น

ภาคผนวก 2

การศึกษาตามความต้องการของเกษตรกร

สามารถจัดดูงานสามารถจัดศึกษาดูงาน ณ สถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

1. ศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.เชียงใหม่ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านแมลงเศรษฐกิจ จ.ชุมพร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดอุดรธานี

2. แปลงใหญ่แมลงเศรษฐกิจที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ใกล้เคียง หรือกลุ่มเกษตรกร / กลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านแมลงเศรษฐกิจและการแปรรูป เป็นต้น

3. สถาบันการศึกษาที่มีจุดศึกษาดูงานในประเด็นที่เกษตรกรต้องการ

หมายเหตุ : สามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่งตามความเหมาะสม หรือผสมผสานกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร

ภาคผนวก 3

ตัวอย่างปัจจัยการผลิตและวัสดุในการพัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าแมลงเศรษฐกิจ

ผึ้งพันธุ์ เช่น กระบองพันควั่น เหล็กถัดรัง หมวกกันผึ้งต้อย แผ่นรังเทียม น้ำตาลทราย เกสร นางพญาสายพันธุ์ดี พันธุ์ผึ้ง กล่องเลี้ยง กล่องแยกขยาย ขาตั้งรัง ถังสแตนเลส มีดสแตนเลส ที่กรองน้ำผึ้งสแตนเลส ผ้ากรอง ถาดสแตนเลส ภาชนะบรรจุ ฉลากสติ๊กเกอร์/ เป็นต้น

ผึ้งโพรง เช่น กระบองพันควั่น เหล็กถัดรัง หมวกกันผึ้งต้อย กล่องเลี้ยง ขาตั้งรัง ถังสแตนเลส มีดสแตนเลส ที่กรองน้ำผึ้งสแตนเลส ผ้ากรอง ภาชนะบรรจุ ฉลากสติ๊กเกอร์ เป็นต้น/

ผึ้งชันโรง เช่น กล่องเลี้ยง ขาตั้งรัง เหล็กถัดรัง พันธุ์ชันโรง ถังสแตนเลส มีดสแตนเลส ที่กรองน้ำผึ้งสแตนเลส ผ้ากรอง ภาชนะบรรจุ ฉลากสติ๊กเกอร์ เป็นต้น/

จิ้งหรีด เช่น กล่องเลี้ยงจิ้งหรีด อาหารสำหรับเลี้ยงจิ้งหรีด แฉ่งไข่ ภาชนะสำหรับใส่อาหารและน้ำจิ้งหรีด กะละมังอลูมิเนียม หม้อ ถังน้ำ มุ้งตาข่าย สแตนเลส ภาชนะบรรจุ ฉลากสติ๊กเกอร์/ เป็นต้น

ครั่ง เช่น พันธุ์ครั่ง วัสดุสำหรับห่อพันธุ์ครั่ง อุปกรณ์ตัดแต่งกิ่งไม้เลี้ยงครั่ง เป็นต้น

แบบเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทาน
เศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568

กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ (กมศ.1 – 7)

- สามารถ Download แบบสอบถามตามชนิดแมลงได้ตาม QR code ด้านล่างนี้

ชนิดแมลงเศรษฐกิจ	QR code
ผึ้งพันธุ์	
ผึ้งโพรง	
ชันโรง	
จิ้งหรีด	
คิ้ง	

หมายเหตุ : ส่งแบบ กมศ. 1.ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E-mail : beecenter6102@gmail.com
ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

แบบรายงานผลวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ
 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ ปี 2568
 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
 จังหวัด.....

วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่และจัดทำแผนการพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ

1. วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
2. ศักยภาพของพื้นที่และประเด็นปัญหา
3. ชนิดแมลงเศรษฐกิจที่ต้องการพัฒนา
4. จุดเน้นและองค์ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพื่อกำหนดหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้
5. แนวทางการแก้ไข / ข้อเสนอแนะ
6. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่
 ผู้รับผิดชอบ
 ( )
 ตำแหน่ง.....
 หมายเลขโทรศัพท์.....
 วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E – mail : beecenter6102@gmail.com
 ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

แบบรายงานโครงสร้างกลุ่ม
โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ ปี 2568
กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
จังหวัด.....

ส่วนที่ ข้อมูลทั่วไป 1 ของกลุ่ม

- 1.1 ชื่อกลุ่ม.....
1.2 ที่ตั้งกลุ่ม.....
1.3 (ชื่อ) สกุล-ประธานกลุ่ม.....
ที่อยู่.....
เบอร์โทรศัพท์.....

ส่วนที่ 2 โครงสร้างของกลุ่ม

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	ประธาน	16.	
2.	รองประธาน	17.	
3.	เลขานุการ	18.	
4.	เหรัญญิก	19.	
5.	ประชาสัมพันธ์	20.	
6.		21.	
7.		22.	
8.		23.	
9.		24.	
10.		25.	
11.		26.	
12.		27.	
13.		28.	
14.		29.	
15.		30.	

* ตำแหน่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามโครงสร้างจริงของกลุ่ม

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่

ผู้รับผิดชอบ

( )

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง Email: beecenter6102@hotmail.com
ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

แบบ กมศ .4

แบบรายงานผลการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ และการศึกษาดูงาน
โครงการส่งเสริมและพัฒนการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ
ปี 2568

กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ

จังหวัด.....

แบบรายงานผลการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ และการศึกษาดูงาน

1. วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
2. จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วม .....ราย (แนบรายชื่อ)
3. เนื้อหา / หลักสูตรที่ถ่ายทอด
4. ชื่อ / สถานที่ศึกษาดูงาน (ถ้ามี)
5. ประเด็นที่ศึกษาดูงาน (ถ้ามี)
6. สรุปผลการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้
7. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

( )

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E – mail : beecenter6102@gmail.com
ภายในวันที่ 30 เมษายน 2568

แบบรายงานผลการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ
โครงการส่งเสริมและพัฒนการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ
ปี 2568
กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
ศูนย์.....

การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้แมลงเศรษฐกิจ (รายงานผลตามประเด็น ดังนี้)

1. วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
2. วิธีการขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ/เทคนิคพิเศษ (ขั้นตอนการผลิต และภาพประกอบ)
3. รายงานปริมาณการผลิตขยายแมลงเศรษฐกิจที่ดำเนินการในปีงบประมาณ 2568
(ชนิดแมลง และปริมาณการผลิต)
4. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ
(ระบุ ชนิดแมลง/จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุน/ปริมาณที่เกษตรกรได้รับการสนับสนุนต่อ 1 ราย)
6. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)
7. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ/แนวทางแก้ไข/

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
( )
ตำแหน่ง.....
หมายเลขโทรศัพท์.....
วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E – mail : beecenter6102@gmail.com
ภายในวันที่ 15 กันยายน 2568

แบบรายงานผลศึกษาทดสอบเพื่อพัฒนางานส่งเสริมแมลงเศรษฐกิจ
โครงการส่งเสริมและพัฒนการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ
ปี 2568
กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
ศูนย์.....

การผลิตและขยายพันธุ์แมลงเศรษฐกิจ (รายงานผลตามประเด็น ดังนี้)

1. ชื่อเรื่อง
2. บทนำ
3. วัตถุประสงค์
4. ระยะเวลาดำเนินการ
5. สถานที่ดำเนินการ
6. วิธีการ
7. ผลการดำเนินงาน
8. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)
9. ปัญหาอุปสรรค/แนวทางการแก้ไข/ข้อเสนอแนะ
10. หน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมในการศึกษาทดสอบ/วิจัยร่วม (ถ้ามี)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
( )

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E – mail : beecenter6102@gmail.com
ภายในวันที่ 15 กันยายน 2568

แบบรายงานผลการยกระดับน้ำผึ้งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น
โครงการส่งเสริมและพัฒนการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ
ปี 2568
กิจกรรม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
ศูนย์.....

บริการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำผึ้งให้แก่เกษตรกร

1. รายงานจำนวนเกษตรกรที่ส่งน้ำผึ้งเข้าตรวจวิเคราะห์
2. รายงานผล ดังนี้

ที่	ชื่อ - นามสกุล เกษตรกร	ชนิดน้ำผึ้ง ตัวอย่าง ที่ส่งตรวจ	จำนวน ตัวอย่าง ที่ส่ง ตรวจ	ผลการ ตรวจ วิเคราะห์ (ระบุค่า ต่างๆ)	ผลการ ประเมิน (ผ่าน/ไม่ ผ่าน)	จำนวน สต็อกเกอร์ที่ สนับสนุน	วันสิ้นสุด การ รับรอง
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
( )

ตำแหน่ง.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E – mail : beecenter6102@gmail.com
ภายในวันที่ 15 กันยายน 2568

แบบรายงานผลการติดตามและประเมินสถานการณ์การพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ
 โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ ปี 2568
 กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ
 สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่.....

การติดตามและประเมินสถานการณ์การพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ

1. วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการ
2. ศักยภาพของพื้นที่และประเด็นปัญหา
3. ชนิดแมลงเศรษฐกิจและประเด็นการตรวจติดตามสถานการณ์การพัฒนาสินค้าแมลงเศรษฐกิจ
4. จุดเน้นและองค์ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพื่อกำหนดหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้
5. แนวทางการแก้ไข / ข้อเสนอแนะ
6. ภาพกิจกรรมที่ดำเนินการ (แนบไฟล์ภาพต้นฉบับ (สกุล .jpg .jpeg .gif .png มาด้วย)

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่
 ผู้รับผิดชอบ
 ( )
 ตำแหน่ง.....
 หมายเลขโทรศัพท์.....
 วันที่รายงาน.....

หมายเหตุ : ส่งแบบสรุปผลการดำเนินงานฯ ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทาง E – mail : beecenter6102@gmail.com
 ภายในวันที่ 15 กันยายน 2568

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์
กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจ
สร้างสรรค์

1. ความสอดคล้อง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ: ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็น การเกษตร

เป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ : ประเด็น (03) การเกษตร

เป้าหมายระดับประเด็น (Y2) ประเด็นการเกษตรสร้างมูลค่า

แผนย่อยของแผนแม่บทฯ 3.1 เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

เป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1) 030101 สินค้าเกษตรอัตลักษณ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

1.3 แผนการปฏิรูปประเทศ : ด้านเศรษฐกิจ

นิยามของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์

สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ หมายถึง สินค้าที่มาจากแหล่งผลิตที่มีความสัมพันธ์กับแหล่งภูมิศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยสภาพภูมิอากาศและสภาพภูมิประเทศเฉพาะเจาะจง ทำให้สินค้าชนิดนั้นเจริญเติบโตได้โดยมีความแตกต่างจากแหล่งผลิตอื่น มีคุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะ ที่เรียกว่า ความเป็นอัตลักษณ์ อีกทั้งยังมีเรื่องราวแหล่งกำเนิด (story) ที่สะท้อนการพัฒนาการเกษตร เศรษฐกิจและสังคมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น ส่งผลให้เป็นสินค้าคุณภาพจากแหล่งผลิตที่สามารถยกระดับเข้าสู่การขึ้นทะเบียนให้เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications : GI) ซึ่งเครื่องหมาย GI เปรียบเสมือนแบรนด์ของท้องถิ่นที่บ่งบอกถึงคุณภาพแหล่งที่มาของสินค้าชนิดนั้น

2. หลักการเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศในกลุ่มผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก และผลไม้ นับว่าเป็นสินค้าเกษตรที่มีความสำคัญและสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทย รวมถึงในด้านการเป็นอาชีพหลักและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและยังเป็นวัตถุดิบสำคัญในอุตสาหกรรมแปรรูป จากข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในปี 2566 ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ (Agricultural product) มูลค่ารวม 1,781,152 ล้านบาท โดยผลไม้และผลิตภัณฑ์ (Fruit and Product) เป็นสินค้าเกษตรอันดับหนึ่ง ในการส่งออก มูลค่ารวม 302,968 ล้านบาท ตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ไม่ผลในกลุ่มเศรษฐกิจหลักที่มีการส่งออกมากที่สุด ได้แก่ ทูเรียน (คิดเป็นร้อยละ 40.0) ในขณะที่ผลไม้พื้นถิ่นซึ่งเป็นผลไม้ในกลุ่มรองก็มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและได้รับความนิยมสูง ไม่แพ้กัน ซึ่งจะเห็นได้จากมูลค่าการซื้อขายในประเทศสูง มีตลาดเฉพาะ แต่เนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศของโลกในปัจจุบัน ทำให้เกษตรกรที่ขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพก็มักจะประสบปัญหาคุณภาพผลผลิตต่ำ ปัญหาราคาตกต่ำในช่วงฤดูการผลิตเนื่องจากมีผลผลิตหลายชนิดออกกระจุกตัวในช่วงเวลาเดียวกัน อีกทั้งต้นทุนการผลิต ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยการผลิต แรงงาน ค่าขนส่งที่ปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้มีความเสี่ยงต่อการขาดทุน ประกอบกับใน

ปัจจุบันผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานทำให้ประเทศไทยนับวันยิ่งประสบกับปัญหาสถานะการแข่งขันที่มีข้อกำหนด เงื่อนไขการกีดกันทางการค้าที่เข้มงวด ขาดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ ประกอบกับมีการนำเข้าสินค้าเกษตรจากต่างประเทศที่มีมากขึ้น ไม่มีคุณภาพและแย่งส่วนแบ่งตลาดสินค้าเกษตรไทย จึงทำให้เกิดการเรียกร้องความช่วยเหลือจากภาครัฐในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการผลิตอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

การส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และทรัพยากรในพื้นที่ นับตั้งแต่ปี 2562 – 2567 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น กิจกรรมส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ผลิตไม้ผลคุณภาพ 40 จังหวัด ครอบคลุมภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่การผลิตไม้ผลเศรษฐกิจที่มีศักยภาพของประเทศไทย ผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถบริหารจัดการผลผลิตและจัดทำแผนการผลิตในพื้นที่ให้ประสบความสำเร็จ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ได้อย่างยั่งยืน เป็นการช่วยสร้างอาชีพ สร้างรายได้และยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้มั่นคง สอดคล้องกับความเป็นอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกร ในการคัดเลือกพื้นที่ คัดเลือกชนิดพืช และจัดเก็บข้อมูลเตรียมความพร้อมสู่การเป็นสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ พัฒนาความรู้ทั้งด้านการผลิต การตลาด และส่งเสริมให้เป็นไม้ผลอัตลักษณ์ประจำถิ่น เช่น ทุเรียนชะนีเกาะช้าง จังหวัดตราด ทุเรียนในวาระนอง จังหวัดระนอง และลิ้นจี่แม่ใจ จังหวัดพะเยา

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 นี้ กรมส่งเสริมการเกษตรโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ได้ขยายผลการดำเนินงานโครงการเพื่อส่งเสริมเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้ครอบคลุมพื้นที่ สินค้าและผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย มากขึ้น จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในพื้นที่ตำบลบ้านนา อำเภอสรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง มุ่งเน้นการพัฒนาการเกษตร เศรษฐกิจและสังคมที่มี อัตลักษณ์เฉพาะถิ่น ซึ่งมีเรื่องราวแหล่งกำเนิดสินค้า (story) ที่ทำให้สินค้ามีความแตกต่าง โดดเด่นจากสินค้าที่ผลิตจากแหล่งอื่น ๆ สามารถสร้างมูลค่าและนำไปส่งเสริมให้เกษตรกร เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ โดยส่งเสริมให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาการผลิต และเพิ่มมูลค่าผลผลิต ตลอดจนการแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย สามารถพัฒนาระดับเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI : Geographical Indications) เป็นการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงสู่การส่งเสริมการเกษตรด้านอื่น ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลาดเกษตรกร หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ทำงานแบบบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เป็นการควบคุมคุณภาพและปรับปรุงสินค้าให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค สร้างความเชื่อมั่นต่อคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และเข้ากับกระแสความต้องการของผู้บริโภค รวมไปถึงการเชื่อมโยงการตลาดและสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ในการรวบรวม คัดแยก ระบบโลจิสติกส์ และบริหารจัดการผลผลิตในพื้นที่อย่างเป็นระบบ เพื่อขับเคลื่อนโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสร้างอาชีพและรายได้จากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นแก่เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร
- 3.2 เพื่อส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นและพัฒนาช่องทางการตลาด
- 3.3 เพื่อพัฒนาความรู้และเพิ่มศักยภาพกระบวนการทำงานในพื้นที่สำหรับการพัฒนาสินค้าไม้ผลตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาที่เหมาะสมให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน แข่งขันทางการตลาดได้
- 3.4 เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ผู้บริโภคให้มีความรู้ความเข้าใจถึงถิ่นกำเนิด เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยมาตรฐานการรับรอง GI

4. เป้าหมาย / สถานที่ดำเนินการ

- 4.1 เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ จำนวน 30 ราย
- 4.2 พื้นที่ดำเนินการ ตำบลบ้านนา อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

5.1.1 จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่น ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) จังหวัดคัดเลือกเกษตรกรจากแปลงใหญ่ หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มสหกรณ์ หรือกลุ่มปรับปรุงคุณภาพ หรือเกษตรกรที่มีศักยภาพในพื้นที่ ที่สามารถทำการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ แหล่งผลิตได้มาตรฐานและผลผลิตมีคุณภาพ สามารถพัฒนาสินค้าเพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ จังหวัดละ 1 กลุ่ม จำนวน 30 ราย โดยมีทิศทางเป้าหมายและแผนพัฒนาเกษตรกรที่ได้หารือร่วมกันในคณะทำงาน Core Team ทั้งนี้ ควรเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะผลิตไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นชนิดเดียวกัน และมีศักยภาพสามารถดำเนินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้ อาจจะเป็นชนิดไม้ผลเดิมที่ได้ดำเนินการแล้วในปี 2562 - 2567 หรือชนิดไม้ผลใหม่ที่ได้มีการพิจารณาร่วมกันแล้วว่ามีศักยภาพและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งดำเนินการเป็นปีแรกขอให้พิจารณาคัดเลือกสอดคล้องกับนิยาม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้

2) จัดทำทะเบียนเกษตรกรรายบุคคล และแบบประเมินผลก่อน – หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มที่ได้จากการพิจารณาร่วมกันจากการประชุมคณะทำงาน Core Team

3) ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีที่จำเป็นและเหมาะสม (Impact point) หลักสูตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ จำนวน 1 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ 350 บาท/ราย/วัน ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในไตรมาสที่ 1 อย่างน้อยร้อยละ 50 ของเป้าหมายเกษตรกรที่ได้รับ และเสร็จสิ้นภายในไตรมาสที่ 2

4) รูปแบบการดำเนินการจัดอบรมให้ประเมินจากสถานการณ์ใช้ดุลยพินิจตามความเหมาะสมหากมีการศึกษาดูงานควรเห็นสภาพพื้นที่จริงในการเรียนรู้ โดยสื่อให้เห็นถึง การเรียนรู้และประโยชน์ที่บุคคลเป้าหมายจะได้รับ ยกตัวอย่างเช่น การมีสถานีเรียนรู้ การสาธิตวิธีการจัดการในสวนการใช้ สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ หรืออื่น ๆ

5) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ e - project และบันทึกลงในแบบ กสก. ทั้งนี้ที่ดำเนินการอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้วโดยรายงานทั้งผลปริมาณงาน - การใช้จ่ายเงิน ภายในไตรมาสที่ 3 และสรุปผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team ในแต่ละเขตที่รับผิดชอบ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.1 คือ

- 1) ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรรายบุคคล และ แบบประเมินผลก่อน-หลัง (30 ราย/กลุ่ม)
- 2) เนื้อหาหลักสูตรในการอบรมจากการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในแปลงปลูกของตนเอง
- 3) รายงานผลการดำเนินงานตามระบบ e-project และแบบ กสก. ภายในไตรมาสที่ 3 (สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการ)

5.1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) คัดเลือกพื้นที่ที่จะจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (Precision Farm) โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

1.1) เป็นสถานที่ของสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการที่มีความพร้อมในการพัฒนาแปลงการผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน เกิดเป็นแปลงเกษตรอัจฉริยะ (Precision Farm) สามารถเป็นสถานที่ศึกษาดูงานเพื่อขยายผลสู่แปลงสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการคนอื่น ๆ ได้ ภายในจังหวัดหรือจังหวัดอื่น ๆ

1.2) เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ตามที่ได้กำหนดไว้ มีผลผลิตต่อเนื่องกันไม่ต่ำกว่า 2 ฤดูกาลผลิต

1.3) ควรมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ หรือมีระบบการให้น้ำที่เพียงพอสำหรับการใช้ในการผลิตไม้ผลที่เหมาะสมกับพื้นที่ตลอดฤดูกาลผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังออกดอก ติดผล จนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต

1.4) เป็นแปลงที่อาจอยู่ติดถนน หรือพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก ผู้คนผ่านไปมาสามารถมองเห็นได้

1.5) เกษตรกรเจ้าของพื้นที่มีความพร้อม ขยันหมั่นเพียร เสียสละ สามารถเป็นวิทยากรอบรมได้เป็นอย่างดีและหรือ/ขยายผลความสำเร็จต่อไปยังเกษตรกรรายอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6) เกษตรกรเจ้าของพื้นที่มีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดในการดำเนินการ ตลอดจนคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่

2) ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน ดังนี้

2.1) จัดทำแปลงเรียนรู้บนพื้นที่อย่างน้อย 2 ไร่ เพื่อใช้เป็นจุดสาธิตและถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในพื้นที่ครอบคลุมตลาดแม่เมาะ – พื้นที่แม่เมาะ – พันธุ์แม่เมาะ – น้ำแม่เมาะ – ปุ๋ยแม่เมาะ – การจัดการโรคแม่เมาะ – เทคโนโลยีการผลิตแม่เมาะ – การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวแม่เมาะ – จำหน่าย

แม่นยำ และมีการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยรัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายแปลงละ 50,000 บาท เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร (ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ฮอร์โมน ถูห่อ ฯลฯ) ค่าจัดทำระบบน้ำ ค่าตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้าง ค่าวิเคราะห์ธาตุอาหารในดินและใบพืช ค่าวัสดุสำนักงานหรืออื่น ๆ ที่มีความจำเป็น โดยวัสดุอุปกรณ์ต้องไม่ใช่พัสดุ ครุภัณฑ์ ดำเนินการภายในไตรมาสที่ 3 - 4

2.2) จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ ขนาด 1 เมตร x 1.5 เมตร ปรากฏรายละเอียดประกอบด้วย ชื่อเจ้าของสวน ที่ตั้งสวน และชื่อแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานชนิดใด เช่น แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....) จังหวัด..... รายละเอียดตาม **เอกสารแนบ 1**

3) จัดทำข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานตามแบบใน **เอกสารแนบ 2** โดยเสนอสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ เป็นผู้รวบรวมข้อมูลจัดทำเป็น ทำเนียบแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐานประจำภาคของตนเอง จำนวน 1 เล่ม

4) สรุปผลการดำเนินงานโดยรายงานผ่านคณะทำงาน Core Team ในแต่ละเขตที่รับผิดชอบ

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.1.2 คือ

- 1) แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน พื้นที่อย่างน้อย 2 ไร่
- 2) ข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน จังหวัดละ 1 แปลง เสนอ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในแต่ละเขตที่รับผิดชอบรวบรวม (สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการ)

5.2 พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค

5.2.1 พัฒนาสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์สู่กระบวนการรับรองสินค้า GI และตรวจสอบย้อนกลับได้

ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

1) จังหวัดดำเนินการพัฒนาสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้ร่วมกันวิเคราะห์และได้กำหนดชนิดสินค้าไม้ผลของแต่ละจังหวัดในภาคของตนเองที่ต้องการพัฒนาจังหวัดละ 1 ชนิดสินค้า ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตไม้ผลชนิดเดียวกัน อาจจะเป็นชนิดไม้ผลเดิมที่ได้ดำเนินการแล้วหรือชนิดไม้ผลใหม่ที่ได้พิจารณาร่วมกันแล้วว่ามีศักยภาพและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ส่งผลทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้

2) นำสินค้าไม้ผลที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ในคณะทำงาน Core Team ดำเนินการเข้าสู่กระบวนการ ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) พร้อมทั้งจัดทำการรับรองคุณภาพ เช่น ระบบการรับรองคุณภาพสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้โดยสติกเกอร์ QR Code ติดบนผลผลิตหรือจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่ระบุแหล่งผลิตชัดเจน การตรวจสอบแหล่งผลิต การเก็บข้อมูล ฯลฯ จังหวัดละ 1 สินค้า

3) กรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจังหวัดละ 40,000 บาท เพื่อเป็นการพัฒนาสินค้าไม้ผลที่เป็นอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ที่ได้กำหนดเป้าหมายไว้ในคณะทำงาน Core Team ให้เข้าสู่กระบวนการรับรองสินค้า GI ได้แก่ ค่าจัดเก็บข้อมูลเกษตรกรในการบันทึกจัดทำข้อมูลเกษตรกรเพื่อการรับรองคุณภาพสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ ค่าการจัดทำข้อมูลเพื่อจัดเตรียมคำขอขึ้นทะเบียนคำธรรมเนียมต่าง ๆ ค่าจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ค่าติดตามในพื้นที่เพื่อสืบค้นข้อมูล หรืออื่น

ๆ ที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับกระบวนการที่นำไปสู่การรับรองสินค้า GI และตรวจสอบย้อนกลับได้ โดยการเบิกจ่ายไม่ขัดต่อระเบียบกระทรวงการคลังที่กำหนดไว้ อนึ่ง จังหวัดสามารถบริหารจัดการงบประมาณในกิจกรรมนี้ได้ตามความเหมาะสมเพื่อให้กิจกรรมการพัฒนาไม้ผลที่คัดเลือกมาได้บรรลุถึงกระบวนการรับรองสินค้า GI ต่อไป

4) รายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.1 คือ
สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ของจังหวัดที่เข้าสู่กระบวนการรับรองสินค้า GI และมีการรับรองสินค้า
เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้ จังหวัดละ 1 สินค้า
(สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการ)

5.2.2 พัฒนาจตุรบรรณและบรรจุภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่า ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด

เป็นการดำเนินการเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในแหล่งผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์ในพื้นที่เพื่อรวบรวมผลผลิตของสมาชิกและคัดคุณภาพผลผลิตเพื่อการจำหน่ายออกนอกแหล่งผลิต รวมไปถึงการจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่คำนึงถึงความทนทานในการขนส่ง การเก็บรักษาผลผลิตให้มีคุณภาพดี สามารถสร้างภาพลักษณ์ของสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้จังหวัดเป็นผู้พิจารณาดำเนินการเองให้เป็นไปตามความเหมาะสมกับสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นถิ่นของตนเอง โดยขอให้มีโลโก้กรมส่งเสริมการเกษตร ชื่อโครงการ เรื่องราวความเป็นมา หรือแบรนด์สินค้า วิธีการบริโภค ปรากฏอยู่บนบรรจุภัณฑ์เป็นหลักและสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดได้ตามความเหมาะสม โดยกรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุที่จำเป็นเพื่อให้เกิดจตุรบรรณหรือบรรจุภัณฑ์จังหวัดละ 35,000 บาท ดำเนินการไตรมาสที่ 2 ซึ่งการดำเนินการขอให้รายงานผลการดำเนินงานผ่านคณะทำงาน Core Team

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.2.2 คือ
จตุรบรรณ/จัดชั้นคุณภาพไม้ผลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น และ/หรือบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่ม
มูลค่าสินค้าผลไม้อัตลักษณ์ จังหวัดละ 1 จุด/บรรจุภัณฑ์
(สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการ)

5.3 บริหารงานตามยุทธศาสตร์ผลไม้

5.3.1 ติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัด ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจและจัดประชุมเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด เพื่อคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัด แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนถึงต้นฤดูกาลผลิต จำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนมาตรการยกระดับราคาผลไม้ต่อไป ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

5.3.2 ติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับอำเภอ ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรอำเภอ 11 อำเภอ ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจและจัดประชุมเกษตรกร

และผู้เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ เพื่อคัดค้านสถานการณ์ผลไม้ระดับอำเภอ แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนถึงต้นฤดูกาลผลิต จำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิต หรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ให้กับจังหวัด เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการผลไม้ โดยการหาตลาดการยกระดับราคาผลไม้ต่อไป ซึ่งสามารถดำเนินการในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบออนไลน์ ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

***อนึ่ง การติดตามคัดค้านสถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัดและระดับอำเภอจำเป็นต้องมีการติดตามสถานการณ์จากแปลงไม้ผลที่ใช้อ้างอิงข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสอบทานข้อมูลได้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและยกระดับองค์ความรู้แก่นักวิชาการที่รับผิดชอบทุกระดับ ในปี 2568 กรมส่งเสริมการเกษตรจึงกำหนดให้มีกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำข้อมูลประมาณการผลผลิตไม้ผล ดังรายละเอียดในข้อ 5.3.3

***

สรุปผลงาน (Output) ที่ได้จากกิจกรรมที่ 5.3 คือ

1. ข้อมูลเอกภาพ แผนกระจายผลผลิตระดับอำเภอ/จังหวัด จำนวน 4 ชนิด
2. แผนบริหารจัดการผลไม้ระดับภาค (ตะวันออก เหนือ ใต้) และแผนปฏิบัติงานบริหารจัดการผลไม้ระดับภาค/จังหวัด (Action Plan) จำนวน 4 ชนิด

5.3.3 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำข้อมูลประมาณการผลผลิตไม้ผล

1) **สำรวจแปลงพยากรณ์เพื่อประเมินสถานการณ์ผลผลิตในระดับอำเภอ** ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรอำเภอ (11 อำเภอ) ร่วมกับเกษตรกรเจ้าของแปลงพยากรณ์ในพื้นที่ ซึ่งเป็นการสำรวจและติดตามสถานการณ์การผลิตในพื้นที่

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

(1.1) **หลักการทำงาน** คือ สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกแปลงไม้ผล ประกอบด้วย

- ภาคเหนือ ได้แก่ ลำไย ลิ้นจี่
- ภาคตะวันออก และภาคใต้ ได้แก่ ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง

โดยให้สอดคล้องกับพื้นที่การผลิต จำนวน 1 แปลงต่อ 1 ชนิดพืชเป็นอย่างน้อยในแต่ละอำเภอ เพื่อใช้เป็นแปลงตัวแทนสำหรับให้นักวิชาการที่รับผิดชอบในระดับอำเภอ – จังหวัดและผู้เกี่ยวข้องเข้าไปสำรวจข้อมูลติดตามสถานการณ์การผลิตในช่วงที่ไม้ผลอยู่ในระยะแตกใบอ่อน – ดอกบาน – ติดผล – เก็บเกี่ยว ทั้งนี้ จะได้นำข้อมูลมาใช้ประเมินสถานการณ์การผลิตไม้ผลของอำเภอนั้น ๆ ได้ตลอดฤดูกาล เป็นการพยากรณ์หรือคาดการณ์ประมาณผลผลิตล่วงหน้าตลอดจนสอบทานผลการคาดการณ์ ดังนั้นแปลงที่คัดเลือกขึ้นมาจึงมีความสำคัญมากโดยเฉพาะจะต้องเป็นแปลงที่เป็นตัวแทนในการสุ่มสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรด้วย และเรียกแปลงนั้นว่า “แปลงพยากรณ์” ทั้งนี้ ควรมีแปลงสำรองไว้อย่างน้อย 3 – 4 แปลงกรณีเกิดการระบาดของศัตรูพืช หรือเกิดภัยธรรมชาติขึ้นในอนาคต

(1.2) **ความสำคัญของแปลงพยากรณ์**

(1.2.1) **ความสำคัญเชิงพื้นที่** เป็นแปลงที่สะท้อนข้อเท็จจริงด้านสถานการณ์การผลิตในช่วงที่ไม้ผลอยู่ในระยะแตกใบอ่อน – ดอกบาน – ติดผล – เก็บเกี่ยว เพื่อให้นักวิชาการที่รับผิดชอบได้ทำการเก็บข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็น “ข้อมูลจากการสำรวจ” ในระดับอำเภอ ซึ่งมีความสำคัญมากเพราะจะต้องนำมาใช้สำหรับการวางแผนบริหารจัดการผลไม้ในภาพรวมของระดับจังหวัดต่อไป

(1.2.2) ความสำคัญเชิงนโยบาย คณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้จะกำหนดแนวทางการบริหารจัดการผลไม้ในแต่ละปี และมอบหมายให้คณะทำงานจัดข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจจะวางแผนการจัดเก็บข้อมูลโดยวิธีสำรวจด้วยตัวอย่าง (Sample Survey) โดยใช้แผนการสำรวจแบบการสุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าไปสำรวจข้อมูล (Sampling Design) ในแปลงพญากรณ์ ซึ่งในขั้นแรกจำเป็นต้องมีการจัดทำกรอบตัวอย่าง ซึ่งหมายถึงหมู่บ้านตัวอย่างที่มีขนาดพื้นที่ปลูกไม้ผล ให้มีความชัดเจนเสียก่อน จึงจะสามารถสำรวจข้อมูลได้ สอดคล้องตามพื้นที่เพาะปลูกไม้ผลที่มีอยู่จริง เพื่อจะได้ไปติดต่อประสานข้อมูลจากเกษตรกรอำเภอ และเกษตรกรจังหวัดในการเข้าไปสำรวจข้อมูลในพื้นที่เพื่อการพยากรณ์ผลผลิต และจัดทำข้อมูลเอกภาพ นำไปใช้ในการพิจารณาข้อมูลการประมาณการผลผลิตไม้ผลระดับภาคให้มีความถูกต้อง แม่นยำ ใกล้เคียงความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและการวางแผนป้องกันแก้ไขปัญหาผลผลิตและการตลาดในแต่ละปี

(1.3) เกณฑ์การคัดเลือกแปลงพญากรณ์

(1.3.1) เจ้าของแปลงต้องมีความเกี่ยวข้องกับสถาบันเกษตรกร (กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์/วิสาหกิจชุมชน) โดยเป็นประธาน/กรรมการ/สมาชิกหรืออื่น ๆ และเจ้าของแปลงมีความสนใจและความพร้อมในการให้ข้อมูล ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

(1.3.2) มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป ที่มีการปลูกพืชชนิดเดียว (สวนเดี่ยว)

(1.3.3) มีการผลิตเป็นเชิงการค้าในประเทศหรือส่งออกก็ได้

(1.3.4) เป็นแปลงที่มีการจัดการสวนดี ซึ่งหมายถึง มีการปฏิบัติดูแลสวนครบถ้วนตามหลักวิชาการสอดคล้องตามปฏิทินการดูแลรักษาพืช ซึ่งเหมาะแก่การเข้าไปสำรวจข้อมูลติดตามสถานการณ์การผลิตในช่วงที่ไม้ผลอยู่ในระยะแตกใบอ่อน – ดอกบาน – ติดผล – เก็บเกี่ยว ตัวอย่างตาม ปฏิทินการดูแลรักษาพืช ตามภาคผนวกแนบท้าย

(1.4) การจัดระบบแปลงพญากรณ์ของจังหวัด

(1.4.1) สำนักงานเกษตรอำเภอคัดเลือกแปลงไม้ผล ได้แก่ ลำไย ลิ้นจี่ ให้สอดคล้องกับพื้นที่การผลิตจำนวน 1 แปลงต่อ 1 ชนิดพืชเป็นอย่างน้อยในแต่ละอำเภอ และควรมีแปลงสำรองของแต่ละชนิดของแต่ละอำเภออีก 3 แปลง พร้อมทั้งระบุชื่อ – นามสกุลเจ้าของแปลง ตามแบบฟอร์มใน เอกสารแนบที่ 3 และข้อมูลโดยสังเขปของแปลงที่คัดเลือกมาเพื่อรายงานให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบและเก็บเป็นฐานข้อมูลการใช้ประโยชน์ในระยะยาวต่อไป ตามแบบฟอร์มใน เอกสารแนบที่ 4

ตัวอย่างที่ 1 แปลงพญากรณ์ไม้ผลภาคเหนือ ของอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ลิ้นจี่	แปลงพญากรณ์	สำรอง 1	สำรอง 2	สำรอง 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม
ลำไย	แปลงพญากรณ์	สำรอง 1	สำรอง 2	สำรอง 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม

ตัวอย่าง การจัดระบบแปลงพญากรณ์ไม้ผลของสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน

อำเภอ/พืช	ลำไย	ลิ้นจี่
1. เมืองลำพูน	*	*
2. เวียงหนองล่อง	*	*
3. แม่ทา	*	*
4. หุ่นช้าง	*	*
5. บ้านโฮ่ง	*	*
6. บ้านธิ	*	*
7. ป่าซาง	*	*

8. ลิ	*	*
ผลสำรวจในภาพรวมระดับจังหวัด	**	**

หมายเหตุ : * หมายถึง ผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้จากแปลงพยากรณ์

** หมายถึง สรุปผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้ในภาพรวม

ตัวอย่างที่ 2 แปลงพยากรณ์ไม่ผลตะวันออก ของอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

ทุเรียน	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*
มังคุด	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*
เงาะ	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*
ลองกอง	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*

ตัวอย่าง การจัดระบบแปลงพยากรณ์ไม่ผลของสำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง

อำเภอ/พืช	ทุเรียน	มังคุด	เงาะ	ลองกอง
1. เมืองระยอง	*	*	*	*
2. บ้านฉาง	*	*	*	*
3. แกลง	*	*	*	*
4. วิังจันทร์	*	*	*	*
5. บ้านค่าย	*	*	*	*
6. ปลวกแดง	*	*	*	*
7. เขาชะเมา	*	*	*	*
8. นิคมพัฒนา	*	*	*	*
ผลสำรวจในภาพรวมระดับจังหวัด	**	**	**	**

หมายเหตุ : * หมายถึง ผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้จากแปลงพยากรณ์

** หมายถึง สรุปผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้ในภาพรวม

ตัวอย่างที่ 3 แปลงพยากรณ์ไม่ผลภาคใต้ ของอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

ทุเรียน	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*
มังคุด	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*
เงาะ	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*
ลองกอง	แปลงพยากรณ์	สำรวจ 1	สำรวจ 2	สำรวจ 3	➡ ผลสำรวจในภาพรวม*

ตัวอย่าง การจัดระบบแปลงพยากรณ์ไม่ผลของสำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร

อำเภอ/พืช	ทุเรียน	มังคุด	เงาะ	ลองกอง
1 เมืองชุมพร	*	*	*	*
2 ปะทิว	*	*	*	*
3 ท่าแซะ	*	*	*	*
4 สวี	*	*	*	*
5 หุ่นตะโก	*	*	*	*
6 หลังสวน	*	*	*	*
7 ละแม	*	*	*	*

อำเภอ/พืช	ทุเรียน	มังคุด	เงาะ	ลองกอง
8 พะโต๊ะ	*	*	*	*
ผลสำรวจในภาพรวมระดับจังหวัด	**	**	**	**

หมายเหตุ : * หมายถึง ผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้จากแปลงพญากรณ์

** หมายถึง สรุปผลสำรวจหรือสถานการณ์ที่ประเมินได้ในภาพรวม

(1.4.2) นักวิชาการผู้รับผิดชอบระดับจังหวัดจัดระบบแปลงพญากรณ์ในภาพรวมของจังหวัด โดยรวบรวมข้อมูลแปลงพญากรณ์ของทุกอำเภอ เพื่อประเมินสถานการณ์การผลิตของพืชชนิดนั้นๆ ให้เป็นข้อมูลการประมาณการผลผลิตระดับจังหวัด และใช้ข้อมูลนี้เป็นข้อมูลหลักสำหรับการเทียบเคียงกับข้อมูลรายครัวเรือนในที่ไปสุ่มสำรวจสอบถามมาในการประชุมชี้แจง การประมาณการผลผลิตกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ตลอดจนวางแผนการบริหารจัดการผลไม้ของจังหวัดตนเอง

(1.5) การจัดทำข้อมูลไม้ผลจากแปลงพญากรณ์

กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ และเป็นคณะทำงานจัดทำข้อมูลไม้ผลเศรษฐกิจร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งต้องจัดทำข้อมูลประมาณการผลผลิตเพื่อนำมาวิเคราะห์และหาข้อสรุปร่วมกัน ข้อมูลที่จัดทำครอบคลุมแหล่งผลิตไม้ผลที่ต้องบริหารจัดการในพื้นที่ 25 จังหวัด 3 ภูมิภาค กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้กำหนดวิธีการจัดทำข้อมูลประมาณการผลผลิตไม้ผลซึ่งสัมพันธ์กับระยะการเจริญพัฒนาของไม้ผล ดังนี้

(1.5.1) ขั้นตอนประมาณการผลผลิต เพื่อเก็บข้อมูลการออกดอกของไม้ผลเศรษฐกิจ

(1) ให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบแต่ละตำบล กำหนดกรอบตัวอย่างของหมู่บ้านออกเป็น 3 ขนาด จากนั้นไปมากตามขนาดพื้นที่ปลูกไม้ผล ดังนี้

กรอบตัวอย่าง	คำอธิบาย
หมู่บ้านขนาด S	หมู่บ้านที่มีพื้นที่ปลูกไม้ผลแต่ละชนิดน้อยกว่า 50 ไร่
หมู่บ้านขนาด M	หมู่บ้านที่มีพื้นที่ปลูกไม้ผลแต่ละชนิดตั้งแต่ 51-100 ไร่
หมู่บ้านขนาด L	หมู่บ้านที่มีพื้นที่ปลูกไม้ผลแต่ละชนิดมากกว่า 100 ไร่

(2) สุ่มรายชื่อเกษตรกรที่ปลูกไม้ผล ตามกรอบหมู่บ้านที่กำหนดในกรอบตัวอย่างหมู่บ้านละ 5 ครัวเรือน เพื่อเป็นตัวแทนการติดตามสถานการณ์การออกดอกและติดผลของไม้ผล โดยต้องมีเจ้าของแปลงพญากรณ์ทั้งแปลงจริงและแปลงสำรองรวมอยู่ในรายชื่อเกษตรกรที่สุ่มขึ้นมาด้วย เพื่อให้เป็นมาตรฐานทางวิชาการและเกิดความน่าเชื่อถือในการจัดเก็บข้อมูล นำข้อมูลมาถ่วงเฉลี่ยกับเกษตรกรรายอื่นที่ไม่ได้เป็นเจ้าของแปลงพญากรณ์

(3) ติดตามสถานการณ์ในการออกดอกในแต่ละแปลงทุก ๆ 10 วันว่ามีดอกออกแล้วก็เปอร์เซ็นต์ ดังนี้

- ลิ้นจี่	ให้นับที่ระยะช่อดอกสะเดา
- ลำไย	ให้นับที่ระยะช่อดอกบาน
- ทุเรียน	ให้นับที่ระยะช่อดอกเหี่ยวติดดินหนู
- เงาะ	ให้นับที่ระยะช่อดอกสะเดา
- มังคุด	ให้นับที่ระยะดอกกลม

- ลองกอง ให้นับระยะช่อดอกเขียว

(4) คำนวณร้อยละการออกดอกรวมทั้งหมดของตำบลนั้น ๆ โดยใช้วิธีการนับระยะการออกดอกด้วยสายตาเพื่อประเมินว่าร้อยละการออกดอกของพืชชนิดนั้นในภาพรวมทั้งหมดหมู่บ้านออกดอกแล้วร้อยละเท่าไร จากนั้นเปรียบเทียบกับพื้นที่ให้ผลรวมของหมู่บ้านที่คัดเลือกมา ก็จะสามารถคำนวณออกมาเป็นร้อยละการออกดอกของตำบลนั้น

ตัวอย่าง ตำบล ก. มี 3 หมู่บ้าน (เป็นหมู่บ้านขนาด S) คัดเลือกตัวแทนเกษตรกรหมู่บ้านละ 5 ราย รวม 15 แปลง พื้นที่ให้ผลของเกษตรกร ทั้ง 15 แปลง เท่ากับ 220 ไร่

ชื่อหมู่บ้าน	ตัวแทนเกษตรกรที่คัดเลือก					พื้นที่รวม (ไร่)	ร้อยละ การออกดอก	พื้นที่การออกดอก (ไร่)
หมู่บ้าน ก	ก 1	ก 2	ก 3	ก 4	ก 5	120	10	12
หมู่บ้าน ข	ข 1	ข 2	ข 3	ข 4	ข 5	60	25	15
หมู่บ้าน ค	ค 1	ค 2	ค 3	ค 4	ค 5	40	15	6
รวมการออกดอกของตำบล ก						220	15	33

วิธีคำนวณพื้นที่การออกดอก โดยเทียบบัญญัติไตรยางค์

$$\text{หมู่บ้าน ก พื้นที่รวม 120 ไร่ ออกดอกแล้วร้อยละ 10} = \frac{120 \times 10}{100} = 12 \text{ ไร่}$$

$$\text{หมู่บ้าน ข พื้นที่รวม 60 ไร่ ออกดอกแล้วร้อยละ 25} = \frac{60 \times 25}{100} = 15 \text{ ไร่}$$

$$\text{หมู่บ้าน ค พื้นที่รวม 40 ไร่ ออกดอกแล้วร้อยละ 15} = \frac{40 \times 15}{100} = 6 \text{ ไร่}$$

$$\text{รวมพื้นที่ออกดอกของตำบล ก} = 12 + 15 + 6 = 33 \text{ ไร่ หรือคิดเป็น } \frac{33 \times 100}{220} = \text{ร้อยละ 15}$$

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลสรุปข้อมูลลงในแบบฟอร์มระดับตำบล

(5) คำนวณร้อยละการออกดอกรวมทั้งหมดของอำเภอ ซึ่งเป็นผลรวมมาจากร้อยละการออกดอกของแต่ละตำบลแล้วเปรียบเทียบกับพื้นที่ให้ผลรวมของอำเภอ ก็จะสามารถคำนวณออกมาเป็นร้อยละการออกดอกของอำเภอนั้น

$$\text{ร้อยละการออกดอกของอำเภอ} = \frac{(\text{พื้นที่การออกดอกของตำบล ก} + \text{พื้นที่การออกดอกของตำบล ข}) \times 100}{\text{พื้นที่ให้ผลทั้งหมดของอำเภอ}}$$

ตัวอย่าง ตำบล ก. มีพื้นที่ให้ผล 500 ไร่ ออกดอกแล้วร้อยละ 25 ตำบล ข. มีพื้นที่ให้ผล 300 ไร่ ออกดอกแล้วร้อยละ 30

$$\text{ร้อยละการออกดอกของอำเภอ} = \frac{25 \times 500}{100} + \frac{30 \times 300}{100} \times 100 = 26.87\%$$

800

(6) สำนักงานเกษตรอำเภอสรุปข้อมูลลงในแบบฟอร์มระดับอำเภอ ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด

(7) คำนวณร้อยละการออกดอกรวมทั้งหมดของจังหวัด ซึ่งเป็นผลรวมมาจากร้อยละการออกดอกของแต่ละอำเภอ แล้วเปรียบเทียบกับพื้นที่ให้ผลรวมของจังหวัด ก็จะสามารถคำนวณออกมาเป็นร้อยละการออกดอกของจังหวัด

$$\text{ร้อยละการออกดอกของจังหวัด} = \frac{(\text{พื้นที่การออกดอกของอำเภอ ก} + \text{พื้นที่การออกดอกของอำเภอ ข}) \times 100}{\text{พื้นที่ให้ผลทั้งหมดของจังหวัด}}$$

(8) สำนักงานเกษตรจังหวัดสรุปข้อมูลลงในแบบฟอร์มระดับจังหวัด ส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาเกษตรเขตต่อไป

(1.5.2) การติดตามเพื่อประเมินปริมาณผลผลิตในแปลงพยากรณ์

(1) กำหนดช่วงเวลาในการประเมิน เพื่อบันทึกปริมาณผลผลิต ดังนี้

- **ลิ้นจี่** คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะช่อสะเดากับระยะผลเล็ก
- **ลำไย** คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะดอกบานกับระยะผลอ่อน
- **ทุเรียน** คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะเหี่ยวติดต้นกับระยะตัดแต่งผล
- **เงาะ** คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะช่อสะเดากับระยะผลเล็ก
- **มังคุด** คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะดอกกลมกับระยะผลอ่อน
- **ลองกอง** คำนวณผลผลิต 2 ระยะ คือระยะดอกเขียวกับระยะติดผล

อ่อน

(2) ใช้วิธีการสุ่มจำนวนต้นจากแปลงพยากรณ์ของเกษตรกรที่คัดเลือกมา ต้นขนาดใหญ่ 5 ต้น ต้นขนาดปานกลาง 5 ต้น และต้นขนาดเล็ก 5 ต้น

$$\text{คำนวณพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม ให้ใช้สูตร } \frac{3.14 \times D^2}{4} \quad D = \text{เส้นผ่านศูนย์กลาง}$$

$$2. \text{ คำนวณผลผลิตต่อต้น ให้ใช้สูตร } = \text{พื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} \times \text{น้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร}$$

ตัวอย่างการคำนวณปริมาณผลผลิตต่อไร่

(2.1) ลิ้นจี่ โดยต้นลิ้นจี่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 6 เมตร

$$\text{มีพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} = \frac{3.14 \times 6^2}{4} = 28.26 \text{ ตารางเมตร}$$

วิธีคำนวณ

1) ลิ้นจี่ให้นับว่า 1 ตารางเมตรมีกี่ช่อดอก โดยให้คิดเพียงร้อยละ 70 ซึ่งลิ้นจี่ 1 ช่อดอก ให้ผลผลิตมีน้ำหนัก 0.3 – 0.7 กิโลกรัม

2) คำนวณน้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร ซึ่งนับในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ได้ 10 ช่อดอก (70% ของช่อดอก = 7 ช่อดอก) 1 ช่อดอก มีน้ำหนัก 0.5 กิโลกรัม สรุป น้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร = $7 \times 0.5 = 3.5$ กิโลกรัม

$$3) \text{ ผลผลิตต่อต้น} = 28.26 \times (7 \times 0.5) = 98.91 \text{ กิโลกรัม}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น ถ้า 1 ไร่ มีต้นจี่ 20 ต้น} & \text{คำนวณผลผลิตต่อไร่} = 20 \text{ ต้น} \times 98.91 \text{ กิโลกรัม} \\ & = 1,978.2 \text{ กิโลกรัม หรือ 1.98 ตัน} \end{aligned}$$

(2.2) ลำไย โดยต้นลำไยมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 6 เมตร

$$\text{มีพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} = \frac{3.14 \times 6^2}{4} = 28.26 \text{ ตารางเมตร}$$

วิธีคำนวณ

1) ลำไยให้ทราบว่า 1 ตารางเมตรมีกี่ช่อดอก โดยให้คิดเพียงร้อยละ 70 ซึ่งลำไย 1 ช่อดอก ให้ผลผลิตมีน้ำหนัก 0.3 – 0.7 กิโลกรัม

2) คำนวณน้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร ซึ่งนับในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ได้ 10 ช่อดอก (70% ของช่อดอก = 7 ช่อดอก) 1 ช่อดอก มีน้ำหนัก 0.5 กิโลกรัม สรุป น้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร = $7 \times 0.5 = 3.5$ กิโลกรัม

$$3) \text{ ผลผลิตต่อต้น} = 28.26 \times (7 \times 0.5) = 98.91 \text{ กิโลกรัม}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น ถ้า 1 ไร่มีลำไย 20 ต้น} & \text{คำนวณผลผลิตต่อไร่} = 20 \text{ ต้น} \times 98.91 \text{ กิโลกรัม} \\ & = 1,978.2 \text{ กิโลกรัม หรือ 1.98 ตัน} \end{aligned}$$

(2.3) ทูเรียน โดยต้นทุเรียนมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 6 เมตร

$$\text{มีพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} = \frac{3.14 \times 6^2}{4} = 28.26 \text{ ตารางเมตร}$$

วิธีคำนวณ

1) ทูเรียนให้ทราบว่า 1 ตารางเมตร มี 1.5 ผล 1 ผล มีน้ำหนัก 3 กิโลกรัม

2) คำนวณน้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร ซึ่งนับในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ได้ 1.5 ผล
ทุเรียน 1 ผล มีน้ำหนัก 3 กิโลกรัม

$$\text{ผลผลิตต่อต้น} = 28.26 \times (3 \times 1.5) = 127 \text{ กิโลกรัม}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้นถ้า 1 ไร่มีทุเรียน 20 ต้น} & \text{คำนวณผลผลิตต่อไร่} = 20 \text{ ต้น} \times 127 \text{ กิโลกรัม} \\ & = 2,540 \text{ กิโลกรัม หรือ 2.54 ตัน} \end{aligned}$$

(2.4) เงาะ โดยต้นเงาะมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 6 เมตร

$$\text{มีพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} = \frac{3.14 \times 6^2}{4} = 28.26 \text{ ตารางเมตร}$$

วิธีคำนวณ

1) เงาะให้ทราบว่า 1 ตารางเมตรมีกี่ช่อดอก โดยให้คิดเพียงร้อยละ 70 เงาะ 1 ช่อดอก ให้ผลผลิตมีน้ำหนัก 0.4 – 0.8 กิโลกรัม

2) คำนวณน้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร ซึ่งนับในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ได้ 10 ช่อดอก (70% ของช่อดอก = 7 ช่อดอก) 1 ช่อดอก มีน้ำหนัก 0.6 กิโลกรัม สรุป น้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร = $7 \times 0.6 = 4.2$ กิโลกรัม

$$\text{ผลผลิตต่อต้น} = 28.26 \times (7 \times 0.6) = 118 \text{ กิโลกรัม}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้นถ้า 1 ไร่มีเงาะ 20 ต้น} & \text{คำนวณผลผลิตต่อไร่} = 20 \text{ ต้น} \times 118 \text{ กิโลกรัม} \\ & = 2,360 \text{ กิโลกรัม หรือ 2.36 ตัน} \end{aligned}$$

(2.5) มังคุด โดยต้นมังคุดมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 6 เมตร

$$\text{มีพื้นที่ใต้ทรงพุ่ม} = \frac{3.14 \times 6^2}{4} = 28.26 \text{ ตารางเมตร}$$

วิธีคำนวณ

1) มังคุดให้นับว่า 1 ตารางเมตรมีกิ่งยอด โดยให้คิดเพียงร้อยละ 40

มังคุด 1 ยอด ให้ผลผลิตมีน้ำหนัก 70 กรัม

2) คำนวณน้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร ซึ่งนับในพื้นที่ 1 ตารางเมตร ได้ 40 ยอด (40% ของยอด = 16 ยอด) 1 ยอด มีน้ำหนัก 0.07 กิโลกรัม สรุป น้ำหนักของผลผลิตต่อตารางเมตร = $16 \times 0.07 = 1.12$ กิโลกรัม

ผลผลิตต่อต้น = พื้นที่ใต้ทรงพุ่ม + $\frac{1}{2}$ ความสูงของต้นมังคุด (วัดจากกิ่งแรกถึงปลายยอด) $\times$ ผลผลิตต่อตารางเมตร

$$= 28.26 + \frac{1}{2} (6) \times (1.12) = 35 \text{ กิโลกรัม}$$

ดังนั้นถ้า 1 ไร่มีมังคุด 16 ต้นคำนวณผลผลิตต่อไร่ = 16 ต้น $\times$ 35 กิโลกรัม

$$= 560 \text{ กิโลกรัม หรือ } 0.56 \text{ ตัน}$$

(2.6) ลองกอง โดยต้นลองกองมีเส้นผ่านศูนย์กลาง (D) 2 เมตร มีผลผลิตประมาณ 60 กิโลกรัมต่อต้น

วิธีคำนวณ

$$\text{มีผลผลิตต่อต้นประมาณ} \frac{60 \times 2}{4} = 30 \text{ กิโลกรัม}$$

ดังนั้น 1 ไร่มีลองกอง 30 ต้นต่อไร่

$$\text{ต้นคำนวณผลผลิตต่อไร่} = 30 \text{ ต้น} \times 30 \text{ กิโลกรัม} = 900 \text{ กิโลกรัม หรือ } 0.9 \text{ ตัน}$$

หมายเหตุ : ที่มาตัวอย่างการคำนวณปริมาณผลผลิตไม่ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเตรียมการบริหารจัดการผลไม้ภาคใต้ ปี 2562 วันที่ 6 – 7 กุมภาพันธ์ 2562 ณ โรงแรมแกรนด์ปาร์ค อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

(2) จัดทำเวที Focus Group เพื่อสรุปข้อมูลการประเมินสถานการณ์ผลผลิตในแปลงพยากรณ์

ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ เจ้าของแปลงพยากรณ์ในพื้นที่ ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

วิธีการดำเนินงาน มีดังนี้

(2.1) สำนักงานเกษตรอำเภอจัดทำ Focus Group เป้าหมาย 20 คน/อำเภอ ประกอบด้วย เจ้าของแปลงพยากรณ์ เกษตรกรในพื้นที่และผู้เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ เพื่อประเมินข้อมูลการออกดอก – ผลผลิตในระดับอำเภอ แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนเสร็จสิ้นฤดูกาลผลิต จำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลเทียบเคียงประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิตหรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ให้กับจังหวัด เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการผลไม้ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรต่อไป

(2.2) สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทำ Focus Group เป้าหมาย 30 คน/จังหวัด ประกอบด้วย ตัวแทนเจ้าของแปลงพยากรณ์ 1 ชนิดพืช/อำเภอ และผู้เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด เพื่อประเมินข้อมูลการออกดอก – ผลผลิตในระดับจังหวัด แยกตามชนิดพืชตั้งแต่ก่อนฤดูกาลผลิต จนเสร็จสิ้นฤดูกาลผลิต จำนวน 3 ครั้ง เพื่อเป็น

ข้อมูลเทียบเคียงประกอบการจัดทำข้อมูลเอกภาพและจัดทำแผนการกระจายผลผลิตผลไม้ออกจากแหล่งผลิตหรือเชื่อมโยงผลผลิตจากแหล่งผลิตหลักอื่นเพื่อนำมากระจายผลไม้ให้กับจังหวัด เพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานบริหารจัดการผลไม้ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรต่อไป

(2.3) การดำเนินการเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม จัดเวที หรือการจัดกิจกรรมเพื่อให้มีการระดมสมองเพื่อให้ได้ข้อมูลสนับสนุนการจัดทำแปลงพยากรณ์และข้อมูลเอกภาพในการประเมินสถานการณ์ผลไม้ให้มีความชัดเจนและใกล้เคียงกับสถานการณ์ความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบดำเนินการสามารถทำได้ทั้งในรูปแบบปกติ หรือรูปแบบ New Normal ก็ได้ตามดุลยพินิจและความเหมาะสมของสถานการณ์นั้น ๆ

อนึ่ง การจัด Focus Group ทั้ง 2 ระดับ ควรดำเนินการทั้งก่อนและหลังกิจกรรมในข้อ 5.3.1 และ 5.3.2 ตามลำดับ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์ของข้อมูลได้อย่างสูงสุด

5.3.4 การควบคุมและแก้ไขปัญหาผลผลิตด้วยคุณภาพออกสู่ท้องตลาด ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด

เพื่อเป็นการดำเนินมาตรการป้องกันและลดการสูญเสียผลผลิตในพื้นที่แหล่งผลิตที่สำคัญ โดยการกำหนดจุดให้บริการตรวจก่อนตัด ด้วยการวิเคราะห์น้ำหนักเนื้อแห้งของทุเรียน โดยใช้เกณฑ์กำหนดน้ำหนักเนื้อแห้งของทุเรียนของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มกช. 3 – 2556 จำนวนจุดให้บริการ ระยะเวลาการให้บริการ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของพื้นที่ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุสำนักงาน วัสดุการเกษตร ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าปฏิบัติงานล่วงเวลา หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามมาตรการตรวจก่อนตัด ดำเนินการไตรมาส 2 – 3 (ก่อนฤดูกาลผลผลิต)

สรุปผลงาน (Output) ที่ได้จากกิจกรรมที่ 5.3.4 คือ

1. ข้อมูลสรุปผลการให้บริการตรวจก่อนตัด (ตรวจเปอร์เซ็นต์น้ำหนักเนื้อแห้งของทุเรียน) ในฤดูกาลผลิต ปี 2568
2. ประกาศมาตรการและวันเก็บเกี่ยวทุเรียนในแต่ละจังหวัด

5.4 บริหารจัดการโครงการ

5.4.1 ค่าใช้จ่ายติดตาม และประเมินผล ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พักพาหนะเพื่อใช้ในการติดตามปัญหาอุปสรรค /แนวทางแก้ไข และประเมินผลกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการ

5.4.2 ค่าใช้จ่ายในการจัดทำสรุปผล ดำเนินการโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นการสรุปผลการดำเนินงานของกิจกรรมโครงการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้และขยายผลได้ในอนาคตโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดส่งผลการพิจารณาให้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ จากนั้นให้รวบรวมเรียบเรียงแล้วเสนอกรมส่งเสริมการเกษตรต่อไป

สรุปผลงาน (output) ที่ได้จากกิจกรรม 5.4 คือ

- รายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จำนวน 1 เล่ม

หมายเหตุ : หน่วยดำเนินการตามคู่มือโครงการฯ สามารถถ่วงจ่ายงบประมาณข้ามกิจกรรมได้ตามความเหมาะสมสอดคล้องตามระเบียบกระทรวงการคลัง เพื่อให้การปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นไปอย่างคล่องตัวและมี

ประสิทธิภาพโดยต้องดำเนินการตามสาระสำคัญที่ระบุไว้ในคู่มือโครงการฯ ให้ได้ครบถ้วนและไม่เกิดความเสียหายต่อราชการ

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 – กันยายน 2568

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. พัฒนาเกษตรกรผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ที่เหมาะสมกับพื้นที่สู่มาตรฐานเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์												
1.1 จัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าไม้ผลอัตลักษณ์พื้นที่ หลักสูตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมสินค้า เกษตรอัตลักษณ์พื้นที่เข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์			←			→						
1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน					←	→						
2. พัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่ม การตลาด การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่สินค้าไม้ผลอัตลักษณ์คุณภาพดีสู่ผู้บริโภค												
2.1 พัฒนาลินค้าไม้ผลอัตลักษณ์สู่กระบวนการรับรองสินค้า GI และตรวจสอบย้อนกลับได้										←	→	
2.2 พัฒนาจุดรวบรวมและบรรจุภัณฑ์เพื่อการเพิ่มมูลค่า			←	→								
4. บริหารงานตามยุทธศาสตร์ผลไม้												
4.1 ติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับจังหวัด		←										→
4.2 ติดตามคาดคะเนสถานการณ์ผลไม้ระดับอำเภอ		←										→
4.3 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำข้อมูลประมาณการผลผลิตไม้ผล		←										→
4.3.1 สำรวจแปลงพยากรณ์เพื่อประเมินสถานการณ์ผลผลิตไม้ ผลระดับอำเภอ		←										→
4.3.2 จัดทำเวที Focus Group เพื่อสรุปข้อมูลการประเมิน สถานการณ์ผลผลิตในแปลงพยากรณ์		←										→
4.4 การควบคุมและแก้ไขปัญหาผลผลิตต่อคุณภาพออกสู่ ท้องตลาด		←										→
5. บริหารจัดการโครงการ												
5.1 ติดตาม และประเมินผล	←											→
5.2 สรุปผล											←	→

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

ผลผลิต (Output)

เกษตรกรผู้ผลิตไม้ผล จำนวน 30 ราย ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
อัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มีคุณภาพมาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ผลลัพธ์ (Outcome)

สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

อัตราการขยายตัวมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรมีองค์ความรู้ในแบบเฉพาะเข้าใจการพัฒนาสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นสามารถ
สร้างอาชีพและรายได้จากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

9.2 สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาที่เหมาะสม ให้มี
คุณภาพได้มาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์

9.3 สามารถส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นสู่ผู้บริโภคให้มีความรู้ความเข้าใจถึงถิ่นกำเนิด
เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มเกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรกรและแหล่งผลิตด้วยมาตรฐานการรับรอง GI

10. การประเมินผลโครงการ

ประเด็นการประเมิน	เป้าหมาย	ช่วงเวลาที่ประเมิน
การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาคุณภาพ สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้มี คุณภาพมาตรฐานและสร้าง มูลค่าเพิ่มในห่วงโซ่อุปทาน เศรษฐกิจสร้างสรรค์	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 30 ราย	ไตรมาสที่ 2 – 3
สินค้าเกษตรอัตลักษณ์มีเทคโนโลยีที่ เหมาะสม ผสานและอนุรักษ์ เรื่องราวพื้นถิ่นไว้อย่างงดงาม	1 แห่ง	ไตรมาสที่ 3
อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้า เกษตรอัตลักษณ์	มูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์เพิ่มขึ้นไม่ น้อยกว่าร้อยละ 10	ไตรมาสที่ 4

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

11.1 นางปาริณา ภคฺโล ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

เบอร์โทรศัพท์ : 08 7633 8668

11.2 นายกำแพง แก้วสุวรรณ ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

เบอร์โทรศัพท์ : 09 3921 3803

เอกสารแนบ 1

ตัวอย่าง การจัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ กิจกรรมย่อยที่ 5.1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้
มาตรฐาน

	1.5 เมตร
1 เมตร	แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน จังหวัด..... (.....) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปี 2568 กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ชื่อเจ้าของสวน..... ที่ตั้งแปลง เลขที่.....ตำบล.....หมู่ที่.....อำเภอ..... สนับสนุนโดย สำนักงานเกษตรจังหวัด..... กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
	2 เมตร รายละเอียดของป้ายแปลงเรียนรู้

- ป้ายแปลง 1 เมตร x 1.5 เมตร (กว้าง x ยาว)
- เสาสูง 2 เมตร

เอกสารแนบ 2

แบบสรุปข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน
โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปี
2568
กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์
กิจกรรมย่อยที่ 5.1.2 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน
อำเภอ..... จังหวัด.....

เขียนที่.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....)

- 1.1 ที่มา
- 1.2 ประเด็นองค์ความรู้ที่เป็นจุดเด่นเพื่อการเรียนรู้ภายในแปลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- 1.3 สภาพปัญหาอุปสรรค/
- 1.4 แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 2 รายงานผลการดำเนินงาน

2.1 จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผลอัตลักษณ์ที่ได้มาตรฐาน (.....)

มีผู้มาขอใช้บริการจำนวน.....ครั้ง/ราย

ส่วนใหญ่ประเด็นที่มาขอใช้บริการคือ

2.2 ระดับความพึงพอใจ มีรายละเอียดดังนี้

ที่	ชื่อเกษตรกรชื่อกลุ่ม/ เกษตรกรที่มาขอใช้บริการ	ประเด็นที่มาขอใช้บริการ	ความพึงพอใจ		
			มาก	น้อย	ปานกลาง

2.3 งบประมาณที่ใช้

2.4 ภาพกิจกรรม

ลงชื่อผู้รายงานข้อมูล.....
( )

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

หมายเลขโทรศัพท์.....

เอกสารแนบ 3

แบบสรุปข้อมูลทะเบียนเจ้าของแปลงพญากรณ์ (อำเภอบ้านทึกและจัดเก็บข้อมูล)
 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์
 กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจสร้างสรรค์
 กิจกรรมย่อยที่ 5.3.3 1) สำรวจแปลงพญากรณ์เพื่อประเมินสถานการณ์การผลิตไม้ผลระดับอำเภอ
 สำนักงานเกษตรอำเภอ.....จังหวัด.....

ชื่อ-สกุล (เกษตรกร)	เลขบัตรประจำตัวประชาชน	ที่อยู่บ้าน	พิกัดแปลง		ชนิดพืชที่ปลูก (พืชหลัก)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ปริมาณ ผลผลิต (ตัน)	ร้อยละการเก็บเกี่ยวผลผลิต (คาดการณ์)		
			X	Y				รุ่นที่ 1	รุ่นที่ 2	รุ่นที่ 3

ลงชื่อผู้รายงานข้อมูล .....
 (.....)
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....
 หมายเลขโทรศัพท์.....

เอกสารแนบ 4

รายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิตไม้ผลเศรษฐกิจ ปี 2568 แปรสภาพการณ์ระดับ
อำเภอ

ตำบล..... อำเภอ ..... จังหวัด .....

( ) ระหว่างวันที่ 1-10 เดือน .....ปี 2568

( ) ระหว่างวันที่ 11-20 เดือน .....ปี 2568

( ) ระหว่างวันที่ 21-30 เดือน .....ปี 2568

พืช/พันธุ์	พื้นที่ให้ผล (ไร่)	% การออก ดอก 10 วัน	% การออก ดอกสะสม	พื้นที่การ ออกดอก (ไร่)	ประมาณการ ผลผลิต (ตัน)	หมู่บ้านที่มี การออกดอก	หมายเหตุ
1. ลิ้นจี่							
2. ลำไย							
3. ทูเรียน							
4. มังคุด							
5. เงาะ							
6. ลองกอง							

หมายเหตุ การติดตามเพื่อรายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิต ให้นับระยะและประเมิน
ปริมาณผลผลิต ดังนี้

พืช	การติดตามเพื่อรายงาน สถานการณ์การออกดอก	การประมาณการผลผลิตให้คำนวณผลผลิต 2 ระยะ	
ลิ้นจี่	ให้นับที่ระยะช่อดอกสะเดา	1. ระยะช่อดอกสะเดา	2. ระยะผลเล็ก
ลำไย	ให้นับที่ระยะช่อดอกบาน	1. ระยะดอกบาน	2. ระยะผลอ่อน
ทุเรียน	ให้นับจากระยะเหยียดต้นหนู	1. ระยะเหยียดต้นหนู	2. ระยะตัดแต่งผล
เงาะ	ให้นับจากระยะช่อดอกสะเดา	1. ระยะช่อดอกสะเดา	2. ระยะผลเล็ก
มังคุด	ให้นับจากระยะดอกกลม	1. ระยะดอกกลม	2. ระยะผลอ่อน
ลองกอง	ให้นับจากระยะดอกเขียว	1. ระยะดอกเขียว	2. ระยะติดผลอ่อน

ลงชื่อผู้รายงานข้อมูล.....

( )

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

หมายเลขโทรศัพท์.....

เอกสารแนบ 4

รายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิตไม้ผลเศรษฐกิจ ปี 2568 แปรสภาพการณ์ระดับ
จังหวัด

จังหวัด .....

- ( ) ระหว่างวันที่ 1-10 เดือน .....ปี 2568
 ( ) ระหว่างวันที่ 11-20 เดือน .....ปี 2568
 ( ) ระหว่างวันที่ 21-30 เดือน .....ปี 2568

พืช/พันธุ์	พื้นที่ให้ผล (ไร่)	% การออก ดอก 10 วัน	% การออก ดอกสะสม	พื้นที่การ ออกดอก (ไร่)	ประมาณการ ผลผลิต (ตัน)	หมู่บ้านที่มี การออกดอก	หมายเหตุ
1. ลิ้นจี่							
2. ลำไย							
3. ทูเรียน							
4. มังคุด							
5. เงาะ							
6. ลองกอง							

หมายเหตุ การติดตามเพื่อรายงานสถานการณ์การออกดอกและประมาณการผลผลิต ให้นับระยะและประเมิน
ปริมาณผลผลิต ดังนี้

พืช	การติดตามเพื่อรายงาน สถานการณ์การออกดอก	การประมาณการผลผลิตให้คำนวณผลผลิต 2 ระยะ	
ลิ้นจี่	ให้นับที่ระยะช่อดอกสะเดา	1. ระยะช่อดอกสะเดา	2. ระยะผลเล็ก
ลำไย	ให้นับที่ระยะช่อดอกบาน	1. ระยะดอกบาน	2. ระยะผลอ่อน
ทุเรียน	ให้นับจากระยะเหยียดต้นหนู	1. ระยะเหยียดต้นหนู	2. ระยะตัดแต่งผล
เงาะ	ให้นับจากระยะช่อดอกสะเดา	1. ระยะช่อดอกสะเดา	2. ระยะผลเล็ก
มังคุด	ให้นับจากระยะดอกกลม	1. ระยะดอกกลม	2. ระยะผลอ่อน
ลองกอง	ให้นับจากระยะดอกเขียว	1. ระยะดอกเขียว	2. ระยะติดผลอ่อน

ลงชื่อผู้รายงานข้อมูล.....

( )

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

หมายเลขโทรศัพท์.....

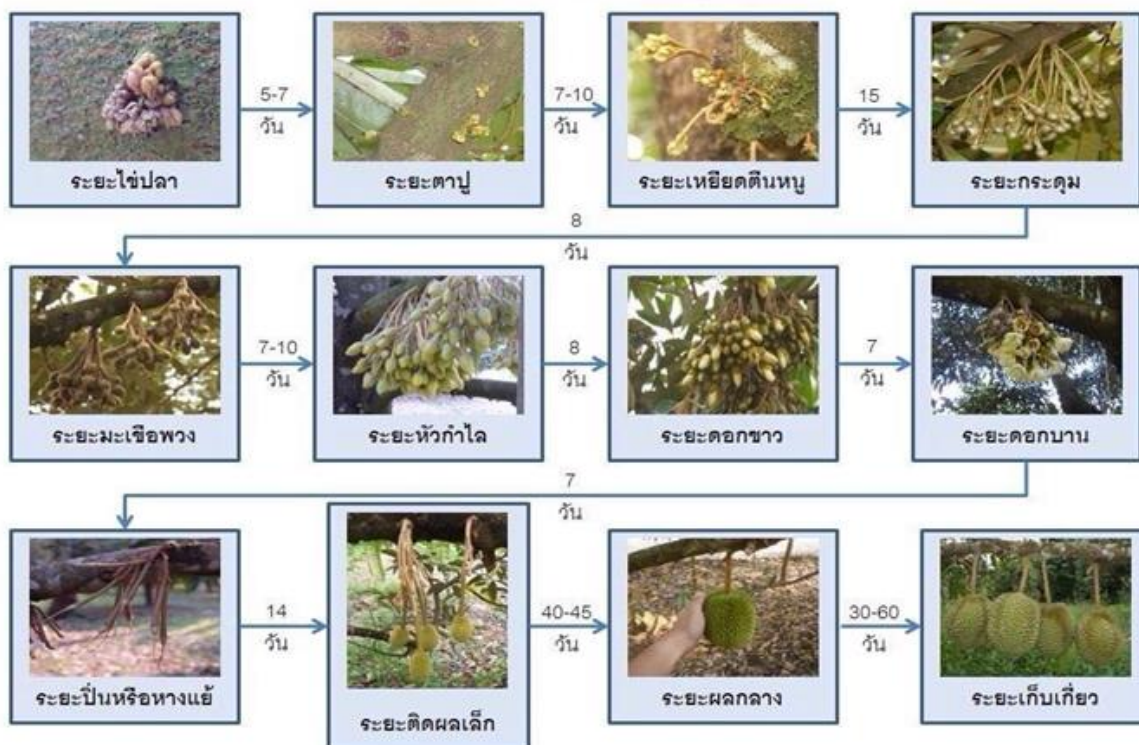
ภาคผนวก

ระยะการพัฒนาการของดอกในไม้ผล 4 ชนิด (ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง)

1. ทุเรียน

พัฒนาการของดอกทุเรียน

2. มังคุด

พัฒนาการของดอกมังคุด

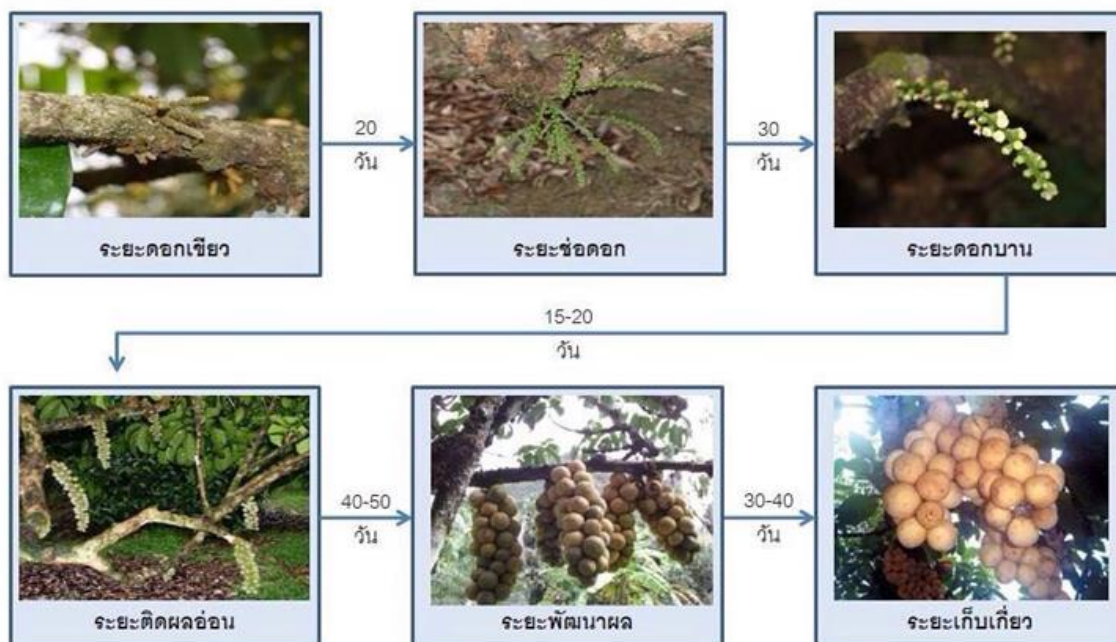
3. เงาะ

พัฒนาการของดอกเงาะ

4. ลองกอง

พัฒนาการของดอกลองกอง

คู่มือโครงการ ตลาดเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
  - แผนแม่บทย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

2. หลักการและเหตุผล

ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและปลอดภัย นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาส่งเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาเป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เสริมสร้างความรู้และช่องทางการตลาด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน สร้างรายได้ สร้างอาชีพที่มั่นคง พัฒนาเป็นผู้ประกอบการมืออาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็ง ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในประเทศให้มีความอยู่ดีกินดีตามวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” และตามนโยบายของรัฐบาล “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” โดยรัฐบาลให้ความสำคัญกับมาตรการสนับสนุนที่จะช่วยส่งเสริมให้การสร้างมูลค่าในภาคเกษตรดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ส่งเสริมความรู้และผลักดันการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อให้เป็นองค์กรเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง สร้างสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (High Value) ควบคู่ไปกับการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ทำเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG / Carbon Credit ส่งเสริมการตลาดให้แก่เกษตรกร ขยายตลาดเดิม เพิ่มตลาดใหม่ ๆ รวมถึงการใช้นวัตกรรมมาเป็นจุดขายสินค้าเกษตรผ่านแอปพลิเคชันทั้งออนไลน์และออฟไลน์

กรมส่งเสริมการเกษตรมุ่งเน้นการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรครบวงจร มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐานและปลอดภัย พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมกับสินค้า ใช้บรรจุภัณฑ์รักษ์โลก เช่น บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากกระดาษหรือวัสดุธรรมชาติที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ และบรรจุภัณฑ์ที่ช่วยยืดอายุผลผลิตให้นานขึ้น รวมถึงแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น สามารถปรับตัวและวางแผนการผลิตให้ตรงตามความต้องการของตลาด ผู้บริโภคได้รับสินค้าที่มีคุณภาพและปลอดภัย โดยมี “ตลาดเกษตรกร” เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรหลักของเกษตรกรในพื้นที่ครอบคลุมทั้ง 77 จังหวัด ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีการขับเคลื่อนและพัฒนาตลาดเกษตรกร เพื่อเป็นสถานที่ให้เกษตรกรได้มาเรียนรู้ วิธีการตลาด พฤติกรรมผู้บริโภค และแนวโน้มความต้องการสินค้าของตลาด โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ทำหน้าที่ผู้จัดการตลาดเกษตรกร เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำส่งเสริม สนับสนุน ผลักดันและขับเคลื่อนในทุกมิติ ปัจจุบันมีตลาดเกษตรกรทั่วประเทศจำนวนทั้งสิ้น 177 แห่ง มีเกษตรกรที่เป็นสมาชิกประมาณ 3,017 ราย มีมูลค่าการจำหน่ายสินค้ารวมทั้งสิ้นกว่า 2,267 ล้านบาท (ข้อมูลจาก <http://farmermarket.go.th> กันยายน 2567) ประกอบกับในปัจจุบันผู้บริโภคที่นิยมสั่งซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรจึงจัดทำเว็บไซต์ “www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com” ที่รวบรวมสินค้าเกษตรเพื่อเป็นสื่อกลางในการนำสินค้าเกษตร

คุณภาพดี เกรดพรีเมียม ฝีมือเกษตรกรตัวจริงจากทั่วประเทศ โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรที่จำหน่ายสินค้าในตลาดเกษตรกรพัฒนาสินค้าให้สามารถจำหน่ายผ่านตลาดออนไลน์ได้ ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันพบว่า มีเกษตรกรที่เป็นสมาชิกประมาณ 1,950 ราย มีสินค้าจำนวน 2,594 รายการ มีมูลค่าการจำหน่ายรวมทั้งสิ้นกว่า 1,377 ล้านบาท และมีผู้เข้าชมเว็บไซต์จำนวนกว่า 10 ล้านราย (ข้อมูล www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com กันยายน 2567)

นอกจากนี้ ได้สนับสนุนให้มีการกระจายผลผลิตทางการเกษตรไปยังตลาดศักยภาพอื่น ๆ ทั้ง ตลาด Modern Trade ตลาดในกลุ่ม HORECA ตลาดค้าส่งสินค้าเกษตร และแพลตฟอร์มตลาดออนไลน์อื่น ๆ เช่น Thailand Postmart, DGT Farm, BAAC Farmers Market, Lazada, Shopee, Tiktok เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการขยายโอกาส และสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน รวมทั้งช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการตลาดให้เข้มแข็ง เกษตรกรสามารถพึ่งพาตัวเองได้ เกิดการสร้างรายได้และอาชีพที่มั่นคง ผลตอบแทนสู่ครอบครัวเกษตรกรได้อย่างพอเพียง และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้น เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร สามารถปรับตัวให้เท่าทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและการแข่งขันที่สูงขึ้นของโลก เตรียมพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ เติบโตสู่ตลาดอื่น ๆ รวมถึงตลาด E - Commerce มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยี ยกกระดับกระบวนการผลิตให้มีผลผลิตทางการเกษตรด้วยมาตรฐานที่สูงขึ้น สร้างเกษตรมูลค่าสูง (High Value) สามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online ตลอดจนพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เป็นอัตลักษณ์ (Soft Power) กรมส่งเสริมการเกษตรจึงจัดทำ “โครงการตลาดเกษตรกร” ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการพัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ 77 จังหวัด ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Go Green) และสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ รวมถึงประชาสัมพันธ์สินค้าและข่าวสารกิจกรรมของตลาดเกษตรกรให้ผู้บริโภคได้รับรู้อย่างแพร่หลาย เพื่อให้ตลาดเกษตรกรมีความเข้มแข็งและมั่นคง สามารถสร้างรายได้และผลตอบแทนสู่เกษตรกร เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สมดุล ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

นิยามศัพท์เฉพาะ การบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร หมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความรู้เรื่องการตลาด เพิ่มช่องทางการตลาด

3.วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online

3.2 เพื่อพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เป็นอัตลักษณ์ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ มีสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น มีความหลากหลาย มีมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงกับตลาดที่หลากหลาย สร้างการรับรู้ให้บุคคลทั่วไปได้รู้จักอย่างแพร่หลาย

3.3 เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิตคุณภาพของเกษตรกรและพัฒนาทักษะด้านการตลาดทั้งในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนขยายตลาดเดิม เพิ่มตลาดใหม่

4. เป้าหมายการดำเนินโครงการ

4.1 เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร 1 จังหวัด จำนวน 10 ราย

5. พื้นที่ดำเนินการ

สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง และตลาดเกษตรกรจังหวัดพัทลุง

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตร

6.1.1 กิจกรรมย่อยที่ 1 : จัดทำหลักสูตร Core Team พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานตลาดเกษตรกรระดับเขตให้สามารถเป็นพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษา และให้ข้อมูลด้านการตลาดสินค้าเกษตรแก่เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด

หลักสูตร : พัฒนาเจ้าหน้าที่เป็นนักการตลาดมืออาชีพ Core Team (เช่น การวิเคราะห์การตลาด และการวางแผนการตลาด / การจัดการธุรกิจและการบริหารการเงิน/ โมเดลธุรกิจเกษตร/ กลยุทธ์การตลาดสินค้าเกษตร / เทคโนโลยีดิจิทัลกับการตลาด/ E-commerce/ โลจิสติกส์สินค้าเกษตร)

6.1.2 กิจกรรมย่อยที่ 2 พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานตลาด : เกษตรกรและตลาดเกษตรกรออนไลน์ระดับจังหวัด/อำเภอ เจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 - 6 และเจ้าหน้าที่ส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความสามารถในการวิเคราะห์ วางแผน การบริหารจัดการธุรกิจเกษตรเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรในทุกมิติ

หลักสูตร : พัฒนาผู้จัดการตลาดในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรเชิงธุรกิจแบบครบวงจร (เช่น ความรู้เรื่องการตลาด /ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล /เพิ่มช่องทางการตลาด/การบริหารจัดการธุรกิจเกษตร)

6.2 กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการด้านตลาด Offline และ Online ที่มีศักยภาพ

6.2.1 กิจกรรมย่อยที่ 1 : พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรและเครือข่าย โดยจังหวัดประสานงาน/บูรณาการ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติให้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกตลาดเกษตรกร เกษตรกรเครือข่าย และองค์กรเกษตรกรที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยเปิดโอกาสให้เกษตรกรที่สนใจต้องการพัฒนาความรู้เรื่องการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร อาทิ แนวโน้มการตลาด เทคนิคการขายและการสื่อสารกับลูกค้า การตั้งราคาสินค้า การเงินและภาษี การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมส่งเสริมการขาย รวมถึงกระบวนการผลิตให้ได้คุณภาพ กระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว การคัดคุณภาพผลิต บรรจุนำส่ง ตลอดจนการแปรรูปสินค้า เพื่อให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาด ผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐาน ปลอดภัย สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และมีทักษะการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรที่เหมาะสม สามารถเชื่อมโยงสินค้าสู่ตลาดที่หลากหลายได้ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบ องค์กรเกษตรกร ตลาดสินค้าเกษตรทั้งภาครัฐและเอกชนที่ประสบผลสำเร็จ และให้เกษตรกรร่วมกันสรุปและถอดบทเรียนจากความสำเร็จของตลาดสินค้าเกษตรอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

หลักสูตร : พัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (เช่น เทคนิคการขาย การตั้งราคาสินค้า การเงินและภาษี การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมส่งเสริมการขาย รวมถึงกระบวนการผลิตให้ได้คุณภาพ)
วิธีการดำเนินงาน : 1. จัดเก็บข้อมูลแบบสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรและผู้บริโภคที่มาใช้บริการในตลาดเกษตรกร โดยกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ออกแบบสำรวจความพึงพอใจส่งให้จังหวัดดำเนินการจัดเก็บ

ข้อมูลดังกล่าว เจ้าหน้าที่จังหวัดรวบรวมข้อมูลเก็บไว้ที่จังหวัด 1 ชุด และส่งกลับให้กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 1 ชุด เจ้าหน้าที่จังหวัดดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจฯ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการจัดเวทีชุมชนสำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเกษตรกรและตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จัดเวทีชุมชน โดยการจัดเวทีชุมชนประชุมสมาชิกตลาดเกษตรกรเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลและประเมินสถานการณ์การดำเนินงานตลาดเกษตรกรที่ผ่านมารวมถึงองค์ความรู้และทักษะของเกษตรกร ค้นหาศักยภาพของตลาดเกษตรกร จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อหาแนวทางปรับปรุง แก้ไข พัฒนาให้ดีขึ้น เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเจ้าหน้าที่และเกษตรกรต้องมองเห็นเป้าหมายการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้การดำเนินงานตลาดเกษตรกรบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดอบรม นำข้อมูลที่ได้จากการจัดเวทีชุมชนมาวิเคราะห์ และกำหนดหลักสูตรการอบรมที่เหมาะสมกับเกษตรกร ทั้งนี้ เกษตรกรเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกตลาดเกษตรกรทั้งหมด สามารถเป็นเกษตรกรรายอื่นที่ไม่ได้เป็นสมาชิกตลาดเกษตรกรได้ เช่น เกษตรกรที่เป็นสมาชิกตลาดเกษตรกรออนไลน์.com แปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน SF YSF เป็นต้น เพื่อสร้างโอกาสให้เกษตรกรที่สนใจต้องการเรียนรู้ด้านการตลาดได้มีโอกาสเข้าถึงความรู้เรื่องการตลาดมากยิ่งขึ้น ในการจัดอบรมควรมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข มหาวิทยาลัย เป็นต้น

4. กิจกรรมศึกษาดูงาน ดำเนินการวางแผนนำพาเกษตรกรเดินทางไปศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบ องค์กรเกษตรกร ตลาดสินค้าเกษตรทั้งภาครัฐและเอกชนที่ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรได้ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวคิด และวิธีการทำงานจากผู้ประสบความสำเร็จ เพื่อให้เกษตรกรเกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน ยกกระดับความรู้ด้านการปฏิบัติงาน เกิดการพัฒนาและต่อยอดวิธีการให้ดียิ่งขึ้น โดยเจ้าหน้าที่จังหวัดและเกษตรกรร่วมกันสรุปและถอดบทเรียนจากความสำเร็จจากกิจกรรมศึกษาดูงาน เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การประเมินผลและติดตามผล : ดำเนินการประเมินผลความรู้และติดตามผลการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกร โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 วิธี ได้แก่

(1) **วิธีที่ 1 การประเมินผลความรู้** ความคิด ซึ่งเป็นการวัดความสามารถทางสมอง เช่น ความจำ ความเข้าใจ ความสามารถนำไปใช้ การวิเคราะห์ โดยใช้การทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน (Pre - test และ Post - test) โดยข้อสอบในแบบทดสอบควรครอบคลุมทุกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในการอบรม และมีข้อสอบไม่น้อยกว่า 20 ข้อ เพื่อประเมินผลหลักสูตร เนื้อหาการอบรมวิธีการถ่ายทอดของวิทยากร และประเมินผลความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร

(2) **วิธีที่ 2 การติดตามประเมินผลหลังการจัดอบรม** เป็นการประเมินผลหลังจากการถ่ายทอดความรู้สิ้นสุดลงแล้ว 3 เดือน โดยใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม การวัดผลโดยใช้แบบทดสอบ ซึ่งอาจใช้เวทีประชุมประจำเดือนของสมาชิกตลาดเกษตรกรในการติดตามประเมินผลหลังการจัดถ่ายทอดความรู้ ประเมินพฤติกรรมของเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติอย่างไรหลังการอบรมและศึกษาดูงาน ว่าได้นำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปปฏิบัติเพียงใด พัฒนาหรือต่อยอดให้ดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่อย่างไร เช่น การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดวางสินค้าให้สวยงาม คำนึงถึงความปลอดภัยและมาตรฐานของสินค้า ใส่ใจความต้องการของผู้บริโภค มีส่วนร่วมในการพัฒนาตลาดเกษตรกรมากขึ้น

ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่นำผลประเมินทั้ง 2 วิธี มาวิเคราะห์และสรุปรายงานส่งกรมส่งเสริมการเกษตร พร้อมทั้งจัดทำเป็นฐานข้อมูลเก็บไว้ที่จังหวัดเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรในด้านต่าง ๆ ต่อไป

6.2.2 กิจกรรมย่อยที่ 2 : พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรที่อยู่ระหว่างการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการ เริ่มต้นในการจำหน่ายสินค้าในตลาด Online โดยถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติให้แก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มองค์ความรู้ ด้านการตลาดและทักษะในการจำหน่ายสินค้าทั้งในระบบตลาด Offline และ Online เช่น เทคนิคการสร้างตัวตนบนตลาดออนไลน์ เทคนิคการทำ content /story telling เทคนิคการขาย เป็นต้น รวมถึงพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายตลาดสินค้าเกษตรทุกระดับ โดยในแต่ละอำเภอควรมีสินค้าเข้าสู่ www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com ไม่น้อยกว่า 1 รายการ (1 อำเภอ 1 สินค้าออนไลน์)

หลักสูตร : พัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล (เช่น เทรนด์เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการตลาด การสร้างตัวตนบนโลกออนไลน์ การสร้างแบรนด์และStorytelling สินค้า สร้างยอดขายอย่างไรให้ปัง การโปรโมทสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ การบริหารจัดการสินค้าโลจิสติกส์สินค้าเกษตร เป็นต้น)

6.3 กิจกรรมพัฒนาตลาดเกษตรกรให้มีอัตลักษณ์ เป็นแหล่งรวบรวมและจำหน่ายสินค้าของเกษตรกรที่มีศักยภาพ โดยเจ้าหน้าที่ผู้จัดการตลาดติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรในการดำเนินการให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ดำเนินการพัฒนาตลาดเกษตรกรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการตลาดของเกษตรกรที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เกิดรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์ เช่น เป็นตลาดจำหน่ายผัก ผลไม้ สินค้าแปรรูปและสินค้าพร้อมทาน หรือพัฒนาเป็นจุดรวบรวมสินค้าเกษตรตามฤดูกาลต่าง ๆ หรือเป็นศูนย์กลางการจำหน่ายสินค้าเกษตรออนไลน์ของจังหวัด E-commerce center หรือเป็นตลาดกรีนมาร์เก็ตที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม โดยสินค้าที่จำหน่ายในตลาดเกษตรกร ต้องมีคุณภาพ มาตรฐาน ปลอดภัย ตามสโลแกนตลาดเกษตรกร “เกษตรกรจริงจริง ทุกสิ่งปลอดภัย” รวมทั้งดำเนินการประชาสัมพันธ์ตลาดเกษตรกรให้เกษตรกร บุคคลทั่วไป และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ได้รู้จักอย่างแพร่หลาย สามารถสื่อให้เห็นถึงความเป็นตลาดเกษตรกร มีการเชื่อมโยงสินค้าจากเครือข่ายตลาดเกษตรกรและตลาดสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบ offline และ online ส่งเสริมการนำสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น สินค้า Green product / Low carbon มาประชาสัมพันธ์และวางจำหน่ายในตลาดเกษตรกร หรือสามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ ตลอดจนการดำเนินการตามหลักสุขาภิบาลอาหารและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง มาตรฐานความปลอดภัยใส่ใจสิ่งแวดล้อมโดยมีแนวทางการพัฒนาตลาดเกษตรกร ให้เป็นอัตลักษณ์ใน 3 ด้าน เช่น

1) สถานที่ : จัดให้มีอัตลักษณ์บนโครงสร้าง/เต็นท์ พื้นที่จำหน่าย โต๊ะวางสินค้า หรือภาชนะตามพื้นถิ่น แสดงถึงสถาปัตยกรรมที่บ่งบอกถึงค่านิยม เอกลักษณ์และวัฒนธรรมของพื้นที่/จังหวัดนั้น ๆ เช่น ตลาดภาคเหนือมีสถาปัตยกรรมแบบเรือนกาแล ภาคใต้มีสถาปัตยกรรมเรือนปั้นหยา ภาคอีสานมีสถาปัตยกรรมเฮือนแฝดหรือเฮือนเกย ภาคกลางมีสถาปัตยกรรมเรือนไทย แสดงชื่อและกำกับด้วยภาษาถิ่นเพิ่มเติม โดยยังคงสัญลักษณ์ตลาดเกษตรกรและสโลแกนของเดิมไว้ เช่น กาด-เกษตรกร-ลำปาง ตลาดเกษตรกรนนทบุรี เป็นต้น

2) ผู้จำหน่าย (เกษตรกร) : มีการแต่งกายตามอัตลักษณ์ของพื้นที่ ตามวัฒนธรรม เช่น ชุดผ้าไทย แต่ละภาค ชุดพื้นเมือง อาจันต์กันใส่ตามช่วงเวลา เช่น ทุกวันที่ 1 และ 16 ของเดือน และจัดให้มีผ้ากันเปื้อนที่มีสกรีนลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่/จังหวัดพทุ

3) สินค้า : แบ่งโซนจำหน่ายสินค้าให้ชัดเจน เพิ่มโซนจำหน่ายสินค้าอัตลักษณ์ตามพื้นถิ่น สินค้าฤดูกาล สินค้าปลอดภัยที่มีกระบวนการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อรวมสินค้าประจำจังหวัดหรือพื้นที่นั้น ๆ ไว้ ทำสัญลักษณ์ของตลาดเกษตรกรรติดที่ผลิตภัณฑ์หรือภาชนะบรรจุ เพื่อสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และเมื่อประชาสัมพันธ์ออกไปให้รู้ว่าจะสามารถหาซื้อสินค้าเหล่านี้ได้จากตลาดเกษตรกรรจังหวัดพัทลุง

6.4 กิจกรรมประเมินสถานการณ์ตลาดสินค้าเกษตร

ส่วนกลาง สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 และจังหวัดติดตาม สำรวจ สถานการณ์สินค้า ให้คำแนะนำ จัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานตลาดสินค้าเกษตรและตลาดเกษตรกรร 77 จังหวัด ตลอดจนศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและแนวโน้มการตลาด โดยให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนา การเกษตรที่ 1 - 6 วิเคราะห์ ประเมินผล สรุปและจัดชั้นตลาดเกษตรกรร รายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาเกษตรกรร ตลาดเกษตรกรร และโครงการตลาดเกษตรกรรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ.	มี.ค. 68	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1 พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตร เชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตร					↔			↔				
1.1 พัฒนาความรู้และศักยภาพเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง สสท.1-6 (Core Team)								↔				
1.2 พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด สสท.1 - 6 และ ส่วนกลาง					↔							
2. พัฒนาเกษตรกรรเป็นผู้ประกอบการด้านตลาด Offline และ Online ที่มีศักยภาพ (ตลาดเกษตรกรร และตลาดเกษตรกรร ถาวร)												
2.1 พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรรและเครือข่าย												
2.1.1 จัดเวทีชุมชน			↔									
2.1.2 อบรม			↔									
2.1.3 ศึกษาดูงาน				↔								
2.2 พัฒนาความรู้และศักยภาพของเกษตรกรรที่ต้องการ พัฒนาเป็นผู้ประกอบการด้านตลาด Online									↔			
3. พัฒนาตลาดเกษตรกรรให้มีอัตลักษณ์เป็นแหล่งรวบรวม และจำหน่ายสินค้าของเกษตรกรรที่มีศักยภาพ												
3.1 ตลาดเกษตรกรรขนาดใหญ่ จำนวน 33 จังหวัด				↔								
5. ประเมินสถานการณ์ตลาดสินค้าเกษตร												
5.1 ติดตามและจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงาน				↔								

8. งบประมาณทั้งสิ้น 35,700 บาท

9. ตัวชี้วัดโครงการ (ระบุตัวชี้วัดให้ชัดเจน)

- เชิงปริมาณ

1) เกษตรกร จำนวน 10 ราย ได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการที่มีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online และเกษตรกรไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 สามารถผลิตสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีทักษะการใช้เทคโนโลยี และเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online

2) ตลาดเกษตรกรจังหวัดพัทลุง 1 จังหวัด ได้รับการพัฒนาเป็นตลาดอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ มีสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่นและมีมาตรฐาน

3) มูลค่าการจำหน่ายสินค้าในตลาดเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10

- เชิงคุณภาพ

เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงตลาดทั้งในระบบ Offline และ Online อีกทั้งตลาดเกษตรกรเกิดความเป็นอัตลักษณ์ เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสถานการณ์ มีสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น มีมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงกับตลาดที่หลากหลาย ตลอดจนการดำเนินการตามมาตรฐานการสุขาภิบาลอาหาร มาตรฐานความปลอดภัยใส่ใจสิ่งแวดล้อม

10. ผลผลิต ผลลัพธ์

ผลผลิต (output)

1) เกษตรกรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 10 ราย

2) ตลาดเกษตรกรจังหวัดพัทลุง 1 จังหวัด (Offline และ Online) ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการตลาด และเป็นสถานที่หลักในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร มีความเป็นอัตลักษณ์เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ สามารถเชื่อมโยงตลาดที่หลากหลาย และสามารถขยายเครือข่ายตลาดเกษตรกรในพื้นที่ต่าง ๆ

3) ข้อมูลจากเว็บไซต์ www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com และ <http://farmermarket.doae.go.th> ได้นำมาวางแผนและพัฒนากิจการบริหารจัดการตลาดสินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลสินค้าคุณภาพของเกษตรกร 77 จังหวัดทั่วประเทศ สร้างการรับรู้ให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงสินค้าคุณภาพดีได้หลากหลายช่องทางมากขึ้น

ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร ได้รับการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งพาตัวเองได้ เกิดการสร้างรายได้ และมีอาชีพที่มั่นคง ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐานและปลอดภัยในราคาที่สมเหตุสมผล และหลากหลายช่องทาง

11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ในการบริหารจัดการธุรกิจเกษตรแบบครบวงจร มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี สามารถเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในระบบ Offline และ Online และเติบโตสู่ E - Commerce โดยผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรคุณภาพดีได้หลากหลายช่องทาง ตลอดจนการมี “ตลาดเกษตรกร”

เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการตลาด และเป็นสถานที่หลักในการจำหน่ายสินค้าเกษตรในพื้นที่ เกิดเป็นตลาดเกษตรกรที่มีอัตลักษณ์เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เชื่อมโยงผลผลิตคุณภาพจากเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อขยายช่องทางสู่การจำหน่ายในตลาดศักยภาพอื่น ๆ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากเว็บไซต์ www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com และ <http://farmermarket.doae.go.th> นำมาเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร มีรูปแบบการดำเนินงานที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อเกษตรกร สินค้า และพื้นที่ นำไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน

12. การประเมินผลโครงการ

12.1 รายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ลงในระบบ e-Project เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมตามแผนการปฏิบัติงานโครงการฯ และจัดทำรายงานผลเมื่อสิ้นสุดโครงการฯ

12.2 สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 1 - 6 ติดตามการดำเนินงาน ให้คำแนะนำเจ้าหน้าที่และเกษตรกร ตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน เมื่อสิ้นสุดโครงการฯ รวบรวมข้อมูลจากจังหวัดจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และประเมินผล เพื่อดำเนินการจัดขึ้นตลาดเกษตรกรและจัดเกรดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ การนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาเกษตรกรและตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นตามบริบทพื้นที่ต่อไป

12.3 ส่วนกลาง ติดตามการดำเนินงาน ให้คำแนะนำเจ้าหน้าที่และเกษตรกร ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานโครงการฯ ทั้ง 77 จังหวัด รายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ลงในระบบ E-Project และระบบ EMENSCER รายไตรมาส และเมื่อสิ้นสุดโครงการฯ นำข้อมูลที่ได้จากการรายงานสรุปผลของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 1 - 6 มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการตลาดเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ให้แก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร และหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ในการนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรต่อไป

13. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

1) นางปาริณา ภคโล หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง
โทรศัพท์ 087 6338668

2) นางวรรณภา รัตนพันธ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร
สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทรศัพท์ 089 9089572

คู่มือโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต

1. ความเชื่อมโยง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร
  - แผนแม่บทย่อย พัฒนาระบบนิเวศ

2. หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินงานส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต โดยมีหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินการตามบทบาทภารกิจ มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคเกษตรกร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ที่ผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียวกันอยู่ใกล้เคียงกันหรือติดต่อกันรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการกิจกรรมร่วมกันในรูปแบบแปลงใหญ่ ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาส่งผลให้เกินขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้น (Economy of Scale) มีมูลค่าเพิ่มจากการดำเนินงานสะสม 7 ปี จากการลดต้นทุนการผลิต จำนวน 37,300.58 ล้านบาท การเพิ่มผลผลิต จำนวน 65,871.18 ล้าน รวมทั้งสิ้น 103,171.76 ล้านบาท และมีแปลงใหญ่ที่ขึ้นทะเบียน ตั้งแต่ปี 2559 – ปัจจุบัน จำนวนทั้งสิ้น 10,693 แปลง เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 571,221 ราย พื้นที่ 9,009,551 ไร่ เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรรวม 203,665 ราย

การส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ดำเนินงานในลักษณะบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมๆไปกับการร่วมมือร่วมใจของเกษตรกรที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มในการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการ และเพื่อปรับตัวบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ส่งเสริมให้เกษตรกรสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร สร้างความสัมพันธ์แบ่งปันข้อมูลข่าวสารกับชุมชน สถาบัน คริสตจักร รวมทั้งเป็นการดูแลเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรขนาดเล็ก ต่างคนต่างทำ และมีรายได้น้อยให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดิน สามารถบริหารจัดการร่วมกันมีการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิต และรวมกันขายผลผลิต ใช้เครื่องมือ/อุปกรณ์/เครื่องจักรกลร่วมกันได้อย่างคุ้มค่าส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง มีกระบวนการกลุ่มที่เข้มแข็ง เช่น กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและง่ายต่อการเข้าถึงการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐทั้งด้านองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ๆ แหล่งทุน มีการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาการผลิต มีช่องทางการตลาดรองรับและสามารถเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการนำไปสู่การพัฒนาตลาดให้กว้างขวางและหลากหลายยิ่งขึ้น มีการผลิตที่ได้คุณภาพมาตรฐาน และมีการปรับรูปแบบการผลิตให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น สภาพอากาศ เทคโนโลยี การตลาด การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ เป็นต้น

การดำเนินโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต ในปี 2568 กรมส่งเสริมการเกษตรมุ่งเน้นให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกษตรกรมีความตระหนักถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยอมรับที่จะปรับตัวและบรรเทาผลกระทบโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิตและการตลาด ซึ่งจะนำไปสู่การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้ามีคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาด ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอนาคตและเกษตรกรมีอัตรากำไรสุทธิเพิ่มขึ้นพอเพียงกับค่าใช้จ่ายครัวเรือนตลอดปี นำไปสู่การหลุดพ้นวงจรแห่งความยากจน

3.วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ผักและแมลงเศรษฐกิจ มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

3.2 เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

4. เป้าหมาย

4.1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิต แปลงใหญ่สินค้าเกษตรด้านพืช (ไม่รวมนาแปลงใหญ่) ผักและแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดพัทลุง จำนวน 32 แปลง ประกอบด้วย

4.1.1 แปลงใหญ่ปี 2566 จำนวน 11 แปลง

4.1.2 แปลงใหญ่ปี 2567 จำนวน 10 แปลง

4.1.3 แปลงใหญ่ปี 2568 จำนวน 11 แปลง

โดยแต่ละประเภท มีความหมาย ดังนี้

แปลงใหญ่ ปี 2566 และ 2567 หมายถึง

- แปลงใหญ่ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และมีข้อมูลในระบบ Co-farm.doe.go.th ณ วันที่ 22 สิงหาคม 2567

แปลงใหญ่ ปี 2568 หมายถึง

- แปลงที่สำนักงานเกษตรจังหวัดสำรวจว่ามีศักยภาพในการดำเนินการแบบแปลงใหญ่ พร้อมดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบแปลงใหญ่ ในปีงบประมาณ 2568 (รับรองได้ภายใน 31 ธันวาคม 2567)

- เงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการ

ผลิต

มีดังนี้

1) เกษตรกรสมัครใจรวมกลุ่ม เข้าร่วมดำเนินการ โดยเป็นการรวมแปลงผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน แปลงไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกันเป็นผืนเดียว แต่ควรอยู่ภายในชุมชนที่ใกล้เคียงกัน

2) ขนาดพื้นที่และจำนวนเกษตรกร จำแนกเป็น 3 ประเภทสินค้า ดังนี้

ข้าว พืชไร่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ และเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

ไม้ผล พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ สมุนไพร หรือพืชอื่นๆ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

ประมง ปศุสัตว์ ผักและแมลงเศรษฐกิจ มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 300 ไร่ หรือเกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 30 ราย

- โค 1 ตัว เท่ากับ 0.65 หน่วย

- กระบือ 1 ตัว เท่ากับ 0.70 หน่วย

- แพะ แกะ 1 ตัว เท่ากับ 0.10 หน่วย

- สัตว์ปีก 1 ตัว เท่ากับ 0.01 หน่วย

- ผึ้งพันธุ์/ผึ้งโพรง/ชันโรง ไม่น้อยกว่า 300 รัง

- จิ้งหรีด ไม่น้อยกว่า 300 บ่อ (1 บ่อ เท่ากับ 2.88 ตารางเมตร)

- ครั้ง (พิจารณาจากจำนวนต้นไม้ที่ใช้เลี้ยงครั้ง) ไม่น้อยกว่า 300 ต้น
- สุกร 1 ตัว เท่ากับ 0.40 หน่วย

ทั้งนี้ รายละเอียดใบสมัครเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปญ. 1 ปญ. 2 (ตามภาคผนวก 00)

4.2 พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ จำนวน 285 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่ในจังหวัดพัทลุง 11 อำเภอ

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 จัดเวทีวิเคราะห์ประเมินศักยภาพ 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพสินค้า การบริหารจัดการ และการตลาด เพื่อทราบถึงสถานะปัจจุบันและนำไปสู่การวางแผนการผลิตและแผนการตลาด

6.1.1 สำนักงานเกษตรอำเภอจัดเวที เก็บข้อมูล รวบรวม ประมวลผล วิเคราะห์ศักยภาพ 5 ด้าน โดยเก็บข้อมูล 2 ครั้ง ก่อนเริ่มฤดูกาลผลิตเพื่อใช้ออกแบบวางแผนการพัฒนา 5 ด้าน และเก็บข้อมูลหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อวิเคราะห์ผล โดยมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแปลงใหญ่ดำเนินการเป็นรายแปลง (ตามภาคผนวก 01) เมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วจัดทำเอกสารสรุปประเด็นวิเคราะห์ออกแบบแผนการพัฒนาสินค้ารายแปลงส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

6.1.2 สำนักงานเกษตรจังหวัด ตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลตามข้อ 6.1.1 และออกแบบกรอบแนวคิดการพัฒนาทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการผลิต

6.2 จัดเวทีแห่งการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มและออกแบบวางแผนการพัฒนา 5 ด้าน

6.2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ เลือกแนวทางการวางแผนการผลิตในประเด็นที่มีความสำคัญ หรือมีความต้องการพัฒนาสินค้าของกลุ่มใน 5 ด้าน

6.2.2 กรมส่งเสริมการเกษตรออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ในการพัฒนาเกษตรกรเป็นรายสินค้า เน้นวิชาว่าด้วยโลกใหม่ (วิชาแห่งอนาคต) โดยคำนึงถึงการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และความสำคัญของพืชศาสตร์ เช่น กระบวนการสังเคราะห์แสงที่มีความสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อม กระบวนการย่อยสลายของอินทรีย์วัตถุที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณแร่ธาตุในดิน กระบวนการจัดการ เพื่อสร้างการเจริญเติบโตของพืชแต่ละระยะที่มีความสำคัญกับพืช ความรู้ด้านการจัดการการเงินครัวเรือน เป็นต้น ทั้งนี้ สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ในกรณีกิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมทดสอบเทคโนโลยี (พิสูจน์ทราบ) เพื่อสร้างทักษะใหม่ร่วมกัน รวมทั้งสร้างวงจรการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ โดยการเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลเชิงประจักษ์ต่อไป

6.2.3 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ผลิตสื่อการเรียนรู้ประกอบการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร เพื่อใช้ประกอบการชี้แจงสร้างความเข้าใจ โดยเน้นหนักในเรื่องการสร้างความรู้และผลกระทบที่เกี่ยวข้อง

6.2.4 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเตรียมวิทยากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับ

กลุ่มแปลงใหญ่ตามหลักสูตร

6.2.5 การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรตามหลักสูตรการเรียนรู้ในการพัฒนาเกษตรกร

1) การถ่ายทอดความรู้ สำหรับการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ การศึกษาดูงาน การพบปะแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม เป็นต้น สามารถบูรณาการกับกิจกรรมต่างๆ จากหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น การจัดการศัตรูพืช การจัดการดินและปุ๋ย การจัดหาชีพเสริม เป็นต้น รวมทั้งกิจกรรมที่ได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (หน่วยงานอื่นๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือกระทรวงอื่นๆ และภาคเอกชน) ควรมีการบูรณาการจัดทำหลักสูตรการจัดทำแผนธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนหรือสินเชื่อต่างๆ ได้ โดยสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

แปลงปีที่ 3 จำนวน 11 แปลง (แปลงปี 2566) การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพ การเชื่อมโยงตลาด และการบริหารจัดการ)

- แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 11 แปลงๆ ละ 10,800 บาท

แปลงปีที่ 2 จำนวน 10 แปลง (แปลงปี 2567) การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูปเพิ่มมูลค่า การบริหารจัดการกลุ่ม และการเชื่อมโยงการตลาด)

- แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 9 แปลงๆ ละ 10,800 บาท

- แปลงขนาดกลาง (51-70 ราย) 1 แปลงๆ ละ 16,200 บาท

แปลงปีที่ 1 จำนวน 11 แปลง (แปลงปี 2568) การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการใช้เทคโนโลยี การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการกลุ่ม และการตลาด)

- แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 9 แปลงๆ ละ 10,800 บาท

- แปลงขนาดกลาง (51-70 ราย) 1 แปลงๆ ละ 16,200 บาท

- แปลงขนาดใหญ่ (71-100 ราย) 1 แปลงๆ ละ 21,600 บาท

2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาการผลิต (สนับสนุนปัจจัย/วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้) เป็นการสนับสนุนวัสดุ เพื่อประกอบการให้ความรู้ด้านการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร ภายใต้ความเห็นชอบของสมาชิกและบูรณาการกับหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ (กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน มหาวิทยาลัย เป็นต้น) ทั้งนี้ ต้องเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลเชิงประจักษ์ต่อไปรวมทั้งสร้างวงจรรายการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยดำเนินการตามความต้องการของกลุ่ม มีค่าใช้จ่าย ดังนี้

(1) การพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรของแปลงใหญ่ปีที่ 2 และปีที่ 3 (แปลงปี 2567 และปี 2566) เช่น การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย ผ่านระบบสารสนเทศ เป็นต้น

แปลงปีที่ 3 จำนวน 7 แปลง (แปลงปี 2566)

- แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 7 แปลงๆ ละ 40,000 บาท

แปลงปีที่ 2 จำนวน จำนวน 6 แปลง (แปลงปี 2567)

- แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 5 แปลงๆ ละ 40,000 บาท

- แปลงขนาดกลาง (51-70 ราย) 1 แปลงๆ ละ 45,000 บาท

(2) การพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรของแปลงใหญ่ปีที่ 1 (แปลงปี 2568)

เช่น การจัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อทดสอบหรือสาธิตเทคโนโลยีในประเด็นที่เกษตรกรต้องการทราบ เป็นต้น

แปลงปีที่ 1 จำนวน 7 แปลง (แปลงปี 2568)

- แปลงขนาดเล็ก (น้อยกว่า 51 ราย) 5 แปลงๆ ละ 45,000 บาท
- แปลงขนาดกลาง (51-70 ราย) 1 แปลงๆ ละ 50,000 บาท
- แปลงขนาดใหญ่ (71-100 ราย) 1 แปลงๆ ละ 60,000 บาท

6.2.6 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินผลการเรียนรู้ระดับ/การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร

6.3 ดำเนินการตามแผนการพัฒนาใน 5 ด้าน

กลุ่มแปลงใหญ่ดำเนินการตามแผนพัฒนาใน 5 ด้าน ที่ได้วิเคราะห์ออกแบบแผนการพัฒนาลินค้าเป็นรายแปลง เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรตามความต้องการตลาด และเพิ่มรายได้ของเกษตรกร

6.4 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามและสอบทานประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการปฏิบัติตามแผนการพัฒนา

6.5 การเก็บข้อมูล ประมวลผล วิเคราะห์ผล และจัดทำรายงาน

6.5.1 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลแปลงใหญ่ โดยจัดทำทะเบียนสมาชิกและบันทึกข้อมูลระบบ Co-farm.doe.go.th (ตามภาคผนวก 02)

1) แปลงใหญ่ ปี 2566 และแปลงใหญ่ ปี 2567 ร่วมกับทีมงานผู้จัดการและเกษตรกรสมาชิก

- ทบทวนบัญชีรายชื่อและข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกให้เป็นปัจจุบัน
- ประเมินผล และจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานของกลุ่ม/สมาชิกในปีที่ผ่านมา

ในประเด็นต่างๆ เช่น ผลผลิตที่ได้ ต้นทุนการผลิต การรับรองมาตรฐานการผลิต และการตลาด

- ปรับปรุงข้อมูลในระบบ

2) แปลงใหญ่ปี 2568

- จัดทำบัญชีรายชื่อสมาชิก รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการให้ครบถ้วนตามเงื่อนไขในการดำเนินงานในรูปแบบแปลงใหญ่
- เปิดแปลงและบันทึกข้อมูลสมาชิกในระบบให้ครบถ้วน เมื่อผ่านการรับรอง

จากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) แล้ว

หมายเหตุ

1) การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของสมาชิก ให้ใช้ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ข้อมูลการผลิตการตลาดของเกษตรกร และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการจัดเวทีวิเคราะห์และวางแผนร่วมกันของสมาชิก และนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานตามแบบจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานรายบุคคลสมาชิกแปลงใหญ่ เพื่อบันทึกไว้ในระบบCo-farm.doe.go.th ให้สามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานจากการเข้าร่วมโครงการต่อไป

2) การบันทึกข้อมูล : บันทึกข้อมูลในระบบออนไลน์ Co-farm.doe.go.th

3) การรายงานผลการรับรองและขึ้นทะเบียนเป็นแปลงใหญ่ ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุงข้อมูลในฐานข้อมูลโครงการฯ ให้ผู้รับผิดชอบในระดับจังหวัดดำเนินการผ่านระบบ <http://Co-farm.doe.go.th> เท่านั้นทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรจะยึดข้อมูลในระบบเป็นหลักฐานในการดำเนินงานโครงการ

4) แปลงใหญ่ที่มีระบบการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน หรือสลับการใช้พื้นที่ในการปลูกพืชตามฤดูกาล เช่น แปลงใหญ่ข้าว ที่มีการปลูกพืชหลังนา ให้ทำการปรับปรุงข้อมูลในระบบ ตั้งแต่การแก้ไขชื่อแปลงโดยเพิ่มเติมชื่อสินค้าที่ปลูก เช่น แปลงใหญ่ข้าว/ถั่วลิสง

5) ปรับปรุงการตั้งชื่อแปลง ให้เป็นแบบแผนเดียวกันเพื่อให้สะดวกต่อการจัดหมวดหมู่รายงาน และสืบค้นข้อมูล ดังนี้ “แปลงใหญ่ .....(ชื่อสินค้า) .... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....”

6.5.2 สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร ประมวลผล วิเคราะห์ สรุปผล และจัดทำรายงาน ส่งกรมส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินการ ดังนี้

- สำนักงานเกษตรอำเภอ ประมวลผล วิเคราะห์ สรุปผล และจัดทำรายงานในภาพรวมของอำเภอจัดส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด

- สำนักงานเกษตรจังหวัด ประมวลผล วิเคราะห์ สรุปผล และจัดทำรายงานในภาพรวมของจังหวัดจัดส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร

- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 1 - 6 ประมวลผล วิเคราะห์ สรุปผล และจัดทำรายงานในภาพรวมของเขต รายงานกรมส่งเสริมการเกษตร

6.6 การจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ (ตามภาคผนวก 03)

6.6.1 กรมส่งเสริมการเกษตรปรับปรุงคู่มือการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่

6.6.2 กรมส่งเสริมการเกษตรชี้แจงหน่วยงานในพื้นที่เพื่อดำเนินการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่สินค้าพืช (ไม่รวมสินค้าข้าวและยางพารา) ผึ้งและแมลงเศรษฐกิจ

6.6.3 สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ประสานงานกับผู้จัดการแปลงและคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ พร้อมเป็นพี่เลี้ยง เพื่อจัดเวทีประเมินการจัดชั้นคุณภาพ ตามแบบประเมินการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ และระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงาน ตามประเด็นการพัฒนา เสนอให้สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจารณาถ่วงถ่วงการประเมินฯ และแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงาน

6.6.4 สำนักงานเกษตรจังหวัด นำผลการประเมินฯ และแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุง การดำเนินงานที่ผ่านการถ่วงถ่วง เสนอที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบผลการประเมินฯ และทราบแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ พร้อมส่งมติที่ประชุมและแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรผ่านระบบ การบันทึกผลการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ในรูปแบบไฟล์ PDF

6.6.5 สำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกผลการประเมินฯ ที่มาจากมติที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ลงในระบบการบันทึกผลการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 12 กันยายน 2568

6.6.6 สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ปี 2565 ตามแนวทาง และแบบฟอร์มการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ โดยคัดเลือกแปลงที่มีผลการจัดชั้นคุณภาพในปีงบประมาณ 2568 เมื่อเทียบกับผลการจัดชั้นคุณภาพในปีงบประมาณ 2567 โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรผ่านระบบการบันทึกผลการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ จำนวน 1 แปลง ในรูปแบบไฟล์ Word ภายในวันที่ 12 กันยายน 2568

6.6.7 กรมส่งเสริมการเกษตร รวบรวมและจัดทำรายงานผลการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่

6.7 พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่

- สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร จัดสัมมนาเพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เพื่อเป็นที่ปรึกษาในการบริหารจัดการกลุ่มให้กับเกษตรกรทั้งด้านการผลิต การบริหารจัดการกลุ่ม และด้านการตลาด

6.8 พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ (ตามภาคผนวก 04)

6.8.1 ยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP

- อบรมเกษตรกรเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP จำนวน 285 ราย

6.8.2 พัฒนาขับเคลื่อนงานส่งเสริมมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP

- ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านความร่วมมือในการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตร (GAP พืช) จำนวน 14 ครั้ง ได้แก่ การประชุมความร่วมมือการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตร GAP พืช ระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตรกับกรมวิชาการเกษตร (ระดับกรม) ดำเนินการโดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กลุ่มคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร จำนวน 2 ครั้ง และการประชุมความร่วมมือการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตร GAP พืช ระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตรกับกรมวิชาการเกษตร (ระดับเขต) ดำเนินการโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 จำนวนเขตละ 2 ครั้ง รวมจำนวน 12 ครั้ง

6.8.3 การบริหารจัดการ

- ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 285 ราย/แปลง (เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน GAP ระดับจังหวัด/อำเภอ)

- ติดตามความก้าวหน้า และสรุปผลการดำเนินงาน (เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง)

6.9 การบริหารจัดการโครงการ

6.9.1 พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดอบรมเกษตรกรประธานแปลงใหญ่/ผู้จัดการแปลง ปี 2566 โดยพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะในการบริหารจัดการกลุ่ม การวางแผนการผลิต การตลาด ตามแนวทางตลาดนำการผลิต ให้สามารถพัฒนาเป็นผู้จัดการแปลง ที่บริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน (สามารถปรับวิธีการพัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลงได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์)

6.9.2 จัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. (ตามภาคผนวก 05)

จัดประชุมเครือข่ายของคณะกรรมการแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับประเทศ เครือข่ายละ 4 ครั้ง เพื่อวางแผนการพัฒนาแปลงใหญ่

ระดับอำเภอ 11 อำเภอๆ ละ จำนวน 4 ครั้ง

ระดับจังหวัดพัทลุง จำนวน 4 ครั้ง

6.9.3 ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้กับสมาชิกแปลงใหญ่และผู้สนใจ

กรมส่งเสริมการเกษตร ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้กับสมาชิกแปลงใหญ่ และผู้สนใจผลงานการส่งเสริมตามระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลผลิตทางการผลิตสินค้าเกษตร โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์

ในรูปแบบต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ สื่อโทรทัศน์ สื่อมวลชน จัดงานแสดงสินค้า และอื่นๆ ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ

6.9.4 การติดตามและประเมินผลโครงการ

ส่วนภูมิภาค : จังหวัด/อำเภอ ติดตาม กำกับการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายตัวชี้วัดของโครงการฯ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและผลการประเมิน

เขต : กำกับ ติดตาม ประเมินโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายตัวชี้วัดของโครงการฯ จัดเก็บข้อมูล ประมวลผล วิเคราะห์ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและผลการประเมินในภาพรวมเขต

ส่วนกลาง : โดยกรมส่งเสริมการเกษตร สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร ติดตาม กำกับการทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายตัวชี้วัดของโครงการฯ จัดเก็บข้อมูลประมวลผลวิเคราะห์ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและผลการประเมินในภาพรวมประเทศ

6.9.5 การบริหารจัดการโครงการภาพรวม

จัดประชุม/ประสานงานคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจัดทำรายงาน พร้อมทั้งบริหารจัดการโครงการฯ ในทุกๆ ด้าน

7. ระยะเวลาดำเนินการ

1 ตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. จัดเวทีวิเคราะห์ประเมินศักยภาพ 5 ด้าน	←											→
2. จัดเวทีแห่งการเรียนรู้												
2.1 ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร	←		→									
2.2 สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาการผลิต			←									→
3. การจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่					←							→
4. พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่	←		→									
5. พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่	←											→
6. การบริหารจัดการโครงการ	←											→

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

1. พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่น้อยกว่า 32 แปลง
2. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP)

จำนวน 285 ราย

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

1. เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางระบบส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานที่เน้นการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต มีตลาดรองรับ ภายใต้การบริหารจัดการที่ดี สินค้าเกษตรมีคุณภาพและได้รับมาตรฐาน สามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร

2. แปลงใหญ่ร้อยละ 70 มีประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น

3. เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) ร้อยละ 70 สามารถเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานสินค้า

9.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

1. เกษตรกรได้รับการพัฒนาเข้าสู่ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ไม่น้อยกว่า 32 แปลง
2. เกษตรกรได้รับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) จำนวน 285 ราย

เชิงคุณภาพ

- พื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่มีมูลค่าผลผลิตของสินค้าเกษตรสำคัญเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 15

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ด้านเศรษฐกิจ

แปลงใหญ่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น อัตรากำไรสุทธิเพิ่มขึ้น พอเพียงกับค่าใช้จ่ายครัวเรือนตลอดปี

ด้านสังคม

เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เติบโตตามความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรูปแบบ

ของเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง

ด้านสิ่งแวดล้อม

เกษตรกรมีความตระหนักถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยอมรับที่จะปรับตัวและบรรเทาผลกระทบโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกระบวนการผลิต การตลาด ซึ่งจะนำไปสู่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอนาคต

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

11.1 ระบบ e-Project เป็นการวัดผลเชิงปริมาณ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568

11.2 ระบบ Co-farm.doe.go.th เป็นการวัดผลลัพธ์การดำเนินงานในเดือนมีนาคม - กันยายน 2568

11.3 ระบบ gap62.doe.go.th เป็นการวัดผลเชิงคุณภาพ/ผลลัพธ์การดำเนินงานในเดือนมีนาคม - กันยายน 2568

ทั้งนี้ งบประมาณปี 2568 ทุกรายการสามารถถ่วงจ่ายได้

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

12.1. นางปาริณา ภคฺโล

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

โทรศัพท์ 087-6338668

E-mail : Phatthalung.doe.go.th

12.2. ผู้รับผิดชอบกิจกรรมภายใต้โครงการ ประกอบด้วย

1) ชื่อ นางสาวพจนา บุญพริต

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ 097-4624993

E-mail : sentseiya1234@gmail.com

2) นายสุรสิทธิ์ เกตุมุนี

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ 083-6538266

E-mail : sod10-31@hotmail.com

ภาคผนวก

ภาคผนวก 00

ใบสมัครเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ชื่อกลุ่ม.....
 ที่ตั้งกลุ่ม.....
 เบอร์โทรศัพท์(หัวหน้ากลุ่ม).....
 จำนวนสมาชิก..... ราย พื้นที่ปลูก.....ไร่

มีความประสงค์เข้าร่วมโครงการและได้ส่งเอกสาร

- ☐ รายชื่อเกษตรกรและที่ตั้งแปลง ตามแบบ ปญ. 1
☐ โครงสร้างกลุ่ม รายชื่อประธานกลุ่ม และผู้ดูแลด้านต่าง ๆ ตามแบบ ปญ. 2
☐ สำเนาการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร (ถ้ามี)
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ลงชื่อ.....(

)

ตำแหน่ง.....

(หัวหน้า/ประธานกลุ่ม/เลขากลุ่มหรือผู้แทน)

วันที่.....

ส่วนนี้ สำหรับคณะกรรมการ SCP

ผลการตรวจสอบคุณสมบัติกลุ่มที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการเบื้องต้นตามเงื่อนไข

- ☐ 1. เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการผลิตสินค้าเกษตรในแต่ละชนิดตามข้อมูลแผนที่เกษตรเพื่อการบริหาร จัดการ
เชิงรุก (Agri-Map) หรือไม่เหมาะสมแต่สามารถพัฒนาและปรับปรุงได้
☐ 2. มีแหล่งน้ำเหมาะสมกับการผลิตสินค้าเกษตรในแต่ละชนิด
☐ 3. พื้นที่มีเอกสารสิทธิ์ หรือพื้นที่ที่ได้รับการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์จากหน่วยงานที่มีสิทธิ์รับรอง
☐ 4. มีรายชื่อในทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) หรือถ้าไม่มีให้มาขึ้นทะเบียนเกษตรกร
☐ 5. เป็นกลุ่มที่มีสมาชิก จำนวน 30 คน ขึ้นไป
☐ 6. รวมพื้นที่ 300 ไร่ ขึ้นไป ไม่จำเป็นต้องเป็นพื้นที่ติดกัน แต่ควรอยู่ในชุมชนเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน
☐ 7. กลุ่มมีการแบ่งงานผู้ดูแลด้านต่าง ๆ เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ศัตรูพืช (อารักขาพืช) และเครื่องจักรกลเกษตร เป็นต้น
 หมายเหตุ สำหรับข้อ 5 และ 6 เป็นไปตามเงื่อนไขหลักเกณฑ์ของแต่ละชนิดสินค้า

สรุปผลการตรวจสอบ

- ☐ ผ่าน
☐ ต้องปรับปรุง โดย.....

ลงชื่อ.....

( )

ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนงาน

ด้านการเกษตรระดับจังหวัด

วันที่.....

โครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่ม

- แปลงใหญ่ (ชื่อสินค้า) ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
1. ประธานกลุ่ม ชื่อ.....นามสกุล.....
  2. ผู้ดูแลด้านต่าง ๆ เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ศัตรูพืช (อารักขาพืช) และเครื่องจักรกลเกษตร เป็นต้น
    - 2.1 ด้าน.....ชื่อ.....นามสกุล.....
    - 2.2 ด้าน.....ชื่อ.....นามสกุล.....
    - 2.3 ด้าน.....ชื่อ.....นามสกุล.....
    - 2.4 ด้าน.....ชื่อ.....นามสกุล.....
    - 2.5 ด้าน.....ชื่อ.....นามสกุล.....
    - 2.6 ด้าน.....ชื่อ.....นามสกุล.....

ภาคผนวก 01

ตัวอย่างประเด็นวิเคราะห์ออกแบบแผนการพัฒนาลีนส์รายแปลง

แผนการพัฒนา 5 ด้าน	ประเด็นปัญหา (ข้อมูล)	วิธีการแก้ปัญหา	กิจกรรม
การลดต้นทุนการผลิต	- งบกำไร ขาดทุน - บัญชีต้นทุน - อัตรากำไรสุทธิ	- รายการที่มีสัดส่วนต้นทุนสูง เช่น ปุ๋ย ยา ค่าแรง - การใช้ปุ๋ยเกินความต้องการของพืช - เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน	- ตรวจวิเคราะห์ดิน เพื่อใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินโดย ศตปช. - ทำปุ๋ยหมัก เพิ่มอินทรีย์วัตถุ - IPM อย่างเข้มข้น
การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	- จุดคุ้มทุน - ศักยภาพของสายพันธุ์ - การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่	- ตัดแต่งกิ่ง - เตรียมความพร้อมของต้น - ส่งเสริม/ถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคโนโลยีในการผลิต	- อบรมให้ความรู้เกษตรกร ปรานีตผักกาด/ทดสอบเกษตรกรปรานีต - วางแผนทดสอบเทคโนโลยีเกษตรกรปรานีตเทียบกับวิธีการของเกษตรกร เช่น ทดสอบปุ๋ย PGPR เป็นต้น
การพัฒนาคุณภาพสินค้า	- ความแตกต่างด้านราคาสินค้า - แนวโน้มของผู้บริโภค	- พัฒนาลีนส์ให้ได้คุณภาพ มีมาตรฐานการผลิต	- ถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรแบบปลอดภัย
การบริหารจัดการ	- ขาดการวางแผนการบริหารจัดการกลุ่ม - กลุ่มขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการกลุ่ม	- มีการวางแผนการบริหารจัดการร่วมกัน - พัฒนาความรู้และทักษะในด้านบริหารจัดการกลุ่มให้กับเกษตรกร	- จัดประชุมกลุ่ม เพื่อวางแผนการบริหารจัดการทั้งในด้านบุคลากรด้านการผลิต และด้านการตลาด
การตลาด	- แนวโน้มราคาสินค้าเกษตร - แนวโน้มของตลาดในอนาคต - แนวโน้มความต้องการบริโภคสินค้าในปัจจุบันและอนาคต	- วางแผนการผลิตสินค้าให้มีผลผลิตจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอ หรือ ในช่วงที่ผลผลิตมีราคาสูง - ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ และตรงตามความต้องการของผู้บริโภค และตลาด	- สร้างเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง - จัดประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภค

ภาคผนวก 02

แบบจัดเก็บข้อมูล

โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต
(Collaborative Farm)

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร

จัดเก็บเป็นรายแปลง

ขั้นตอนที่ ๑

รหัสแปลง.....
(ออกโดยระบบ)

จัดเก็บข้อมูล ชุดที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานรายแปลง (ภาพรวมแปลงใหญ่)

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ประเภทแปลงใหญ่

- ☐ 1. แปลงปี 2559 ☐ 2. แปลงปี 2560 ☐ 3. แปลงปี 2561 ☐ 4. แปลงปี 2562 ☐ 5. แปลงปี 2563
☐ 6. แปลงปี 2564 ☐ 7. แปลงปี 2565 ☐ 8. แปลงปี 2566 ☐ 9. แปลงปี 2567 ☐ 10. แปลงปี 2568

- 1.2 ชนิดสินค้า ☐ ด้านพืช ☐ ด้านปศุสัตว์ ☐ ด้านประมง
☐ นาเกลือ ☐ หม่อนไหม ☐ แมลงเศรษฐกิจ

เสนอ ชื่อสินค้าหลัก.....

ชื่อสินค้านรอง.....

(กรณีแปลงใหญ่นั้น ดำเนินการผลิตมากกว่า 1 ชนิดสินค้าในรอบปี.)

ลักษณะสินค้า ☐ จัดทะเบียน GI ☐ ไม่จัดทะเบียน GI

2. ข้อมูลแปลง

2.1 ชื่อแปลง.....

ที่ตั้ง หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

พิกัด (ที่ทำการกลุ่ม) โซน ☐ 47 ☐ 48 ค่า X.....ค่า Y.....พื้นที่ ☐ ในเขตชลประทาน ☐ นอกเขตชลประทาน

2.2 จำนวนเกษตรกร.....ราย พื้นที่.....ไร่

2.3 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มี ศพก. ในพื้นที่ตำบล

ที่แปลงใหญ่ตั้งอยู่หรือไม่

- ☐ 1. ไม่มี
☐ 2. มี สินค้าหลักของ ศพก. .... ☐ ศูนย์หลัก ☐ ศูนย์เครือข่าย

2.4 ผู้จัดการแปลง

ชื่อ-สกุล.....

สังกัด ☐ เอกชน (ระบุชื่อบริษัท).....☐ เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร.....☐ เจ้าหน้าที่รัฐ (ระบุชื่อหน่วยงาน).....

หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้.....

2.5 ประธานแปลง

ชื่อ-สกุล.....

หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้.....

2.6 ทีมผู้จัดการแปลง ประกอบด้วย

- ☐ หน่วยงานราชการ
☐ เกษตรกรสมาชิกแปลง
☐ ภาคเอกชน ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

2.7 รูปแบบการรวมกลุ่ม

- ☐ 1. สหกรณ์ (ระบุชื่อ).....
- ☐ 2. กลุ่มเกษตรกร (นิติบุคคล) (ระบุชื่อ).....
- ☐ 3. วิสาหกิจชุมชน
- ☐ 4. อื่น ๆ

3. การวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (SUPPLY CHAIN) ของสินค้าเกษตรแปลงใหญ่

3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการผลิตและการตลาดของแปลงใหญ่

(วิเคราะห์ก่อนจัดทำแผนแปลงใหญ่ และจะต้องระบุแนวทางแก้ไขในแผน)

ประเด็น	ไม่มีปัญหา	มีปัญหา	หมายเหตุ
3.1 สภาพแวดล้อมในการผลิต			ระบุรายละเอียดปัญหา
(1) คุณภาพดิน	.....	.....	.....
(2) คุณภาพ/ความเพียงพอของน้ำ	.....	.....	.....
(3) อื่นๆ (ระบุ).....	.....	.....	.....
3.2 ปัจจัยการผลิต			ระบุรายละเอียดปัญหา
(1) พันธุ์ดี	.....	.....	.....
(2) ปุ๋ยและสารปรับปรุงบำรุงดิน	.....	.....	.....
(3) สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	.....	.....	.....
(4) เครื่องจักรกล/เครื่องมือการเกษตร	.....	.....	.....
(5) เงินทุน	.....	.....	.....
(6) แรงงาน	.....	.....	.....
3.3 เทคโนโลยีการผลิต			ระบุรายละเอียดปัญหา/เทคโนโลยี
3.3.1 ด้านพืช			ที่ต้องการ (วิเคราะห์เฉพาะด้าน
(1) การเตรียมดิน/การปรับปรุงบำรุงดิน	.....	.....	ที่ดำเนินการ)
(2) การปลูก	.....	.....	.....
(3) การใช้ปุ๋ย	.....	.....	.....
(4) การป้องกันกำจัดศัตรูพืช	.....	.....	.....
(5) การให้น้ำ/ระบบน้ำ	.....	.....	.....
(6) การเก็บเกี่ยว	.....	.....	.....
(7) วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว	.....	.....	.....
3.3.2 ด้านปศุสัตว์			ระบุรายละเอียดปัญหา/เทคโนโลยี
(1) การปรับปรุงและพัฒนา			ที่ต้องการ
พันธุ์สัตว์	.....	.....	.....
(2) การใช้เทคโนโลยีชีวภาพ	.....	.....	.....
(3) การจัดการเลี้ยงดูสัตว์ระยะต่างๆ	.....	.....	.....
(4) การจัดการฟาร์ม	.....	.....	.....
(5) การป้องกันและควบคุมโรคระบาดสัตว์	.....	.....	.....
(6) การจัดการอาหารสัตว์	.....	.....	.....

ประเด็น	ไม่มีปัญหา	มีปัญหา	หมายเหตุ
(7) การจัดการควบคุมและรักษาคุณภาพ ผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว	.....	.....	.....
(8) การจัดการขนส่งน้ำนม/ผลผลิต	.....	.....	.....
(9) การแปรรูป/ผลิตภัณฑ์	.....	.....	.....
(10) การตรวจสอบย้อนกลับ	.....	.....	.....
3.3.3 ด้านประมง			ระบุรายละเอียดปัญหา/เทคโนโลยี ที่ต้องการ
(1) การเตรียมบ่อ/กระชัง	.....	.....	.....
(2) การเพาะและอนุบาล	.....	.....	.....
(3) ปริมาณและคุณภาพน้ำ	.....	.....	.....
(4) การป้องกันและรักษา	.....	.....	.....
(5) การจับผลผลิต	.....	.....	.....
(6) วิทยาการหลังการจับผลผลิต	.....	.....	.....
(7) การแปรรูป	.....	.....	.....
(8) บรรจุภัณฑ์	.....	.....	.....
3.4 การเพิ่มมูลค่าสินค้า			
(1) การแปรรูป	.....	.....	.....
(2) บรรจุภัณฑ์	.....	.....	.....
(3) มาตรฐานสินค้า	.....	.....	.....
3.5 การตลาด			ระบุรายละเอียดปัญหา
(1) ผลผลิตสอดคล้องกับความต้องการของ ตลาด (เช่น ปริมาณ คุณภาพ ระยะเวลา ฯลฯ)	.....	.....	.....
(2) ช่องทางการจำหน่าย/ตลาดรับซื้อ	.....	.....	.....
(3) ราคาสินค้า	.....	.....	.....
(4) การรวบรวม/จัดเก็บสินค้า	.....	.....	.....
(5) การขนส่งสินค้า	.....	.....	.....
(6) การส่งมอบสินค้า	.....	.....	.....
3.6 การบริหารจัดการ			ระบุรายละเอียดปัญหา
(1) ความสามารถและความเข้มแข็ง ของ คณะกรรมการกลุ่ม	.....	.....	.....
(2) ความสามารถและความร่วมมือ ของสมาชิก	.....	.....	.....

4. กำหนดเป้าหมาย (ใช้ข้อมูลจากแผนพัฒนาของแปลงใหญ่ที่ได้จัดทำไว้)

4.1 ลดต้นทุนการผลิต

- ☐ 1. ไม่มี
- ☐ 2. มี จากเดิม.....บาท/ไร่
เป็น.....บาท/ไร่

4.2 เพิ่มผลผลิต

- ☐ 1. ไม่มี
- ☐ 2. มี จากเดิม.....กก./ไร่
เป็น.....กก./ไร่

4.3 พัฒนาคุณภาพผลผลิต

มาตรฐานการผลิต

- ☐ 1. ไม่มี
- ☐ 2. มี ระบุ
- ☐ GAP จำนวน ..... ราย
  - ☐ เกษตรอินทรีย์ จำนวน ..... ราย
  - ☐ RSPO จำนวน ..... ราย
  - ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....จำนวน ..... ราย

คุณภาพผลผลิต

ขายตามคุณภาพ (เกรด) เพิ่มขึ้นร้อยละ.....

4.4 ตลาด

- ☐ 1. ไม่มี
- ☐ 2. มี ระบุ เช่น
- ☐ 1. มีแหล่งจำหน่าย/ช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้น จาก.....แหล่ง เป็น.....แหล่ง
  - ☐ 2. มีความมั่นคงทางตลาด เช่น
    - ☐ Contract Farming จาก.....ราย เป็น.....ราย
    - ☐ การซื้อขายล่วงหน้า จาก.....ราย เป็น.....ราย
  - ☐ 3. มีระบบตรวจสอบย้อนกลับ
    - ☐ QR code
    - ☐ บาร์โค้ด
    - ☐ RFID
    - ☐ อื่นๆ ...ระบุ

4.5 บริหารจัดการ

- ☐ 1. ไม่มี ☐ 2. มี (ระบุ) (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ☐ 1. รวมกลุ่มบริหารจัดการการผลิตร่วมกัน เช่น วางแผนการผลิต จัดซื้อปัจจัยการผลิต

ใช้เครื่องจักรกลการเกษตร บริหารจัดการน้ำ เป็นต้น

- ☐ 2. รวมกลุ่มบริหารจัดการการตลาดร่วมกัน เช่น วางแผนการตลาด จำหน่ายผลผลิต เป็นต้น

- ☐ 3. รวมกลุ่มบริหารจัดการองค์กร เช่น จัดตั้งกลุ่ม /องค์กรเกษตรกร บริหารจัดการเงินทุนและผลตอบแทน เป็นต้น

- ☐ 4. มีการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ในการซื้อขายสินค้าเกษตร

5. การบูรณาการการพัฒนาตามแผนพัฒนาแปลงใหญ่

คำชี้แจง : สามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ และกรอกข้อมูลในช่องงบประมาณ

หน่วยงาน / กิจกรรม	งบประมาณแต่ละกิจกรรม				
	โครงสร้างพื้นฐาน/ ระบบชลประทาน	ถ่ายทอดความรู้	ปัจจัยการผลิต	เครื่องมือ/ อุปกรณ์	การตลาด
5.1 หน่วยงานภาครัฐภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์					
1) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด					
2) สำนักงานเกษตรจังหวัด					
3) สำนักงานประมงจังหวัด					
4) สำนักงานปศุสัตว์					
5) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด					
6) สำนักงานสหกรณ์จังหวัด					
7) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด					
8) สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด					
9) โครงการชลประทานที่ดูแลพื้นที่					
10) หน่วยงานสังกัดกรมวิชาการเกษตรที่รับผิดชอบ					
11) หน่วยงานสังกัดกรมการข้าว ที่รับผิดชอบ					
12) หน่วยงานสังกัดกรมหม่อนไหมที่รับผิดชอบ					
13) หน่วยงานสังกัดสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ รับผิดชอบ					
14) สำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัด					
15) อื่น ๆ (ระบุ).....					
5.2 หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ					
1) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด					
2) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด					
3) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น					
4) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด					
5) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด					
6) สำนักงานจังหวัด					
7) หน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทยระดับจังหวัดอื่น ๆ (ระบุ).....					
8) หน่วยงานสังกัดกระทรวง กลาโหมระดับจังหวัดอื่น ๆ (ระบุ).....					
9) หน่วยงานสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม อื่น ๆ (ระบุ).....					
10) หน่วยงานสังกัดกระทรวงพลังงาน อื่นๆ (ระบุ).....					
11) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร					
12) อื่นๆ(ระบุ).....					
5.3 หน่วยงานภาคเอกชน					
1) สภาหอการค้าจังหวัด					
2) สภาอุตสาหกรรมจังหวัด					
3) สมาคมอารักขาพืช					
4) บริษัท.....					
5) อื่น ๆ (ระบุ).....					
3.4 องค์กรพัฒนาเอกชน (เช่น NGOs)					
(ระบุ).....					
(ระบุ).....					

จัดเก็บเป็นรายบุคคล

ขั้นตอนที่ ๒

รหัสแปลง.....

จัดเก็บข้อมูล ชุดที่ 2 : ข้อมูลพื้นฐานรายบุคคล (สมาชิกแปลงใหญ่)

1. ข้อมูลส่วนบุคคล (ช่องข้อความสีเทา คือ ดึงข้อมูลจาก ทบก.) หาก ข้อมูลจาก ทบก.

ไม่เป็นปัจจุบัน ให้แก้ไขและปรับปรุง ทบก.ให้เป็นปัจจุบันก่อน

ชื่อ-สกุล	
เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน	
เลขรหัสประจำบ้าน	
ที่อยู่ปัจจุบัน	
โทรศัพท์	
ขึ้นทะเบียนเกษตรกรเมื่อ	
เลขที่สมุด	
จำนวนสมาชิก	
จำนวนแรงงาน	
การเป็นสมาชิกองค์กร	
ระดับการศึกษา	
พื้นฐานความรู้ด้านการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	☐ ผ่านการอบรมด้านการเกษตร ☐ มีวุฒิการศึกษาด้านการเกษตร
Smart Farmer	☐ Smart Farmer ☐ Young Smart Farmer ☐ ไม่เป็น
การใช้เครื่องจักรกล	
รายได้ต่อครัวเรือน	

2. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ผลิต

- ☒ ด้านพืช   ☐ ด้านปศุสัตว์   ☐ ด้านประมง
☐ นาเกลือ   ☐ หม่อนไหม   ☐ แมลง

เศรษฐกิจ

ชนิดพืช	
พันธุ์	
เนื้อที่เพาะปลูก	
เนื้อที่เก็บเกี่ยว	
วัน/เดือน/ปี ที่ปลูก	
วัน/เดือน/ปี ที่เก็บเกี่ยว	
ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับ	
จำนวนครั้งในการผลิต (ระบบการผลิต)	☐ 1. จำนวน.....ครั้ง/ปี ☐ 2. ตลอดทั้งปี ☐ 3. กรณีอื่น ๆ (ระบุ)..... ลักษณะการผลิต ☐ 1. ในฤดู ☐ 2. นอกฤดู

3. แผนการผลิตรายบุคคล

3.1 ข้อมูลการใช้ปัจจัยการผลิต/ต้นทุน (เงินสดประจำปี)

จัดเก็บและบันทึกข้อมูลเฉพาะที่มีการใช้จ่ายจริงของเกษตรกร ตามชนิดสินค้า

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ
1. พันธุ์ - ปริมาณที่ใช้ - ราคา		
สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
2. ปุ๋ยอินทรีย์ - ชนิด / ปริมาณที่ใช้ - ราคา		
สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
3. ปุ๋ยเคมี - ชนิด / ปริมาณที่ใช้ - ราคา		
สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
4. ฮอร์โมน/ อาหารเสริม/ [ฝังพันธุ์ (น้ำตาล)/ จิ้งหรีด (หัวอาหาร)] อื่นๆ - ชนิด / - ปริมาณที่ใช้ - ราคา		
สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
5. สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
6 ค่าจ้างแรงงาน 6.1 ก่อนเก็บเกี่ยว เช่น - เตรียมดิน - ฉีดยา /-ใส่ปุ๋ย /-ดูแลรักษาคุณภาพผลผลิต - อื่น ๆ		
สรุปค่าใช้จ่ายก่อนเก็บเกี่ยว	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
6.2 ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
6.3 ค่าจ้างหลังเก็บเกี่ยว เช่น คัดเกรด, แปรรูป ขั้นต้น, ค่าตัดแต่งกิ่ง/ทางใบ/ทรงพุ่ม		
สรุปค่าใช้จ่ายหลังเก็บเกี่ยว	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
7. ค่าพลังงาน (น้ำมัน/ไฟฟ้า/แก๊ส)	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
8. ค่าเช่าพื้นที่ (บาท/ไร่)	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
9. ค่าวัสดุ (วัสดุห่อผลผลิต/.....)	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
10. ค่าขนส่ง	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)

3.2 การจัดการผลผลิต

พืชอายุสั้น เก็บข้อมูลเมื่อสิ้นสุดในแต่ละรอบการผลิต / พืชยืนต้นที่ให้ผลผลิตตลอดปี เก็บข้อมูลเป็นรายเดือน

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ																								
1. ปริมาณผลผลิตที่ได้		<table border="1"> <tr> <td>ม.ค.</td><td>ก.พ.</td><td>มี.ค.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> <tr> <td>เม.ย.</td><td>พ.ค.</td><td>มิ.ย.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> <tr> <td>ก.ค.</td><td>ส.ค.</td><td>ก.ย.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> <tr> <td>ต.ค.</td><td>พ.ย.</td><td>ธ.ค.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> </table>	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่
ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.																								
.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่																								
เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.																								
.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่																								
ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.																								
.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่																								
ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.																								
.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่																								
1. สรุปปริมาณผลผลิตที่ได้	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่																								
2. เกรดสินค้า (สัดส่วนร้อยละของผลผลิตที่ได้)	A = B = C =	A = B = C =																								
3. ระดับคุณภาพของผลผลิต 3.1 มาตรฐานต่าง ๆ	☐ ไม่มี ☐ GAP ☐ เกษตรอินทรีย์ ☐ RSPO ☐ อื่น ๆ.....	☐ ไม่มี ☐ GAP ☐ เกษตรอินทรีย์ ☐ RSPO ☐ อื่น ๆ.....																								
3.2 ตราสินค้าเป็นของตนเอง	☐ มี ☐ ไม่มี	☐ มี ☐ ไม่มี																								
3.3 รางวัลการันตีคุณภาพ	☐ มี ☐ ไม่มี	☐ มี ☐ ไม่มี																								

3.3 การตลาด

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ
1. การตลาด		
1.1 รูปแบบการตลาด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	☐ ต่างคนต่างขาย ☐ รวบรวมขาย ☐ ประมูล ☐ ซื้อขายแบบมีข้อตกลง ☐ อื่น ๆ	☐ ต่างคนต่างขาย ☐ รวบรวมขาย ☐ ประมูล ☐ ซื้อขายแบบมีข้อตกลง ☐ อื่น ๆ
1.2 ช่องทางการตลาด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	☐ งานเทศกาล ☐ ตลาดเกษตรกร ☐ ตลาด Online ☐ ตลาดท้องถิ่น ระบุ..... ☐ ตลาดขายส่ง ระบุ..... ☐ ห้างสรรพสินค้า ระบุ..... ☐ ตลาดส่งออก ☐ โรงสี - โรงงาน ☐ ล้ง - ลานเท - แฉง - ท่าข้าว	☐ งานเทศกาล ☐ ตลาดเกษตรกร ☐ ตลาด Online ☐ ตลาดท้องถิ่น ระบุ..... ☐ ตลาดขายส่ง ระบุ..... ☐ ห้างสรรพสินค้า ระบุ..... ☐ ตลาดส่งออก ☐ โรงสี - โรงงาน ☐ ล้ง - ลานเท - แฉง - ท่าข้าว

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ
	☐ สหกรณ์รวบรวม ☐ บริษัท/ห้างร้าน ระบุ..... ☐ ตลาดกลาง ☐ พ่อค้าคนกลาง ☐ วิสาหกิจชุมชน ☐ ผู้บริโภคโดยตรง ☐ อื่น ๆ	☐ สหกรณ์รวบรวม ☐ บริษัท/ห้างร้าน ระบุ..... ☐ ตลาดกลาง ☐ พ่อค้าคนกลาง ☐ วิสาหกิจชุมชน ☐ ผู้บริโภคโดยตรง ☐ อื่น ๆ
1.3 ลักษณะการจำหน่าย	☐ ขายตามคุณภาพ ร้อยละ..... ☐ ขายคละ ร้อยละ.....	☐ ขายตามคุณภาพ ร้อยละ..... ☐ ขายคละ ร้อยละ.....
2.ปริมาณผลผลิตที่จำหน่าย	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่
3. ราคาที่ขายได้	.....บาท/กก.	.....บาท/กก.
4. การแปรรูป	☐ ไม่มีการแปรรูป ☐ แปรรูปเบื้องต้น ☐ พร้อมจำหน่าย	☐ ไม่มีการแปรรูป ☐ แปรรูปเบื้องต้น ☐ พร้อมจำหน่าย
5. การบริหารจัดการ	☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการการผลิตร่วมกัน ☐ กลุ่มมีบริหารจัดการการตลาดร่วมกัน ☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการองค์กรร่วมกัน	☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการการผลิตร่วมกัน ☐ กลุ่มมีบริหารจัดการการตลาดร่วมกัน ☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการองค์กรร่วมกัน

4. ข้อมูลการรับการสนับสนุนจากภาครัฐ/เอกชน

รายการ	ข้อมูล/แหล่งให้การสนับสนุน
ความรู้ การได้รับความรู้เรื่อง...../หน่วยงาน	☐ การผลิต จาก ☐ เอกชน ☐ ภาครัฐ ☐ การตลาด จาก ☐ เอกชน ☐ ภาครัฐ ☐ กลุ่ม/องค์กร จาก ☐ เอกชน ☐ ภาครัฐ ☐ บัญชีครัวเรือน จาก ☐ เอกชน ☐ ภาครัฐ ☐ แหล่งทุน จาก ☐ เอกชน ☐ ภาครัฐ ☐ การบริหารจัดการกลุ่ม จาก ☐ เอกชน ☐ ภาครัฐ
แหล่งสนับสนุนสินเชื่อ	☐ ไม่มี ☐ สหกรณ์ ..... ☐ โครงการ.....แปลงใหญ่ ☐ กองทุนต่าง ๆ ..... ☐ ธนาคารพาณิชย์ ..... ☐ อื่น ๆ .....
การได้รับการบริการ	☐ การตรวจวิเคราะห์ดิน/น้ำ/ใบ/สารพิษ ☐ อื่น ๆ ..... ☐ อื่น ๆ .....

จัดเก็บเป็นรายแปลง

ขั้นตอนที่ ๓

จัดเก็บข้อมูล ชุดที่ 3 : การประเมินผลการบริหารจัดการรายแปลง

1. ข้อมูลการใช้ปัจจัยการผลิต/ต้นทุน และการจัดการผลผลิต

1.1 ต้นทุนการผลิต (เงินสดประจำปี)

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ
1.พันธุ์ - ปริมาณที่ใช้ - ราคา สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
2.ปุ๋ยอินทรีย์ - ชนิด / ปริมาณที่ใช้ - ราคา สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
3.ปุ๋ยเคมี - ชนิด / - ปริมาณที่ใช้ - ราคา สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
4.ฮอร์โมน/ อาหารเสริม/ { ผีเสื้อพันธุ์ (น้ำตาล) / จิ้งหรีด (หัวอาหาร)] อื่นๆ - ชนิด / - ปริมาณที่ใช้ - ราคา สรุปค่าใช้จ่าย	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
5.สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)
6 ค่าจ้างแรงงาน 6.1 ก่อนเก็บเกี่ยว เช่น - เตรียมดิน - ฉีดยา /-ใส่ปุ๋ย /-ดูแลรักษา คุณภาพผลผลิต - อื่น ๆ ..... สรุปค่าใช้จ่ายก่อนเก็บเกี่ยว	(.....บาท /ไร่)	(.....บาท /ไร่)

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ
6.2 ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
6.3 ค่าจ้างหลังเก็บเกี่ยว เช่น - คัดเกรด - แปรรูปขั้นต้น - ค่าตัดแต่งกิ่ง/ทางใบ/ทรงพุ่ม		
สรุปค่าใช้จ่ายหลังเก็บเกี่ยว	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
7. ค่าพลังงาน (น้ำมัน/ไฟฟ้า/แก๊ส)	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
8. ค่าเช่าพื้นที่ (บาท/ไร่)	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
9. ค่าวัสดุ (วัสดุห่อผลผลิต/.....)	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)
10. ค่าขนส่ง	(.....บาท / ไร่)	(.....บาท / ไร่)

1.2 การจัดการผลผลิต

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ																								
1. ปริมาณผลผลิตที่ได้		<table> <tr> <td>ม.ค.</td><td>ก.พ.</td><td>มี.ค.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> <tr> <td>เม.ย.</td><td>พ.ค.</td><td>มิ.ย.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> <tr> <td>ก.ค.</td><td>ส.ค.</td><td>ก.ย.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> <tr> <td>ต.ค.</td><td>พ.ย.</td><td>ธ.ค.</td></tr> <tr> <td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td><td>.....กก./ไร่</td></tr> </table>	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่
ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.																								
.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่																								
เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.																								
.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่																								
ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.																								
.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่																								
ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.																								
.....กก./ไร่	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่																								
3. สรุปปริมาณผลผลิตที่ได้	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่																								
4. เกรดสินค้า (สัดส่วนร้อยละของผลผลิตที่ได้)	A = B = C =	A = B = C =																								
3. ระดับคุณภาพของผลผลิต																										
3.1 มาตรฐานต่าง ๆ	☐ ไม่มี ☐ GAP ☐ เกษตรอินทรีย์ ☐ RSPO ☐ อื่น ๆ.....	☐ ไม่มี ☐ GAP ☐ เกษตรอินทรีย์ ☐ RSPO ☐ อื่น ๆ.....																								
3.3 ตราสินค้าเป็นของตนเอง	☐ มี ☐ ไม่มี	☐ มี ☐ ไม่มี																								
3.3 รางวัลการันตีคุณภาพ	☐ มี ☐ ไม่มี	☐ มี ☐ ไม่มี																								
4. การตลาด																										
4.1 รูปแบบการตลาด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	☐ ต่างคนต่างขาย ☐ รวบรวมขาย ☐ ประมูล ☐ ซื้อขายแบบมีข้อตกลง ☐ อื่น ๆ	☐ ต่างคนต่างขาย ☐ รวบรวมขาย ☐ ประมูล ☐ ซื้อขายแบบมีข้อตกลง ☐ อื่น ๆ																								
4.2 ช่องทางการตลาด	☐ งานเทศกาล	☐ งานเทศกาล																								

รายการ	ก่อนร่วมโครงการ	หลังร่วมโครงการ
(เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	☐ ตลาดเกษตรกร ☐ ตลาด Online ☐ ตลาดท้องถิ่น ระบุ..... ☐ ตลาดขายส่ง ระบุ..... ☐ ห้างสรรพสินค้า ระบุ..... ☐ ตลาดส่งออก ☐ โรงสี - โรงงาน ☐ ล้ง - ลานเท - แฉง - ท่าข้าว ☐ สหกรณ์รวบรวม ☐ บริษัท/ห้างร้าน ระบุ..... ☐ ตลาดกลาง ☐ พ่อค้าคนกลาง ☐ วิสาหกิจชุมชน ☐ ผู้บริโภคโดยตรง ☐ อื่น ๆ	☐ ตลาดเกษตรกร ☐ ตลาด Online ☐ ตลาดท้องถิ่น ระบุ..... ☐ ตลาดขายส่ง ระบุ..... ☐ ห้างสรรพสินค้า ระบุ..... ☐ ตลาดส่งออก ☐ โรงสี - โรงงาน ☐ ล้ง - ลานเท - แฉง - ท่าข้าว ☐ สหกรณ์รวบรวม ☐ บริษัท/ห้างร้าน ระบุ..... ☐ ตลาดกลาง ☐ พ่อค้าคนกลาง ☐ วิสาหกิจชุมชน ☐ ผู้บริโภคโดยตรง ☐ อื่น ๆ
4.3 ลักษณะการจำหน่าย	☐ ขายตามคุณภาพ ร้อยละ..... ☐ ขายคละ ร้อยละ.....	☐ ขายตามคุณภาพ ร้อยละ..... ☐ ขายคละ ร้อยละ.....
5.ปริมาณผลผลิตที่จำหน่าย	.....กก./ไร่	.....กก./ไร่
6. ราคาที่ขายได้	.....บาท/กก.	.....บาท/กก.
7. การแปรรูป	☐ ไม่มีการแปรรูป ☐ แปรรูปเบื้องต้น ☐ พร้อมจำหน่าย	☐ ไม่มีการแปรรูป ☐ แปรรูปเบื้องต้น ☐ พร้อมจำหน่าย
8. การบริหารจัดการ	☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการการผลิต ร่วมกัน ☐ กลุ่มมีบริหารจัดการการตลาดร่วมกัน ☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการองค์กรร่วมกัน	☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการการผลิต ร่วมกัน ☐ กลุ่มมีบริหารจัดการการตลาดร่วมกัน ☐ กลุ่มมีการบริหารจัดการองค์กรร่วมกัน

2. ข้อมูลการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ได้รับการอนุมัติจาก ธ.ก.ส. ....บาท

3. ข้อมูลต้นทุนการผลิต ผลผลิต และราคา ของเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ

ต้นทุนการผลิต ..... บาท / ไร่

ผลผลิต ..... กก. / ไร่

ราคาขายได้ ..... บาท / กก.

4. ผลการจัดชั้นคุณภาพแลงใหญ่

☐ เกรด A

☐ เกรด B

☐ เกรด C

ภาคผนวก 03

คู่มือการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่มาตั้งแต่ ปี 2559 ตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มโอกาส ในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมการรวมแปลงเป็นแปลงใหญ่ มีเป้าหมายการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเกษตรกรแปลงใหญ่ให้ร่วมกันบริหารจัดการการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ มุ่งพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ เสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายมีการบูรณาการกับทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันพัฒนาเกษตรกรแปลงใหญ่ และเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด ดังนั้น เกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่จึงควรมีการประเมินศักยภาพ วิเคราะห์ และหาแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อสามารถกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของกลุ่มได้

กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำคู่มือการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานจัดชั้นคุณภาพ โดยให้กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินการจัดชั้นคุณภาพและหาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่ม เพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการบริหารจัดการกลุ่ม และการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ที่มีการบริหารจัดการ การวางแผนการดำเนินงาน และการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างให้กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อื่น ๆ ได้ศึกษา และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อประเมินการจัดชั้นคุณภาพและกำหนดแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานของแปลงใหญ่แต่ละแปลง
- 1.2 เพื่อทราบผลการดำเนินงาน และได้องค์ความรู้การบริหารจัดการของแปลงใหญ่ภายหลังไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน

2. เป้าหมาย

เกษตรกรแปลงใหญ่ ปี 2565, 2566 และปี 2567 (จัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ปี 2565, ปี 2566, ปี 2567 และถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ปี 2565)

3. วิธีดำเนินการ

- 3.1 กรมส่งเสริมการเกษตรส่งเป้าหมายการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ 2568 ให้หน่วยงานเจ้าของสินค้าตรวจสอบและยืนยันเป้าหมายการดำเนินงาน
- 3.2 กรมส่งเสริมการเกษตร ปรับปรุงคู่มือการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พร้อมทั้งจัดส่งคู่มือฯ และเป้าหมายการดำเนินงานจัดชั้นคุณภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ให้กับหน่วยงานเจ้าของสินค้าในระดับส่วนกลางและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3.3 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในระดับส่วนกลางวางแผนและชี้แจงหน่วยงานในพื้นที่ของตนเพื่อดำเนินการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่สินค้าที่รับผิดชอบ
- 3.4 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในพื้นที่ประสานงานกับผู้จัดการแปลง และคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ พร้อมเป็นพี่เลี้ยง เพื่อจัดเวทีประเมินการจัดชั้นคุณภาพ ตามแบบประเมินการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ (เอกสารหมายเลข 1) และระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงาน

ตามประเด็นการพัฒนา (เอกสารหมายเลข 2) เสนอให้หน่วยงานเจ้าของสินค้าในพื้นที่พิจารณา กลั่นกรอง ผลการประเมินฯ และแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงาน

3.5 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในพื้นที่ นำผลการประเมินฯ และแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุง การดำเนินงานที่ผ่านการกลั่นกรอง เสนอที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด / คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ผลการประเมินฯ และทราบแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงาน ของกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ พร้อมส่งมติที่ประชุม และแนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงานให้หน่วยงานในระดับส่วนกลางของตน ผ่านระบบการบันทึกผลการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ในรูปแบบไฟล์ PDF

3.6 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในพื้นที่ บันทึกผลการประเมินฯ ที่มาจากมติที่ประชุมคณะกรรมการ ขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด/คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร ลงในระบบการบันทึกผลการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 12 กันยายน 2568

3.7 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในพื้นที่โดยสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ปี 2565 ตามแนวทางและแบบฟอร์มการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ (เอกสารหมายเลข 3, 4) แล้วให้สำนักงาน เกษตรจังหวัดพาลูกคัดเลือกแปลงที่มีผลการจัดชั้นคุณภาพในปีงบประมาณ 2568 ดีขึ้น หรือ ลดลง เมื่อเทียบกับ ผลการจัดชั้นคุณภาพในปีงบประมาณ 2567 จังหวัดละ 1 แปลง ส่งให้หน่วยงานในระดับส่วนกลางของตนผ่าน ระบบการบันทึกผลการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ในรูปแบบไฟล์ Word ภายในวันที่ 12 กันยายน 2568

3.8 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในระดับส่วนกลาง กำกับ ติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ของ ตนให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานที่กำหนด

3.9 หน่วยงานเจ้าของสินค้าในระดับส่วนกลางสรุปผลการจัดชั้นแปลงใหญ่ และรวบรวม ผลการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ในสินค้าของตน ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 30 กันยายน 2568

3.10 กรมส่งเสริมการเกษตร รวบรวมและจัดทำรายงานผลการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ 2568

4. ประเด็นการประเมินและให้คะแนน แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 : การรวมกลุ่มเกษตรกร	20	คะแนน
ส่วนที่ 2 : การบริหารจัดการ	20	คะแนน
ส่วนที่ 3 : ผลการดำเนินงาน	40	คะแนน
ส่วนที่ 4 : การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	10	คะแนน
ส่วนที่ 5 : ความยั่งยืนของกลุ่ม	10	คะแนน
รวม	100	คะแนน

5 การจัดระดับเกรด

เกรด	คะแนน
A	80 – 100
B	60 – 79
C	น้อยกว่า 60

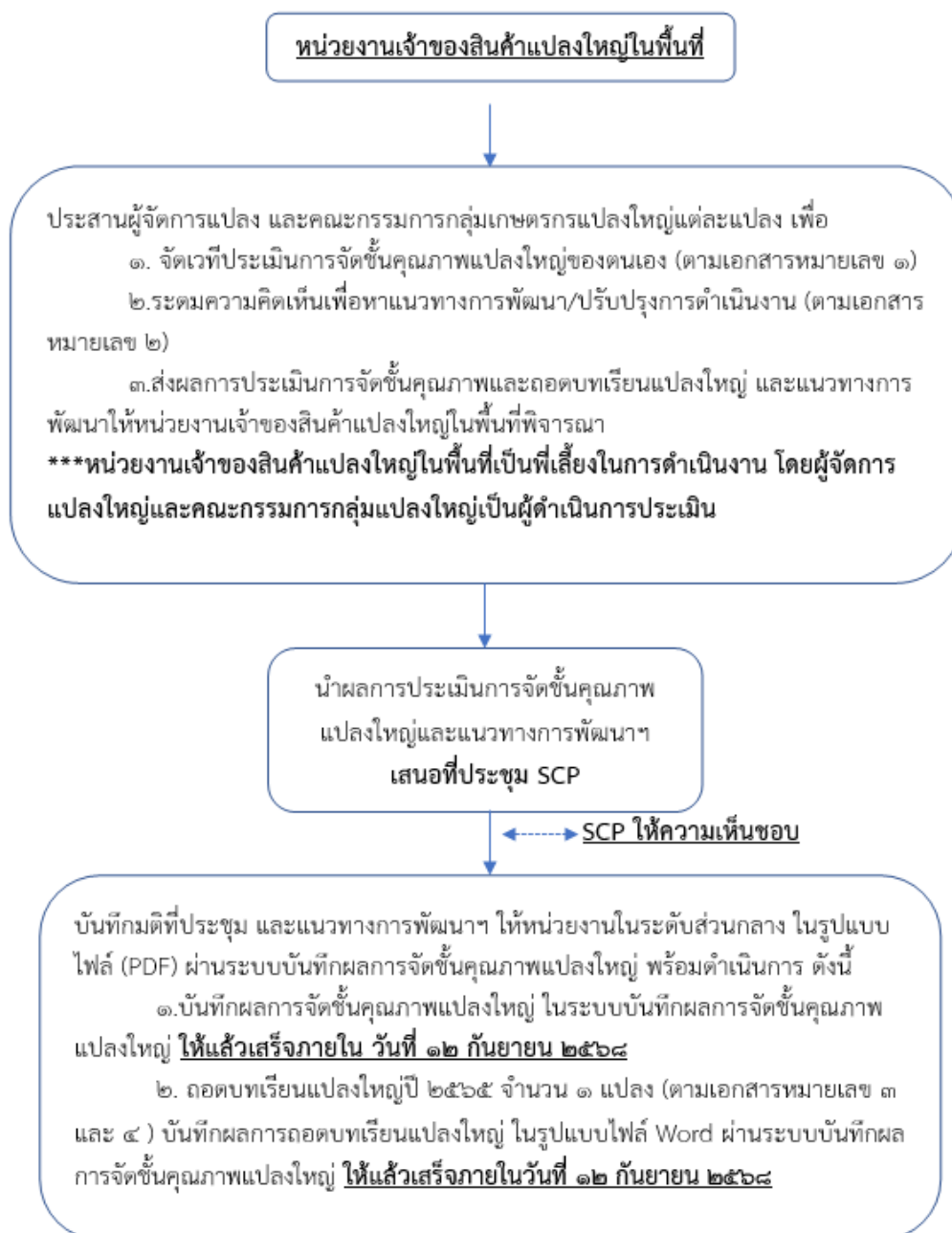
6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมการข้าว, กรมประมง, กรมปศุสัตว์, กรมหม่อนไหม, การยางแห่งประเทศไทย
กรมส่งเสริมสหกรณ์, สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ขั้นตอนการดำเนินงานจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ในระดับส่วนกลาง

ขั้นตอน	ระยะเวลาการดำเนินงาน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
1. กรมส่งเสริมการเกษตรส่งเป้าหมายการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 ให้หน่วยงานเจ้าของสินค้าตรวจสอบและยืนยันเป้าหมายการดำเนินงาน 2. ปรับปรุงคู่มือการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พร้อมทั้งจัดส่งคู่มือฯ และเป้าหมายการดำเนินงานให้กับหน่วยงานเจ้าของสินค้าและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในระดับส่วนกลาง	กุมภาพันธ์ 2568 ถึง สิงหาคม 2568	กรมส่งเสริมการเกษตร
3. ชี้แจงการดำเนินงานให้กับหน่วยงานเจ้าของสินค้าแปลงใหญ่ในระดับพื้นที่ 4. กำกับ ติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ของตนให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานที่กำหนด 5. สรุปผลการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ในสินค้าของตน ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร <u>ภายในวันที่ 30 กันยายน 2568</u>	สิงหาคม 2568 ถึง กันยายน 2568	หน่วยงานเจ้าของสินค้า 1. กรมส่งเสริมการเกษตร 2. กรมการข้าว 3. กรมประมง 4. กรมปศุสัตว์ 5. กรมหม่อนไหม 6. การยางแห่งประเทศไทย 7. กรมส่งเสริมสหกรณ์ 8. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
6. รวบรวมและจัดทำรายงานผลการจัดชั้นคุณภาพและถอดบทเรียนแปลงใหญ่ประจำปี 2568	กันยายน 2568	กรมส่งเสริมการเกษตร

ขั้นตอนการดำเนินงานจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ในระดับพื้นที่

เอกสารหมายเลข ๑

แบบประเมินแปลงใหญ่เพื่อจัดชั้นคุณภาพ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

จังหวัด.....

แปลงปี.....รหัสแปลง.....ชนิดสินค้า.....

ชื่อแปลงใหญ่.....

ตำบล.....อำเภอ.....

ประเด็นการตรวจประเมิน	คะแนนเต็ม (คะแนน)	เกณฑ์การให้คะแนน			คะแนน ที่ได้ (คะแนน)	หลักฐานประกอบการพิจารณา
		ยังไม่ดำเนินการ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	ดำเนินการแล้ว		
ส่วนที่ 1 การรวมกลุ่มเกษตรกร	20					
1.1 การรวมกลุ่มที่เป็นทางการ ได้แก่ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- ใบแสดงการขึ้นทะเบียนกลุ่ม เกษตรกร
1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารแปลงใหญ่	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- รายชื่อคณะกรรมการบริหาร แปลงใหญ่
1.3 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะ กรรมการบริหารแปลงใหญ่	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- รายละเอียดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการบริหารแปลง ใหญ่
1.4 การกำหนดกฎระเบียบกลุ่ม	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- รายละเอียดของกฎระเบียบ กลุ่ม
ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการ	20					
2.1 การทำแผนธุรกิจในระดับกลุ่มและ รายบุคคล	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- แผนธุรกิจระดับกลุ่มและแผน รายบุคคลที่ชัดเจน
2.2 การจัดหาปัจจัยการผลิตและการใช้ เครื่องจักรกลร่วมกัน	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- แผนการจัดซื้อปัจจัยการผลิต - แผนการใช้เครื่องจักรร่วมกัน
2.3 การจัดการเงินทุนและทรัพยากรของกลุ่ม	10	(0 คะแนน)	(5 คะแนน)	(10 คะแนน)		พิจารณาจาก - แผนการลดต้นทุนที่ชัดเจน - แผนการใช้ทรัพยากร - แผนปฏิบัติงานของกลุ่มและ รายงานแปลง
ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงาน	40					
3.1 การลดต้นทุนการผลิต	10	(0 คะแนน)	(5 คะแนน)	(10 คะแนน)		- ตรวจสอบข้อมูลเปรียบเทียบกับ เป้าหมาย
3.2 การเพิ่มผลผลิต	10	(0 คะแนน)	(5 คะแนน)	(10 คะแนน)		- ตรวจสอบข้อมูลเปรียบเทียบกับ เป้าหมาย
3.3 การพัฒนาคุณภาพผลผลิต	10	(0 คะแนน)	(5 คะแนน)	(10 คะแนน)		- ตรวจสอบข้อมูลเปรียบเทียบกับ เป้าหมาย

ประเด็นการตรวจประเมิน	คะแนนเต็ม (คะแนน)	เกณฑ์การให้คะแนน			คะแนน ที่ได้(คะแนน)	หลักฐานประกอบการพิจารณา
		ยังไม่ดำเนินการ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	ดำเนินการแล้ว		
3.4 การบริหารจัดการ	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- ตรวจสอบข้อมูลเปรียบเทียบกับเป้าหมาย
3.5 การเพิ่มช่องทางการตลาด และ/หรือการทำ เกษตรพันธะสัญญา	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- ตรวจสอบข้อมูลเปรียบเทียบกับเป้าหมาย
ส่วนที่ 4 การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	10					
4.1 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- มีการประสานงานและถ่ายทอดเทคโนโลยี
4.2 เกษตรกรได้นำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมา ปรับใช้	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- รายงานความก้าวหน้า
ส่วนที่ 5 ความยั่งยืนของกลุ่ม	10					
5.1 ความเข้มแข็งของกลุ่ม	3	(ทำ 1 ข้อ) (1 คะแนน)	(ทำ 2 ข้อ) (2 คะแนน)	(ทำ 3 ข้อ) (3 คะแนน)		- ความร่วมมือของสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ - มีการประชุมและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง - มีการระดมทุนของสมาชิกและกองทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม
5.2 ความสามารถและความพร้อมของผู้จัดการ แปลง/ประธานแปลงในการบริหารงานใน อนาคต	2	(0 คะแนน)	(1 คะแนน)	(2 คะแนน)		- มีการประสานงานกับสมาชิกภายในแปลง - รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานกลุ่มแปลงใหญ่
5.3 มีตลาดซื้อ ขายที่แน่นอน	5	(0 คะแนน)	(3 คะแนน)	(5 คะแนน)		- สัญญาซื้อ ขาย - แผนการผลิต และจำหน่าย
รวมคะแนน	100					เกรด =

เอกสารหมายเลข ๒

แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงการดำเนินงาน

ประเด็นการพัฒนา	แนวทางการพัฒนา (ระบุ)
ส่วนที่ 1 การรวมกลุ่มเกษตรกร	
1.1 การรวมกลุ่มที่เป็นทางการ ได้แก่ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน	
1.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารแปลงใหญ่	
1.3 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ บริหารแปลงใหญ่	
1.4 การกำหนดกฎระเบียบกลุ่ม	
ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการ	
2.1 การทำแผนธุรกิจในระดับกลุ่มและรายบุคคล	
2.2 การจัดหาปัจจัยการผลิตและการใช้เครื่องจักรกล ร่วมกัน	
2.3 การจัดการเงินทุนและทรัพยากรของกลุ่ม	
ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงาน	
3.1 การลดต้นทุนการผลิต	
3.2 การเพิ่มผลผลิต	
3.3 การพัฒนาคุณภาพผลผลิต	
3.4 การบริหารจัดการ	
3.5 การเพิ่มช่องทางการตลาด และ/หรือการทำ เกษตรพันธะสัญญา	
ส่วนที่ 4 การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	
4.1 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร	
4.2 เกษตรกรได้นำเทคโนโลยี/นวัตกรรมมาปรับใช้	
ส่วนที่ 5 ความยั่งยืนของกลุ่ม	
5.1 ความเข้มแข็งของกลุ่ม	
5.2 ความสามารถและความพร้อมของผู้จัดการ แปลง/ประธานแปลงในการบริหารงานในอนาคต	
5.3 มีตลาดซื้อ ขายที่แน่นอน	

แนวทางและประเด็นในการถอดบทเรียน

ประเด็น	คำอธิบาย/รายละเอียด
1. ความเป็นมาก่อนเป็นแปลงใหญ่	พืชที่ปลูก สภาพการผลิต การตลาด ปัญหาต่าง ๆ ทำไมจึงเข้ามาดำเนินงานในรูปแบบแปลงใหญ่
2. สถานการณ์	พื้นที่ สมาชิก ผลผลิต ต้นทุน รายได้ การได้รับความช่วยเหลืองบประมาณ ฯลฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร
3. เป้าหมาย (5 ด้าน)	ตั้งแต่แปลงปีที่ 1 ถึงปัจจุบัน เป็นอย่างไร มีหลักเกณฑ์ในการกำหนดอย่างไร
4. การขับเคลื่อนการดำเนินงาน	กลไกการบริหารงานของกลุ่ม การบูรณาการกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
5. การสนับสนุน	เช่น เครื่องมือทางการเกษตร การตลาด งบประมาณ มาจากแหล่งไหน ทำอย่างไรถึงได้มา มีการบริหารจัดการอย่างไร
6. ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย	ผลลัพธ์ที่ได้ในแต่ละเป้าหมายเป็นอย่างไร ทำอย่างไรถึงได้ตรงตามเป้าหมาย หรือเพราะเหตุใดจึงทำให้ได้ไม่ตรงตามเป้าหมาย และมีวิธีแก้ไขอย่างไร
7. ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร	ด้านเศรษฐกิจ (การนำเทคโนโลยี งานวิจัยมาปรับใช้) ด้านสังคม (ทั้งสมาชิกในกลุ่มและเพื่อนบ้านใกล้เคียง) ด้านสิ่งแวดล้อม ความยั่งยืนของแปลงใหญ่
8. ปัจจัย (เลือกข้อที่ตรงกับการพัฒนาของกลุ่ม) 8.1 ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และยั่งยืน (แปลงที่ยังคงรักษาคุณภาพได้เกรด A เท่าเดิม (AA)/แปลงที่มีทิศทางการพัฒนาเพิ่มขึ้น) 8.2 ปัจจัยที่ทำให้มีการพัฒนาคงที่ (แปลงที่มีทิศทางการพัฒนาคงที่) 8.3 ปัจจัยที่ทำให้มีการพัฒนาลดลง (แปลงที่มีทิศทางการพัฒนาลดลง)	8.1 อะไรที่ทำให้กลุ่มอยู่ได้ และสามารถดำเนินการได้จนถึงปัจจุบัน มีหลัก หรือแนวทางในการบริหารอย่างไร 8.2 อะไรที่ทำให้กลุ่มมีการพัฒนาคงที่ มีแนวทางในการพัฒนาต่อไปอย่างไร 8.3 อะไรที่ทำให้กลุ่มมีการพัฒนาที่ลดลง มีแนวทางในการแก้ไขอย่างไร
9. ปัญหา อุปสรรค	ปัญหา อุปสรรค ที่กลุ่มได้ประสบมีอะไรบ้าง ได้ดำเนินการแก้ไขอย่างไรบ้าง และผลที่ได้เป็นอย่างไร
10. แผนการพัฒนาที่กลุ่มได้วางไว้ต่อไป	กลุ่มได้วางแผนที่จะพัฒนาด้านไหนต่อ และมีวิธีการดำเนินงานอย่างไร
11. ข้อเสนอแนะ คำแนะนำต่าง ๆ	สิ่งที่จะฝากไว้สำหรับกลุ่มแปลงใหญ่ที่ในอนาคตจะต้องดำเนินการเอง โดยไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ

***หมายเหตุ : 1. สรุปประเด็นถอดบทเรียนตามแบบฟอร์มการถอดบทเรียนแปลงใหญ่ (เอกสารหมายเลข 4)

(ไม่เกินกลุ่มละ 5 หน้ากระดาษ A 4)

2. ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษร 16

เอกสารหมายเลข ๔

แบบฟอร์มการถอดบทเรียนแปลงใหญ่

แปลงปี 2565 รหัสแปลง.....ชนิดสินค้า.....

ชื่อแปลงใหญ่.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ผลการพัฒนา (ดีขึ้น คงที่ หรือลดลง).....

1. ความเป็นมาก่อนเป็นแปลงใหญ่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. สถานการณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. เป้าหมาย (5 ด้าน)

3.1 การลดต้นทุนการผลิต.....

.....

.....

.....

.....

3.2 การเพิ่มผลผลิต.....

.....

.....

.....

.....

3.3 การเพิ่มมูลค่าการผลิต.....

.....

.....

.....

.....

3.4 การตลาด.....

3.5 การบริหารจัดการ.....

4. การขับเคลื่อนการดำเนินงาน

5. การสนับสนุน

6. ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย

6.1 การลดต้นทุนการผลิต.....

6.2 การเพิ่มผลผลิต.....

6.3 การเพิ่มมูลค่าการผลิต.....

6.4 การตลาด.....

6.5 การบริหารจัดการ.....

7. ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

7.1 ด้านเศรษฐกิจ.....

7.2 ด้านสังคม.....

7.3 ด้านสิ่งแวดล้อม.....

8. ปัจจัย (เลือกทำ 8.1 หรือ 8.2 เลือกข้อที่ตรงกับการพัฒนาของแปลงที่คัดเลือก)

8.1 ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ และยั่งยืน (กรณีแปลงใหญ่ที่รักษาคุณภาพได้เกรด A เท่าเดิม หรือการพัฒนาเพิ่มขึ้น)

8.2 ปัจจัยที่ทำให้มีการพัฒนาลดลง (กรณีแปลงใหญ่มีทิศทางการพัฒนาที่ลดลง)

9. ปัญหา อุปสรรค

10. แผนการพัฒนาที่กลุ่มได้วางไว้ต่อไป (เช่น ด้านบุคลากร, ด้านสินค้าและผลิตภัณฑ์, ด้านการตลาด หรือ ด้านอื่น ๆ)

---

11. ข้อเสนอแนะ คำแนะนำเพิ่มเติม

ภาพกิจกรรม ๓ - ๕ ภาพ พร้อมคำบรรยายใต้ภาพ

ภาคผนวก

1. เป้าหมายการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (แยกตามหน่วยงานผู้รับผิดชอบสินค้า)
ตารางที่ 1 เป้าหมายการจัดชั้นคุณภาพแปลงใหญ่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วยงาน	จำนวนแปลงใหญ่ (แปลง)			
	แปลงใหญ่ปี 2565	แปลงใหญ่ปี 2566	แปลงใหญ่ปี 2567	รวม
กรมส่งเสริมการเกษตร	460	545	479	1,484
กรมการข้าว	105	286	184	575
กรมประมง	15	15	14	44
กรมปศุสัตว์	48	30	16	94
กรมหม่อนไหม	3	2	2	7
การยางแห่งประเทศไทย	125	127	101	353
กรมส่งเสริมสหกรณ์	1	1	-	2
สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม	9	11	15	35
รวม	766	1,017	811	2,594

ภาคผนวก 04

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

1.1 เกษตรกรผู้ผลิตพืชอาหาร (ยกเว้น ข้าว) จำนวน 285 ราย ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง ที่ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ หรือพื้นที่ทั่วไปที่มีศักยภาพทางการผลิตและการตลาด ได้แก่ อำเภอเมืองพัทลุง จำนวน 108 ราย อำเภอเขาชัยสน จำนวน 16 ราย อำเภอกวนขนุน จำนวน 14 ราย อำเภอปากพะยูน จำนวน 10 ราย อำเภอกงหรา จำนวน 20 ราย อำเภอดงระหวัด จำนวน 30 ราย อำเภอศรีบรรพต จำนวน 12 ราย อำเภอป่าบอน จำนวน 14 ราย อำเภอบางแก้ว จำนวน 36 ราย และอำเภอป่าพะยอม จำนวน 25 ราย

1.2 คุณสมบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1.2.1 เป็นสมาชิกแปลงใหญ่นำร่องโครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง “1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง” ปี 2567 จำนวน 46 แปลง 46 ตำบล 42 อำเภอ

1.2.2 เป็นสมาชิกแปลงใหญ่เป้าหมายโครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง “1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง” ปี 2568 และ ปี 2569

1.2.3 เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2566 และปี 2567 ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่สถานะกลุ่มยังมีการดำเนินการอยู่ และขึ้นทะเบียนถูกต้องตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (<https://co-farm.doae.go.th>)

1.2.4 เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2568 ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่ได้รับการสำรวจแปลงแล้วว่ามีความพร้อมรับการรับรองแปลง ปี 2568

1.2.5 เป็นเกษตรกรในตลาดเกษตรกร หรือตลาดเกษตรกรออนไลน์.com

1.2.6 เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2559 - 2565 ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่สถานะกลุ่มยังมีการดำเนินการอยู่ และขึ้นทะเบียนถูกต้องตามระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (<https://co-farm.doae.go.th>)

1.2.7 เกษตรกรทั่วไป

คุณสมบัติของเกษตรกรที่จะเข้าร่วมกิจกรรมฯ ได้แก่ 1) เกษตรกรที่ยังไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่อง GAP หรือยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP หรือใบรับรองมาตรฐาน GAP หมดอายุ และมีความต้องการขอการรับรองมาตรฐาน GAP 2) ผลิตพืชที่ต้องการส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แก่ ทุเรียน ลำไย ลิ้นจี่ มังคุด มะม่วง ขนุน มะพร้าว ถั่วลิสง สับปะรด มะขาม เงาะ น้อยหน่า ส้มโอ ฝรั่ง ลองกอง ละครุด เสาวรส มะละกอ ส้มเปลือกอ่อน ส้ม มะเฟือง และชมพู หรือผลิตสินค้าที่มีโอกาสสร้างมูลค่าเพิ่มได้ 3) ผลิตสินค้าเกษตรที่อยู่ในขอบข่ายการตรวจรับรองของกรมวิชาการเกษตร (เน้น พืชอาหาร หรือ พืชอุตสาหกรรม ที่ตลาดรับซื้อต้องการสินค้าที่ได้มาตรฐาน GAP) 4) พื้นที่ในการผลิตต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความลาดชันและสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่ส่วนราชการกำหนด รวมถึงไม่บุกรุกพื้นที่ป่าหรือพื้นที่ห้ามตามกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามคู่มือการพิจารณาพื้นที่ที่ขอรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP และ Organic ปี 2566

2. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ประกอบด้วย 2 กิจกรรมย่อย ดังนี้

2.1 กิจกรรมย่อยยกระดับการผลิตและคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP จำนวน 285 ราย

อบรมเกษตรกรเพื่อเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP จำนวน 285 ราย
เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้และความเข้าใจ สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐาน GAP พืช ได้

1. โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของกิจกรรม

2. สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ปรับจำนวนตามที่สามารถจัดสรรมา ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาเกษตรกร (สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำเอกสาร แบบฟอร์มใบสมัคร และแบบบันทึกการปฏิบัติของเกษตรกรในแปลง ตามมาตรฐาน GAP ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ) พร้อมจัดศึกษาดูงานในแปลงตัวอย่างหรือสถานประกอบการที่มีศักยภาพด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้กับเกษตรกรเป้าหมายโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน GAP ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จำนวน 2 วัน โดยรายละเอียดหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP” และจำนวนเกษตรกรเป้าหมายตามภาคผนวก ตารางที่ 1 2 และ 3 ตามลำดับ ทั้งนี้ สามารถพิจารณารูปแบบและวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความเหมาะสมของพื้นที่

3. สำนักงานเกษตรอำเภอ รวบรวมแบบฟอร์มคำขอใบรับรองแปลง GAP (ใบสมัคร) ที่ใช้ตามแบบฟอร์ม F-1 ของกรมวิชาการเกษตร ปี 2568 เท่านั้น (ใช้แบบฟอร์มใหม่) และให้แนบหลักฐานให้ครบถ้วนถูกต้อง ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกข้อมูลลงในระบบ DOAE GAP-ONLINE ภายในเดือนเมษายน 2568 และเมื่อเสร็จสิ้นทุกกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงาน กิจกรรม/โครงการแล้ว ให้บันทึกผลการอบรมในระบบ rbm ฐานข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร (เดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 2567)

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรมแล้ว ให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที พร้อมจัดทำรายชื่อเกษตรกรตามแบบฟอร์มรายชื่อเกษตรกรผู้เข้ารับการอบรมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลผลิตการผลิตปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และจัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

2.2 กิจกรรมพัฒนาขับเคลื่อนงานส่งเสริมมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP

ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านความร่วมมือในการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตร (GAP พืช) จำนวน 14 ครั้ง ได้แก่

1) การประชุมความร่วมมือการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตร GAP พืช ระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตรกับกรมวิชาการเกษตร (ระดับกรม) ดำเนินการโดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กลุ่มคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร จำนวน 2 ครั้ง

เพื่อกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม และแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานด้านส่งเสริมของกรมส่งเสริมการเกษตร กับหน่วยงานด้านการตรวจสอบรับรองของ

กรมวิชาการเกษตร ในการรับรองแหล่งผลิตพืชตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP พืช) พร้อมทั้งกำกับการดำเนินงานระดับหน่วยงานส่วนกลางและเขต เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จต่อไป ดำเนินการโดยสำนักงานส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กลุ่มคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร จำนวน 2 ครั้ง

2) การประชุมความร่วมมือการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตร GAP พืช ระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตรกับกรมวิชาการเกษตร (ระดับเขต) ดำเนินการโดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 จำนวนเขตละ 2 ครั้ง รวมจำนวน 12 ครั้ง

เพื่อบริหารจัดการและติดตามผลการดำเนินงานโครงการในระดับหน่วยงานในภูมิภาค จำนวน 6 เขต/คณะ เพื่อกำกับการดำเนินงานระดับจังหวัด/อำเภอ ในพื้นที่ รายงานผล วิเคราะห์แก้ไข ปัญหาการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ 2567 เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่อไป

โดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 – 6 ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของกิจกรรมในการจัดประชุมความร่วมมือการรับรองแหล่งผลิตสินค้าเกษตร GAP พืช ระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตรกับกรมวิชาการเกษตร จำนวน 2 ครั้ง และจัดทำแผนออกติดตามกำกับการดำเนินงานระดับจังหวัด/อำเภอ โดยเน้นพื้นที่ที่มีปัญหาการดำเนินงานกิจกรรม เพื่อให้การดำเนินงานในปีงบประมาณ 2568 ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จต่อไป

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรมแล้ว ให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที เพื่อให้ทันกับระบบการเร่งรัดการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานหลักของกิจกรรมต่อไป และทำการวิเคราะห์จัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

2.3 การบริหารจัดการ

1) ติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 285 ราย/แปลง (เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน GAP ระดับจังหวัด/อำเภอ)

ให้เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาเกษตรกร จัดทำแผนออกติดตามให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกร และดำเนินการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม และจัดทำเอกสารสนับสนุนตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน GAP ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม

โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตร โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานของกิจกรรม

สำนักงานเกษตรอำเภอแล้วจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำการนัดหมายเกษตรกรเป้าหมายครบทุกรายเพื่อออกให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น จำนวน 2 วัน

โดยให้ทันฤดูกาลผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิด และบันทึกข้อมูลในระบบ DOAE GAP Online

<https://gap62.doe.go.th/> ซึ่งเกษตรกรเป็นเป้าหมายเดียวกับกิจกรรมย่อย 2.1 การอบรมและศึกษาดูงานของกิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 รายละเอียดตามตารางที่ 4

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรมแล้ว ให้หน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที พร้อมทั้งจัดทำรายชื่อเกษตรกรตามแบบฟอร์มสรุปผลการประเมินแปลงเบื้องต้น กิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน

สินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และจัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบตามระเบียบต่อไป

2) ติดตามความก้าวหน้า และสรุปผลการดำเนินงาน (เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง)

เพื่อการพัฒนาส่งเสริมมาตรฐานสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพและมาตรฐาน GAP โดยสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กลุ่มคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร

การรายงานผล เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นตามแผนปฏิบัติงานกิจกรรมแล้ว ให้นำหน่วยงานผู้ปฏิบัติรายงานผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ E-project กรมส่งเสริมการเกษตรทันที เพื่อให้ทันกับระบบการเร่งรัดการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานหลักของกิจกรรม และจัดทำสรุปรายงานผลเสนอหัวหน้าส่วนราชการทราบต่อไป

ตารางที่ 1 ร่างหลักสูตร “การพัฒนาเกษตรกรเข้าสู่ระบบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP”

เรื่อง	ระยะเวลา/รายละเอียดเพิ่มเติม	วิทยากร/รูปแบบนำเสนอ
1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม	1 ชั่วโมง	ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/ อำเภอในพื้นที่
2. แนวทางและแผนการปฏิบัติงาน กิจกรรมของเจ้าหน้าที่ที่ปรึกษา เกษตรกร	1 ชั่วโมง	ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัด/ อำเภอในพื้นที่
3. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับพืชอาหาร (GAP)	2 ชั่วโมง	- วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตร จังหวัด/อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่
4. หลักเกณฑ์และแนวทางการ ตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นและ การตรวจรับรองของหน่วยตรวจ รับรอง ตามระบบมาตรฐาน GAP	2 ชั่วโมง (ชนิดสินค้าเกษตร ตาม เป้าหมายของแต่ละพื้นที่)	แบ่งกลุ่มย่อย - วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตร จังหวัด/อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่
5. ศึกษาดูงานด้านการผลิตและ การตลาดสินค้าเกษตร GAP การจัดการพันธุ์และศัตรูพืช	4 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่มย่อย - วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตร จังหวัด/อำเภอในพื้นที่ - วิทยากร ผู้แทนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในพื้นที่
6. ผลที่ได้จากการจัดอบรมและ แนวทางการพัฒนาหลักสูตรครั้ง ต่อไป	2 ชั่วโมง	แบ่งกลุ่มย่อย นำเสนอผลโดย - ตัวแทนเกษตรกร - วิทยากร ผู้แทนสำนักงานเกษตร จังหวัด/อำเภอในพื้นที่

หมายเหตุ สามารถปรับรายละเอียดและเวลาได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

ตารางที่ 2 เป้าหมายกิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สสท.	ที่	จังหวัด	เงื่อนไข							รวม (ราย)
			1. เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่นำร่องโครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง “1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง” ปี 2567จำนวน 46 แปลง 46 ตำบล 42 อำเภอ 26 จังหวัด 2. เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่เป้าหมายโครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง “1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง” ปี 2568 และ ปี 2569 3. เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2566 และ ปี 2567 4. เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2568 5. เกษตรกรในตลาดเกษตรกรหรือตลาดเกษตรกรออนไลน์.com 6. เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2559 – 2565 7. เกษตรกรทั่วไป							
			เงื่อนไข 1	เงื่อนไข 2	เงื่อนไข 3	เงื่อนไข 4	เงื่อนไข 5	เงื่อนไข 6	เงื่อนไข 7	
สสท.ที่ 5 สงขลา	1	กระบี่		3	10	38				51
สสท.ที่ 5 สงขลา	2	ชุมพร	3		61			1	105	170
สสท.ที่ 5 สงขลา	3	ตรัง		6	38	6				50
สสท.ที่ 5 สงขลา	4	นครศรีธรรมราช	31		75	40		30		176
สสท.ที่ 5 สงขลา	5	นราธิวาส			25	115	11	40	35	226
สสท.ที่ 5 สงขลา	6	ปัตตานี		35	64	29	9			137
สสท.ที่ 5 สงขลา	7	พังงา			17	16			40	73
สสท.ที่ 5 สงขลา	8	พัทลุง		5	69	108	3	22	78	285
สสท.ที่ 5 สงขลา	9	ภูเก็ต		13			6	2	1	22
สสท.ที่ 5 สงขลา	10	ยะลา			159	150				309
สสท.ที่ 5 สงขลา	11	ระนอง	24	3	15	25			31	98
สสท.ที่ 5 สงขลา	12	สงขลา			73	35			82	190
สสท.ที่ 5 สงขลา	13	สตูล			20	10			60	90
สสท.ที่ 5 สงขลา	14	สุราษฎร์ธานี		1	9	28		10	60	108
รวม สสท.ที่ 5 สงขลา			58	66	635	600	29	105	492	1,985

หมายเหตุ : รายละเอียดเพิ่มเติม ตารางที่ 3 เป้าหมายสินค้ารายแปลงกิจกรรมฯ GAP ปี 2568

ตารางที่ 3 เป้าหมายสินค้ารายแปลงกิจกรรมฯ GAP ปี 2568

แบบฟอร์มสำรวจเกษตรกร เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์แปลงใหญ่ ภายใต้โครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมภาคเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จังหวัดพิจิตร										
ลำดับ	การเข้าแปลง 1. เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่(ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานระบบการเกษตร) 1 ท่าน (1 ไร่/แปลงเกษตร) ปี 2567 จำนวน 46 แปลง 46 ตำบล 42 อำเภอ 26 จังหวัด 2. เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่(ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานระบบการเกษตร) 1 ท่าน (1 ไร่/แปลงเกษตร) ปี 2568 และ ปี 2569 3. เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2568 และ ปี 2567 4. เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2568 5. เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่(ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานระบบการเกษตร) 1 ท่าน (1 ไร่/แปลงเกษตร) ปี 2568 และ ปี 2569	ชื่อแปลงใหญ่ หรือชื่อกลุ่มเกษตรกร (กรณีเข้าแปลงโดยกลุ่มเกษตรกร)	ปีแปลงใหญ่ (ยกเว้น เมื่อเข้า ข้อ 5)	ชนิดพืช	พื้นที่แปลง			จำนวน เกษตรกร (ราย)	ช่วงเวลาที่ทำกว่า จะเก็บเกี่ยวผลผลิต	ช่วงเวลาที่ทำกว่า จะส่ง F-1 ให้ กพร.
					ตำบล	อำเภอ	จังหวัด			
1	3. เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ (ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานระบบการเกษตร) 1 ท่าน (1 ไร่/แปลงเกษตร) ปี 2568 และ ปี 2567	แปลงใหญ่ทุเรียน ตำบลนาขาต อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร	2567	ทุเรียน	นาขาต	ดงเจริญ	พิจิตร	5	ส.ค.-ก.ย. 68	ม.ค.-ก.พ. 69
2	4. เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2568	แปลงใหญ่มันไค ตำบลนาขาต อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร	2568	มันไค	นาขาต	ดงเจริญ	พิจิตร	5	ก.ค.-ก.ย. 68	ม.ค.-ก.พ. 69
3	5. เกษตรกรในสถานเกษตรกรรมหรือสถานเกษตรกรรมออนไลน์.com	นามัญชี ชัยเรือง	-	พืชผัก	ดอนทราย	ดงเจริญ	พิจิตร	1	ตลอดปี	ม.ค.-ก.พ. 69
4	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	พืชผัก	ดอนทราย	ดงเจริญ	พิจิตร	1	ตลอดปี	ม.ค.-ก.พ. 69
5	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	ไม้ผล	นาขาต	ดงเจริญ	พิจิตร	2	ตลอดปี	ม.ค.-ก.พ. 69
6	5. เกษตรกรในสถานเกษตรกรรมหรือสถานเกษตรกรรมออนไลน์.com	นางฉัตรพร บำรุง เมืองชุม	-	สละ	ท่าแค	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ตลอดปี	ม.ค.-ก.พ. 69
7	5. เกษตรกรในสถานเกษตรกรรมหรือสถานเกษตรกรรมออนไลน์.com	นายอริย ด้วงทอง	-	ข้าว	ชัยบุรี	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ตลอดปี	ม.ค.-ก.พ. 69
8	แปลงใหญ่ 67	แปลงใหญ่ผักตำบลชัยบุรี	67	พืชผัก	ชัยบุรี	เมืองพิจิตร	พิจิตร	10	มี.ค. - มี.ย. 68	ก.พ.-ก.ค. 68
9	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	พืชผัก	ท่าแค	เมืองพิจิตร	พิจิตร	10	มี.ค. - มี.ย. 68	ก.พ.-ก.ค. 68
10	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	ทุเรียน	โคกชะงาย	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ส.ค. - ก.ย.68	ก.พ.-ก.ค. 68
11	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	ฝรั่งมัง	โคกชะงาย	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ส.ค. - ก.ย.68	ก.พ.-ก.ค. 68
12	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	ฝรั่งมัง	เขาเจ็ดย	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ส.ค. - ก.ย.68	ก.พ.-ก.ค. 68
13	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	ขนุน	เขาเจ็ดย	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ส.ค. - ก.ย.68	ก.พ.-ก.ค. 68
14	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	ทุเรียน	ควมมะพร้าว	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ส.ค. - ก.ย.68	ก.พ.-ก.ค. 68
15	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	พืชผัก	ควมมะพร้าว	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	มี.ค. - มี.ย. 68	ก.พ.-ก.ค. 68
16	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	พืชผัก	ปรางชุม	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	มี.ค. - มี.ย. 68	ก.พ.-ก.ค. 68
17	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	มะพร้าว	ปรางชุม	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ส.ค. - ก.ย.68	ก.พ.-ก.ค. 68
18	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	พืชผัก	พญาชัย	เมืองพิจิตร	พิจิตร	2	มี.ค. - มี.ย. 68	ก.พ.-ก.ค. 68
19	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	กล้วยหอม	วังเมือง	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ส.ค. - ก.ย.68	ก.พ.-ก.ค. 68
20	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	ทุเรียน	วังเมือง	เมืองพิจิตร	พิจิตร	2	ส.ค. - ก.ย.68	ก.พ.-ก.ค. 68
21	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	มันไค	วังเมือง	เมืองพิจิตร	พิจิตร	2	ก.ค. - ส.ค.68	ก.พ.-ก.ค. 68
22	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	สละ	ตำนาน	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ก.ค. - ส.ค.68	ก.พ.-ก.ค. 68
23	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	ทุเรียน	ตำนาน	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ส.ค. - ก.ย.68	ก.พ.-ก.ค. 68
24	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	มันไค	ตำนาน	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ก.ค. - ส.ค.68	ก.พ.-ก.ค. 68
25	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	พืชผัก	ตำนาน	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	มี.ค. - มี.ย. 68	ก.พ.-ก.ค. 68
26	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	เห็ด	ตำนาน	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ก.ค. - ส.ค.68	ก.พ.-ก.ค. 68
27	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	มันไค	โคกชะงาย	เมืองพิจิตร	พิจิตร	1	ก.ค. - ส.ค.68	ก.พ.-ก.ค. 68
28	4. เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2568	แปลงใหญ่ทุเรียนตำบลโคกสัก	2568	ทุเรียน	โคกสัก	บางแก้ว	พิจิตร	15	กรกฎาคม-กันยายน	ธันวาคม 2568
29	เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ ปี 2565	แปลงใหญ่กล้วยหอมทองตำบลเขาเมือง	2565	กล้วยหอมทอง	โคกสัก	บางแก้ว	พิจิตร	5	มกราคม-ธันวาคม	ธันวาคม 2568
30	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	ผัก	โคกสัก	บางแก้ว	พิจิตร	1	มกราคม-ธันวาคม	ธันวาคม 2568
31	เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรทั่วไป	-	มะเขือ	โคกสัก	บางแก้ว	พิจิตร	1	มกราคม-ธันวาคม	ธันวาคม 2568

หมายเหตุ คุณสมบัติของเกษตรกรที่จะเข้าร่วมกิจกรรมฯ ได้แก่

1. เกษตรกรผู้ผลิตพืชอาหาร (ยกเว้น ข้าว) โดยจัดลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 1.1 พื้นที่ส่งเสริมแบบแปลงใหญ่ (เงื่อนไข ข้อ 1 - ข้อ 4)
- 1.2 พื้นที่ทั่วไป กรณี เกษตรกรในตลาดเกษตรกรหรือตลาดเกษตรกรออนไลน์.com ที่ต้องการสมัครเข้าร่วมโครงการฯ (เงื่อนไข ข้อ 5)

2. คุณสมบัติของเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่

- 2.1 เกษตรกรที่ยังไม่เคยเข้าร่วมการอบรม เรื่อง GAP หรือยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP หรือใบรับรองมาตรฐาน GAP หมดอายุ (ขาดอายุ) และมีความต้องการขอการรับรองมาตรฐาน GAP
- 2.2 เกษตรกรรายเดิมที่ยังไม่ผ่านการประเมินแปลงเบื้องต้น
- 2.3 ผลิตพืชที่ต้องการส่งออกไปยังประเทศจีน ได้แก่ ทุเรียน ลำไย ลิ้นจี่ มังคุด มะม่วง ขนุน มะพร้าว กะล่ำย สับปะรด มะขาม เงาะ น้อยหน่า ส้มโอ ฝรั่ง ลองกอง ละมุด เสาวรส มะละกอ ส้มเบญจเกสร ส้ม มะเฟือง และชมพู หรือพืชที่มีโอกาสเพิ่มมูลค่าได้
- 2.4 ผลิตสินค้าเกษตรที่อยู่ในขอบข่ายการตรวจรับรองของกรมวิชาการเกษตร (เน้น พืชอาหาร หรือ พืชอุตสาหกรรมที่ตลาดรับซื้อต้องการสินค้าที่ได้มาตรฐาน GAP)
- 2.5 พื้นที่ในการผลิต ต้องไม่ส่งผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความลาดชัน และสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่ส่วนราชการกำหนด รวมถึงไม่บุกรุกพื้นที่ป่าหรือพื้นที่ห้ามตามกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามคู่มือการจัดการพื้นที่ที่ขอรับรองมาตรฐานระบบการผลิต GAP และ Organic ปี 2566

3. กรุณาส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 30 สิงหาคม 2567

E-mail: standard.doae@gmail.com

ตารางที่ 4 ร่าง “แนวทางการออกติดตามให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น”

เรื่อง/ขั้นตอน	รายละเอียดเพิ่มเติม	ช่วงดำเนินการ
1. จัดทำประเด็นการให้คำปรึกษา	ตามระบบคุณภาพและมาตรฐาน GAP	เดือนตุลาคม 2567
2. จัดทำแผนออกให้คำปรึกษาเกษตรกรเป้าหมาย	ตามชนิดสินค้าพืช ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของแต่ละพื้นที่	เดือนพฤศจิกายน 2567
3. ออกให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรตามแผน		เดือนธันวาคม 2567 – พฤษภาคม 2568
4. ติดตามและตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น	เน้นหนักในประเด็นที่เกษตรกรมีปัญหา/ดำเนินการไม่สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP แบบบันทึกการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น	เดือนธันวาคม 2567 – พฤษภาคม 2568
5. สรุปผลและส่งใบสมัครเกษตรกรให้หน่วยตรวจรับรอง	ขอให้ระบุชื่อพืชที่ขอการรับรองในรูปแบบคำขอใบรับรองแหล่งผลิต GAP พืช (สำหรับรายเดียว) (F-01) ให้ชัดเจน และกรอกข้อมูลในแบบคำขอให้ครบถ้วน แบบ F-01	เดือนมกราคม – พฤษภาคม 2568
6. บันทึกข้อมูลในระบบ DOAE GAP Online (https://gap62.doae.go.th/)	บันทึกชื่อพืชที่ขอการรับรองให้ตรงกับชื่อพืชที่ระบุลงในแบบ F-01 ทั้งนี้ ชื่อพืชจะต้องอยู่ในขอบข่ายชนิดพืชที่ได้รับการจัดสรร แบบแบบจัดเก็บต้นทุนการผลิต และมูลค่าผลผลิต (ก่อน และหลังการได้รับการรับรอง GAP)	เดือนมกราคม – กันยายน 2568
7. ติดตามสถานะ ความก้าวหน้า และผลการตรวจรับรองจากหน่วยตรวจรับรอง	เพื่อทราบ และช่วยแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องที่อาจส่งผลต่อการได้รับการตรวจรับรองของเกษตรกร พร้อมรายงานความก้าวหน้าให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ แบบรายงานความก้าวหน้าการรับรองแหล่งผลิต GAP พืช	เดือนมกราคม – กันยายน 2568

หมายเหตุ สามารถปรับรายละเอียดและเวลาได้ตามความเหมาะสมของพื้นที่

แบบฟอร์มรายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมอบรม
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่
ภายใต้โครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
อำเภอ.....จังหวัด .....

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขบัตรประชาชน	ประเภทแปลง		ที่ตั้งแปลง		คำพิกัด		พื้นที่ปลูก (ไร่-งาน-ครว.)	ชนิดสินค้า (ชื่อพืช)	ระยะเวลาที่ คาดว่าจะเก็บ เกี่ยว
			แปลงใหญ่	แปลงทั่วไป	ตำบล	อำเภอ	X	Y			

ผู้จัดทำรายงาน.....
ตำแหน่ง.....
เบอร์โทร.....

แบบสรุปผลการประเมินแปลงเบื้องต้น
กิจกรรมพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่
ภายใต้โครงการส่งเสริมระบบเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
อำเภอ.....จังหวัด .....

ที่	ชื่อ-สกุล	เลขบัตร ประชาชน	ประเภทแปลง		ที่ตั้งแปลง		คำพิกัด		พื้นที่ปลูก (ไร่-งาน-ครว.)	ชนิดสินค้า (ชื่อพืช)	ระยะเวลาที่ คาดว่าจะเก็บ เกี่ยว	ผลการประเมิน แปลงเบื้องต้น		ระบุเหตุผลไม่ผ่านการ ประเมินแปลงเบื้องต้น
			แปลง ใหญ่	แปลง ทั่วไป	ตำบล	อำเภอ	X	Y				ผ่าน	ไม่ผ่าน	

ผู้จัดทำรายงาน.....
ตำแหน่ง.....
เบอร์โทร.....

ภาคผนวก 05

คู่มือการจัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ปี 2568

1. หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จึงได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้น จำนวน 882 ศูนย์ทั่วประเทศ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรในชุมชน โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการผลิต และการตลาด ต่อมาได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ เพื่อส่งเสริมเกษตรกรให้มีการรวมกลุ่ม ร่วมกันบริหารจัดการด้านการเกษตรของตนเอง ทำการเกษตรในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมเพื่อให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด และส่งเสริมการเชื่อมโยงการตลาดเพื่อบริหารจัดการให้เกิดสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของสินค้า จะเห็นได้ว่าทั้ง ศพก. และแปลงใหญ่ มีแนวคิดในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเช่นเดียวกัน

กรมส่งเสริมการเกษตร จึงต้องการให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างแปลงใหญ่ และ ศพก. โดยมีโครงสร้างของคณะกรรมการเครือข่าย และใช้การประชุมเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพของภาคการเกษตรไทย ให้มีความมั่นคงและยั่งยืน สืบไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการระหว่างแปลงใหญ่ และ ศพก. อย่างเป็นรูปธรรม
- 2.2 เพื่อให้แปลงใหญ่ และ ศพก. ร่วมกันขับเคลื่อนภาคการเกษตร ให้เกิดการพัฒนาวงอย่างยั่งยืน

3. เป้าหมาย

3.1 จัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ระดับอำเภอ จำนวน 11 อำเภอ ระดับจังหวัดพัทลุง ระดับเขต จำนวน 6 เขต และระดับประเทศ โดยแต่ละระดับจัดประชุม จำนวน 4 ครั้ง มีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 ระดับอำเภอ จำนวน 11 อำเภอ ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละอำเภอประกอบด้วย ผู้แทนแปลงใหญ่ ผู้แทน ศพก. หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ (ผู้ดำเนินการจัดประชุม)

3.1.2 ระดับจังหวัดพัทลุง ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ประธานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ ตามจำนวนอำเภอในแต่ละจังหวัด หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดที่เกี่ยวข้อง (ผู้ดำเนินการจัดประชุม)

3.1.3 ระดับเขต 5 แบ่งเป็น 2 พื้นที่ คือ ภาคใต้ตอนบน และภาคใต้ตอนล่าง ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด ประธานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด ตามจำนวนจังหวัดในแต่ละเขต หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร (ผู้ดำเนินการจัดประชุม)

3.1.4 ระดับประเทศ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับเขต ประธานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับเขต ที่ปรึกษาคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับประเทศ เจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ผู้รับผิดชอบงาน เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง กรมส่งเสริมการเกษตร ผู้บริหารกรมส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีส่วนกลาง โดยสำนักส่งเสริม

และจัดการสินค้าเกษตร และกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดประชุม หน่วยงานละ 2 ครั้ง

4. วิธีการดำเนินงาน/กิจกรรม

- 4.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละระดับเตรียมการจัดประชุม โดยการกำหนดวัน เวลา สถานที่ ผู้เข้าร่วมประชุม รูปแบบการประชุม
- 4.2 รวบรวมวาระการประชุม/รายละเอียดในแต่ละวาระจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และจัดทำเอกสารประกอบการประชุม
- 4.2 จัดประชุมร่วมคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ตามที่กำหนด
- 4.3 จัดทำรายงานการประชุม และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

5. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

6. หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดประชุมในแต่ละระดับ

- 6.1 ระดับอำเภอ ผู้รับผิดชอบ คือ สำนักงานเกษตรอำเภอ
- 6.2 ระดับจังหวัด ผู้รับผิดชอบ คือ สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง
- 6.3 ระดับเขต ผู้รับผิดชอบ คือ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 5
- 6.4 ระดับประเทศ ผู้รับผิดชอบ คือ กรมส่งเสริมการเกษตร

7. งบประมาณ

สำหรับงบประมาณที่ใช้ในการจัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ปี 2568 ได้รับจากสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร และกองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดประชุมแต่ละระดับ สามารถบริหารจัดการได้ตามความเหมาะสม

8. ผลผลิต (output)

- 8.1 มีการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ระดับอำเภอ จำนวน 11 อำเภอๆ ละ 4 ครั้ง
- 8.2 มีการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ระดับจังหวัดพัทลุง จำนวน 4 ครั้ง
- 8.3 มีการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ระดับเขต 5 จำนวน 4 ครั้ง
- 8.4 มีการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. ระดับประเทศ จำนวน 4 ครั้ง

9. ผลลัพธ์ (outcome)

- 9.1 เกิดการเชื่อมโยงการดำเนินงานของคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ และ ศพก. อย่างเป็นรูปธรรม
- 9.2 ศพก. เป็นแหล่งองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรแปลงใหญ่ ตลอดจนเป็นที่ปมเพาะเกษตรกรที่จะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่
- 9.3 เกษตรกรผลิตสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนการผลิต และพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด ตลอดจนมีการบริหารจัดการด้านการตลาด และบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. หน่วยงานที่รับผิดชอบรับผิดชอบ

10.1 สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

10.2 สำนักงานเกษตรอำเภอ 11 อำเภอ

ภาคผนวก 06

รายชื่อแปลงใหญ่ที่ได้รับงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (โครงการตามตัวชี้วัด) โครงการส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

ที่	รหัส	ปีจัดตั้ง	สินค้าหลัก	ชื่อแปลงใหญ่	อำเภอ	เกษตรกร	ไร่	การจัดสรรงบประมาณ		
								จัดซื้อวัสดุและค่าเช่าที่ดิน	การถ่ายทอดความรู้	เพิ่มมูลค่าสินค้า (โครงการจัดสรรงบประมาณ)
1	12222	2566	มันโพรง	แปลงใหญ่มันโพรง ตำบลตะพาน อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง	ศรีบรรพต	38	S	5000	10,800	40,000
2	12223	2566	มันจุก	แปลงใหญ่มันจุก ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	ศรีนครินทร์	31	S	5000	10,800	40,000
3	12224	2566	มันจุก	แปลงใหญ่มันจุก ตำบลแม่ชี่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง	ตะโหมด	45	S	5000	10,800	40,000
4	12225	2566	สละ	แปลงใหญ่สละ ตำบลคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง	ตะโหมด	38	S	5000	10,800	40,000
5	12403	2566	ลองกอง	แปลงใหญ่ลองกอง ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง	ตะโหมด	32	S	5000	10,800	40,000
6	12226	2566	มันโพรง	แปลงใหญ่มันโพรง ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	ป่าบอน	30	S	5000	10,800	40,000
7	12227	2566	สละ	แปลงใหญ่สละ ตำบลเล็ดทราย อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	ป่าบอน	32	S	5000	10,800	40,000
8	12400	2566	ยางพารา	แปลงใหญ่ยางพาราสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านพรหมเค็ด จำกัด ตำบลสมหวัง อำเภอเทพา จังหวัดพัทลุง	เทพา	32	S	5000	10,800	-
9	12401	2566	ยางพารา	แปลงใหญ่ยางพาราสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองใหญ่พัฒนา จำกัด ตำบลคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง	ตะโหมด	30	S	5000	10,800	-
10	12402	2566	ยางพารา	แปลงใหญ่ยางพาราพนังกองจิก ตำบลคอนทราย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง	ควนขนุน	30	S	5000	10,800	-
11	12378	2566	ยางพารา	แปลงใหญ่ยางพาราสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควนเคี่ยม จำกัด ตำบลวังใหม่ อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	ป่าบอน	32	S	5000	10,800	-
12	13173	2567	ผัก/สมุนไพร	แปลงใหญ่ผัก/สมุนไพรตำบลลำปำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง	เมืองพัทลุง	51	M	5000	16,200	45,000.00
13	13174	2567	ผัก/สมุนไพร	แปลงใหญ่ผัก/สมุนไพรตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง	เมืองพัทลุง	36	S	5000	10,800	40,000.00
14	13175	2567	ทุเรียน	แปลงใหญ่ทุเรียนตำบลนาเขาเขต อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง	ควนขนุน	47	S	5000	10,800	40,000.00
15	13177	2567	ทุเรียน	แปลงใหญ่ทุเรียนบ้านเพ็ญใต้ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง	ศรีบรรพต	39	S	5000	10,800	40,000.00
16	13176	2567	ทุเรียน	แปลงใหญ่ทุเรียนตำบลแม่ชี่ อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง	ตะโหมด	31	S	5000	10,800	40,000.00
17	13178	2567	ขมิ้น	แปลงใหญ่ขมิ้น ตำบลเทพา อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง	ปากพะยูน	32	S	5000	10,800	40,000.00
18	13179	2567	ยางพารา	แปลงใหญ่ยางพาราบ้านหัวไร่ ตำบลเทพา อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	ศรีนครินทร์	32	S	5000	10,800	-
19	13180	2567	ยางพารา	แปลงใหญ่ยางพาราสหกรณ์กองทุนสวนยางในเขตปฎิรูปที่ดินบ้านควนหนองทอง จำกัด ตำบลเคี่ยม อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง	เขาชัยสน	37	S	5000	10,800	-
20	13181	2567	ยางพารา	แปลงใหญ่ยางพาราบ้านแหลมโคก ตำบลแหลมโคก อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง	ควนขนุน	31	S	5000	10,800	-
21	13182	2567	ยางพารา	แปลงใหญ่ยางพาราหมู่บ้านยางคอกช้างพัฒนา ตำบลเทพา อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง	ปากพะยูน	30	S	5000	10,800	-
22	-	2568	มันจุก	แปลงใหญ่มันจุก ตำบลนาเขาเขต อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง	ควนขนุน	33	S	5000	10,800	45,000.00
23	-	2568	ปาล์มน้ำมัน	แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน ตำบลตานาน อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง	เมืองพัทลุง	84	L	5000	21,600	60,000.00
24	-	2568	ผักเหมียง	แปลงใหญ่ผักเหมียง ตำบลนาท่อม อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง	เมืองพัทลุง	31	S	5000	10,800	45,000.00
25	-	2568	พริก	แปลงใหญ่พริก ตำบลเมือง อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง	เมืองพัทลุง	52	M	5000	16,200	50,000.00
26	-	2568	ทุเรียน	แปลงใหญ่ทุเรียน ตำบลเกาะคำ อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง	ป่าพะยอม	32	S	5000	10,800	45,000.00
27	-	2568	ทุเรียน	แปลงใหญ่ทุเรียน ตำบลคลองฉลัน อำเภอเทพา จังหวัดพัทลุง	เทพา	47	S	5000	10,800	45,000.00
28	-	2568	ทุเรียน	แปลงใหญ่ทุเรียน ตำบลโคกล่าม อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง	บางแก้ว	32	S	5000	10,800	45,000.00
29	-	2568	ยางพารา	แปลงใหญ่ยางพาราบ้านทุ่งแร่ ตำบลท่ามะดือ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง	บางแก้ว	35	S	5000	10,800	-
30	-	2568	ยางพารา	แปลงใหญ่ยางพาราบ้านเทพา ตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดพัทลุง	เทพา	30	S	5000	10,800	-
31	-	2568	ยางพารา	แปลงใหญ่ยางพาราบ้านพ่ายใต้ ตำบลนาเขาเขต อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง	ควนขนุน	30	S	5000	10,800	-
32	-	2568	ยางพารา	แปลงใหญ่ยางพาราสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านควนออก จำกัด ตำบลวังใหม่ อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	ป่าบอน	30	S	5000	10,800	-
รวม						1,172		160,000	367,200	525,000

คู่มือโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร
กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
จังหวัดพัทลุง

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น เศรษฐกิจฐานราก
  - แผนแม่บทย่อย การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

2. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศไทยในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำเพื่อส่วนรวม การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งพาตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (16) เศรษฐกิจฐานราก มีเป้าหมายเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก และเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ เกิดการสร้างอาชีพและกระจายรายได้ และลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เสมอภาคจากระดับชุมชน

กรมส่งเสริมการเกษตรมีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครอบคลุมเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรได้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาเกษตรกรในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ยุวเกษตรกร เกษตรกรทั่วไป รวมไปถึงเกษตรกรสูงวัย ทั้งที่เป็นเกษตรกรรายเดี่ยว และส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นองค์กรเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความสามารถในการแข่งขัน โดยมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ในประเด็นการพัฒนาที่ 3 การสร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร ในแนวทางการพัฒนาด้านการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก โดยการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มการผลิตและผลิตภัณฑ์ชุมชน การพัฒนาผู้ประกอบการ โดยการส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติข้างต้น

ดังนั้น เพื่อการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ จำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรในทุกช่วงวัยให้มีความสามารถในการจัดการองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตที่เป็น

มิตรต่อสิ่งแวดล้อม บนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งในเชิงธุรกิจและสังคม พัฒนาช่องทางการตลาด การบริหารจัดการ กองทุน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรที่มีศักยภาพ พัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อก่อให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และมีส่วนแบ่งทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

3. วัตถุประสงค์

3.1 เสริมสร้างและพัฒนาองค์กรเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเบื้องต้น เพื่อสร้างรายได้หรือลดรายจ่าย ให้ครัวเรือนและชุมชน

3.2 ส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชนให้มีอาหารปลอดภัยบริโภคเพียงพอ สามารถลดความเสี่ยงการขาดแคลนอาหารจากภาวะวิกฤตต่าง ๆ

3.3 พัฒนาศักยภาพด้านเคหกิจเกษตรให้เกษตรกรสูงวัยในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้เสริม และเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย

4. เป้าหมาย

สมาชิกองค์กรเกษตรกร และเกษตรกรสูงวัย จำนวน 150 ราย ประกอบด้วย

4.1 สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 15 ราย รวมจำนวน 30 ราย

4.2 สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 3 กลุ่ม ๆ ละ 15 ราย รวมจำนวน 45 ราย

4.3 สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 4 กลุ่ม ๆ ละ 15 ราย รวมจำนวน 60 ราย

4.4 เกษตรกรสูงวัย (เกษตรกรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป) จำนวน 15 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

5.1 กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการในพื้นที่อำเภอป่าบอนและตะโหมด

5.2 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ดำเนินการในพื้นที่อำเภอบางแก้ว ศรีนครินทร์และศรีบรรพต

5.3 กลุ่มยุวเกษตรกร ดำเนินการในพื้นที่อำเภอเขาชัยสน ปากพะยูนและป่าพะยอม

5.4 เกษตรกรสูงวัยดำเนินการในพื้นที่อำเภอเมืองพัทลุง

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

6.1.1 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

1) พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จังหวัดละ 1 กลุ่ม สมาชิกกลุ่มละ 15 ราย โดยพิจารณาคัดเลือกจาก

(1.1) เป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับปานกลางหรือปรับปรุง หรือเป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งใหม่

(1.2) ต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร สู่ Smart Group ภายใต้โครงการ/กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

(1.3) สมาชิกกลุ่มต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่
การเกษตร

(1.4) สมาชิกกลุ่มต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือน
ของสมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วน
ของสมาชิกครัวเรือน

(2) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) แล้วนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลมาประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

(3) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วม
โครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) แล้วนำผลการประเมิน
มาประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้
ระดับพื้นฐาน

ทั้งนี้ เพื่อเข้ากระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ให้มีผลการประเมิน
ตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วม
โครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

**1.1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริม
อาชีพการเกษตรสู่ Smart Group จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้**

(1) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน ด้วยการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล
(IFPP) และวางแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart Group ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

(1.1) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

(1.2) ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร

(1.3) ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก

(1.4) ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ

(1.5) ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคล
ของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม มาประกอบในการวิเคราะห์
Problem Pain Points และจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

(2) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรการเรียนรู้
ระดับพื้นฐาน แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart
Group รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็น Smart Group และหรือกลุ่ม/
องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร แล้วนำมาขยายผลสู่การพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริม
อาชีพการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการให้เป็น Smart Group พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริม
อาชีพการเกษตรสู่ Smart Group เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ตามแบบ กสอ.SG-1 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่
28 กุมภาพันธ์ 2568 โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือ
โครงการ

1.2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group โดยเตรียมรายการจัดซื้อเครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาริต ยกตัวอย่างรายการ ดังนี้

(1.1) ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช แกลบ มูลสัตว์ ฯลฯ

(1.2) วัสดุสาริต วัสดุการเกษตร เช่น วัสดุเพาะชำ สแลนหรือผ้าใบ ตาข่าย อุปกรณ์ในการขยายพันธุ์ ฯลฯ

(1.3) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ภาชนะสำหรับใส่ของ เชียง ถ้วยตวง ฯลฯ และปัจจัยอื่น ๆ โดยดำเนินการตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อเครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาริต และปัจจัยอื่น ๆ ตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(2) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(3) ร่วมกันวางแผนการขยายผลการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกกลุ่มรายอื่น ๆ และ/หรือแผนการดำเนินงานในปีต่อไป

(4) รายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group ตามแบบ กสอ.SG-2 แบบประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของสมาชิกกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) และแบบประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2568 โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

2) พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จังหวัดละ 1 กลุ่ม สมาชิกกลุ่มละ 15 ราย โดยพิจารณาคัดเลือกจาก

(1.1) เป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับดี เป็นลำดับแรก ทั้งนี้ ในกรณีที่จังหวัดไม่มีกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับดี ให้พิจารณากลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง มีความพร้อมและศักยภาพในการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร เป็นลำดับถัดไป

(1.2) ต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร เพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ภายใต้โครงการ/กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

(1.3) สมาชิกกลุ่มต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่ การเกษตร

(1.4) สมาชิกกลุ่มต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของ สมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วน ของสมาชิกครัวเรือน

(2) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินความเป็น ผู้ประกอบการเกษตร แล้วนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

(3) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วม โครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) แล้วนำผลการประเมิน มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ เพื่อเข้ากระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ให้มีผล การประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจาก การเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

2.1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริม อาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน ด้วยการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) พร้อมทั้งฝึกทักษะการจัดทำแผนธุรกิจเกษตร และวางแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ประกอบการด้าน การเกษตร โดยวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงประกอบการจัดทำแผน ดังนี้

- (1.1) ด้านผลผลิตภาพการผลิต
- (1.2) ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- (1.3) ด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเกษตร
- (1.4) ด้านสังคมเกษตรกรรม
- (1.5) ด้านรูปแบบการเกษตรและบริการทางการเกษตร
- (1.6) ด้านการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง
- (1.7) ด้านการบริหารต้นทุนและกระแสเงินสดครัวเรือน

โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และผลการประเมินความเป็น ผู้ประกอบการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม มาใช้ ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points และจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

(2) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรการเรียนรู้ แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) แผนธุรกิจเกษตร และแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ประกอบการ ด้านการเกษตร โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น การพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าและบริการ และการตลาด เป็นต้น พร้อมทั้งเสริมทักษะ

ที่สำคัญของเกษตรกร 5 ด้าน ประกอบด้วย Growth Mindset & Anti Fragile (ความพยายามและการฝึกฝน) Learning Skills (การเรียนรู้สิ่งใหม่) Financial Literacy (การจัดสรรและการบริหารการเงิน) Digital Literacy (ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล) และ ESG Literacy for Resilience (ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม สังคม องค์กร) รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร แล้วนำมาขยายผลสู่การพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการให้เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร พร้อมทั้งจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดรายงานการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ตามแบบ กสอ.ผปก.-1 ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 31 มีนาคม 2568 โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

2.2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยเตรียมรายการจัดซื้อเครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาธิต ยกตัวอย่างรายการ ดังนี้

(1.1) ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช แกลบ มูลสัตว์ ฯลฯ

(1.2) วัสดุสาธิต วัสดุการเกษตร เช่น วัสดุเพาะชำ สแลนหรือผ้าใบ ตาข่ายอุปกรณ์ในการขยายพันธุ์ ฯลฯ

(1.3) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ภาชนะสำหรับใส่ของ เขียง ถ้วยตวง ฯลฯ และปัจจัยอื่น ๆ โดยดำเนินการตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อเครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุสาธิต และปัจจัยอื่น ๆ ตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตรต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ) และประเมินความเป็นผู้ประกอบการ หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(2) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) (แบบฟอร์มเดิม ที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(3) ร่วมกันวางแผนการขยายผลการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกกลุ่มรายอื่น ๆ การพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าและบริการ และการตลาดของกลุ่ม และ/หรือแผนการดำเนินงานในปีต่อไป

(4) รายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร ตามแบบ กสอ.ผปก.-2 แบบประเมินคุณสมบัติเกษตรกร ปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของสมาชิกกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) แบบประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) และแบบประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กร เกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2568 โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานเกษตร จังหวัด
2. สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม พร้อมทั้งรวบรวม ข้อมูลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในระยะเวลาที่กำหนด
3. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร ติดตาม กำกับ และสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ/ กิจกรรมในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบให้บรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดโครงการ

หมายเหตุ

1. จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ
2. จังหวัดบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสอ. (กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพ การเกษตร) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว
3. สำหรับกิจกรรมอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้อง กับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

6.1.2 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

1) พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

- (1) คัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดละ 1 กลุ่ม สมาชิกกลุ่มละ 15 ราย โดยพิจารณา คัดเลือกจาก
  - (1.1) เป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับปานกลางหรือปรับปรุง หรือ เป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งใหม่
  - (1.2) ต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group ภายใต้โครงการ/กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2567
  - (1.3) สมาชิกกลุ่มต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร

(1.4) สมาชิกกลุ่มต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน

(2) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ก่อนเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) แล้วนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคล มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

(3) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) แล้วนำผลการประเมินมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

ทั้งนี้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group ให้มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนาดังนี้

1.1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน เพื่อจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) ในภาพรวมกลุ่ม และวางแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart Group ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- (1.1) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม
- (1.2) ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร
- (1.3) ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก
- (1.4) ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ
- (1.5) ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม มาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points และจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน

(2) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ ตามแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และแผนการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มสู่ Smart Group โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น สถานการณ์ภาพรวมที่มีผลกระทบต่อภาคการเกษตร การปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) พื้นฐานการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม เป็นต้น รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็น Smart Group และหรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการเกษตร นำมาขยายผลสู่การพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการให้เป็น Smart Group พร้อมทั้งจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติฯ ตามแบบ กทบ.SG-1 ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2568 ทาง E-mail : phatthalung@doae.go.th เพื่อดำเนินการแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบต่อไป โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

1.2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ ดำเนินการตามแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group โดยเตรียม รายการจัดซื้อภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน ยกตัวอย่างรายการ ดังนี้

- (1.1) ปัจจัยการผลิต เช่น ผลผลิตทางการเกษตร วัตถุดิบในการแปรรูป เป็นต้น
- (1.2) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ถาดอลูมิเนียม ตะแกรง ถ้วยตวง และช้อนตวง เป็นต้น
- (1.3) ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์

(1.4) ปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อการพัฒนาผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ โดยดำเนินการ ตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่าย ที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อ ปัจจัยการผลิต/วัสดุงานบ้านงานครัว/ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ และ ปัจจัยอื่น ๆ ตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่ม ดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group ต่อไป โดยให้จัดทำบัญชี รายการสิ่งของที่ส่งมอบฯ ให้กลุ่มเก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ชุด สำเนาเอกสารเก็บไว้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัด 1 ชุด และสำนักงานเกษตรอำเภอ 1 ชุด

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับ สำนักงาน เกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หลังเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(2) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) หลังเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) (แบบฟอร์ม เดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(3) ดำเนินการขยายผลถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สมาชิกกลุ่มรายอื่น ๆ และวางแผน การดำเนินงานในปีต่อไป

(4) รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแบบ กทบ. SG-2 แบบประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของสมาชิกกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) และแบบประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) ส่งให้ สำนักงาน เกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 13 มิถุนายน 2568 ทาง E-mail : phatthalung@doae.go.th เพื่อดำเนินการแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบต่อไป โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

2) พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดละ 1 กลุ่ม สมาชิกกลุ่มละ 15 ราย โดยพิจารณา คัดเลือกจาก

(1.1) เป็นกลุ่มที่มีผลการประเมินศักยภาพกลุ่มอยู่ในระดับดีเป็นลำดับแรก ในกรณี
ที่จังหวัดไม่มีกลุ่มที่มีผลการประเมินกลุ่มอยู่ในระดับดี ให้พิจารณากลุ่มที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง
และมีความพร้อมและศักยภาพในการพัฒนาเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตรเป็นลำดับถัดไป

(1.2) ต้องเป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่การเป็น
ผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น ภายใต้โครงการ/กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2567

(1.3) สมาชิกกลุ่มต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร

(1.4) สมาชิกกลุ่มต้องมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่ม
มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน

(2) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
และประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินความเป็นผู้ประกอบการ
เกษตร แล้วนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain
Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

(3) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการ
ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) แล้วนำผลการประเมินมาใช้
ประกอบการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

ทั้งนี้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการ
ด้านการเกษตร ให้มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย
1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

**2.1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
สู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้**

(1) วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม/พื้นที่/ชุมชน เพื่อจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)
ในภาพรวมกลุ่ม พร้อมทั้งฝึกทักษะการจัดทำแผนธุรกิจเกษตร และวางแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่ม
สู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงประกอบการจัดทำแผน ดังนี้

- (1.1) ด้านผลิตภาพการผลิต
- (1.2) ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- (1.3) ด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเกษตร
- (1.4) ด้านสังคมเกษตรกรรม
- (1.5) ด้านรูปแบบการเกษตรและบริการทางการเกษตร
- (1.6) ด้านการประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง
- (1.7) ด้านการบริหารต้นทุนและกระแสเงินสดครัวเรือน

โดยนำผลการประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และผลการประเมินความเป็น
ผู้ประกอบการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม
มาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points และจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้

(2) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ ตามแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)
แผนธุรกิจเกษตร และแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น
การพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่การเป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์/

สินค้าและบริการ การตลาด และการปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) เป็นต้น พร้อมทั้ง เสริมทักษะที่สำคัญของเกษตรกร 5 ด้าน ประกอบด้วย Growth Mindset & Anti Fragile (ความพยายามและการฝึกฝน) Learning Skills (การเรียนรู้สิ่งใหม่) Financial Literacy (การจัดสรรและการบริหารการเงิน) Digital Literacy (ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล) และ ESG Literacy for Resilience (ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม สังคม องค์กร) รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการด้านการเกษตร นำมาขยายผลสู่การจัดทำแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ผู้ประกอบการด้านการเกษตร เพื่อเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติฯ ตามแบบ กทบ.ผปก.-1 ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 14 มีนาคม 2568 ทาง E-mail : phatthalung@doae.go.th เพื่อดำเนินการแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบต่อไป โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิ้งค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

2.2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ ดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร โดยเตรียมรายการจัดซื้อปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตและการแปรรูป/ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ และค่าใช้จ่ายด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ ยกตัวอย่างรายการ ดังนี้

- (1.1) ปัจจัยการผลิต เช่น ผลผลิตทางการเกษตร วัตถุดิบในการแปรรูป เป็นต้น
- (1.2) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ถาดอลูมิเนียม ตะแกรง ถ้วยตวง และช้อนตวง เป็นต้น
- (1.3) ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์
- (1.4) ค่าใช้จ่ายด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์
- (1.5) ปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อการพัฒนาผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ตามแผน

แผนธุรกิจเกษตรของกลุ่ม ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อปัจจัยการผลิต/วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตและการแปรรูป/ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์/ค่าใช้จ่ายด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ และปัจจัยอื่น ๆ ตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามแผนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ประกอบการด้านการเกษตร ต่อไป โดยให้จัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่ส่งมอบฯ ให้กลุ่มเก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ชุด สำเนาเอกสารเก็บไว้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัด 1 ชุด และสำนักงานเกษตรอำเภอ 1 ชุด

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้สมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หลังเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ) และ**ประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร หลังเข้าร่วมโครงการ** ตามแบบประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตร (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(2) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ **ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก)**

หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) (แบบฟอร์มเดิมที่ใช้ประเมินก่อนเข้าร่วมโครงการ)

(3) ร่วมกันวางแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์/สินค้าและบริการ และการตลาดของกลุ่มและ/หรือแผนการดำเนินงานในปีต่อไป

(4) รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแบบ กทบ.ผปก.-2 แบบประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ของสมาชิกกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) แบบประเมินความเป็นผู้ประกอบการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) และแบบประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ของกลุ่ม (ที่มีผลการประเมินก่อน-หลัง) ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 13 มิถุนายน 2568 ทาง E-mail : phatthalung@doae.go.th เพื่อดำเนินการแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบต่อไป โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

3) ส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน

การคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการและพื้นที่เป้าหมาย

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ พิจารณาคัดเลือกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 1 กลุ่ม ๆ ละ 15 ราย โดยพิจารณาการคัดเลือกจากหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (1) พื้นที่ที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชนมาก่อน
- (2) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร
- (3) เป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในการดำเนินงานส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร

เพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยพิจารณาจากข้อใดข้อหนึ่ง

(3.1) เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อความมั่นคงด้านอาหาร

(3.2) เป็นพื้นที่ที่มีค่าข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 – 2570 โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด หมวดสุขภาพ มาตรฐานความเป็นอยู่ และหมวดเศรษฐกิจ

(3.3) เป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และมีการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร

ทั้งนี้ เพื่อเข้ากระบวนการส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน ให้มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

3.1) วิเคราะห์สถานการณ์และจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และการจัดตั้งธนาคารอาหารชุมชน จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้ผู้เข้าร่วมโครงการ**ทำการประเมินผลก่อนเข้าร่วมโครงการ** ดังนี้

(1.1) ประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร ตามแบบฟอร์มการประเมินผลความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน ทั้งในระดับครัวเรือนและระดับชุมชน พร้อมทั้งบันทึกผลใน google form ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด

(1.2) ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)

(2) วิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารพื้นที่/ชุมชน

(3) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารและภาคการเกษตร การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน และธนาคารอาหารชุมชน เป็นต้น และร่วมกันจัดทำแผนที่อาหารของชุมชน พร้อมทั้งจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน

3.2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรตามแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และการจัดตั้งธนาคารอาหารชุมชน จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) จัดกระบวนการเรียนรู้เวทีที่ 1 เพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรตามแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยมีเนื้อหา/หลักสูตรด้านการเกษตร เช่น การผลิตพืชปลอดสารพิษ การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี การขยาย/การเก็บสำรองพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ และการบริหารจัดการทุนในการสร้างแหล่งอาหาร เป็นต้น และด้านเคหกิจเกษตร เช่น ภาวะโภชนาการที่เหมาะสมของประชากรทุกช่วงวัย การประกอบอาหารตามหลักโภชนาการ การถนอมและแปรรูปอาหารเพื่อบริโภคและเพิ่มรายได้ การปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) และการจัดทำบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ เป็นต้น

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้เวทีที่ 2 เพื่อพัฒนาทักษะตามแนวทางการดำเนินงานและแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน โดยมีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น การบริหารจัดการธนาคารอาหารชุมชน ให้ประสบความสำเร็จ การขยายพันธุ์พืชอาหารท้องถิ่นที่มีในชุมชน การเก็บสำรองพันธุ์พืชและเมล็ดพันธุ์ การอนุรักษ์และกระจายพันธุ์พืชอาหารท้องถิ่น การทำบัญชีพันธุ์พืชอาหารและการเบิกถอนไปใช้ประโยชน์ การกำหนดเงื่อนไขในการเบิกถอนและใช้คืน และการจัดตั้งกองทุนอาหารในชุมชน เป็นต้น รวมถึงจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร/กองขยายพันธุ์พืชและศูนย์ขยายพันธุ์พืช ทั้ง 10 ศูนย์ เพื่อขยายผลสู่การจัดทำแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน และเตรียมเสนอขอรับการสนับสนุนต่อไป

(3) คัดเลือกครอบครัวต้นแบบบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ จากผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 3 ครัวเรือน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายผลการสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้กับคนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง อย่างน้อย 3 ครัวเรือน (อัตราส่วน 1 : 1) โดยพิจารณาจากคุณสมบัติ ดังนี้

(3.1) มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วมเป็นครัวเรือนต้นแบบ

(3.2) มีการจัดการบ้านเรือนและสภาพแวดล้อมในการประกอบอาชีพการเกษตรที่ดี

(3.3) สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้/ถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลอื่นได้

ทั้งนี้ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้พัฒนาทักษะฯ ตามแบบ คมค. 1 พร้อมแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 14 มีนาคม 2568 ทาง E-mail : phatthalung@dcae.go.th เพื่อดำเนินการแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบต่อไป และบันทึกผลใน google form ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

3.3) สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ดำเนินการตามแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกร และแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน โดยให้บูรณาการแผนดังกล่าวร่วมกันเพื่อจัดทำรายการปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์ทางการเกษตร วัสดุงานบ้านงานครัว และปัจจัยอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับแผนที่กำหนดไว้ ยกตัวอย่างรายการ ดังนี้

(1.1) ปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และอาหารสัตว์ เป็นต้น

(1.2) เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์การเกษตร เช่น วัสดุเพาะชำ สแลนหรือผ้าใบ ตาข่าย และอุปกรณ์ในการขยายพันธุ์หรือเก็บสำรองเมล็ดพันธุ์ เป็นต้น

(1.3) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ถาดอลูมิเนียม ตะแกรง ถ้วยตวง และช้อนตวง เป็นต้น

(1.4) ปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อการสร้างแหล่งอาหารตามแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชนฯ ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด

หมายเหตุ : กองพัฒนาเกษตรกร ได้บูรณาการความร่วมมือกับกองขยายพันธุ์พืชและศูนย์ขยายพันธุ์พืช ทั้ง 10 ศูนย์ ในการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อสร้างแหล่งอาหาร ตามแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชนฯ โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้าน เช่น ผักบุ้ง คื่นห่อ กวางตุ้ง พริก มะเขือเปราะ กระเจียวเขียว ถั่วพลู และถั่วฝักยาว เป็นต้น ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์ทางการเกษตร วัสดุงานบ้านงานครัว และปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น ตามแผนและความต้องการของกลุ่ม ภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกร และแผนการจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชนต่อไป โดยให้จัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่ส่งมอบฯ ให้กลุ่มเก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ชุด สำเนาเอกสารเก็บไว้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัด 1 ชุด และสำนักงานเกษตรอำเภอ 1 ชุด

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ทำการประเมินผลหลังเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

(1.1) ประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหาร ตามแบบฟอร์มการประเมินผล ความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน ทั้งในระดับครัวเรือนและระดับชุมชน พร้อมทั้งบันทึกผลใน google form ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด

(1.2) ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ตามแบบประเมินศักยภาพ องค์กรเกษตรกร (3ก)

(2) ร่วมกันวางแผนการพัฒนาการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และแผนการดำเนินงานธนาคารอาหารชุมชนในปีต่อไป

(3) รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแบบ คมค. 2 ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 13 มิถุนายน 2568 ทาง E-mail: phatthalung@doae.go.th และพร้อมทั้งบันทึกผลใน google form ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตร กำหนด โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานเกษตรจังหวัดภายในระยะเวลาที่กำหนด
2. สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในระยะเวลาที่กำหนด

หมายเหตุ

1. สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> พื้นที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ
2. สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสท. (กิจกรรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว
3. สำหรับกิจกรรมอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัด เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

6.1.3 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร

1) พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)

1.1) อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร จังหวัดละ 2 กลุ่ม กลุ่มละไม่น้อยกว่า 15 ราย (อำเภอปากพะยูนและป่าพะยอม)

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 2 กลุ่ม ที่มีความต้องการและมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรตามหลักเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรต้องได้รับการประเมิน Pre-Test เพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานด้านกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร ก่อน เข้าร่วมโครงการ

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร ก่อน เข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพื่อวิเคราะห์ Problem Pain Points พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันกับกลุ่มยุวเกษตรกร เป้าหมายให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่และตอบสนองความต้องการของกลุ่ม

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ Problem Pain Points และตรงตามความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรและมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ กลุ่มละไม่น้อยกว่า 15 ราย เพื่อกระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงผ่านการบูรณาการความร่วมมือเครือข่ายการทำงานร่วมกับชุมชน (วสช. ศพก. แปลงใหญ่ ศตปช. ศจช. SF YSF กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร) เน้นให้กลุ่มยุวเกษตรกรเป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หัวข้อการเรียนรู้เป็นความรู้หรือประสบการณ์ที่กลุ่มยุวเกษตรกรยังขาดประกอบด้วย

- องค์ความรู้และทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรขั้นพื้นฐาน (การเกษตรขั้นพื้นฐาน เช่น การผลิตพืช การเตรียมดินปลูก การปลูกผักสวนครัว การขยายพันธุ์พืช การเพาะเมล็ดพันธุ์ผัก การผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ เป็นต้น และเคหกิจเกษตร เช่น การถนอมอาหาร การทำน้ายาล้างจาน สมุนไพร การแปรรูป สิ่งประดิษฐ์และผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เป็นต้น)

- องค์ความรู้และทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการกลุ่ม การบริหารทุนและทรัพยากร การพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก กระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ และสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(4) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ตามแบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

1.2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร

จังหวัดละ 2 กลุ่ม

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำแผนความต้องการวัสดุการเกษตรและเคหกิจเกษตรของกลุ่มยุวเกษตรกรตาม ข้อ 1.1)

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อวัสดุหรือปัจจัยการผลิตในการฝึกและพัฒนาทักษะให้แก่กลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย ตามแผนพัฒนาและความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนาความรู้ ฝึกทักษะ และพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร เช่น ด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร การพัฒนาผลงาน/กิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร การตลาด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับกลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย จัดกิจกรรมฝึกทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรให้แก่สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร พร้อมทั้งดำเนินการประเมิน Post-Test หลังเข้าร่วมโครงการ

(4) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

1.3) ติดตามและประเมินผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุวเกษตรกร

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ หลังเสร็จสิ้นโครงการ

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุวเกษตรกรและประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)

(3) บันทึกข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกร (แบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)) และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร (แบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)) ที่เข้าร่วมโครงการผ่านทางเว็บไซต์ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (SF/YSF/3ก) (<https://ffgdev.doae.go.th>)

ทั้งนี้ สามารถศึกษาวิธีการใช้งานระบบ การบันทึกข้อมูล แนวทางการประเมินและแบบฟอร์มการประเมิน ที่หน้าเว็บไซต์ <https://ffgdev.doae.go.th>

1.4) รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธจักรเพื่อเตรียมความพร้อม สู้กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)

สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธจักร เพื่อเตรียมความพร้อมสู้กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group) เพื่อรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของจังหวัด ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ดังนี้

- อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุทธจักร
- สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะการเกษตรและเคหกิจเกษตร

โดยจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายใน เดือนมีนาคม 2568

1.5) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร ติดตาม กำกับ และดูแลการดำเนิน โครงการฯ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนปฏิบัติงาน

1.6) กรมส่งเสริมการเกษตร ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อกำหนด แนวทางการพัฒนากลุ่มยุทธจักรในปีต่อไป

2) พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธจักรต้นแบบ (Smart Group Model)

2.1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุทธจักรต้นแบบ (Smart Group Model) จังหวัดละ 1 กลุ่ม กลุ่มละไม่น้อยกว่า 15 ราย (อำเภอเขาชัยสน)

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด คัดเลือกกลุ่มยุทธจักร จำนวน 1 กลุ่ม ที่มีความ ต้องการและมีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพเป็นกลุ่มยุทธจักรต้นแบบ โดยกลุ่มต้องมีผลการประเมิน ศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) อยู่ในระดับดี และหลังจากการเข้าร่วมโครงการจะต้องมีผลคะแนน การ ประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นจากเดิม โดยสมาชิกกลุ่มยุทธจักรต้องได้รับการประเมิน Pre-Test เพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานด้านกระบวนการกลุ่มยุทธจักร ก่อนเข้าร่วมโครงการ

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอ ประเมินศักยภาพกลุ่มยุทธจักร ก่อนเข้าร่วม โครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพื่อวิเคราะห์ Problem Pain Points พร้อมทั้ง จัดลำดับความสำคัญของปัญหา และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ Problem Pain Points และตรงตามความต้องการของกลุ่มยุทธจักรและมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ กลุ่มละ ไม่น้อยกว่า 15 ราย เพื่อกระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง ผ่านการบูรณาการ ความร่วมมือเครือข่ายการทำงานร่วมกันกับชุมชน (วสช. ศพก. แปลงใหญ่ ศตปช. ศจช. SF YSF กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร และกลุ่มยุทธจักร) เน้นให้กลุ่มยุทธจักรเป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หลักสูตรครอบคลุมด้านการพัฒนาการฝึก ประกอบด้วย

- องค์ความรู้ด้านกระบวนการกลุ่มต้นแบบและการเป็นแหล่งเรียนรู้
- ทักษะการเป็นวิทยากร
- ทักษะที่สำคัญของเกษตรกร 5 ด้าน ได้แก่ Growth Mindset & Anti

Fragile (ความพยายามและการฝึกฝน) Learning Skills (การเรียนรู้สิ่งใหม่) Financial Literacy (การจัดสรร และการบริหารเงิน) Digital Literacy (ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล) และ ESG Literacy for Resilience (ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม)

(4) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ตามแบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

ทั้งนี้ สามารถปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

2.2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model) จำนวน 77 จังหวัด จังหวัดละ 1 กลุ่ม รวม 77 กลุ่ม

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำแผนความต้องการวัสดุการเกษตรและเคหกิจเกษตรของกลุ่มยุวเกษตรกรตามข้อ 2.1)

(2) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อวัสดุหรือปัจจัยการผลิตในการฝึกและพัฒนาทักษะให้แก่กลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย ตามแผนพัฒนาและความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกรให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนาความรู้ ฝึกทักษะ และพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ

(3) สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับกลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย จัดกิจกรรมฝึกทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรและทักษะการเป็นวิทยากรให้แก่สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร พร้อมทั้งดำเนินการประเมิน Post-Test หลังเข้าร่วมโครงการ

(4) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

2.3) ติดตามและประเมินผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุวเกษตรกร

(1) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานโครงการให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบ หลังเสร็จสิ้นโครงการ

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยุวเกษตรกรและประเมินศักยภาพเป็นกลุ่มยุวเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)

(3) บันทึกข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกร (แบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)) และผลการประเมินศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร (แบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)) ที่เข้าร่วมโครงการผ่านทางเว็บไซต์ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (SF/YSF/3ก) (<https://ffgdev.doae.go.th>)

ทั้งนี้ สามารถศึกษาวิธีการใช้งานระบบ การบันทึกข้อมูล แนวทางการประเมินและแบบฟอร์มการประเมินที่หน้าเว็บไซต์ <https://ffgdev.doae.go.th>

2.4) รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model)

สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานสรุปผลการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model) เพื่อรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของจังหวัด ประกอบด้วย 2 กิจกรรมดังนี้

- จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model)

- สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model) โดยจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนมีนาคม 2568

2.5) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเกษตรกร ติดตาม กำกับ และดูแลการดำเนินโครงการฯ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนปฏิบัติงาน

2.6) กรมส่งเสริมการเกษตร ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรในปีต่อไป

3) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่

3.1) อบรมถ่ายทอดความรู้และทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นให้กลุ่มเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 กลุ่ม กลุ่มละ 15 ราย

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับกลุ่มเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาเป้าหมาย ดำเนินการประเมิน Pre-Test สมาชิกกลุ่มเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา เพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานด้านกระบวนการกลุ่มเกษตรกรและทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น พร้อมทั้งประเมินศักยภาพกลุ่มเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) เพื่อวิเคราะห์ Problem Pain Points พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่และตอบสนองความต้องการของกลุ่ม

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับกลุ่มเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาเป้าหมาย ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ที่มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ Problem Pain Points โดยเน้น Smart Agriculture และกระบวนการเสริมสร้างแนวคิดและทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น โดยมี เนื้อหา/ประเด็น/หลักสูตร ประกอบด้วย

- ทักษะด้านกระบวนการกลุ่มเกษตรกร
  - ทักษะการบริหารจัดการกลุ่มเชิงธุรกิจเพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น การจัดทำแผนธุรกิจเกษตร การตลาด
  - ทักษะที่สำคัญของเกษตรกร 5 ด้าน ได้แก่ Growth Mindset & Anti Fragile (ความพยายามและการฝึกฝน) Learning Skills (การเรียนรู้สิ่งใหม่) Financial Literacy (การจัดสรรและการบริหารเงิน) Digital Literacy (ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล) และ ESG Literacy for Resilience (ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม)
- โดยเชื่อมโยงแหล่งความรู้ที่เหมาะสมทั้งด้านวิชาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องตามแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่ม

(3) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดเก็บข้อมูลกลุ่ม เกษตรกรในระดับอุดมศึกษา ก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)

(4) บันทึกข้อมูลกลุ่มเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ (แบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)) ผ่านทางเว็บไซต์ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (SF/YSF/3ก) (<https://ffgdev.doae.go.th>)

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

3.2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินการตามแผนธุรกิจของกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 กลุ่ม

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำแผนความต้องการปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินการตามแผนธุรกิจของกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาเป้าหมายตามข้อ 3.1)

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินการตามแผนธุรกิจของกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา ตามแผนพัฒนาและความต้องการของกลุ่มยูวเกษตรกรให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อพัฒนากระบวนการเสริมสร้างแนวคิดและทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น

(3) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาเป้าหมาย จัดกิจกรรมฝึกทักษะด้านการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างแนวคิดและการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น พร้อมทั้งดำเนินการประเมิน Post-Test หลังเข้าร่วมโครงการ

(4) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามและกำกับการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งบันทึกแผน - ผลการปฏิบัติงาน/ใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project)

(5) สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามผลการนำไปปฏิบัติของกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาและประเมินศักยภาพกลุ่มยูวเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) พร้อมทั้งบันทึกผลการประเมินศักยภาพกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ผ่านทางเว็บไซต์ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (SF/YSF/3ก) (<https://ffgdev.doae.go.th>)

ทั้งนี้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

(6) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ จัดทำสรุปและรายงานผลการพัฒนาศักยภาพยูวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ดังนี้

- อบรมถ่ายทอดความรู้ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นให้กลุ่มยูวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา

- สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินการตามแผนธุรกิจของกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษา

ตามแบบฟอร์มรายงานที่กำหนด พร้อมทั้งแนบเอกสารของกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย

- แบบจัดเก็บข้อมูลองค์กรเกษตรกร (3ก)
- แบบฟอร์มรายงานจัดซื้อวัสดุ
- แบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก)
- แบบฟอร์ม Business Model Canvas

ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ หลังจากเสร็จสิ้นโครงการฯ ไม่เกิน 30 วันทำการ

(7) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ติดตาม กำกับ และดูแลการดำเนินโครงการฯ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนปฏิบัติงาน

(8) กรมส่งเสริมการเกษตร ติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรในปีต่อไป

3.3) สัมมนาพัฒนาทักษะผู้นำยุทธกรในระดับอุดมศึกษา

กรมส่งเสริมการเกษตร คัดเลือกสมาชิกกลุ่มยุทธกรในระดับอุดมศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานยุทธกร จำนวน 150 ราย ที่สนใจเข้ารับการพัฒนาศักยภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น โดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มศักยภาพกลุ่มยุทธกรระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 3 วัน โดยมีเนื้อหา/ประเด็น/หัวข้อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

(1) ทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น เช่น การเสริมสร้างภาวะความเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีม การจัดทำแผนธุรกิจ (Business Model Canvas) การนำเสนอแผนธุรกิจ เป็นต้น

(2) ทักษะที่สำคัญของเกษตรกร

- Growth Mindset & Anti Fragile : ความพยายามและการฝึกฝน
- Learning Skills : การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ
- Financial Literacy : การจัดสรรและการบริหารเงิน
- Digital Literacy : ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
- ESG Literacy for Resilience : ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

(3) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ทั้งนี้ สามารถปรับรูปแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

6.1.4 พัฒนาทักษะเกษตรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) คัดเลือกเกษตรกรสูงวัย จำนวน 15 ราย โดยพิจารณาคัดเลือกจาก

(1.1) เกษตรกรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป ที่ยังไม่เคยเข้าร่วมโครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย

(1.2) เกษตรกรสูงวัย ต้องไม่มีประวัติหรือรายชื่อเป็นเกษตรกรที่มีการเผาในพื้นที่การเกษตร

(1.3) มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.) ทั้งนี้ หากครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรเป็นหัวหน้าครัวเรือนไว้แล้ว ให้เพิ่มข้อมูลสมาชิกกลุ่มรายนั้นในส่วนของสมาชิกครัวเรือน

(2) เกษตรกรสูงวัย ประเมินคุณภาพชีวิตเกษตรกรสูงวัยก่อนเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินคุณภาพชีวิตเกษตรกรสูงวัย

ทั้งนี้ เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนาทักษะเกษตรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ และให้มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ หลังจากการเข้าร่วมโครงการ โดยมีกระบวนการพัฒนา ดังนี้

1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่มและจัดทำแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) จัดกระบวนการเรียนรู้ระดับพื้นฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย โดยถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น สถานการณ์ภาพรวมที่มีผลกระทบต่อภาคการเกษตร การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ การดูแลสุขภาพและสุขภาวะ การส่งเสริมการจัดการบ้านเรือนและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ การวางแผนทางการเงินในวัยสูงอายุ การส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารระดับครัวเรือน/ชุมชน การให้ความรู้เคหกิจเกษตรด้านอาหารและโภชนาการเพื่อการมีภาวะโภชนาการที่ดี

การส่งเสริมการประกอบกิจกรรมการเกษตรและอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรสูงวัย และการให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อลดการใช้แรงงานในเกษตรกรสูงวัย เป็นต้น

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มและจัดตั้งกลุ่ม โดยถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เช่น กระบวนการรวมกลุ่ม การจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหรือกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร การจัดทำบัญชี การบริหารเงินทุนของกลุ่ม เป็นต้น เกษตรกรสูงวัยร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพตนเอง/พื้นที่/ชุมชน เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูล/ปัญหา/ความต้องการ (Problem Pain Points) และจัดตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหรือกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ตามความเหมาะสมและดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการ พร้อมทั้งจัดทำแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ โดยเน้นทักษะการประกอบกิจกรรมการเกษตรและอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรสูงวัย และเป็นตามความต้องการของกลุ่ม เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับรับการสนับสนุนต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัยฯ และแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ ตามแบบรายงาน สว. 1 - 68 ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 15 มกราคม 2568 ทาง E-mail : phatthalung@doae.go.th เพื่อดำเนินการแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบต่อไป โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

2) พัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) ก่อนเข้าร่วมโครงการตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก)

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้พัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ ตามแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ โดยถ่ายทอดความรู้ที่มีเนื้อหา/หลักสูตร เน้นทักษะการประกอบกิจกรรมการเกษตรและอาชีพที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรสูงวัย เช่น ด้านการเกษตร ได้แก่ การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การปลูกบอนสี การปลูกผักยกแคร่ การผลิตพืชปลอดภัย การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี และการขยาย/การเก็บสำรองพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ เป็นต้น ด้านเคหกิจเกษตร ได้แก่ การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร การจัดทำบ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ การปฏิบัติตามแนวทางการใช้แรงงานที่ดีในงานเกษตรกรรม (ตามประกาศของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน) และด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ มาตรฐานสินค้าเกษตรที่เกี่ยวข้อง การตลาดและการประชาสัมพันธ์สินค้า และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้ในการเพิ่มมูลค่า เป็นต้น รวมถึงมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็น Smart Group และหรือกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการเกษตร เพื่อการขยายผลสู่การพัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยฯ ที่เข้าร่วมโครงการ

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ให้สำนักงานเกษตรอำเภอ รายงานผลการพัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ ตามแบบรายงาน สว. 2 - 68 ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 14 มีนาคม 2568 ทาง E-mail : phatthalung@doae.go.th เพื่อดำเนินการแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบต่อไป โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

3) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ให้เกษตรกรสูงวัย

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับกลุ่มเกษตรกรสูงวัยที่เข้าร่วมโครงการฯ ดำเนินการตามแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ โดยจัดทำรายการจัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์การเกษตร วัสดุงานบ้านงานครัว ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ และปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น ยกตัวอย่างรายการ ดังนี้

(1.1) ปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย ผลผลิตทางการเกษตร และวัตถุดิบในการแปรรูป ฯลฯ

(1.2) เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์การเกษตร เช่น วัสดุเพาะชำ สแลนหรือผ้าใบ ตาข่าย และอุปกรณ์ในการขยายพันธุ์หรือเก็บสำรองเมล็ดพันธุ์ เป็นต้น

(1.3) วัสดุงานบ้านงานครัว เช่น ถาดอลูมิเนียม ตะแกรง ถ้วยตวง และช้อนตวง เป็นต้น

(1.4) ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์

(1.5) ปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ให้เกษตรกรสูงวัย โดยดำเนินการตามแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ ตามความต้องการของกลุ่มที่เหมาะสมกับเกษตรกรสูงวัย ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายงบประมาณที่มีลักษณะเป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือ/วัสดุ/อุปกรณ์การเกษตร วัสดุงานบ้านงานครัว ค่าใช้จ่ายในการออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์และสติ๊กเกอร์ และปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็น ตามแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ ภายในวงเงินงบประมาณ ที่ได้รับการสนับสนุน และส่งมอบให้กลุ่มดำเนินการตามการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้ของกลุ่มต่อไป โดยให้จัดทำบัญชีรายการสิ่งของที่ส่งมอบฯ ให้กลุ่มเก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ชุด สำเนาเอกสารเก็บไว้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัด 1 ชุด และสำนักงานเกษตรอำเภอ 1 ชุด

ทั้งนี้ เมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

(1) เกษตรกรสูงวัย ประเมินคุณภาพชีวิตเกษตรกรสูงวัยหลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบประเมินคุณภาพชีวิตเกษตรกรสูงวัย

(2) ให้กลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก) หลังเข้าร่วมโครงการ ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์การประเมินศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกร (3ก)

(3) ร่วมกันวางแผนการพัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ และ/หรือแผนการดำเนินงานในปีต่อไป

(4) รายงานผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ตามแบบรายงาน สว. 3 - 68 ส่งให้สำนักงานเกษตรจังหวัด ภายในวันที่ 13 มิถุนายน 2568 ทาง E-mail: phatthalung@doae.go.th เพื่อดำเนินการแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบต่อไป โดยสามารถดาวน์โหลดแบบรายงานต่าง ๆ ได้ตามลิงค์หรือ QR Code แนบท้ายคู่มือโครงการ

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานเกษตรจังหวัดภายในระยะเวลาที่กำหนด

2. สำนักงานเกษตรจังหวัด ติดตามและกำกับการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรภายในระยะเวลาที่กำหนด

หมายเหตุ

1. สำนักงานเกษตรจังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

2. สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสก. (กิจกรรมพัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว

3. สำหรับกิจกรรมอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัด เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

6.2.5 พัฒนาผลิตภัณฑ์ขององค์กรเกษตรกรสู่ห่วงโซ่อุปทานมูลค่าสูง

กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ขององค์กรเกษตรกรสู่ห่วงโซ่อุปทานมูลค่าสูง จำนวน 4 ผลิตภัณฑ์ โดยการรับสมัครและพิจารณาคัดเลือกองค์กรเกษตรกร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกรสูงวัย) ที่มีความพร้อม และมีศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ห่วงโซ่อุปทานมูลค่าสูง ตามกระบวนการ หลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่กำหนด เพื่อเป็นต้นแบบและขยายผลความสำเร็จไปสู่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรต่อไป

6.3 การเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

6.3.1 เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรในประเทศ

1) งานชุมนุมยุวเกษตรกรระดับประเทศ

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดงานชุมนุมยุวเกษตรกรระดับประเทศ ผู้เข้าร่วมอบรมประกอบด้วย ยุวเกษตรกร ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานยุวเกษตรกร ระดับจังหวัด เขต และส่วนกลาง จำนวน 1 ครั้ง เพื่อส่งเสริมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มยุวเกษตรกร สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นจิตสำนึกรักการเกษตรด้วยกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ สร้างความภาคภูมิใจในการเป็นยุวเกษตรกร สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนและพัฒนางาน กลุ่มยุวเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

6.3.2 เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรกับต่างประเทศ

1) แลกเปลี่ยนเกษตรกรรุ่นใหม่และเกษตรกรต้นแบบกับเครือข่ายรัฐออสเตรีย

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตร เช่น กระบวนการผลิตผัก/ผลไม้ครบวงจร กระบวนการแปรรูป กระบวนการจัดจำหน่าย การส่งออก การตลาด ฯลฯ ให้กับคณะเจ้าหน้าที่และเกษตรกรจากเครือข่ายรัฐออสเตรีย ร่วมกับเกษตรกรรุ่นใหม่ เกษตรกรต้นแบบ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร รวม 15 ราย จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 7 วัน

2) เตรียมความพร้อมผู้นำเยาวชนเกษตรกรไปฝึกงานตามข้อตกลงความร่วมมือกับสภาการแลกเปลี่ยนทางการเกษตรของญี่ปุ่น (JAEC)

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมผู้นำเยาวชนเกษตรกรไปฝึกงานตามข้อตกลงความร่วมมือกับสภาการแลกเปลี่ยนทางการเกษตรของญี่ปุ่น (JAEC) ให้กับเยาวชนเกษตรกร จำนวน 5 ราย จำนวน 1 ครั้ง โดยดำเนินการฝึกอบรมการเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางไปแลกเปลี่ยน ได้แก่ วัฒนธรรมและภาษาญี่ปุ่น ทักษะทางการเกษตร และศึกษาดูงาน เพื่อให้ยุวเกษตรกรมีความพร้อมในการปรับตัวให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่น และสามารถปรับตัวกับสภาพงานหนักในฟาร์มเกษตรกรญี่ปุ่นได้

3) แลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรและผู้นำยุวเกษตรกรกับเกาหลีใต้

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรและผู้นำยุวเกษตรกรกับ เกาหลีสู่ได้ ให้กับยุวเกษตรกร จำนวน 6 ราย ระยะเวลา 15 วัน โดยดำเนินอบรมฝึกทักษะด้านการเกษตร ศึกษา ดูงาน และฝึกงานในฟาร์มของเกษตรกร

4) แลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรไทยกับวิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบูจิ ประเทศญี่ปุ่น

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรไทยกับวิทยาลัย เกษตรกรรมโคอิบูจิ ประเทศญี่ปุ่น ให้กับยุวเกษตรกร จำนวน 6 ราย ระยะเวลา 15 วัน โดยดำเนินอบรมฝึกทักษะ ด้านการเกษตร ศึกษาดูงาน และฝึกงานในฟาร์มของเกษตรกร

5) ฝึกอบรมเตรียมความพร้อมยุวเกษตรกร ที่ปรึกษายุวเกษตรกร เกษตรกร และ เจ้าหน้าที่ก่อนเดินทางไปฝึกงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น (โครงการแลกเปลี่ยนโคอิบูจิ)

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดกิจกรรมฝึกอบรมเตรียมความพร้อมให้กับยุวเกษตรกร ที่ปรึกษายุวเกษตรกร เกษตรกร และเจ้าหน้าที่ก่อนเดินทางไปฝึกงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น (โครงการแลกเปลี่ยน โคอิบูจิ) จำนวน 8 ราย ระยะเวลา 20 วัน โดยดำเนินฝึกอบรมการเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางไป แลกเปลี่ยน ได้แก่ วัฒนธรรมและภาษาญี่ปุ่น ทักษะทางการเกษตร เพื่อให้ยุวเกษตรกรมีความพร้อมในการ ปรับตัวให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนญี่ปุ่น และสามารถปรับตัวกับสภาพงานหนักในฟาร์มเกษตรญี่ปุ่นได้

6.4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

6.4.1 งานวันยุวเกษตรกรโลก

ดำเนินการตามประกาศปณิญากรุงโซล เมื่อการประชุม The 1st Global 4-H Network Summit 2014 ซึ่งกำหนดวันที่ 1 พฤศจิกายน ของทุกปี เป็นวันยุวเกษตรกรโลก (Global 4-H Day) โดยจัดงาน พร้อมกันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จำนวน 1 ครั้ง ประกอบด้วย กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตร เคหกิจเกษตร กระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร ระหว่างสมาชิกยุวเกษตรกร ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร และ เจ้าหน้าที่

6.5 การสร้างความภาคภูมิใจในการสืบทอดอาชีพเกษตรกร

6.5.1 คัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่น จำนวน 7 สาขา/ ประเภท เพื่อเผยแพร่เกียรติคุณและผลงานต่อสาธารณชน เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ และขยายผลการส่งเสริมการเกษตรต่อไป โดยมีคณะทำงานคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2568 แต่ละระดับ ดังนี้

6.5.1.1 การคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่น

ระดับจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการ จำนวน 2 คณะ ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการพิจารณาผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และ สถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด โดยเกษตรจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการ หัวหน้ากลุ่มที่เกษตรจังหวัด มอบหมาย เป็นเลขานุการคณะกรรมการ

2. คณะกรรมการกลั่นกรองเอกสารและจัดเก็บข้อมูล สามารถเสนอแต่งตั้ง ได้มากกว่า 1 คณะ อยู่ในดุลพินิจของเกษตรจังหวัด โดยหัวหน้ากลุ่มที่เกษตรจังหวัดมอบหมายเป็นประธาน คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานเป็นเลขานุการคณะกรรมการ

ทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่มีผลงานดีเด่นระดับจังหวัด ตามประกาศ กรมส่งเสริมการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่น ระดับประเทศ จำนวน 7 สาขา/ประเภท ประกอบด้วย

- 1) เกษตรกรดีเด่น จำนวน 3 สาขาอาชีพ คัดเลือกสาขาละ 1 คน ได้แก่
  - 1.1) อาชีพทำสวน
  - 1.2) อาชีพทำไร่
  - 1.3) อาชีพไร่นาสวนผสม
- 2) บุคคลทางการเกษตรดีเด่น จำนวน 2 สาขา คัดเลือกสาขาละ 1 คน ได้แก่
  - 2.1) สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร
  - 2.2) ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร
- 3) สถาบันเกษตรกรดีเด่น จำนวน 2 ประเภท คัดเลือกประเภทละ 1 กลุ่ม ได้แก่
  - 3.1) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
  - 3.2) กลุ่มยุวเกษตรกร

จังหวัดจัดทำประกาศผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตรและสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด พร้อมเล่มรายงานที่มีรายละเอียดของคุณสมบัติ ผลงานและภาพผลงานของเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด ส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร จำนวน 5 เล่ม ต่อสาขา/ประเภท ภายในเดือนมกราคม 2568

ระดับเขต

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร แต่งตั้งคณะกรรมการ จำนวน 2 คณะ ประกอบด้วย

1. แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตรและสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับเขต โดยผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรเป็นประธาน คณะกรรมการ ผู้อำนวยการกลุ่มที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรที่ได้รับมอบหมายเป็นเลขานุการคณะกรรมการ
2. คณะกรรมการกลั่นกรองเอกสารและจัดเก็บข้อมูล สามารถเสนอแต่งตั้งได้มากกว่า 1 คณะ อยู่ในดุลพินิจของผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร โดยผู้อำนวยการกลุ่มที่ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรมอบหมาย เป็นประธานคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานเป็นเลขานุการคณะกรรมการ

ทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่มีผลงานดีเด่นระดับเขต ตามประกาศกรมส่งเสริมการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ ที่ผ่านการคัดเลือกระดับจังหวัดแล้ว จำนวน 7 สาขา/ประเภท ประกอบด้วย

- 1) เกษตรกรดีเด่น จำนวน 3 สาขาอาชีพ คัดเลือกสาขาละ 1 คน ได้แก่
  - 1.1) อาชีพทำสวน
  - 1.2) อาชีพทำไร่
  - 1.3) อาชีพไร่นาสวนผสม
- 2) บุคคลทางการเกษตรดีเด่น จำนวน 2 สาขา คัดเลือกสาขาละ 1 คน ได้แก่
  - 2.1) สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร
  - 2.2) ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร
- 3) สถาบันเกษตรกรดีเด่น จำนวน 2 ประเภท คัดเลือกประเภทละ 1 กลุ่ม ได้แก่
  - 3.1) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
  - 3.2) กลุ่มยุวเกษตรกร

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเรษตร จัดทำประกาศผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่น พร้อมเล่มรายงานและไฟล์เล่มรายงานที่มีรายละเอียด ของคุณสมบัติผลงานและภาพผลงานของเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่น ส่งให้ กรมส่งเสริมการเกษตร ภายในเดือนพฤษภาคม 2568 ดังนี้

1) เกษตรกรดีเด่น ได้แก่

1.1) อาชีพทำสวน	จำนวน 3 เล่ม
1.2) อาชีพทำไร่	จำนวน 3 เล่ม
1.3) อาชีพไร่นาสวนผสม	จำนวน 3 เล่ม

2) บุคคลทางการเกษตรดีเด่น ได้แก่

2.1) สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร	จำนวน 5 เล่ม
2.2) ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร	จำนวน 5 เล่ม

3) สถาบันเกษตรกรดีเด่น ได้แก่

3.1) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	จำนวน 3 เล่ม
3.2) กลุ่มยุวเกษตรกร	จำนวน 5 เล่ม

ระดับประเทศ

กรมส่งเสริมการเกษตรแต่งตั้งคณะทำงานและคณะกรรมการ ระดับประเทศ จำนวน 2 คณะ ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการพิจารณาผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ เพื่อพิจารณาผลงานเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับเขตที่คณะทำงานคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศเสนอมาตามหลักเกณฑ์ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด เพื่อคัดเลือกเป็นเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ

2. คณะทำงานคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ เพื่อกำหนดแนวทางและช่วงเวลาการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร สถาบันเกษตรกรที่มีผลงานดีเด่นระดับเขต จัดทำสรุปผล สรุปคะแนน เรียงลำดับความดีเด่นของผลงานที่ได้รับการคัดเลือกและจัดทำข้อมูลเอกสารผลงาน เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ

3. ขั้นตอนการคัดเลือก

1) คณะทำงานคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ พิจารณาข้อมูลและกลั่นกรองเอกสาร พร้อมทั้งวางแผน และกำหนดช่วงเวลาในการจัดเก็บข้อมูลเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร สถาบันเกษตรกรที่มีผลงานดีเด่น

2) คณะทำงานคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร สถาบันเกษตรกรที่มีผลงานดีเด่นระดับเขต

3) คณะทำงานคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ จัดทำสรุปผล สรุปคะแนน และเรียงลำดับความดีเด่นของผลงานที่ได้รับการคัดเลือก พร้อมทั้งจัดทำข้อมูลเอกสาร เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตรและสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ

4) คณะกรรมการพิจารณาผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ พิจารณาคัดเลือกและรับรองให้เป็นเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

5) เลขานุการคณะกรรมการพิจารณาผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ จัดทำสรุปผลการพิจารณาและเอกสารข้อมูลเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่น เพื่อเสนอคณะกรรมการคัดเลือกเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาดัดสันและรับรองให้เป็นเกษตรกร สถาบันเกษตรกรหรือสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

6.5.1.2 จัดประชุมและนำเสนอผลการคัดเลือกการประกวดเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดประชุมคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. คณะกรรมการพิจารณาผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2568
2. คณะอนุกรรมการพิจารณาผลการคัดเลือกเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
3. คณะกรรมการคัดเลือกเกษตรกร สถาบันเกษตรกรและสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบรับรองผลให้เป็นเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

6.5.1.3 การยกย่องเชิดชูเกียรติ

กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการยกย่องเชิดชูเกียรติเกษตรกรดีเด่นและบุคคลทางการเกษตรดีเด่น 5 สาขาอาชีพ ได้แก่ อาชีพทำสวน อาชีพทำไร่ อาชีพไร่นาสวนผสม ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกร และสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร สถาบันเกษตรกรดีเด่น 2 ประเภท ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร

1. ระดับจังหวัด

1.1 สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำประกาศผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด จำนวน 7 สาขา/ประเภท โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ลงนาม เพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติให้แก่เกษตรกร

1.2 สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำประกาศนียบัตร และ/หรือโล่รางวัลมอบให้แก่เกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด จำนวน 7 สาขา/ประเภท โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนามในประกาศนียบัตร และ/หรือโล่รางวัล ทั้งนี้ จังหวัดสามารถใช้ระเบียบการจัดงานเป็นเวทีในการมอบประกาศนียบัตร และ/หรือโล่รางวัลให้แก่เกษตรกรเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ

1.3 กรมส่งเสริมการเกษตร จะโอนเงินรางวัลอันดับที่ 1 - 3 ของผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ จำนวน 7 สาขา/ประเภท ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการมอบเงินรางวัลให้แก่เกษตรกรต่อไป ทั้งนี้ จังหวัดสามารถใช้ระเบียบการจัดงาน เป็นเวทีในการมอบเงินรางวัลให้แก่เกษตรกรเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ

2. ระดับเขต

2.1 สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร จัดทำประกาศผลการคัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่น ระดับเขต จำนวน 7 สาขา/ประเภท โดยให้อำนาจการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร เป็นผู้ลงนาม เพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติให้แก่เกษตรกร

2.2 สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร จัดทำประกาศนียบัตร และ/หรือโล่รางวัลมอบให้แก่ เกษตรกรบุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่น ระดับเขต จำนวน 7 สาขา/ประเภท โดยให้อำนาจการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรเป็นผู้ลงนามในประกาศนียบัตร และ/หรือโล่รางวัล ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร สามารถใช้ระเบียบการจัดงาน เป็นเวทีในการมอบประกาศนียบัตร และ/หรือโล่รางวัลให้แก่เกษตรกรเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ

3. ระดับประเทศ

3.1 กรมส่งเสริมการเกษตร แจ้งผลการคัดเลือกให้จังหวัดและสำนักงานส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรทราบ ภายหลังจากคณะกรรมการคัดเลือกเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และสหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับรองและประกาศผลการคัดเลือกเรียบร้อยแล้ว โดยมีอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้ลงนาม

3.2 กรมส่งเสริมการเกษตรจัดทำประกาศนียบัตรพร้อมกรอบ โดยอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ลงนาม และเซ็นเชิดชูเกียรติ ให้แก่เกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ ในอันดับที่ 1 - 3 และรางวัลชมเชย จำนวน 7 สาขา/ประเภท และมอบประกาศนียบัตรพร้อมกรอบ และเซ็นเชิดชูเกียรติให้กับเกษตรกรในงานวันสถาปนากรมส่งเสริมการเกษตรหรืองานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรจัดขึ้นตามความเหมาะสม

3.3 กรมส่งเสริมการเกษตรจัดทำโล่รางวัล สำหรับการเข้ารับพระราชทานโล่รางวัลเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรที่ชนะเลิศ ทั้ง 7 สาขา/ประเภท ในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ และโล่รางวัลเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นระดับประเทศ อันดับทั้ง 2 และ 3 ทั้ง 7 สาขา/ประเภท สำหรับมอบในงานวันสถาปนากรมส่งเสริมการเกษตรหรืองานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรจัดขึ้นตามความเหมาะสม

6.6 การบริหารจัดการกองทุนในงานสถาบันเกษตรกร

6.6.1 การจัดประชุมคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานติดตามเร่งรัดการชำระหนี้ที่กรมส่งเสริมการเกษตรแต่งตั้ง

กรมส่งเสริมการเกษตรจัดประชุมคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานติดตามเร่งรัดการชำระหนี้ จำนวน 4 ครั้ง

6.6.2 สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการติดตามเร่งรัดชำระหนี้ของกรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการติดตามเร่งรัดชำระหนี้ของกรมส่งเสริมการเกษตร บุคคลเป้าหมายประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง รวม 50 คน จำนวน 1 ครั้ง

6.6.3 การปรับโครงสร้างหนี้

กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ ติดตามเร่งรัดการชำระหนี้ของกลุ่มเกษตรกรลูกหนี้กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร และกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร

6.6.4 การบริหารจัดการกองทุนในงานสถาบันเกษตรกร ระดับจังหวัด

สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการติดตามเร่งรัดการชำระหนี้ที่ใช้เงินกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร และกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร จำนวน 17 จังหวัด รวม 56 ลูกหนี้ (ไม่มีจังหวัดพัทลุง)

6.7 การบริหารจัดการโครงการ

กรมส่งเสริมการเกษตรบริหารจัดการและติดตามการดำเนินงานโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดโครงการตามที่กำหนดไว้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม 2567 – เดือนกันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. การขับเคลื่อนงานพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร												
1.1 สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร		*										
2. การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร												
2.1 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร												
2.1.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group												
1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group			↔									
2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group							↔					
2.1.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร												
1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร					↔							
2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร							↔					

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2568							
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68
2.2 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร											
2.2.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group											
1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group				↔							
2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ Smart Group							↔				
2.2.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร											
1) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร					↔						
2) สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการด้านการเกษตร							↔				
2.2.3 ส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน											
1) วิเคราะห์สถานการณ์และจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และการจัดตั้งธนาคารอาหารชุมชน			↔								
2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร ตามแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน และการจัดตั้งธนาคารอาหารชุมชน					↔						
3) สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการสร้างแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและจัดตั้งธนาคารอาหารของชุมชน							↔				
2.3 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร											
2.3.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่กลุ่มเข้มแข็ง (Smart Group)											
1) อบรมถ่ายทอดความรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกร			*								
2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร				*							
2.3.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model)											
1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model)			*								
2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group Model)				*							

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2568							
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68
2.3.3 พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในระดับอุดมศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่											
1) อบรมถ่ายทอดความรู้และทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้นให้กับกลุ่มผู้ประกอบการในระดับอุดมศึกษา			*								
2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อดำเนินการตามแผนธุรกิจของกลุ่มผู้ประกอบการในระดับอุดมศึกษา				*							
3) สัมมนาพัฒนาทักษะผู้นำผู้ประกอบการในระดับอุดมศึกษา									*		
2.4 พัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้											
1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และจัดทำแผนการพัฒนาทักษะเพื่อสร้างรายได้			↔								
2) พัฒนาทักษะเกษตรกรสูงวัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้				↔							
3) สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ให้เกษตรกรสูงวัย							↔				
2.5 พัฒนาผลิตภัณฑ์ขององค์กรเกษตรกรสู่ห่วงโซ่อุปทานมูลค่าสูง											
1) พัฒนาผลิตภัณฑ์ขององค์กรเกษตรกรสู่ห่วงโซ่อุปทานมูลค่าสูง						*					
3. การเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร											
3.1 เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรในประเทศ											
1) งานชุมนุมผู้ประกอบการระดับประเทศ										*	
3.2 เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรกับต่างประเทศ											
1) แลกเปลี่ยนเกษตรกรรุ่นใหม่และเกษตรกรต้นแบบกับเครือข่ายรัฐออสเตรเลีย						*					
2) เตรียมความพร้อมผู้นำเยาวชนเกษตรไปฝึกงานตามข้อตกลงความร่วมมือกับสภาการแลกเปลี่ยนทางการเกษตรของญี่ปุ่น (JAEC)				*							
3) แลกเปลี่ยนผู้ประกอบการและผู้นำผู้ประกอบการกับเกาหลีใต้									*		
4) แลกเปลี่ยนผู้ประกอบการไทยกับวิทยาลัยเกษตรกรรมโคอิบุจิ ประเทศญี่ปุ่น										*	
5) ฝึกอบรมเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการ ที่ปรึกษาผู้ประกอบการ เกษตรกร และเจ้าหน้าที่ก่อนเดินทางไปฝึกงาน ณ ประเทศญี่ปุ่น (โครงการแลกเปลี่ยนโคอิบุจิ)								*			

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
4. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร												
4.1 งานวันยูวเกษตรกรโลก		*										
5. การสร้างความภาคภูมิใจในการสืบทอดอาชีพเกษตรกร												
5.1 คัดเลือกเกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรดีเด่น	←											→
6. การบริหารจัดการกองทุนในงานสถาบันเกษตรกร												
6.1 การจัดประชุมคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานติดตามเร่งรัดการชำระหนี้ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรแต่งตั้ง			*			*			*			*
6.2 สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพการติดตามเร่งรัดชำระหนี้ของกรมส่งเสริมการเกษตร								*				
6.3 การปรับโครงสร้างหนี้	←											→
6.4 การบริหารจัดการกองทุนในงานสถาบันเกษตรกร ระดับจังหวัด	←											→
7. การบริหารจัดการโครงการ												
7.1 การบริหารจัดการและติดตามการดำเนินงานโครงการ			*	*		*	*	*	*	*	*	*

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 150 ราย มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตร เช่น การผลิต การแปรรูปขั้นต้น การเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ และการตลาด มีการสนับสนุนให้ดำเนินการตามแผนการวิเคราะห์กลุ่มและกิจกรรมการเกษตร เพื่อพัฒนาสู่การเป็น Smart Group

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีแผนการดำเนินงานและมีการดำเนินกิจกรรมตามแผนอย่างต่อเนื่อง โดยสมาชิกของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม มีการพัฒนาศักยภาพ มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มเพิ่มขึ้น มีความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้

9.3 ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 150 ราย ได้รับการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพทางการเกษตร เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มสู่ Smart Group

- เชิงคุณภาพ

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยูวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 70 มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. องค์กรเกษตรกรรมมีความสามารถในการบริหารจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่น มีการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และนวัตกรรมบนพื้นฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร
2. ครุภัณฑ์เกษตรกรรมมีความมั่นคงด้านอาหาร สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ และขยายผลสู่พื้นที่ใกล้เคียง ตลอดจนมีธนาคารอาหารชุมชนต้นแบบ มีความมั่นคงด้านอาหาร และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
3. เกษตรผู้วัยได้รับความรู้ด้านเทคนิคเกษตร เกิดการรวมกลุ่ม และสามารถสร้างรายได้เสริมให้กับตนเองได้

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

11.1 ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 150 ราย ประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จากระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (rbm.doae.go.th) โดยการบันทึกข้อมูลตามแบบ กสท. และรายงานผลการบันทึกข้อมูลจากระบบดังกล่าว และ/หรือประเมินผลจากแบบรายงานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยการรวบรวมแบบรายงานวิเคราะห์ และสรุปผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

11.2 ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ร้อยละ 70 มีผลการประเมินตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกรเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ จากระบบสารสนเทศเกษตรกรปราชญ์ (SF/YSF/3ก) (ffgdev.doae.go.th) โดยการประเมินศักยภาพกลุ่มก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการตามแบบประเมินศักยภาพองค์กรเกษตรกร (3ก) และรายงานผลการประเมินจากระบบดังกล่าว และ/หรือประเมินผลจากแบบรายงานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยการรวบรวมแบบรายงาน วิเคราะห์ และสรุปผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร 0 7461 3193

1. นายมิตร ยอดทอง
ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร
โทรศัพท์ : 06 2359 5245
2. นางสาวสุภาวดี บัวชุม
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
โทรศัพท์ : 08 9598 7655
3. นางสาวปวีศา รุ่งขาว
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
โทรศัพท์ : 08 6813 8378
4. นายสมชาย ทองขวัญ
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
โทรศัพท์ : 08 6956 6788

สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มรายงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้ที่ <https://drive.google.com/drive/folders/1V4U40hgDx4BaaTYjhlPfk4O-Rl67KbS?usp=sharing> หรือ QR code

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

(เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer))

กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer & Young Smart Farmer)

จังหวัดพัทลุง

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก
  - แผนแม่บทย่อย การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

2. หลักการและเหตุผล

ภาคการเกษตรของประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ปัจจุบันภาคการเกษตรของไทยต้องเผชิญปัญหาและความท้าทายนานัปการ เช่น ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การขยายตัวของความเป็นเมือง การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การเป็นสังคมผู้สูงอายุ และขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร โดยในปี 2563 หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 44.0 ของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด และการที่หัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น กำลังแรงงานภาคเกษตรลดลง เนื่องจากทำการเกษตรไม่ไหว ขณะที่ลูกหลานไม่ได้สืบทอดอาชีพเกษตรกร เนื่องจากรายได้ไม่แน่นอน และรายได้ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับสาขาการผลิตอื่น ๆ อีกทั้งอายุเฉลี่ยของเกษตรกรส่วนใหญ่ที่อยู่ในช่วงสูงวัย มีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจ การเรียนรู้ใหม่ๆ การเข้าถึงและยอมรับเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารจัดการและผลิตภาพการผลิตทางการเกษตร (ข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2565)

ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตร จึงให้หน่วยงานในแต่ละระดับทั้งส่วนกลาง เขต จังหวัด และอำเภอ ดำเนินการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรมีความรอบรู้ในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร สามารถบริหารจัดการการผลิต การตลาด โดยยึดรูปแบบตลาดนำการผลิต มีทักษะในการบริหารจัดการกิจการ พร้อมปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบเพื่อยกระดับเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรเป็นอีกแนวทางในการสร้างแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเชิงธุรกิจ จึงเป็นเรื่องที่กรมส่งเสริมการเกษตรให้ความสำคัญ โดยเกษตรกรต้องสามารถปรับเปลี่ยนวิถีคิดจาก “ทำมากได้น้อย” เป็น “ทำน้อยได้มาก” เปลี่ยนแปลงจากการเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการผลิตสินค้าเกษตรด้วยการบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดต้นทุนด้านแรงงาน และลดต้นทุนด้านการผลิต มีการบริหารจัดการปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ตลอดจนสามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร รวมถึงพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการรับรองทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่งการยกระดับเพื่อการส่งออก สร้างผู้นำด้านเกษตรที่เป็นเกษตรกรชั้นนำเพื่อเป็นกำลังสำคัญของภาคเกษตรในอนาคต อีกทั้งเกษตรกรจะต้องรู้จักการรวมกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้มแข็งในระบบธุรกิจการเกษตร เป็นการยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น มีรายได้ที่มั่นคง สามารถเป็นต้นแบบขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่ และชุมชนพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินงานพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer มาตั้งแต่ปี 2557 มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีอายุระหว่าง 17 - 45 ปี มุ่งเน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างเครือข่าย โดยให้เกษตรกรเป็น “ศูนย์กลางการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง” และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็น “ผู้จัดการเรียนรู้” มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้สามารถทดแทนเกษตรกรผู้สูงอายุ และสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยพัฒนาให้มีความสามารถในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร รวมทั้ง ยังได้รับการพัฒนาต่อยอดจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย สถาบันการเงิน และองค์กรอิสระอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคง สามารถพึ่งพาตนเอง และลดความเหลื่อมล้ำในระดับเศรษฐกิจฐานรากต่อไป

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อเตรียมความพร้อม ส่งเสริม และพัฒนาสมรรถนะของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตร และการบริหารจัดการตลอดห่วงโซ่อุปทาน

3.2 เพื่อเสริมสร้างเกษตรกรที่มีศักยภาพด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และการบริหารจัดการ ต่อยอดความสำเร็จและองค์ความรู้เป็นตัวอย่างสู่การขยายผลพัฒนาแก่เกษตรกรรายอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่การทำการเกษตรเชิงธุรกิจเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความพร้อมในการแข่งขันได้

3.4 เพื่อเสริมสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเชิงพัฒนาด้านวิชาการ การผลิต และการตลาดให้สามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกันได้อย่างดี

4. เป้าหมาย

รวมทั้งสิ้น 135 ราย

4.1 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer)

- เกษตรกรที่ยังไม่เป็น Smart Farmer (Developing Smart Farmer) จำนวน 110 ราย

4.2 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

- เกษตรกรรุ่นใหม่จำนวน 25 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

- 11 อำเภอในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer)

6.1.1 พัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer

1) ถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer

สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอประชาสัมพันธ์รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง Smart Farmer ของกรมส่งเสริมการเกษตร เป้าหมายจำนวน 11 อำเภอ ๆ ละ 10 ราย โดยเกษตรกรมีคุณสมบัติ ดังนี้

(1) ขึ้นทะเบียนเกษตรกร/เป็นสมาชิกครัวเรือนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร
(2) เกษตรกรทั่วไป หรือเกษตรกรที่อยู่ในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ที่ยังไม่เคยได้รับการพัฒนา

(3) เกษตรกรที่เคยได้รับการพัฒนาศักยภาพแล้วแต่ยังไม่ผ่านการประเมินคุณสมบัติเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เนื่องจากยังไม่ผ่านคุณสมบัติพื้นฐานหลัก (ตัวชี้วัด) ครบทั้ง 6 ข้อ

(4) มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำการเกษตร ต้องการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตตนเอง สมัครใจเข้าร่วมโครงการและต้องเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ

(5) ตรวจสอบคุณสมบัติเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer จากระบบฐานข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่อง (<https://ffgdev.doae.go.th>)

(6) ประเมินผลวัดความรู้พื้นฐานของเกษตรกร (Pre-test) ก่อนอบรม ตามแบบประเมินฯ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด (รายละเอียดตาม QR Code ห้ายคู่มือฯ)

(7) สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการให้เกษตรกรจัดทำใบสมัคร และแบบประเมินคุณสมบัติเกษตรกรปราดเปรื่องในช่อง “ก่อน” การอบรม และดำเนินการบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่อง (<https://ffgdev.doae.go.th>) และใช้ข้อมูลจากใบสมัครประกอบการวิเคราะห์ความต้องการและสมรรถนะของเกษตรกรสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกร

(8) สำนักงานเกษตรอำเภอ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยดำเนินการอย่างน้อยจำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 1 วัน โดยดำเนินการ ดังนี้

ครั้งที่ 1 เวทีเรียนรู้และวิเคราะห์ Problem Pain Points โดยปรับแนวคิดการทำงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการทำงานของเกษตรกร โดยเรียนรู้วิเคราะห์ตนเอง สร้างเป้าหมายและวางแผนการทำงานผ่านแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) เรียนรู้วิชาการและเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาดที่จะนำมาใช้ในการพัฒนา พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของ Smart Farmer โดยมีประเด็นการเรียนรู้ ประกอบด้วย

(1) วิเคราะห์ตนเองเพื่อทราบถึงสมรรถนะ ปัญหาหรือความเสี่ยง ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรของตัวเกษตรกร จากประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ก่อน

(2) ฝึกการวิเคราะห์วางแผนการจัดการฟาร์มของตนเอง ผ่านการจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) เพื่อรู้ข้อมูลและสามารถวางแผนการผลิตและการตลาดได้

(3) ปรับแนวคิดการพัฒนาตนเอง โดยสร้างการตระหนักรู้ในการ 5 ทักษะสำคัญของเกษตรกรไทยในปัจจุบันได้แก่ 1) Growth Mindset & Anti Fragile : ความพยายามและการฝึกฝนมีความสามารถในการต้านทานความเปราะบางต่าง ๆ 2) Learning Skills : ทักษะการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เสมอมีการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบด้าน (Critical Thinking) สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (Creativity) และสื่อสาร แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Communication) 3) Financial Literacy : ทักษะด้านการเงิน กระจายความเสี่ยงทางการเงินการจัดสรรและการบริหารเงิน 4) Digital Literacy : ความสามารถในการเข้าใจเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและ 5) ESG Literacy for Resilience : Environment Social Governance : ความตระหนัก ความเข้าใจถึงการกระทำต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม รวมถึงการปฏิบัติตนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Skills) ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานการให้ความสำคัญต่อสิทธิมนุษยชน เพศ สวัสดิการแรงงาน และการกำกับดูแลและการนำองค์กรที่ดี

(4) ให้ความรู้ทางวิชาการทางการเกษตรตามหัวข้อที่วิเคราะห์ความต้องการหรือปัญหาของเกษตรกร เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยคัดเลือกประเด็นการเรียนรู้ได้ตามกรอบวิชาการที่กำหนดดังนี้

- (4.1) การเตรียมพันธุ์พืชที่ดี
- (4.2) การจัดการดินและปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ
- (4.3) การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรที่เหมาะสมต่อพื้นที่
- (4.4) การจัดการศัตรูพืชอย่างถูกต้อง ปลอดภัย
- (4.5) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรเพื่อการทำเกษตรแม่นยำ
- (4.6) การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูปเพิ่มมูลค่า
- (4.7) ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตรที่สำคัญ
- (4.8) การทำบัญชีครัวเรือน/บัญชีต้นทุน
- (4.9) วิชาอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับ

การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

(5) กิจกรรมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของเกษตรกรและช่องทางในการติดต่อสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตาม และให้คำปรึกษา ร่วมกันระหว่างเกษตรกรด้วยกัน และระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยจัดทำแผนติดตามการปฏิบัติของเกษตรกร เพื่อกำหนดการติดตาม เยี่ยมเยียน และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรได้อย่างเป็นระบบ

เน้นย้ำ ให้เกษตรกร “นำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และองค์ความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำงานจริง” โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้เลี้ยงให้คำปรึกษาแนะนำในระหว่างการนำความรู้ไปปฏิบัติ และแนะนำให้เกษตรกรเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มเติมตามแผนฯ ในช่วง 60 วัน หลังอบรมเวทีที่ 1 ถึง เวทีที่ 2 ตามที่เกษตรกรต้องการจากแหล่งต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้จากศูนย์เรียนรู้ต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนกับเกษตรกรผู้นำ/ต้นแบบ การเรียนรู้จากสื่อออนไลน์ เป็นต้น โดยเจ้าหน้าที่ต้องติดตามเยี่ยมเยียน และประเมินผลการปฏิบัติของเกษตรกร บันทึกผลตามแผนติดตามฯ และสื่อสารให้เกษตรกรได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน/การพัฒนาของตัวเกษตรกรเป็นระยะ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประเมินเกษตรกรในการอบรมครั้งที่ 2

ครั้งที่ 2 เวทีทบทวนการทำงานและประเมินผลการพัฒนา โดยการแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงานของเกษตรกรตามแผน IFPP พร้อมทั้งเพิ่มเติมความรู้ด้านการเกษตร และประเมินคุณสมบัติการเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) หลังการเรียนรู้ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 2 ต้องเว้นระยะห่างจากครั้งที่ 1 อย่างน้อย 60 วัน เพื่อให้เกษตรกรเกิดการนำความรู้และแผนฯ ไปปรับใช้จริง และให้การติดตาม ประเมินเกษตรกร มีประสิทธิภาพโดยประเด็นการเรียนรู้ในครั้งที่ 2 ประกอบด้วย

(1) แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานของเกษตรกรผ่านการทบทวนแผน IFPP และองค์ความรู้ที่ได้รับการพัฒนาต่าง ๆ ไปปฏิบัติ พร้อมสรุปผลที่ได้รับ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

(2) อบรมให้ความรู้วิชาการเพื่อสร้างเสริมทักษะความรู้ และทักษะด้านการเกษตรเพิ่มเติม ตามหัวข้อที่วิเคราะห์ความต้องการหรือปัญหาของเกษตรกร โดยคัดเลือกประเด็นการเรียนรู้ได้ตามกรอบวิชาการที่กำหนดดังนี้

- (2.1) การเกษตรยุคใหม่ภายใต้ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจสังคมทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม
- (2.2) การบริหารจัดการฟาร์มจัดสรรทรัพยากร

- (2.3) การจัดการน้ำ / ระบบการให้น้ำพืช
- (2.4) เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการดินและปุ๋ย
- (2.5) การจัดการปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
- (2.6) การควบคุม จัดการโรคและแมลงศัตรูพืช (การจัดการศัตรูพืช

แบบผสมผสาน)

- (2.7) การจัดการเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการเกษตร (ระบบฟาร์มอัจฉริยะ)
- (2.8) การปรับตัวและบรรเทาผลกระทบ Climate change
- (2.9) Financial Literacy เบื้องต้น การบริหารจัดการเงินและบัญชี
- (2.10) การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าทางการเกษตร
- (2.11) การตลาดสินค้าเกษตร
- (2.12) ธุรกิจเกษตร
- (2.13) การจัดการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว
- (2.14) วิชาอื่น ๆ ที่พิจารณาแล้วเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับ

การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

(3) จัดให้เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นที่ได้ให้ความรู้วิชาการ ประสบการณ์ หรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพการเกษตร ให้เกิดการทบทวน กระตุ้นให้เกษตรกร ได้เรียนรู้ มีทักษะ กระบวนการคิด การวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา และการนำความรู้ที่ได้มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการเรียนรู้ในชุมชน พัฒนาไปสู่ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” (learning community) และสามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพ ศรัทธาในการทำงาน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน

(4) เน้นย้ำ เพิ่มเติมถึง 5 ทักษะสำคัญของเกษตรกรไทยในปัจจุบันได้แก่

1) Growth Mindset & Anti Fragile 2) Learning Skills 3) Financial Literacy 4) Digital Literacy และ 5) ESG Literacy for Resilience : Environment Social Governance เพื่อชี้ให้เกษตรกรเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องต่อไป

(5) ประเมินผลวัดความรู้พื้นฐานของเกษตรกร (Post-test) หลังอบรม ตามแบบประเมินฯ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด (รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือฯ)

(6) ประเมินผลความเป็น Smart Farmer ตามหลักเกณฑ์คุณสมบัติ Smart Farmer (ภายหลังการอบรม) และชี้ให้เกษตรกรทราบและเข้าใจว่าตนเองมีความเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) อย่างไร

- ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน Smart Farmer ด้านใด เพราะอะไร และควรปรับปรุงอะไรเพิ่มเติม

- ผ่านเกณฑ์การประเมิน Smart Farmer แล้ว โดยมีสมรรถนะที่ดีในด้านใดบ้าง

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกข้อมูลการประเมินหลังอบรมในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่อง (<https://ffgdev.doae.go.th>)

2. สำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th> ทันทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

3. สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสก. (กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ตรวจสอบและติดตามให้บันทึกในระบบให้ครบถ้วนเรียบร้อยตามกำหนด

4. สำนักงานเกษตรจังหวัด รวบรวมข้อมูล และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนกรกฎาคม 2568

5. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 - 6 ติดตาม กำกับ และสนับสนุนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบให้บรรลุตามเป้าหมายและตัวชี้วัดโครงการ (รายละเอียดตาม QR Code ท้ายคู่มือฯ)

หมายเหตุ

1. สำนักงานเกษตรอำเภอสามารถพิจารณานำเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ แปลงเรียนรู้ของเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ ได้แก่ เกษตรกรที่เป็นแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ในปี 2566 หรือ เกษตรกรต้นแบบที่ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล และประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 เพื่อพัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer และเสริมทักษะ วิชาการความรู้ รวมทั้งแลกเปลี่ยนแนวคิดในการทำงานเพื่อมาปรับใช้กับตนเอง

2. สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้นๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

6.1.2 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) เพื่อขยายผลการพัฒนา

1) จัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บข้อมูลการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model เช่น ค่าตรวจวิเคราะห์คุณภาพดินและน้ำ ค่าติดตามการจัดเก็บข้อมูลฯ เป็นต้น โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ คัดเลือกเกษตรกร Smart Farmer Model 1 ราย เพื่อดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ประจำปี 2568 โดยคัดเลือกเกษตรกร Smart Farmer ที่ผ่านการประเมินคุณสมบัติครบทั้ง 6 ตัวชี้วัดหลัก และ 15 ข้อบ่งชี้ย่อย และมีศักยภาพในการพัฒนาเพื่อขยายผลเป็นต้นแบบ และต้องไม่เป็นเจ้าของแปลงเรียนรู้ต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปี 2566 และไม่เป็นเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ ที่ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาต่อไป

1.2) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดังนี้

1.2.1) ดำเนินการสำรวจ จัดเก็บข้อมูล และประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ที่ผ่านการคัดเลือกตามข้อ 1.1) โดยมีเจ้าหน้าที่ระดับเขตที่เกี่ยวข้องเป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำร่วมกัน

1.2.2) เก็บตัวอย่างดินและน้ำของแปลง Smart Farmer Model เพื่อตรวจวิเคราะห์คุณภาพดินและน้ำ พร้อมระบุผลตรวจวิเคราะห์ลงในแบบจัดเก็บข้อมูลฯ

1.3) สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 1 - 6 และสำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกันวิเคราะห์ และสรุปข้อมูลและประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2568 และสรุปผลรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตร ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด

2) สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพ Smart Farmer ต้นแบบ เพื่อการขยายผลการพัฒนา

สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ และเกษตรกรต้นแบบที่จัดเก็บข้อมูลและประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 จัดทำแผนความต้องการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบเพื่อการขยายผลการพัฒนาเกษตรกร จากข้อมูลประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 และสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพ Smart Farmer ต้นแบบ ตามแผนความต้องการฯ ที่จัดทำ จังหวัดละ 1 จุด ๆ ละ 15,000 บาท โดยสนับสนุนวัสดุการเกษตร เช่น ปัจจัยการผลิตเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ วัสดุสารชีวภัณฑ์งานบ้านงานครัว หรือการแปรรูป และปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสอดคล้องกับแผนความต้องการฯ ของเกษตรกรพร้อมทั้งจัดทำป้ายข้อมูลเกษตรกรปราดเปรื่องต้นแบบ (Smart Farmer Model) ขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 0.8 ม. x ยาวไม่น้อยกว่า 1.2 ม. ติดตั้ง ณ จุดขยายผลฯ ดังกล่าว ทั้งนี้ต้องไม่ใช้การจ่ายเงินที่เป็นงบลงทุนหรือรายจ่ายในลักษณะการจัดซื้อครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างซึ่งการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

1. สำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง<http://e-project.doae.go.th> พื้นที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

2. สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำแผนความต้องการฯ ของแปลงประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2567 ตามที่กำหนด ส่งกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนเมษายน 2568

3. สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการขยายผลของเกษตรกรต้นแบบที่ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตไปแล้วโดยติดตาม จัดเก็บข้อมูลและรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบตามที่กำหนด เป็นประจำทุกเดือน

4. สำนักงานเกษตรจังหวัด บันทึกข้อมูลแบบสำรวจและประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model ปี 2568 ลงในไฟล์ excel ตามแบบฟอร์มที่กำหนด ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรรวบรวมเป็นฐานข้อมูล ภายในเดือนเมษายน 2568

5. สำนักงานเกษตรจังหวัด จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนิน โครงการ ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ ภายในเดือนกรกฎาคม 2568

6.2 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)

6.2.1 พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

1) อบรมหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

1.1) อบรมหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

(1) สำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการประชาสัมพันธ์ รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรรุ่นใหม่ตามคุณสมบัติ ดังนี้

(1.1) มีอายุระหว่าง 17 – 45 ปี

(1.2) มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำการเกษตร ต้องการพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพชีวิตตนเอง สมัครใจเข้าร่วมโครงการและต้องเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาโครงการ

(1.3) ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว

(2) สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นให้ความสำคัญกับเกษตรกรรุ่นใหม่ในการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ด้วยตัวเอง บูรณาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับ Young Smart Farmer รุ่นพี่ และศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยดำเนินการอย่างน้อย 2 เวที ๆ ละ 2 วัน ดังนี้

เวทีที่ 1 จัดเวทีวิเคราะห์ตนเอง วิเคราะห์ปัญหาในการทำกิจกรรมทางการเกษตร ปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจ จัดทำแผนที่กิจกรรม แผนการผลิตรายบุคคล(การตลาด/แผนการผลิต)(IFPP) และหรือแผนพัฒนากิจกรรมการเกษตรในเชิงธุรกิจเกษตร รวมถึงประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer **ก่อน**การเรียนรู้ในระบบ ffgdev.doae.go.th โดยนำผลการประเมินหรือประเด็นที่ควรพัฒนารายบุคคลมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ Problem Pain Points เพื่อจัดทำเป็นหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงการจัดทำแผนพัฒนาตนเอง เพื่อค้นหาความต้องการด้านวิชาการและเทคโนโลยีของเกษตรกรรุ่นใหม่ พร้อมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และจัดทำช่องทางการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสารโดยมีหัวข้อการเรียนรู้ ประกอบด้วย

(1) การวิเคราะห์ตนเอง ปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจรวมทั้งแนวคิดในการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

(2) การพัฒนา 5 ทักษะสำคัญของเกษตรกรไทย ได้แก่ 1) Growth Mindset & Anti Fragile : ความพยายามและการฝึกฝนมีความสามารถในการต้านทานความเปราะบาง 2) Learning Skills : เรียนรู้ สิ่งใหม่ๆเสมอ 3) Financial Literacy : กระจายความเสี่ยงทางการเงินการจัดสรรและการบริหารเงิน 4) Digital Literacy : ความสามารถในการเข้าใจเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้ และ 5) ESG Literacy for Resilience : Environment Social Governance : ความตระหนักสิ่งแวดล้อม

(3) การจัดทำแผนที่กิจกรรม (แผนการผลิต/การตลาด)

(4) การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP) และหรือแผนพัฒนากิจกรรมการเกษตรในเชิงธุรกิจเกษตร

(5) การประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer

(6) การจัดทำแผนพัฒนาตนเอง เพื่อค้นหาความต้องการด้านวิชาการและเทคโนโลยีของเกษตรกรรุ่นใหม่

(7) การเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และจัดทำช่องทางการเรียนรู้และการติดต่อสื่อสาร

เวทีที่ 2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยการเติมเต็มความรู้ในด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพเกษตรกร โดยมิตัวอย่างกรอบหลักสูตร ดังนี้

(1) การเกษตรยุคใหม่ภายใต้ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจสังคมทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

(2) การบริหารจัดการฟาร์มจัดสรรทรัพยากร

(3) การจัดการน้ำ/ระบบการให้น้ำพืช

- (4) เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการดินและปุ๋ย
- (5) การจัดการปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
- (6) การควบคุม จัดการโรคและแมลงศัตรูพืช (การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน)
- (7) การจัดการเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการเกษตร (ระบบฟาร์มอัจฉริยะ)
- (8) การปรับตัวและบรรเทาผลกระทบ Climate change
- (9) Financial Literacy เบื้องต้น และการบริหารจัดการเงิน
- (10) การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าทางการเกษตร
- (11) การตลาดสินค้าเกษตร

หรือสัญจร/ศึกษาดูงานให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ เน้นการแลกเปลี่ยนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning community) ระหว่างเกษตรกรรุ่นใหม่ ทั้งองค์ความรู้ทางด้านวิชาการและการฝึกปฏิบัติทางการเกษตรเพื่อพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายระดับจังหวัด นำเสนอผลงานจากการเรียนรู้ และให้เกษตรกรรุ่นใหม่วางแผนพัฒนาอาชีพ และหรือแผนพัฒนากิจการกรมการเกษตรเชิงธุรกิจเกษตรในอนาคต สรุปและประเมินผลการเรียนรู้ พร้อมทั้งประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer หลัง การเรียนรู้ในระบบ ffgdev.doae.go.th

ทั้งนี้ สามารถเพิ่มเติมการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยการประสานงานเชื่อมโยงแหล่งความรู้หรือหน่วยงานวิชาการที่เหมาะสมได้เช่น สวทช. สวก. และสถาบันการศึกษา

การติดตาม กำกับ และรายงานผล

สำนักงานเกษตรจังหวัด สรุปและรายงานผลการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer ส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตร ผ่านทางระบบ ffgdev.doae.go.th (ระบบฐานข้อมูล Young Smart Farmer)

หมายเหตุ

1. จังหวัดบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e-Project Management System) ทาง <http://e-project.doae.go.th>ทันทีที่ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมแล้วเสร็จ

2. จังหวัดบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร ทาง <https://rbm.doae.go.th> ตาม แบบ กสก. (กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer) เมื่อดำเนินโครงการเรียบร้อยแล้ว

3. สามารถปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรการของจังหวัดนั้นๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามแผนและเป้าหมายที่กำหนด โดยการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

7. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม 2567 - เดือนกันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน												หน่วยงาน
	ปี 2567			ปี 2568									
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค.68	มิ.ย. 68	ก.ค.68	ส.ค. 68	ก.ย.68	
8.1 การพัฒนาเกษตรกรปราชญ์ (Smart Farmer)													
8.1.1 พัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer													
1) ถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer				↔			↔						สนง. กษอ.
8.2.2 เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรปราชญ์ต้นแบบ (Smart Farmer Model) เพื่อขยายผลการพัฒนา													
1) จัดเก็บข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพการบริหารจัดการแปลง Smart Farmer Model					↔								สนง. กษจ.
2) สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพ Smart Farmer ต้นแบบ เพื่อการขยายผลการพัฒนา			↔										สนง. กษจ.
8.2 การพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่													
8.2.1 พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer													
1) อบรมหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer			↔			↔							สนง. กษจ.

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

9.1.1 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมและพัฒนาให้เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer

9.1.2 จำนวน Smart Farmer หรือ Young Smart Farmer ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพให้เป็นผู้ประกอบการเกษตร

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

9.2.1 เกษตรกรมีความรู้ ทักษะที่ดีในการวางแผนการผลิตที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพื้นที่และสินค้า ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพดี ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการและปลอดภัยต่อผู้บริโภค มุ่งสู่การเป็น Smart Product ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

9.2.2 เกษตรกรมีความรู้ ทักษะในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรของตนเองในรูปแบบเชิงธุรกิจ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรเพื่อการแข่งขันและมีรายได้เพิ่มขึ้น

9.3 ตัวชี้วัด

- เชิงปริมาณ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 135 ราย ได้รับการอบรมและพัฒนาศักยภาพให้เป็น Smart Farmer และมีความพร้อมเป็นผู้ประกอบการเกษตร

- เชิงคุณภาพ

เกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 80 ได้รับการยกระดับเป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) มีทักษะในการประกอบอาชีพการเกษตรที่มีการใช้ข้อมูล ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมในการบริหารจัดการเพื่อการผลิตและการตลาดอย่างทันสมัยและมีประสิทธิภาพสร้างรายได้เพิ่มขึ้นมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนเกิดเครือข่าย Smart Farmer ที่สามารถช่วยเหลือเกื้อกูล และสามารถเป็นต้นแบบที่ดีในการขยายผลให้กับเกษตรกร

10.2 Young Smart Farmer มีศักยภาพและมีขีดความสามารถด้านการเกษตร ทดแทนเกษตรกรสูงอายุ สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร นำไปสู่การเพิ่มมูลค่าสินค้าภาคเกษตร รวมทั้งพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำทางการเกษตรในท้องถิ่น สามารถพึ่งพาตนเองได้ และเชื่อมโยงเครือข่ายกับเกษตรกรคนอื่นๆ และเครือข่ายความร่วมมือในระดับ

10.3 ทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการเกษตรของประเทศในอนาคต และเกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกันของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เพื่อการพัฒนาทหารกองประจำการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพก่อนปลดประจำการ

10.4 Smart Farmer และ Young Smart Farmer ได้รับการยกระดับเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิต การแปรรูป การตลาดสินค้าเกษตร และการบริหารจัดการ ตลอดจนห่วงโซ่อุปทานในเชิงธุรกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในการพัฒนาทั้งในและต่างประเทศ

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

11.1 ประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จากระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (rbm.doae.go.th)และ/หรือแบบรายงานอื่น ๆ ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดโดยประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

11.2 ประเมินผลจำนวน Smart Farmer และ Young Smart Farmer ที่เพิ่มขึ้น จากระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (SF/YSF/3ก) (ffgdev.doae.go.th) โดยประเมินผลหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร ๐๙๔ ๖๑๕ ๖๙๐

๑) นายมิตร ยอดทอง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทรศัพท์ ๐๖๒ ๓๕๙ ๕๒๔๕

๒) นายสมชาย ทองขวัญ

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

โทรศัพท์ ๐๘๖ ๙๕๖ ๖๗๘๘

ดาวนโหลดเอกสารที่เกี่ยวข้อง

โครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

(เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer))

กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่องและเกษตรกรรุ่นใหม่ (Smart Farmer & Young Smart Farmer)

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

คู่มือโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
โครงการพัฒนาเกษตรกรเพื่อให้บริการทางการเกษตร
กิจกรรมส่งเสริมการใช้และให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ
สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น: เศรษฐกิจฐานราก
  - แผนย่อย : การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

2. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันภาคการเกษตรของประเทศไทยประสบปัญหาด้านแรงงานเกษตร เนื่องจากกำลังก้าวสู่ยุคผู้สูงอายุ ลูกหลานเกษตรกรจำนวนมากไม่ยึดอาชีพเกษตรกรรมสืบทอดจากพ่อแม่ ส่งผลให้จำนวนเกษตรกรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคาดการณ์ได้ว่าอนาคตประเทศไทยมีโอกาสสูงในการเกิดปัญหาวิกฤติทางการเกษตร อันเนื่องมาจากการขาดแคลนเกษตรกร และแรงงานภาคการเกษตร จึงมีความจำเป็นต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรเข้ามาทดแทนแรงงาน เพื่อลดความเหนื่อยยากของการทำการเกษตร โดยการใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตรให้เป็นกลไกในการพัฒนาการเกษตรยุคใหม่ของประเทศเพื่อทดแทนแรงงาน ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพทางการเกษตรทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ และเวลา และเพื่อยกระดับความก้าวหน้าในการใช้เทคโนโลยีทางการผลิตสินค้าเกษตรของประเทศ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้ จึงกำหนดยุทธศาสตร์การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อส่งเสริมการใช้และให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพขึ้น มีแนวทางการพัฒนาให้ชุมชนที่เป็นแหล่งผลิตหลักทางการเกษตรได้ใช้เครื่องจักรกลการเกษตรเป็นอุปกรณ์สำคัญในการผลิต ลดความเหนื่อยล้า และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่เกษตรกรโดยจะมุ่งเป้าไปที่การดำเนินงานในพืชเศรษฐกิจของประเทศเป็นอันดับแรก เพื่อให้เกิดผลตอบแทนกลับมายังเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน เพื่อรองรับสถานการณ์ดังกล่าว จำเป็นจะต้องมีการจัดตั้งเครือข่ายบริการเครื่องจักรกลการเกษตร และพัฒนาบุคลากรทางด้านความรู้ ทักษะ เทคนิคในพื้นที่ และสนับสนุนให้เกษตรกรได้พัฒนาทักษะและเทคนิคการซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร พร้อมจัดตั้งศูนย์บริการซ่อมแซมเครื่องจักรกลการเกษตร (ศูนย์ต้นแบบ) และพัฒนาเกษตรกรสู่เกษตรกรอัจฉริยะต้นแบบ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรข้างเคียงได้ และเพื่อให้รองรับการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วได้อย่างเพียงพอรวมทั้งพัฒนาศักยภาพการให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรในชุมชนและผู้ประกอบการทั่วไปที่ดำเนินธุรกิจการให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรในชุมชน เพื่อให้มีความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะทางเทคนิคและการบริหารจัดการธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดต้นทุนปัจจัยการผลิตและเพิ่มรายได้สุทธิให้กับเกษตรกร

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำชุมชน ให้สามารถซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรข้างเคียงได้

3.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการใช้และให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตร อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยลดต้นทุนค่าใช้จ่าย ลดเวลา ในการซ่อม บำรุงรักษาเครื่องจักรกลให้แก่เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 เป้าหมาย เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการทำการเกษตรแปลงใหญ่ หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือเกษตรกร Young smart farmer หรือเกษตรกร Smart farmer หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) หรือเกษตรกรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบท.) หรือเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ **เป้าหมายจำนวน 25 ราย** ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

4.2 สถานที่ดำเนินการ สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพัทลุง

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 สร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำแปลงใหญ่

5.1.1 ช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน

ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรจังหวัด

เป้าหมาย เกษตรกรจำนวน 25 ราย อบรม 1 รุ่น ๆ ละ 25 ราย ระยะเวลา 1 วัน

ดำเนินการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรให้เป็นช่างเกษตรท้องถิ่น เพื่อให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษา และซ่อมแซมเครื่องจักรกลการเกษตรประจำท้องถิ่น เป้าหมาย เพื่อพัฒนาทักษะและเทคนิคที่ถูกต้องในด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตรตัวอย่างเช่น รถไถเดินตาม เครื่องตัดหญ้า เครื่องพ่นปุ๋ย รถอีแต่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องยนต์เบนซิน เป็นต้น ในพื้นที่ส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือเกษตรกร Young smart farmer หรือเกษตรกร Smart farmer หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) หรือเกษตรกรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบท.) หรือเป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะพัฒนาตนเองที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ระยะเวลาการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร คุณสมบัติผู้เข้ารับการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร ช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน คือ เป็นเกษตรกรที่เป็นสมาชิกแปลงส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่หรือศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือเกษตรกร Young smart farmer หรือเกษตรกร Smart farmer หรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) หรือเกษตรกรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบท.) หรือเป็นผู้ที่มีความสนใจที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการซ่อมแซมและบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรและเครื่องจักรกลการเกษตร

ตัวอย่าง หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร ดังนี้

- (1) การใช้งานเครื่องยนต์เกษตร และเครื่องจักรกลการเกษตร
- (2) การบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรก่อนและหลังการใช้งาน
- (3) การเลือกใช้น้ำมันเครื่องให้เหมาะสมกับเครื่องยนต์เกษตร
- (4) การจำแนก และเลือกใช้อะไหล่แท้จากบริษัทผู้ผลิต
- (5) อื่นๆ พิจารณาตามความเหมาะสมของพื้นที่

ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ ทักษะไปปฏิบัติเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม บำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรของตนเองได้ ตลอดจนสามารถถ่ายทอดความรู้หรือให้คำปรึกษาเรื่องการใช้ และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรแก่เกษตรกรข้างเคียงได้

5.2 บริหารจัดการโครงการ ติดตาม นิเทศ ประเมินผลการดำเนินงาน และสรุปรายงาน

กรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ติดตาม นิเทศ ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา ประเมินผลการดำเนินงาน และสรุปรายงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฯ สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. สร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำแปลงใหญ่												
1.1 ช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน												
2. บริหารจัดการโครงการ												
2.1 ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ												

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (output)

- ช่างเกษตรท้องถิ่น จำนวน 25 ราย มีความรู้ ทักษะทางเทคนิคด้านเครื่องจักรกลการเกษตร สมัยใหม่ที่พร้อมรองรับการบริการบำรุงรักษา และซ่อมแซมเครื่องยนต์เกษตรในท้องถิ่นให้แก่เกษตรกร ข้างเคียงได้

8.2 ผลลัพธ์ (outcome)

- มีช่างเกษตรท้องถิ่นที่สามารถให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เล็กด้านการเกษตรและรถแทรกเตอร์เพื่อการเกษตร ให้บริการตรวจเช็ค/ซ่อมแซมเบื้องต้น ตรวจเช็ค/ซ่อมแซมใหญ่ เครื่องยนต์เล็กด้านการเกษตรและรถแทรกเตอร์เพื่อการเกษตร (Overhaul) แก่เกษตรกรในพื้นที่ ลดค่าใช้จ่าย ในการซ่อมแซมเครื่องยนต์เกษตรของเกษตรกรเองได้

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตร จำนวน 25 ราย

เชิงคุณภาพ

ร้อยละ 70 ของช่างเกษตรท้องถิ่นสามารถให้คำแนะนำด้านการใช้และบำรุงรักษาเครื่องยนต์เกษตรแก่ เกษตรกรข้างเคียงได้

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ช่างเกษตรท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถ ทักษะทางด้านเทคนิคเครื่องจักรกลการเกษตรสมัยใหม่ที่พร้อมรองรับการบริการซ่อมแซม ดูแลบำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตรในท้องถิ่น

10. การประเมินผลโครงการ

1. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการระหว่างเดือนตุลาคม 2567 - เดือนกันยายน 2568
2. ใช้แบบทดสอบก่อน - หลัง (จำนวน 20 ข้อ) ประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมของแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินการภายใต้โครงการฯ เกณฑ์การประเมินผลต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 (แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม)
3. ใช้แบบสอบถามผู้เข้ารับการฝึกอบรมของแต่ละกิจกรรมที่ดำเนินการภายใต้โครงการฯ สามารถนำความรู้ที่ได้รับหลังจากฝึกอบรมไปถ่ายทอดหรือให้คำแนะนำกับเกษตรกรข้างเคียงได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
4. สรุปผล ข้อมูลรายชื่อ ที่อยู่ ผู้ผ่านการเข้าร่วมโครงการ ผลการประเมิน พร้อมรูปภาพประกอบการดำเนินกิจกรรม โดยให้สำนักงานเกษตรจังหวัด รายงานผลการดำเนินงานโครงการให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบหลังเสร็จสิ้นโครงการ
5. รายงานข้อมูลในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (E-Project Management System) และระบบฐานข้อมูลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตร (rbm.doe) หลังดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร 074 616 413

- 1) นางปาริณา ภคโคโล หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร 087 633 8668
- 2) นายสุรสิทธิ์ เกตุมุนี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร 083 653 8266

คู่มือโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น : การเติบโตอย่างยั่งยืน
  - แผนแม่บทย่อย : การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตร
 ที่ระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล

2. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง กรุงเทพฯ และปริมณฑล ได้ประสบปัญหาหมอกควันปกคลุมและเกิดมลพิษทางอากาศเป็นประจำทุกปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเผาในที่โล่ง ทั้งในพื้นที่ป่าและพื้นที่การเกษตร ซึ่งการเผาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก รวมทั้งยังส่งผลเสียต่อการทำอาชีพการเกษตรโดยตรง กล่าวคือ ทำให้ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบดำเนินการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร และมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ที่มีเป้าหมายในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทดแทนการเผา สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา รวมทั้งสร้างต้นแบบในการทำการเกษตรปลอดการเผาเพื่อสนับสนุนการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรในระยะต่อไป ประเทศไทยมีพื้นที่เขตเกษตรกรรม 153,184,527 ไร่ หรือร้อยละ 47.77 ของพื้นที่ประเทศไทย เพื่อบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม 5.8 ล้านครัวเรือน มีการผลิตพืชผลการเกษตรกว่า 200 ชนิด เกิดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหลายประเภท เช่น ฟางข้าว ใบไม้ เปลือกผลไม้ เปลือกถั่ว แกลบ และขี้ข้าวโพด วัสดุเหล่านี้มีปริมาณมากและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในแต่ละปีมีปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรประมาณ 80 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจประมาณ 100,000 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร).2565). ข้อมูลสถิติการเกษตร) เกษตรกรและชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ จึงไม่มีการวางแผนในการจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกษตรกรมักเผาเศษวัสดุในพื้นที่เพื่อทำการเกษตรฤดูถัดไปหรือทิ้งไม่นำมาใช้ประโยชน์ ซึ่งวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมีปริมาณมากและเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้หลากหลาย เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วยการส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชนบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรปลูกพืชใช้น้ำน้อย และนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ลดต้นทุนการผลิต สร้างเพิ่มรายได้ เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายในการบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการพื้นที่ด้วยการปลูกพืชใช้น้ำน้อย และการสร้างมูลค่าเพิ่มวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จะเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรและชุมชน ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

การแปรรูปวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม การสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจะช่วยสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและชุมชน เพิ่มโอกาสในการจ้างงาน และลดการพึ่งพารายได้จากภาคเกษตรกรรม การนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ ช่วยลดต้นทุนการผลิตของภาคเกษตรกรรม และยกระดับคุณภาพชีวิต โดยการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาสร้างให้เกิดประโยชน์อาทิ ประโยชน์ ไกล่กลบทดแทนการเผา คิดมูลค่า N 6.9 กก./ไร่ คิดเป็นมูลค่า 79 บาท/ไร่ P 0.8 กก./ไร่ คิดเป็นมูลค่า 10 บาท/ไร่ K 15.6 กก./ไร่ คิดเป็นมูลค่า 172 บาท/ไร่ รวมลดต้นทุน 261 บาท/ไร่ ผลิตปุ๋ยหมัก ราคาขาย 6 บาท/กก. เลี้ยงสัตว์ ฟางข้าวหมักลดต้นทุน 3.83 บาท/กก. ถ่านอัดแท่ง ราคาขาย 20 บาท/กก. เพาะเห็ด ราคาขาย 110 บาท/กก. ผลิตฟางอัดฟ่อน ราคาขาย 30 บาท/ก้อน ผลิตวัสดุปลูก ราคาขาย 3-10 บาท/กก. ส่งจำหน่ายโรงไฟฟ้าชีวมวล ราคาเฉลี่ย 600 – 1,700 บาท/ตัน ตามชนิดของชีวมวล) มูลนิธิพลังงานเพื่อสิ่งแวดล้อม (ข้อมูลการรับซื้อเชื้อเพลิงชีวมวลประเภทต่าง ๆ ของโรงไฟฟ้าชีวมวลในประเทศไทย ปี 2565) ทั้งสิ้น 79 แห่ง *ประกอบด้วย ภาคเหนือ 17 แห่ง ภาคกลาง 22 แห่ง ภาคใต้ 14 แห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 26 แห่ง เมื่อแบ่งตามประเภทชีวมวลที่รับซื้อ ประกอบด้วยชีวมวลประเภทพืชเศรษฐกิจ 66 แห่ง (ข้าว อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง มะพร้าว และปาล์ม (ชีวมวลประเภทไม้ 45 แห่ง) ไม้ยางพารา ไม้ยูคาลิปตัส ไม้เบญจพรรณ และไม้ชนิดอื่นๆ (ชีวมวลอื่น ๆ 7 แห่ง) ไม้ไผ่ ใบไผ่ หญ้าเนเปียร์ รากไม้ และน้ำกากส่า( )กองวิจัย ค้นคว้าพลังงาน กลุ่มชีวมวล โดย ร.ท .ศักดิ์สิทธิ์ รัตนปริชาชัย (รวมถึงสามารถสร้างรายได้เสริมจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร อาทิ ผลิตรถจักรยานยนต์ไม้จากฟางข้าวจำหน่ายในตลาดชุมชน ได้เฉลี่ย 720 บาท/คัน/เดือน/ปี สำหรับในพื้นที่นาข้าว เมื่อนำฟางข้าวออกจากพื้นที่แล้ว เกษตรกรสามารถวางแผนการเพาะปลูกพืชใช้น้ำน้อยในฤดูแล้งช่วงเดือนพฤศจิกายน - เดือนเมษายน สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร 1,009 – 34,889 บาท/ไร่/ฤดูเพาะปลูก ขึ้นกับชนิดพืช (ข้อมูลโครงการส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร ปี 2563 – 2566. กลุ่มส่งเสริมระบบการผลิตข้าว. สำนักเสริมและจัดการสินค้าเกษตร) อีกทั้งลดต้นทุนการผลิตในการบริหารจัดการน้ำเนื่องจากใช้น้ำน้อยกว่าปลูกข้าวและลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยในการทำนาปี เนื่องจากซากพืชใช้น้ำน้อยและไนโตรเจนจากพืชตระกูลถั่ว ตลอดจนเพิ่มผลผลิตพืชเศรษฐกิจบางชนิด เช่น ถั่วเหลือง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

ด้านสิ่งแวดล้อม

การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร ลดการเผาทิ้งวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จะช่วยลดปัญหามลพิษทางอากาศและสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น การเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรก่อให้เกิดก๊าซพิษ เช่น ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ออกไซด์ของไนโตรเจน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการปลูกพืชใช้น้ำน้อยแทนการทำนาปรังยังช่วยลดการขังน้ำในการทำนาปรัง ลดการปลดปล่อยก๊าซมีเทนสู่ชั้นบรรยากาศ ลดการปลดปล่อยไนตรัสออกไซด์จากการใส่ปุ๋ยเคมี

ด้านสังคม

การส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ และจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร จะเกิดความร่วมมือและเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็งเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน กรมส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนา ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ระบบการผลิต และการบริหารจัดการสินค้าเกษตร ที่มีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร มีความตระหนักถึงความสำคัญในการร่วมมือเพื่อบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร

ด้วยการปลูกพืชใช้น้ำน้อย และจัดการวัสดุเหลือใช้ และผลพลอยได้จากการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความสูญเสียและต้องทำลายทิ้งโดยเปล่าประโยชน์ อาทิ พางข้าว ตอซังข้าว ใบอ้อย ทะลายปาล์ม กิ่งไม้ ขุยมะพร้าว ซังข้าวโพด เปลือกและกะลากาแฟ ผลไม้ที่ไม่ผ่านมาตรฐานหรือเศษเหลือจากการแปรรูป ผลผลิตต่าง ๆ โดยการบริหารจัดการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรและชุมชน เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กิจกรรมส่งเสริมการตลาดเผาในพื้นที่การเกษตรและการบริหารจัดการพื้นที่ โดยเน้นให้เกษตรกรได้เรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร สร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมชุมชน ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ การผลิตของครัวเรือน แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร เพื่อการประเมินสภาพปัญหาต่าง ๆ ค้นหาศักยภาพพื้นที่ โดยกระบวนการเรียนรู้แบบเกษตรกรมีส่วนร่วม นำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่และกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรแบบองค์รวม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชนในการกำหนดเป้าหมาย และร่วมมือขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของชุมชนได้

3. วัตถุประสงค์

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

4.1 พื้นที่เป้าหมาย

จุดที่ 1 อำเภอเมืองพัทลุง ประกอบด้วย อำเภอเมืองพัทลุง, อำเภอปากพะยูน, อำเภอป่าบอน, อำเภอตะโหมด, อำเภอบางแก้ว และอำเภอกงหรา

จุดที่ 2 อำเภอควนขนุน ประกอบด้วย อำเภอควนขนุน, อำเภอเขาชัยสน, อำเภอศรีนครินทร์, อำเภอศรีบรรพต และอำเภอป่าพะยอม

4.2 เกษตรกรเป้าหมาย

เกษตรกร, SF/YSF, เครือข่ายแปลงใหญ่, ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง จำนวน 125 ราย

คุณสมบัติ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

1. เป็นเกษตรกรทำการเกษตรโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่เผา ใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีอย่างเหมาะสม เป็นต้น และขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร

2. เกษตรกรต้องไม่เป็นผู้มีรายชื่อเผาในพื้นที่เกษตรกรรมของตนเอง

หมายเหตุ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องดำเนินกิจกรรมที่ไม่ซ้ำซ้อนกับกิจกรรมโครงการอื่นๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการขับเคลื่อนการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร โดยใช้กลไกของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) หรือศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) หรือกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ส่งเสริมการทำการเกษตรแปลงใหญ่ หรือเกษตรกร Young smart farmer

หรือเกษตรกร Smart farmer หรือวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ โดยให้มองเป็นเชิงพื้นที่ อำเภอ ตำบล ในการดำเนินการ มีวิธีการ ดังนี้

5.1.1 วิเคราะห์ปัญหา โดยใช้ข้อมูลจำนวน จุดสะสมความร้อน จากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยี อวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) จากหน่วยงานภายในจังหวัด เช่น สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นต้น นำไปวิเคราะห์ปัญหาเชิงพื้นที่ พื้นที่การเผา (ไร่) สถานการณ์การผลิตในพื้นที่ และความพร้อมของชุมชน เพื่อคัดเลือกพื้นที่และบุคคลเป้าหมายโครงการ

วิเคราะห์ปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในจังหวัด โดยใช้ฐานข้อมูลจากระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร (<https://production.doae.go.th>) หรือ ฐานข้อมูลการปลูกพืชของแต่ละจังหวัด และข้อมูลวิชาการการเกิดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรของแต่ละพืชเพื่อนำมาประเมินปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในจังหวัด และพิจารณาเลือกพื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่ : ทรัพยากรธรรมชาติ ข้อมูลกายภาพ ชีวภาพ ภัยธรรมชาติ แหล่งน้ำ สาธารณูปโภค เส้นทางคมนาคม

คน : เกษตรกร YSF SF อกม. องค์กรเกษตรกร วสช. ศพก. แปลงใหญ่ กลุ่มแม่บ้าน การเมืองการปกครอง สภาพสังคมครัวเรือนเกษตรกร ประเพณี วัฒนธรรม สภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิต อาชีพหลัก อาชีพรอง อาชีพเสริม (รายได้ ค่าจ้าง)

สินค้า : สินค้าการเกษตรหลัก (ต้นทุน ผลผลิต ราคา) การใช้เทคโนโลยีในการผลิต การใช้แรงงานในการผลิต ตลาดทั้งในชุมชน นอกชุมชน

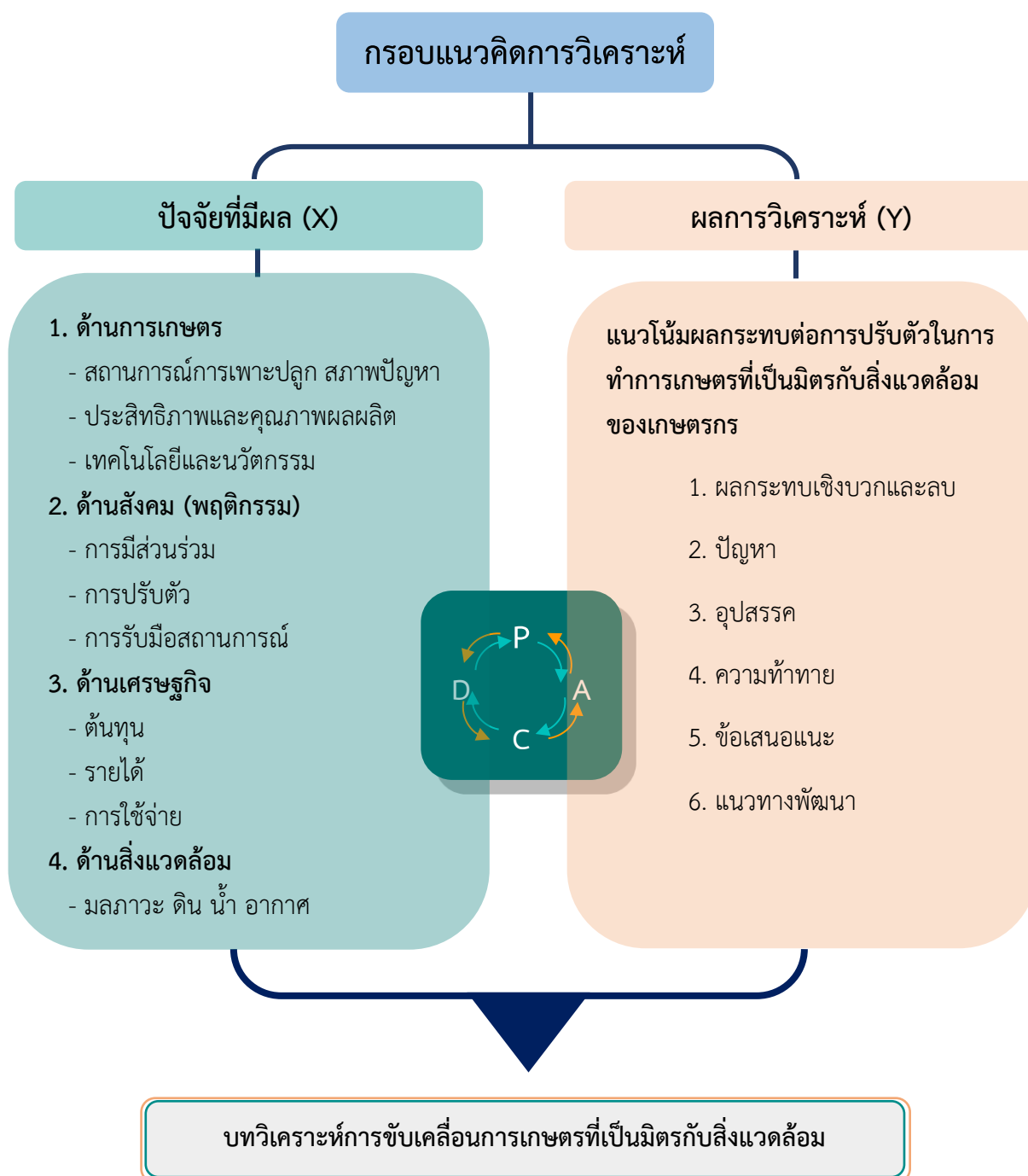
วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร : ฟางข้าว ใบอ้อย ชังข้าวโพด กิ่งไม้ เปลือกผลไม้ เป็นต้น (ปริมาณ)

วิเคราะห์ข้อมูล : สถานการณ์ปัจจุบัน ศักยภาพ จุดเด่น ปัญหา ความรู้ที่ต้องการ

สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลดีของการเพิ่มมูลค่าผลผลิตหรือเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรปลูกพืชใช้น้ำน้อย เกษตรกรสามารถลดต้นทุน ลดปัญหาหมอกควัน และสร้างสมดุลระบบนิเวศ ในชุมชนด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง เสริมสร้างการเรียนรู้และจิตสำนึก

วิเคราะห์สถานการณ์ของพื้นที่โดยนำข้อมูลการใช้ประโยชน์พื้นที่ ข้อมูลการผลิตของ ครัวเรือน ข้อมูลจากแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร มาใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อประเมินสภาพปัจจุบัน ค้นหาศักยภาพ ปัญหาต่าง ๆ โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมเวทีเป็นผู้ร่วมกันวิเคราะห์ และ ทวนสอบความถูกต้องของข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ กลุ่มเครือข่าย พัฒนาแนวทางแบบองค์รวม

ผลผลิต Output : กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลการขับเคลื่อนการเกษตรที่มีมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กรอบการวิเคราะห์ข้อมูลการขับเคลื่อนการทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยนำเข้า (Input)			ผลผลิต (Output)
ข้อมูล	ที่มาของข้อมูล (ทุติยภูมิ)	เทคนิคการวิเคราะห์	
1. จุดสะสมความร้อน	GISTDA ONEP กวก.	1. ปัจจัยภายใน - 7S - Value chain 2. ปัจจัยภายใน - PESTEL - Diamond Model 3. สภาพแวดล้อม - 7Ps - SWOT analysis - Balance scorecard 4. บริหารความเสี่ยง - Risk Management 5. กำหนดกลยุทธ์นำไปประกอบ การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในบทวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร	1. ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่แสดงการเพาะปลูกข้าวนาปี นาปรัง และปลูกพืชหลังนาซ้อนทับกับจุดสะสมความร้อนที่เกิดจากการเผาในพื้นที่การเกษตร
2. วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร - ปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร - การสนับสนุนทางวิชาการของการเกิดวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร	กสก. กวก. พด.		2. ข้อมูลแสดงปริมาณวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ได้แก่ ฟางข้าว ใบอ้อย และอื่น ๆ ที่จะต้องจัดการนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดมูลค่า
3. ข้อมูลการเพาะปลูกข้าว พืชเครื่องจักรกล การใช้ปุ๋ย ปริมาณน้ำฝน ความเหมาะสมของพื้นที่ Agri Map และแหล่งน้ำ	กสก. ชป. กรมอุตุฯ พด.		3. ข้อมูลแสดงการตลาด ความนิยม/กระแสการบริโภค และความต้องการเพาะปลูกพืชใช้น้ำน้อยแทนการทํานาปรัง
4. การบริหารจัดการพื้นที่ด้วยพืชใช้น้ำน้อย	กสก.		4. ข้อมูลแสดงกิจกรรมด้านการเกษตรที่ก่อให้เกิดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ได้แก่ การเผา และการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในเครื่องจักรกลการเกษตร
5. ข้อมูลสถานการณ์ผลิตและตลาด	สศก. กข. พณ.		5. ข้อมูลแสดงรายได้เกษตรกรจากการทํานา ประกอบด้วยต้นทุน ราคาขายรายได้
6. ข้อมูลเกษตรกรกลุ่มเกษตรกร	กสก.		6. ข้อมูลแสดงบริบทของการมีส่วนร่วมในการทำการเกษตรในพื้นที่ของเกษตรกร
7. ข้อมูลต้นทุนการผลิต รายได้ของเกษตรกร	สศก. กสก. สนอ.		7. ข้อมูลสภาพแวดล้อมในพื้นที่การเกษตร ความอุดมสมบูรณ์ ของดิน คุณภาพอากาศ
			8. ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมการเกษตรของเกษตรกร
			9. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนา

โดยบทวิเคราะห์จะแสดงผล ประกอบด้วย

1. แนวโน้มในด้านต่าง ๆ เช่น สถานการณ์การผลิต การตลาด สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม การเผาในพื้นที่การเกษตร
2. ผลกระทบทั้งด้านลบและด้านบวก กรณีไม่เปลี่ยนแปลงและยังคงดำเนินการผลิตและบริโภคแบบเดิม หรือมีการปรับเปลี่ยนปรับตัว ซึ่งจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการผลิต เศรษฐกิจครัวเรือน สิ่งแวดล้อม และสังคม
3. ปัญหา อุปสรรค ความท้าทาย
4. กลยุทธ์ที่ใช้เป็นแนวทางพัฒนา ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ

หมายเหตุ เกษตรจังหวัดและหัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด เขต ว่าจะได้ Output ตามคุณภาพมาตรฐาน และกรอบเวลาที่กำหนดเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

5.2 เวทีรณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)

จัดทำโดย : สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

เป้าหมาย : จำนวนทั้งสิ้น 125 ราย ประกอบด้วย เกษตรกร, SF/YSF, เครือข่ายแปลงใหญ่, ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรืออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง

5.2.1 รูปแบบการจัดงาน : จัดเวทีการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบฐานการเรียนรู้ นำเสนอความรู้ผ่านกิจกรรมแบบเกษตรกรมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตามฐานการเรียนรู้ และร่วมแสดงความคิดเห็น

5.2.2 องค์ประกอบของการจัดงาน ประกอบด้วย

1) ฐานการเรียนรู้แสดงบทบาทภารกิจของหน่วยงานภาคี กิจกรรมการส่งเสริม สนับสนุน การทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมการรับมือ และปรับตัว ที่สอดคล้องกับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย และบริบทในพื้นที่ เช่น ไม่เผาในพื้นที่การเกษตร สร้างมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การจัดการดิน การจัดการน้ำ การใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศเพื่อการวางแผนการผลิต การเพาะปลูกอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง เทคโนโลยี นวัตกรรม และการเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตร

2) กิจกรรมการเรียนรู้ เกษตรกรสามารถร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในฐานต่าง ๆ โดยจัดให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึงแบบเวียนฐาน และ/หรือออกร้านแสดงสินค้า

3) มีการประเมินผลการเรียนรู้ของเกษตรกรเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมฐานการเรียนรู้ ผ่านระบบการประเมินผลออนไลน์ (ภาคผนวก 2)

5.2.3 ประเด็นการเรียนรู้ในแต่ละฐานการเรียนรู้ เป็นประเด็นที่ง่ายต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และสอดคล้องต่อบริบทของเกษตรกรในพื้นที่ ดังนี้

1) ผลกระทบที่เกิดจากการเผาต่อสุขภาพของประชาชน สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ โดยผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ได้แก่ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจ โรคเมะเร็ง เป็นต้น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน และภาวะโลกร้อน ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ได้แก่ สูญเสียผลผลิตทางการเกษตร สูญเสียมูลค่าทรัพย์สิน สูญเสียการท่องเที่ยว เป็นต้น

2) การรับมือผลกระทบจากสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง กิจกรรมของหน่วยงานที่นำเสนอ การรับมือต่อสถานการณ์ อากาศแห้งแล้ง ศัตรูพืชระบาด ผลผลิตที่ลดลง ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น

3) การปรับตัวในการทำการเกษตรที่เท่าทันสภาพภูมิอากาศ และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทำการเกษตร ไม่เผา ใช้พลังงานสะอาด ลดการใช้ปุ๋ยและสารเคมี เพิ่มการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ วางแผนการเปลี่ยนพืชปลูกให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และปริมาณน้ำเพื่อการเกษตรตลอดจนใช้เทคโนโลยีช่วยลดกิจกรรมที่ปล่อยคาร์บอน เป็นต้น

5.2.4 กิจกรรมภายในฐานเรียนรู้

1) การถ่ายทอดเทคโนโลยี สาธิต การฝึกปฏิบัติ ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีตามความต้องการของชุมชนหรือความจำเป็น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ตามบทบาทหน้าที่และภารกิจ

- (1) กิจกรรมเฝ้าสังเกตข้อพิพาทข้าว หรือเศษซากพืช
- (2) กิจกรรมอัดก้อนตอซังฟางข้าว ใบอ้อย หรือเศษซากพืช
- (3) กิจกรรมทำปุ๋ยและวัสดุปลูกจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
- (4) กิจกรรมแปรรูปอาหารสัตว์
- (5) กิจกรรมผลิตพลังงานทดแทน เช่น เชื้อเพลิงอัดแท่ง

(6) กิจกรรมรวบรวมเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรส่งโรงไฟฟ้าชีวมวล
 (7) กิจกรรมการเพาะเห็ด
 (8) กิจกรรมแปรรูปเพิ่มมูลค่า เช่น ผลิตเฟอร์นิเจอร์ กระถางต้นไม้
 (9) หรือ กิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อทดแทนการเผา เป็นต้น

(10) กิจกรรมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยหลังการไถนา
 (11) กิจกรรมการเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 2) การจัดนิทรรศการประกอบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเนื้อหาควรเกี่ยวเนื่องกับประเด็นการถ่ายทอดความรู้) เช่น ความรู้เรื่องฝุ่น PM 10 PM 2.5 ผลกระทบจากการเผาต่าง ๆ เช่น ทำลายโครงสร้างดิน ทำลายอินทรีย์วัตถุ ด้านสุขภาพอนามัย งานศึกษาวิจัยด้านเทคโนโลยีทางการเกษตรทดแทนการเผาต่าง ๆ การปลูกพืชใช้น้ำน้อยและการบริหารจัดการ เป็นต้น (ทั้งนี้ สามารถพิจารณาได้ตามความเหมาะสม โดยควรประสานหน่วยงานในพื้นที่ร่วมบูรณาการ เช่น

- สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA)
- หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- สำนักงานพลังงานจังหวัด
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- สถาบันการศึกษา
- สถาบันอุดมศึกษา
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)
- องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
- โรงงานน้ำตาล โรงไฟฟ้าชีวมวล ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องจักรกลทางการเกษตร
- เกษตรกรต้นแบบปลอดการเผาที่ได้ส่งเสริมในพื้นที่ หรือเกษตรกรต้นแบบปลอดการเผาในพื้นที่โครงการฯ

- ผู้ประกอบรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร
- สำนักข่าวในท้องถิ่น
- หรือ องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อทดแทนการเผา และการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

5.2.5 งานออกร้านแสดงสินค้า (ถ้ามี) โดยจัดแสดงสินค้าทางการเกษตร เช่น อาหาร ผลผลิตทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ที่มีความสอดคล้องในการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.2.6 การประเมินการยอมรับ นำไปใช้ประโยชน์ ประยุกต์และต่อยอด ผ่านระบบการประเมินผลออนไลน์ (ภาคผนวก 3)

ผลผลิต Output

กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร

กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้ของเกษตรกร

ปัจจัยนำเข้า (Input)			ผลผลิต (Output)
ข้อมูล (ชนิดปฐมภูมิ)	เครื่องมือและ วิธีจัดเก็บข้อมูล	เทคนิคการวิเคราะห์	
1. ข้อมูลพื้นฐาน - เพศ/อายุ/การศึกษา - ถิ่นครองที่ดิน - ประสบการณ์ - เงินทุน/หนี้สิน	- เวกีวิเคราะห์ ข้อมูลแบบมี ส่วนร่วม - สัมภาษณ์ด้วย แบบสัมภาษณ์	1. เชงปริมาณ โปรแกรมทางสถิติ - SPSS - SAS	ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้ของ เกษตรกร แบ่งเป็น 1. ข้อมูลความสัมพันธ์เชิงสถิติ - ด้านปัจจัยพื้นฐานเกษตรกร การทำ การเกษตร - การวัดผลการเรียนรู้ - เศรษฐกิจครัวเรือน - ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากกิจกรรมการเกษตร ได้แก่ การใช้ ปุ๋ย ใช้ปูน การเผา การใช้ เครื่องจักรกลการเกษตร 2. ข้อมูลความสัมพันธ์เชิงคุณภาพ - ด้านพฤติกรรม ทักษะ การเรียนรู้ - ด้านสังคม การมีส่วนร่วมของชุมชน - ความรู้สึกสัมผัส มองเห็น กลิ่น คาวิน มลภาวะทางอากาศ ดิน และน้ำ - ยืนยันข้อมูลด้วยวิทยาศาสตร์ เช่น จุด hot spot ค่า PM2.5 3. สรุปผล - ปัญหา อุปสรรค - ความท้าทาย 4. แนวทางพัฒนา - พัฒนาความสามารถเกษตรกรสู่ กระบวนการผลิตสินค้าเกษตร คาร์บอนต่ำโดยพิจารณาจาก ประสิทธิภาพประสิทธิผลการเรียนรู้ ของเกษตรกร - ผลักดันโครงการให้สามารถขึ้น ทะเบียน T-Ver และต่อยอดการ พัฒนาไปสู่การขายคาร์บอนเครดิต ต่อไป
2. การทำการเกษตร - พืชหลัก/พืชรอง - เเผา/ไม่เผา - การใช้เครื่องจักรกล - การใช้ปุ๋ย/ให้น้ำ	- แบบบันทึก ข้อมูล - สังเกตแบบ มีส่วนร่วม - สัมภาษณ์ เชิงลึก	2. เชิงคุณภาพ ทฤษฎีฐานราก เก็บและวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล และ เก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ สมบูรณ์	
3. พฤติกรรม - ทักษะ - การจดจำบันทึก	- สันทนาแบบ กลุ่ม	- จำแนกข้อมูลระดับ จุลภาค หาความ เชื่อมโยงของข้อมูล	
4. การเรียนรู้ - เนื้อหา/วิทยาการ/สถานที่/ สื่อการเรียนรู้ - รูปแบบออนไลน์/ ออฟไลน์ - ยอมรับ/นำไปใช้/ ประยุกต์	- เก็บรวบรวม จากเอกสาร	- จำแนกข้อมูล ระดับมหภาค การ กระทำ กิจกรรม ความหมาย การมีส่วน ร่วมในกิจกรรม ความสัมพันธ์ และ สถานการณ์	
5. เศรษฐกิจ - ต้นทุน/รายได้ - ตลาด/การขาย			
6. สังคม - การรวมกลุ่ม - ชุมชนมีส่วนร่วม			
7. สิ่งแวดล้อม - มลภาวะทางอากาศ ดิน น้ำ			
8. การปล่อยก๊าซเรือนกระจก - ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ ปล่อยในกิจกรรม			

หมายเหตุ เกษตรจังหวัดและหัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สำนักงานเกษตรจังหวัด เขต ว่าจะได้ Output ตามคุณภาพมาตรฐาน และกรอบเวลาที่กำหนดเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

ผลผลิต Output

กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำการเกษตรที่สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

กรอบการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำการเกษตรที่สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ปัจจัยนำเข้า (Input)			ผลผลิต (Output)
ข้อมูล (ชนิดปฐมภูมิ)	เครื่องมือและวิธี จัดเก็บข้อมูล	เทคนิคการ วิเคราะห์	
1. ข้อมูลพื้นฐาน - เพศ/อายุ/การศึกษา - ถิ่นครองที่ดิน - ประสบการณ์ - เงินทุน/หนี้สิน	1. แบบจัดเก็บ ออนไลน์ ได้แก่ - แบบสัมภาษณ์ - แบบบันทึกข้อมูล - สังเกตพฤติกรรม - สัมภาษณ์ เชิงลึก	1. เชิงปริมาณ โปรแกรมทางสถิติ - SPSS - SAS - รายงานผลจาก ระบบของกรม ส่งเสริมการเกษตร 2. เชิงคุณภาพ ทฤษฎีฐานราก เก็บและวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล และเก็บข้อมูล เพิ่มเติมเพื่อให้ได้ ข้อมูลที่สมบูรณ์ - จำแนกข้อมูล ระดับจุลภาค หา ความเชื่อมโยงของ ข้อมูล - จำแนกข้อมูล ระดับมหภาค การ กระทำ กิจกรรม ความหมาย การมี ส่วนร่วมในกิจกรรม ความสัมพันธ์ และ สถานการณ์	ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลกระบวนการเรียนรู้ของ เกษตรกร แบ่งเป็น 1. ข้อมูลความสัมพันธ์เชิงสถิติ - ด้านปัจจัยพื้นฐานเกษตรกร การ ทำการเกษตร - การวัดผลแปลงทดสอบ - ผลทางรายได้จากแปลงทดสอบ - ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากกิจกรรมการเกษตร ได้แก่ การ ใช้ปุ๋ย ใช้ปูน การเผา การใช้ เครื่องจักรกลการเกษตร 2. ข้อมูลความสัมพันธ์เชิงคุณภาพ - ด้านพฤติกรรม ทักษะ การ เรียนรู้ การเป็นวิทยากร - ด้านสังคม การมีส่วนร่วมของ ชุมชน - ความรู้สึกสัมผัส มองเห็น กลิ่น ควัน มลภาวะทางอากาศ ดิน และ น้ำ 3. สรุปผล - ปัญหา อุปสรรค - ความท้าทาย 4. แนวทางพัฒนา - สร้างการรับรู้ ขยายผลแปลง ทดสอบไปยังเกษตรกรในพื้นที่อื่น ๆ - สนับสนุนและส่งเสริมการผลิต สินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม ผลักดันให้เกิดสินค้า คาร์บอนต่ำ “DOAE Green Product”
2. การทำแปลงทดสอบ - นาข้าว/พืชหลังนา - เเผา/ไม่เผา - การใช้เครื่องจักรกล - การใช้ปุ๋ย/ให้น้ำ	2. แบบจดบันทึก สำหรับเกษตรกร 3. แบบประเมิน เจ้าหน้าที่ออนไลน์ 4. ระบบบันทึก กิจกรรม และ คำนวณการปล่อย ก๊าซเรือนกระจก แบบออนไลน์		
3. พฤติกรรม - ทักษะ - การจดจำบันทึก - การเป็นวิทยากร			
4. การเรียนรู้ - การทำแปลงทดสอบ - การจดบันทึก - การแปลผล - ยอมรับ/นำไปใช้/ ประยุกต์			
5. เศรษฐกิจ - ต้นทุน/รายได้ - ตลาด/การขาย			
6. สังคม - ชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้/ สนใจ			
7. สิ่งแวดล้อม - สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง			
8. การปล่อยก๊าซเรือนกระจก - ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ ปล่อยในกิจกรรม			

หมายเหตุ เกษตรจังหวัดและหัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่มทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่
สำนักงานเกษตรจังหวัด เขต ว่าจะได้ Output ตามคุณภาพมาตรฐาน และกรอบเวลาที่กำหนด
เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

5.7 บริหารจัดการโครงการ

5.7.1 ติดตาม นิเทศ สรุปรูป ประเมินผล และจัดทำรายงาน

สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการติดตามการดำเนินงาน กิจกรรม/โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.7.2 สนับสนุนชุดปฏิบัติการเฝ้าระวังการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ระดับอำเภอ

สนับสนุนชุดปฏิบัติการเฝ้าระวังการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ระดับอำเภอ ในการปฏิบัติการเฝ้าระวังการเผาในพื้นที่เกษตร ของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับอาสาสมัครเกษตร หมู่บ้าน ระดับอำเภอและระดับตำบล ให้สอดคล้องกับจำนวนคน พื้นที่ และ ข้อมูล Hotspot เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรระดับพื้นที่และให้ชุดปฏิบัติการฯ จัดทำแผนการดำเนินงาน ประเมินความเสี่ยง เฝ้าระวัง เผชิญเหตุ เยี่ยมเยียนป้องปราม การเผาในพื้นที่การเกษตร
งบประมาณ : เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะ

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน											
	ปี 2567			ปี 2568								
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68
1. วิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการขับเคลื่อนการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	★	★	★									
2. เวทีรณรงค์สร้างการรับรู้และการเรียนรู้การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Day)					★	★						
3. บริหารจัดการโครงการ												
3.1 ติดตาม นิเทศ สรุปรูป ประเมินผล และจัดทำรายงาน (จังหวัด/อำเภอ)	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★	★
3.2 ค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่สร้างการรับรู้ป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรของชุดปฏิบัติการฯ			★	★	★	★	★	★				

8. ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

- (1) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน 125 ราย
- (2) ลดการเผาในพื้นที่การเกษตร จำนวน 2,000 ไร่

เชิงคุณภาพ

ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการสร้างรายได้จากการใช้เศษวัสดุทางการเกษตร ร้อยละ 60

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

- (1) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่า 125 ราย
- (2) ลดการเผาในพื้นที่เกษตรปลอดการเผา จำนวน 2,000 ไร่

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับปฏิบัติ ส่งผลให้พื้นที่เผาลดลงจากปี 2567 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

(1) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายปลอดการเผา มีกิจกรรมการลดต้นทุนจากการใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร มาผลิตปุ๋ยหมักทดแทนการเผา และการใช้อินทรีย์วัตถุปรับปรุงบำรุงดินทำให้โครงสร้างดินดีขึ้น และมีรายได้เพิ่มจากการเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

(2) พื้นที่เผาไหม้ และจุดความร้อน (hotspot) ในพื้นที่เกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการลดลง ส่งผลให้สุขอนามัยของประชาชนดีขึ้น

11. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

1) นางสาวสุจิตา เกลี้ยงสง	หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร 084-8543133
2) นางสาวสิริวรรณ ขุนทอง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร 083-5163417

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 แปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปลูกพืชใช้น้ำน้อย

ภาคผนวก 2 แบบประเมินผลการเรียนรู้ของเกษตรกรเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมฐานการเรียนรู้

ภาคผนวก 3 แบบการประเมินการยอมรับ นำไปใช้ประโยชน์ ประยุกต์และต่อยอด

ภาคผนวก 4 แบบจัดเก็บข้อมูลแปลงขยายผลการใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซัง

ภาคผนวก 5 คู่มือกิจกรรมแปลงขยายผลการใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซัง

ภาคผนวก 6 แบบรายงานข้อมูลผลการดำเนินงานแปลงขยายผลการใช้จุลินทรีย์ย่อยสลายต่อซัง

ภาคผนวก 7 แบบบันทึกข้อมูลเกษตรกรแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่ปลูกพืชใช้น้ำน้อยที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก 8 แบบสรุปผลการดำเนินงานแปลงเรียนรู้การบริหารจัดการพื้นที่ปลูกพืชใช้น้ำน้อยที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก 9 แบบจัดเก็บข้อมูลแปลงทดสอบกิจกรรมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก 10 คู่มือกิจกรรมแปลงทดสอบกิจกรรมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก 11 แบบรายงานข้อมูลผลการดำเนินงานแปลงทดสอบกิจกรรมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก 12 ร่างขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR) สำรอง จัดเก็บข้อมูล แปลงทดสอบการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

คู่มือการดำเนินงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จังหวัดพัทลุง

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม
  - แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2. หลักการและเหตุผล

เนื่องในโอกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ 50 พรรษา ในพุทธศักราช 2545 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอพระราชทานุญาตจัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ กราบบังคมทูลถวาย และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงรับโครงการไว้ในพระราชานุเคราะห์ และทรงพระราชทานพระราชานุญาตอัญเชิญพระนามาภิไธยย่อไว้ในเครื่องหมายตราสัญลักษณ์โครงการ โดยเปิดให้บริการครั้งแรก เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2545 ณ ตำบลบ้านหลวง อำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี และได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

การให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เป็นวิธีการดำเนินงานอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้การบริการทางวิชาการและการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจที่รับผิดชอบ โดยเป็นการปฏิบัติงานในเชิงรุกที่ทำให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายที่มีปัญหา ให้ได้รับการบริการทางเกษตรอย่างรวดเร็ว ทัวถึงและครบถ้วน เช่น การวิเคราะห์ดิน การวินิจฉัย โรคพืช โรคสัตว์ โรคสัตว์น้ำ และการให้วัคซีนป้องกันโรค รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรมความรู้การเกษตรเสริมเพิ่มเติมควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเป็นการดำเนินการในลักษณะบูรณาการการทำงานระหว่าง นักวิชาการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช สัตว์ ประมง ดิน และน้ำ ฯลฯ พร้อมด้วยอุปกรณ์และเครื่องมือทางวิชาการด้านต่างๆ มาให้บริการในคลินิกเกษตร โดยสามารถเคลื่อนที่เข้าไปได้ถึงในระดับตำบล เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ารับบริการทางการเกษตรได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทุกด้านในคราวเดียวกัน

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสนองพระราชดำริ และเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2567
- 3.2 เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงการบริการทางการเกษตร และได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน
- 3.3 เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในการให้บริการและแก้ไขปัญหาทางการเกษตร

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไตรมาสละ 1 ครั้งๆ ละ 100 ราย รวมจำนวน 4 ครั้ง เกษตรกร 400 ราย ดังนี้

4.1 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 1 ในพื้นที่ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง เกษตรกร 100 ราย

4.2 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 2 ในพื้นที่ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง เกษตรกร 100 ราย

4.3 จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 3 ในพื้นที่ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เกษตรกร 100 ราย

4.4 การจัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 4 โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2568 ในพื้นที่ อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง เกษตรกร 100 ราย ระหว่างวันที่ 1 – 31 กรกฎาคม 2568

5. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

5.1 กิจกรรมด้านคลินิกเกษตรที่เปิดให้บริการ ได้แก่

1) **คลินิกดิน** ให้คำปรึกษา ตรวจสอบวิเคราะห์ วินิจฉัยและให้บริการด้านวิเคราะห์ ตรวจสอบดิน และปุ๋ย การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ต่างๆ การผลิตพืชปุ๋ยสด เป็นต้น โดยกรมพัฒนาที่ดิน

2) **คลินิกพืช** ให้คำปรึกษา ตรวจสอบวิเคราะห์ วินิจฉัยและให้บริการด้านโรคและแมลง ศัตรูพืช วัชพืช การเก็บเกี่ยวพืช การผลิตเมล็ดพันธุ์ การคัดเลือกพันธุ์ การทดสอบความงอก การขาดธาตุอาหารพืช สารพิษตกค้าง วัตถุพิษทางการเกษตร เป็นต้น โดยกรมวิชาการเกษตร

3) **คลินิกข้าว** ให้คำปรึกษา ตรวจสอบวิเคราะห์ วินิจฉัยโรคที่เกิดในข้าว การป้องกันและกำจัดแมลง ศัตรูข้าว การกำจัดวัชพืชในนาข้าว การลดต้นทุนการผลิตข้าว การใช้ข้าวพันธุ์ดี การตรวจสอบคุณภาพ เมล็ดพันธุ์ข้าว การบริการตรวจรับรอง GAP ข้าว การแปรรูปและการใช้ประโยชน์จากข้าว เป็นต้น โดยกรมการข้าว

4) **คลินิกปศุสัตว์** ให้คำปรึกษา ตรวจสอบวิเคราะห์ วินิจฉัยโรคและการตรวจรักษา พยาบาลสัตว์ การให้วัคซีน ทำหมันสัตว์ การผสมเทียม การควบคุมโรคระบาดในสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น โดยกรมปศุสัตว์

5) **คลินิกประมง** ให้คำปรึกษา ตรวจสอบวิเคราะห์ วินิจฉัยและรักษาโรคในสัตว์น้ำ การควบคุมโรคระบาดในสัตว์น้ำ การตรวจคุณภาพน้ำ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น โดยกรมประมง

6) **คลินิกชลประทาน** ให้คำปรึกษา แนะนำการบริหารจัดการน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำ และการให้น้ำ แก่พืช เป็นต้น โดยกรมชลประทาน

7) **คลินิกสหกรณ์** ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดตั้งสหกรณ์ การบริหารงานในสหกรณ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับสหกรณ์ เป็นต้น โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์

8) **คลินิกบัญชี** ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดทำบัญชีฟาร์ม บัญชีครัวเรือน เป็นต้น โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

9) **คลินิกกฎหมาย** ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานความรู้ด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกร และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

10) **คลินิกหม่อนไหม** ให้คำปรึกษา แนะนำการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม พันธุ์หม่อนที่ควรปลูก การตัดแต่งกิ่งและการดูแลรักษาแปลงหม่อน การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูหม่อน การดูแลรักษาผลหม่อนสุก และการทำชาใบหม่อน เป็นต้น โดยกรมหม่อนไหม

11) **คลินิกยางพารา** ให้คำปรึกษา คำแนะนำ การดูแลรักษา วินิจฉัยโรคและวิธีการรักษา ยางพารา การกรีดยางพารา และการขยายพันธุ์ยางพารา เป็นต้น โดยการยางแห่งประเทศไทย

12) คลินิกส่งเสริมการเกษตร ให้คำปรึกษา แนะนำ การป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช การใช้แมลงศัตรูธรรมชาติ (ตัวห้ำ ตัวเบียน) เชื้อจุลินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ต่างๆ การผลิตและขยายพันธุ์พืช การสนับสนุนพืชพันธุ์ดี การเลี้ยงผึ้ง ชันโรง และจิ้งหรีด การปลูกพืชบนพื้นที่สูง การซ่อมและการบำรุงรักษาเครื่องยนต์เบื้องต้น เป็นต้น โดยกรมส่งเสริมการเกษตร

13) คลินิกอื่น ๆ เช่น คลินิกฝนหลวง คลินิกเศรษฐกิจการเกษตร คลินิกสาธารณสุข เป็นต้น

5.2 แนวคิดการจัดงาน

เปลี่ยน Pain Point ของเกษตรกรให้เป็น Gain Point จากปัญหาที่เกษตรกรต้องเจอและต้องการแก้ไข สู่ การสืบสานสร้างคุณค่าตามความคาดหวังของเกษตรกร รักษาป้องกันก่อนเกิดปัญหา ต่อยอดพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ประชาสัมพันธ์ล่วงหน้า
- มุ่งแก้ปัญหาสำคัญในพื้นที่
- มีบริการแก้ไขให้เบ็ดเสร็จ
- เสริมเกร็ดความรู้และเทคโนโลยี
- มีอาชีพเสริมสร้างรายได้เพิ่ม
- เสริมภูมิคุ้มกัน ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

ทั้งนี้ ในการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ในไตรมาส 1-2 ขอให้พิจารณานหนักใน 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) การทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 2) การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
- 3) การฟื้นฟูैयाวากสิกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ
- 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร

6. วิธีกรดำเนินงาน

การขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ระดับจังหวัด ได้จัดแบ่งการดำเนินงาน ออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

6.1. การเตรียมการก่อนเปิดคลินิก

6.1.1 คณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ระดับจังหวัด จัดประชุมเพื่อพิจารณาแผนการปฏิบัติงาน เช่น วัน เวลา สถานที่ และรูปแบบ ในการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ และมอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

6.1.2 การกำหนดพื้นที่ปฏิบัติงาน

1) การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย สำนักงานเกษตรจังหวัดรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาทางการเกษตร และความต้องการของเกษตรกร เป็นข้อมูลนำเสนอต่อคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ระดับจังหวัด โดยให้พิจารณาดำบลที่มีปัญหาทางการเกษตรหลากหลาย ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน หรือเป็นความต้องการของเกษตรกร โดยบูรณาการและออกหน่วยให้บริการคลินิกเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาลงในระดับพื้นที่

2) ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของพื้นที่ หลังจากคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ระดับจังหวัด คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายได้แล้ว สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดทีมเป็นคณะลงไปศึกษาวิเคราะห์ปัญหาสภาพพื้นที่ และจัดลำดับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย

3) การคัดเลือกจุดที่ตั้งคลินิก ให้พิจารณาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หรือสถานที่อื่นที่มีความพร้อมเป็นจุดตั้งคลินิก มีการคมนาคมสะดวก สามารถอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรในการเดินทางมารับบริการ ทั้งนี้ การจัดงานแต่ละครั้งไม่จำเป็นต้องครบทั้ง 11 คลินิก เน้นเฉพาะคลินิกที่มีปัญหาและหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่

6.1.3 การประสานในระดับพื้นที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดแจ้งกำหนดการปฏิบัติงานในแต่ละครั้งให้กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอให้อำนวยความสะดวกและขอความร่วมมือในการเตรียมการด้านสถานที่

6.1.4 การเตรียมสถานที่ การจัดสถานที่สำหรับพิธีเปิดงาน จัดตั้งจุดรับบัตรคิวและลงทะเบียนของเกษตรกรและประชาสัมพันธ์บริเวณด้านหน้า สถานที่จัดคลินิก การจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ประจำคลินิก ป้ายตามประเภทของการให้บริการ

6.1.5 การเตรียมเกษตรกร จัดประชุมชี้แจงเกษตรกรให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การจัดงาน กำหนดการและขั้นตอนการให้บริการ การเตรียมตัวในการเข้ามารับบริการ เช่น การเตรียมบัตรประจำตัวประชาชน การเก็บตัวอย่าง (พืช ดิน สัตว์ และน้ำ) ที่มีปัญหามารับบริการอย่างถูกต้อง

6.1.6 เน้นประชาสัมพันธ์การจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ทุกช่องทางก่อนการจัดงานอย่างน้อย 1 สัปดาห์ และแจ้งให้ผู้นำชุมชนในพื้นที่ประชาสัมพันธ์งานให้ทราบอย่างทั่วถึง

6.2 การดำเนินงานระหว่างเปิดคลินิก

6.2.1 การให้บริการ

1) การรับบัตรคิว เกษตรกรลงทะเบียนเข้ารับบริการทางด้านการเกษตรทุกสาขาที่จุดลงทะเบียนโดยรับบัตรคิว ณ จุดรับบัตรคิว เพื่อให้ทราบจำนวนผู้มารับบริการ

2) การลงทะเบียนเกษตรกรนำบัตรประจำตัวประชาชนยื่นต่อเจ้าหน้าที่รับลงทะเบียนเจ้าหน้าที่โดยเจ้าหน้าที่จะสอบถามปัญหาและความต้องการมารับบริการของเกษตรกร บันทึกลงในบัตรทะเบียนประวัติการรับบริการ (แบบคลินิก 01) และทำเครื่องหมายแสดงคลินิกที่เกษตรกรจะไปรับบริการไว้ในแบบคลินิก 01 และฉีกสำเนาให้กับเกษตรกรนำไปรับบริการตามคลินิกที่ระบุไว้

3) การเข้ารับบริการเกษตรกรเข้ารับบริการในแต่ละคลินิก หน่วยงานให้บริการคลินิกรับทราบปัญหาทางการเกษตร พร้อมให้คำแนะนำทางด้านวิชาการ และแก้ไขปัญหา โดยเจ้าหน้าที่ในแต่ละคลินิกจะต้องจัดทำบัตรรับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ (แบบคลินิก 02) โดยต้องระบุลำดับที่ผู้มารับบริการให้ตรงกับลำดับที่ในสำเนาของแบบคลินิก 01 ที่เกษตรกรนำมาแสดง (หากเกษตรกรไม่มีสำเนาของแบบคลินิก 01 มาแสดงให้เกษตรกรกลับไปลงทะเบียน ณ จุดลงทะเบียนด้านหน้าก่อน)

4) การบันทึกผลการให้บริการการให้บริการ เจ้าหน้าที่จะต้องบันทึกปัญหาที่เกษตรกรมาขอรับบริการ และผลการให้บริการลงในแบบคลินิก 02 โดยฉีกสำเนาให้เกษตรกรเก็บไว้เพื่อใช้ติดตามผลและให้บริการต่อเนื่อง สำหรับตัวจริงให้จัดเก็บไว้ที่หน่วยงานที่ให้บริการคลินิก

6.2.2 การประเมินผลการให้บริการ

1) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการประเมินผลการให้บริการคลินิกในการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาส 1 – 4 โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้ารับบริการ เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการคลินิก และการสังเกตการณ์ของเจ้าหน้าที่ประเมินผล เสร็จแล้วรายงานสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำเนาผลการประเมินให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

2) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการติดตามประเมินผลลัพธ์เกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกหลังจากการจัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2567 โดยจัดทำการติดตามประเมินผลในปัจุบันประมาณถัดไป

6.3 บันทึกผลการดำเนินงานในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ (<https://clinickaset.doe.go.th>)

สำนักงานเกษตรอำเภอบันทึกข้อมูลบัตรทะเบียนประวัติ (แบบคลินิก 01) ลงในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ (<https://clinickaset.doe.go.th>) ภายใน 10 วันทำการ หลังจากวันที่ให้บริการ และหลังจากบันทึกแบบคลินิก 01 แล้วเสร็จ ให้แจ้งสำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อแจ้งหน่วยงานที่ให้บริการคลินิกบันทึกข้อมูลบัตรรับบริการ (แบบคลินิก 02) เข้าสู่ระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ภายใน 30 วันทำการ หลังจากวันที่ให้บริการ

6.4 การติดตามให้บริการต่อเนื่อง

หลังจากที่หน่วยงานบันทึกข้อมูลบัตรรับบริการ (แบบคลินิก 02) เข้าสู่ระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ แล้ว จะทราบว่าหน่วยงานที่ให้บริการคลินิกใดจะต้องมีการติดตามให้บริการเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง จากนั้นหน่วยงานที่ให้บริการคลินิกเกษตรจะต้องวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหา เพื่อวางแผนออกติดตามและให้บริการต่อเนื่องแก่เกษตรกร โดยทุกครั้งที่หน่วยงานที่ให้บริการคลินิกออกติดตามให้บริการต่อเนื่อง ให้บันทึกข้อมูลผลการให้บริการในแบบคลินิก 05 ด้วย

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	ปริมาณงาน	หน่วยวัด	ระยะเวลาดำเนินการ ปี 2568											
				ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4		
				ตค.67	พย.67	ธค.67	มค.68	กพ.68	มีค.68	เมย.68	พค.68	มิย.68	กค.68	สค.68	กย.68
1. จัดทำแผน/ประชุมชี้แจงเกษตรกรและประชาสัมพันธ์ วิธีการเก็บตัวอย่าง พืช ดิน สัตว์น้ำ ฯลฯ พร้อมทั้งวิเคราะห์ปัญหาทางด้านการเกษตรที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน	จังหวัด/อำเภอ	4	ครั้ง		↔			↔		↔	↔				
2. จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 1 และบันทึกผลในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ และระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e - Project)	อำเภอ บางแก้ว	100	ราย	↔		↔									
3. จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 2 และบันทึกผลในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ และระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e - Project)	อำเภอ เมือง พัทลุง	100	ราย				↔	↔							
4. จัดงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 3 และบันทึกผลในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ และระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e - Project)	อำเภอ เขาชัยสน	100	ราย							↔	↔				
5. จัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ ไตรมาสที่ 4 โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2567 และบันทึกผลในระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ และระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (e - Project)	อำเภอ ป่าพะยอม	100	ราย											↔	
6. สรุปผลการดำเนินงานโครงการเป็นรายไตรมาสส่งกรมส่งเสริมการเกษตร	จังหวัด				↔			↔		↔		↔			↔

8. ระยะเวลา

ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2566 - กันยายน 2567

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (Output)

1) เกษตรกร จำนวน 400 ราย ได้รับการทางด้านการเกษตร และแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน

2) เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่บูรณาการให้บริการด้านการเกษตร และแก้ไขปัญหาทางการเกษตรให้กับเกษตรกร

9.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรที่มีปัญหาการประกอบอาชีพด้านการเกษตรได้รับคำแนะนำ การบริการ การแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตรที่รวดเร็วและทันเวลา ซึ่งเป็นการนำความรู้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการทางการเกษตรไปปฏิบัติต่อพื้นที่ของตนเอง เกิดผลตอบแทนและรายได้จากการประกอบอาชีพที่มั่นคง

9.3 ตัวชี้วัดกระบวนการ

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผน และให้บริการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ

2) จังหวัดมีการจัดโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ โดยมีเกษตรกรเข้ารับบริการ จำนวน 400 ราย

3) มีการติดตามผลการให้บริการต่อเนื่อง

10. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทร 0 7461 3193

1. นายमितร ยอดทอง

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร

โทรศัพท์ : 06 2359 5245

2. นางสาวสุภาวดี บัวชุม

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

โทรศัพท์ : 08 9598 7655

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน

จังหวัดพัทลุง

1. ความสอดคล้อง

1.1 ยุทธศาสตร์ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ และสังคมเพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับเพื่อความสมานฉันท์ เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งพาตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม

ที่มุ่งระดมสรรพกำลังจากประชากรทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย และจากภาคส่วนต่าง ๆ ในทุกระดับ เป็นกลไกในการช่วยสร้างโอกาสและแก้ไขความไม่เสมอภาค แผนย่อยการเสริมสร้างทุนทางสังคม เน้นการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของประชาชน

2. หลักการและเหตุผล

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารมาอย่างต่อเนื่อง ทรงมีพระราชดำริให้เริ่มดำเนินการ “โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน” ในโรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารกลางวันของเด็กนักเรียน นอกจากนี้ จะทำให้มีอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการบริโภคตลอดช่วงการศึกษาสำหรับนักเรียนแล้ว นักเรียนยังได้รับความรู้ด้านการเกษตร เกิดทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร และสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ในอนาคต และทรงมีพระราชดำริให้ขยายผลการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชนพัฒนาสถานศึกษาเป็นศูนย์บริการความรู้ โดยมีหน่วยงานมาร่วมบูรณาการส่งเสริมให้ครอบครัวของนักเรียนทำการเกษตรแบบผสมผสาน และส่งเสริมการแปรรูปนอมอาหารเพื่อบริโภค เป็นการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้จากการขายผลผลิตในขั้นต่อไป

พระราชดำรัส สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2557 ความว่า

...อีกอย่างคือ ในชุมชนหรือครอบครัว ความตั้งใจมีอยู่ว่าไม่ใช่แค่พัฒนาโรงเรียนเท่านั้น แต่เมื่อโรงเรียนดีแล้วก็เป็นจุดที่ขยายโอกาสและขยายความรู้การปฏิบัติงานเข้าไปในชุมชน นอกจากให้ชุมชนเข้ามาช่วยเหลือแล้ว ก็ต้องปฏิบัติการในชุมชน เช่น งานเกษตร เพื่อให้ชุมชนสามารถได้รับผลประโยชน์นี้ หรืออุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนหรืออุตสาหกรรมขนาดเล็ก ก็สามารถให้ชุมชนปฏิบัติงานอุตสาหกรรมนั้นได้ เพราะเป็นที่ที่เราเข้าไปเห็นเข้าไปถึง อะไรที่ยังไม่ดี ยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรเราก็ต้องทำหรือว่าก้าวหน้าแล้ว ก็ต้องให้ก้าวหน้าหรือดียิ่งขึ้น ให้ทุกคนพร้อมทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย ด้านความอยู่เย็นเป็นสุข ด้านจริยธรรมก็เป็นเรื่องสำคัญ...

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ร่วมสนองงานดำเนินโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยส่งเสริมสนับสนุน และถ่ายทอดความรู้ เช่น หลักสูตรการผลิตพืช การขยายพันธุ์พืช การผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน และการแปรรูปนอมอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร มุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันทำการเกษตร

แบบผสมผสาน พัฒนาโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในครัวเรือน และขยายผลไปสู่ชุมชน

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสนองพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- 3.2 เพื่อให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีทักษะความรู้ทางด้านการเกษตร เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม
- 3.3 เพื่อให้นักเรียนมีผลผลิตพืช และนำมาประกอบเลี้ยงเป็นอาหารกลางวันเพียงพอตลอดปีการศึกษา
- 3.4 เพื่อให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร ครู นักเรียนและผู้ปกครองสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในครัวเรือนเพื่อขยายผลสู่ชุมชน และพัฒนาเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้

4. เป้าหมาย/สถานที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่ อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง (โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนตะแบก)

5. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

5.1 ถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และปลอดภัยต่อผู้บริโภค ให้กับครู นักเรียน และผู้ปกครอง จำนวน 12 ราย (ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนตะแบก)

ผู้ดำเนินการ : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

วิธีดำเนินงาน

- 1) ประสานงานกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนตะแบก
- 2) ประชุมหารือวางแผนการดำเนินงานร่วมกับครู นักเรียน และผู้ปกครอง
- 3) จัดทำหลักสูตร โดยเน้นหลักสูตรการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และปลอดภัยต่อผู้บริโภค เช่น การผลิตพืชประเภทต่าง ๆ การขยายพันธุ์พืช การผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน การแปรรูปถนอมอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น ทั้งนี้ การจัดทำหลักสูตรถ่ายทอดความรู้ ให้พิจารณาตามความเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ บริบทของสังคม และตรงตามความต้องการของโรงเรียน

4) ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร ตามหลักสูตรที่กำหนด ให้กับครูเกษตร และครูประกอบอาหาร จำนวน 2 ราย นักเรียน 5 ราย และผู้ปกครอง 5 ราย รวม 12 ราย ต (จำนวน 2 วัน) ทั้งนี้ การดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้มีการดำเนินการทดสอบความรู้ก่อนเข้ารับการถ่ายทอดความรู้ (Pre-test) และทดสอบความรู้หลังเข้ารับการถ่ายทอดความรู้ (Post-test) เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้หลังจากเข้าร่วมโครงการ

- 5) จัดเก็บข้อมูลครู นักเรียน และผู้ปกครอง และรายงานผลการดำเนินงานตามกิจกรรม

5.2 ส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชในโรงเรียน (โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนตะแบก)

ผู้ดำเนินการ : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

วิธีดำเนินการ

- 1) สำรวจ/วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ของโรงเรียน และวางแผนส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืช โดยออกแบบผังแปลงในรูปแบบที่เหมาะสม เช่น การผลิตแบบแปลง แบบภาชนะเหลือใช้ แบบยกแคร่ เป็นต้น
- 2) ประชุมวางแผนการดำเนินงานร่วมกับครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อวางแผนการผลิต จัดทำแผนการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับความต้องการบริโภคและโภชนาการของนักเรียนได้รับสารอาหารที่ครบถ้วนเน้นให้นักเรียนบริโภคพืชที่ปลอดภัย หลากหลายชนิดทั้งพืชผักและไม้ผล การผลิตต้องมีความต่อเนื่องและมีผลผลิตเพียงพอต่อการบริโภคตลอดปีการศึกษา

3) ส่งเสริมและฝึกปฏิบัติจริงในการจัดทำแปลงเกษตรแบบมีส่วนร่วม เน้นให้ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เกิดกระบวนการเรียนรู้ มีความรู้ทักษะในด้านการเกษตร เช่น การผลิตพืชประเภทต่าง ๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปลอดภัยต่อผู้บริโภค การผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การขยายพันธุ์พืช การป้องกัน กำจัดโรคแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน การเกษตรกรรม เป็นต้น

4) จัดทำฐานเรียนรู้ด้านการผลิตพืชเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

5) สนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการเกษตรตามความเหมาะสมของพื้นที่ และตามความต้องการของโรงเรียน

6) จัดเก็บข้อมูลผลผลิตพืชผักในแปลงเกษตร

7) ให้คำปรึกษาแนะนำ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

5.3 การติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง กำกับ ดูแล ติดตามการดำเนินงาน และการรายงานผลการดำเนินงานและรายงานอื่นๆ ของสำนักงานเกษตรอำเภอป่าพะยอม ให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

2) สำนักงานเกษตรอำเภอป่าพะยอม สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง รายงานผลการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการเกษตร (E-project Management System) จัดทำประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการโดยใช้ CIPP Model ทำการประเมินให้ครอบคลุมองค์ประกอบของระบบ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ บริบทหรือสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต เพื่อนำผลการประเมินไปพิจารณาการตอบสนองต่อเกษตรกร การใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม พัฒนาระบบการดำเนินงาน และผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประกอบการวิเคราะห์แนวทางการดำเนินการในระยะต่อไป รายงานอื่น ๆ ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด และสำนักงานเกษตรอำเภอป่าพะยอม รายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปีในแต่ละกิจกรรม พร้อมปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ให้สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ทราบทันทีหลังดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว เพื่อสรุปผลในภาพรวม และจัดส่งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบต่อไป

หมายเหตุ 1. หน่วยงานควรมีการจัดทำและจัดเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมของโครงการ เช่น รายงานหรือบันทึกการประชุมหรือวางแผน การเสนอความต้องการ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประเมินผลการอบรม บันทึกการส่งมอบ และหลักฐานการตรวจรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและบันทึกการติดตามและประเมินผลการนำไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น

2. ในกรณีที่มีการแจกปัจจัยการผลิตให้มีการ **สุ่มเกษตรกร** และติดตามผลว่าเกษตรกรได้นำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่

6. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม	แผนปฏิบัติงาน											หน่วย งาน	
	ปี 2567			ปี 2568									
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. ถ่ายทอดความรู้ ด้านการเกษตรให้กับครู นักเรียน และผู้ปกครอง			↔										สนง. กษอ.
2. ส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชใน โรงเรียน				↔		↔							สนง. กษอ.
3. ให้คำปรึกษาแนะนำ ติดตามผล การดำเนินงาน อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง		←										→	สนง. กษอ.
4. รายงานผลการดำเนินงานต่างๆ ให้กรมฯ ทราบ												↔	สนง. กษอ/ สนง. กษจ.

7. ระยะเวลา

เดือนตุลาคม 2567 - เดือนกันยายน 2568

8. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

8.1 ผลผลิต (Output)

1) ครู นักเรียน และผู้ปกครองของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนตะแบก จำนวน 12 ราย มีทักษะความรู้ทางด้านการเกษตร ได้รับความรู้ด้านวิชาการ และฝึกทักษะในหลักสูตร เช่น หลักสูตรการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และปลอดภัยต่อผู้บริโภค การขยายพันธุ์พืช การผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชแบบผสมผสาน และการแปรรูปถนอมอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร

2) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนตะแบก ได้รับการส่งเสริมการจัดทำแปลงผลิตพืชที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และปลอดภัยต่อผู้บริโภค ในโรงเรียน และนำผลผลิตมาประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับนักเรียน

8.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

1) ครู นักเรียน และผู้ปกครอง สามารถนำทักษะความรู้ทางด้านการเกษตรที่ได้รับไปปรับใช้ในครัวเรือนได้

2) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนตะแบก มีแปลงเกษตรที่มีผลผลิตนำมาประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับนักเรียนเพียงพอตลอดปีการศึกษาและมีความต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถแบ่งปันผลผลิตไปยังครัวเรือนของนักเรียน

8.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ

1) จำนวนครู นักเรียน และผู้ปกครอง ของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนตะแบก ได้รับความรู้ด้านวิชาการ และฝึกทักษะในหลักสูตร เช่น หลักสูตรการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

และปลอดภัยต่อผู้บริโภค การขยายพันธุ์พืช การผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การป้องกันและกำจัดโรคแมลง ศัตรูพืชแบบผสมผสาน และการแปรรูปถนอมอาหารจากผลผลิตทางการเกษตร

2) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนตะแบกมีการทำแปลงเกษตรเพื่อผลิตพืชที่ปลอดภัย สำหรับเป็นอาหารกลางวันแก่นักเรียนได้อย่างเพียงพอตลอดปีการศึกษา

เชิงคุณภาพ

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านควนตะแบกมีองค์ความรู้ ทักษะด้านการเกษตร เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง ทั้งด้านวิชาการและการฝึกปฏิบัติ ผลผลิตพืชจาก แปลงเกษตรที่ผลิตได้ในโรงเรียนเพียงพอและต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา นักเรียนได้บริโภคผักและผลไม้ที่มีคุณค่า ทางโภชนาการ ผลผลิตมีความปลอดภัย

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีทักษะองค์ความรู้ด้านการเกษตร เกิดกระบวนการเรียนรู้ วางแผนการจัดทำ แปลงเกษตรเพื่อผลิตพืชที่มีคุณค่าทางโภชนาการ มีความปลอดภัย เป็นอาหารกลางวันในโรงเรียนได้เพียงพอ และเป็น แหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน

10. หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทรศัพท์ 0 7461 3193

1. นายมิตร ยอดทอง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร โทรศัพท์ 06 2359 5245

2. นางสาวทัศนีย์ นาควิโรจน์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์ 08 4747 6062

คู่มือโครงการส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จังหวัดพัทลุง

1. ความสอดคล้อง

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 15 พลังทางสังคม

- แผนแม่บทย่อย การเสริมสร้างทุนทางสังคม

1.4 แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2565 – 2570

- มาตรการที่ 4 พัฒนาอาชีพให้เกิดความมั่นคง

- มาตรการที่ 6 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

2. หลักการและเหตุผล

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่บริเวณตอนใต้ของจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกเฉียงใต้ ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช พัทลุง และจังหวัดสงขลา รวม 13 อำเภอ 77 ตำบล 665 หมู่บ้าน 179,476 ครัวเรือน มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 2.2 ล้านไร่ มีประชากรมากกว่า 500,000 คน ซึ่งในอดีตพื้นที่ดังกล่าวมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นอู่ข้าว อู่น้ำที่สำคัญ และเป็นแหล่งผลิตข้าวที่ใหญ่ที่สุดในภาคใต้ ต่อมาเมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นและมีการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างบุกรุกทำลายและขาดการดูแลรักษา และการบริหารจัดการที่ดีทำให้สภาพแวดล้อมในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังเกิดการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อประกอบอาชีพของประชาชน ได้แก่ ปัญหาอุทกภัย และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ส่วนในช่วงฤดูแล้งเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำจัดเพื่อการเกษตร รวมถึงการรุกรานของน้ำเค็มจากทะเลเข้าไปในแม่น้ำปากพนังเป็นระยะทางไกลกว่า 100 กิโลเมตรเป็นเวลานานหลายเดือน ซึ่งในแต่ละปีได้ทำความเสียหายแก่พื้นที่การเกษตรอย่างกว้างขวางนอกจากนั้นในพื้นที่ตอนกลางของลุ่มน้ำ ซึ่งเป็นป่าพรุยังมีปัญหาดินเปรี้ยว และมีความเป็นกรดสูงไม่สามารถทำการเกษตรได้ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้มีพระราชดำริ ให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ และพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังให้บังเกิดความอุดมสมบูรณ์ช่วยเหลือราษฎรในการประกอบอาชีพ และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการตามแผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2565 – 2570 โดยยึดแนวพระราชดำริตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาอาชีพให้เกิดความมั่นคง สร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและสังคม โดยมุ่งเน้นสนับสนุนการปรับระบบการผลิตทางการเกษตรให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ พัฒนาเกษตรกรต้นแบบเพื่อยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้สูงขึ้น อันจะทำให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้ทั้งในระดับครัวเรือนเกษตรกร และชุมชนอย่างครบวงจรและเกิดความมั่นคงยั่งยืน เกษตรกรอยู่ดีกินดีมีความสุขตามพระราชประสงค์

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อพัฒนาอาชีพของเกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
- 3.2 เพื่อพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังให้เป็นแหล่งผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของภาคใต้
- 3.3 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการรวมตัวของชุมชน และสร้างเกษตรกรต้นแบบ

4. เป้าหมาย

ประกอบด้วยเกษตรกร ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ในพื้นที่อำเภอควนขนุน และอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง จำนวน 160 ราย ดังนี้

4.1 เกษตรกรในพื้นที่อำเภอควนขนุน จำนวน 100 ราย

4.2 เกษตรกรในพื้นที่อำเภอป่าพะยอม จำนวน 60 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

ในพื้นที่อำเภอควนขนุน และอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

6. กิจกรรมและวิธีการดำเนินงาน

6.1 กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นลุ่มน้ำปากพนัง (สมุนไพร) ดำเนินการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอป่าพะยอม (งบประมาณ ครั้งที่ 1)

6.1.1 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น ดำเนินการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

1. คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายภายในขอบเขตพื้นที่โครงการ โดยวิเคราะห์ศักยภาพให้ครอบคลุมทั้งในมิติของพื้นที่ คน และสินค้า

2. คัดเลือกเกษตรกรในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังที่สนใจเข้าร่วมโครงการ โดยพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่มีความพร้อมในการเป็นเกษตรกรต้นแบบ และต้องการเรียนรู้ในเรื่องการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นลุ่มน้ำปากพนัง (สมุนไพร) โดยสำนักงานเกษตรอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง จำนวน 40 ราย

3. จัดทำหลักสูตรในการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น โดยเน้น ตาลโตนด สมุนไพร กระเจ็ด รวมถึงแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดเนื้อหา/กิจกรรม ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และความต้องการเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดความรักและหวงแหนพืชท้องถิ่นและสามารถเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นได้ (โดยจัดเก็บข้อมูล ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 2 ข้อ 2.1)

4. ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเนื้อหา/กิจกรรมอื่นๆ ที่กำหนดไว้ตามข้อ 3 (โดยจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกร ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร

ที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนที่ 3 การนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองและดำเนินชีวิต ในส่วนที่เป็นหัวข้อก่อนเข้าร่วมโครงการ)

6.1.2 สนับสนุนเกษตรกรเพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบ

1. คัดเลือกเกษตรกรจากผู้ที่ผ่านการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นแล้วเข้าร่วมโครงการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง จำนวน 5 ราย
2. วิเคราะห์และวางแผนความต้องการของเกษตรกรในการสนับสนุนเพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบ ในเรื่องของการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น และทักษะการถ่ายทอดความรู้ การเป็นวิทยากร
3. สนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร หรือองค์ความรู้อื่น ๆ ที่เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรเพื่อนำไปพัฒนาตนเองและพื้นที่การเกษตรให้เกิดเรียนรู้ และสามารถเป็นต้นแบบให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ต่อไปได้
4. จัดเก็บข้อมูลและประเมินเกษตรกรต้นแบบตามหลักเกณฑ์การประเมินเกษตรกรต้นแบบ

6.2 กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้นเพื่อสร้างรายได้เสริม ดำเนินการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง (งบประมาณ ครั้งที่ 1)

6.2.1 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ดำเนินการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

- 1) คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายภายในขอบเขตพื้นที่โครงการ โดยวิเคราะห์ศักยภาพให้ครอบคลุมทั้งในมิติของพื้นที่ คน และสินค้า
- 2) คัดเลือกเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมโครงการ โดยพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่มีความพร้อมในการเป็นเกษตรกรต้นแบบ และต้องการเรียนรู้ในเรื่องการปลูกพืชอายุสั้นเพื่อสร้างรายได้เสริม โดยสำนักงานเกษตรอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง จำนวน 40 ราย
- 3) จัดทำหลักสูตรในการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีเกี่ยวกับกิจกรรมการปลูกพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง รวมถึงแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดเนื้อหา/กิจกรรม ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และความต้องการสินค้า เพื่อการปลูกหลังการปลูกกิจกรรมหลักเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน เช่น วิธีการปลูก การดูแล การลดการใช้สารเคมี อื่น ๆ ควรพิจารณาพืชที่มีความเหมาะสม ตรงกับความต้องการของตลาด (โดยจัดเก็บข้อมูล ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 2 ข้อ 2.1)
- 4) ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร เกี่ยวกับการปลูกพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง รวมถึงแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเนื้อหา/กิจกรรมอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ตามข้อ 3. (โดยจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกร ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนที่ 2

การถ่ายทอดความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนที่ 3 การนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองและดำเนินชีวิต ในส่วนที่เป็นหัวข้อก่อนเข้าร่วมโครงการ)

6.2.2 สนับสนุนเกษตรกรต้นแบบการผลิตพืชอายุสั้นเพื่อเป็นรายได้เสริม ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตรอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

- 1) จัดตั้งกลุ่มและสนับสนุนวัสดุการเกษตรให้แก่กลุ่มตามความต้องการ พร้อมทั้งคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบ
- 2) จัดเก็บข้อมูลและประเมินเกษตรกรต้นแบบตามหลักเกณฑ์การประเมินเกษตรกรต้นแบบ
- 3) ติดตามผลการดำเนินงาน โดยจัดเก็บข้อมูลรายรับ - รายจ่ายของครัวเรือนของผู้เข้าร่วมการอบรม

6.3 กิจกรรมกลุ่มเกษตรกรต้นแบบด้านการเกษตรตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (ไม้ผล พืชผัก) ดำเนินการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอควนขนุน และสำนักงานเกษตรอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

6.3.1 ด้านโรงเรียนเกษตรกรไม้ผล โดยสำนักงานเกษตรอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง 20 ราย (งบประมาณ ครั้งที่ 2)

6.3.2 ด้านโรงเรียนเกษตรกรพืชผัก โดยสำนักงานเกษตรอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง จำนวน 20 ราย (งบประมาณ ครั้งที่ 2)

วิธีดำเนินงาน

1) จัดทำหลักสูตรในการถ่ายทอดความรู้ กำหนดเนื้อหา/กิจกรรม ในด้านต่างๆ (ไม้ผล พืชผัก) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเนื้อหา/กิจกรรมอื่นๆ โดยผ่านการวิเคราะห์พื้นที่เป้าหมายให้ครอบคลุมทั้งในมิติของพื้นที่ คน และสินค้า เพื่อการปลูกหลังการปลูกกิจกรรมหลักเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน เช่น วิธีการปลูก การดูแล การลดการใช้สารเคมี อื่นๆ ควรพิจารณาพืชที่มีความเหมาะสม ตรงกับความต้องการของตลาด (โดยจัดเก็บข้อมูล ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 2 ข้อ 2.1)

2) คัดเลือกโรงเรียนเกษตรกรด้านต่าง ๆ ตามเป้าหมาย โดยให้คัดเลือกนักเรียนเกษตรกรที่มีผลการดำเนินกิจกรรมที่ดี สามารถเป็นต้นแบบของโรงเรียนเกษตรกรด้านนั้น ๆ ได้

3) อบรมให้ความรู้เพิ่มตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ในด้านต่างๆ (พืชผัก ไม้ผล) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเนื้อหา/กิจกรรมอื่นๆ ที่กำหนดไว้ตามข้อ 1 (โดยจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกร ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนที่ 3 การนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองและดำเนินชีวิต ในส่วนที่เป็นหัวข้อก่อนเข้าร่วมโครงการ)

6.4 กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการทำการเกษตรแบบผสมผสาน
ดำเนินการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง (งบประมาณ ครั้งที่ 1)

6.4.1 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการทำการเกษตรแบบผสมผสาน

1) คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายภายในขอบเขตพื้นที่โครงการ โดยวิเคราะห์ศักยภาพให้ครอบคลุมทั้งในมิติของพื้นที่ คน และสินค้า

2) คัดเลือกเกษตรกรในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังที่สนใจเข้าร่วมโครงการ โดยพิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่มีความพร้อมในการเป็นเกษตรกรต้นแบบ และต้องการเรียนรู้ในเรื่องการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยโดยสำนักงานเกษตรอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง จำนวน 40 ราย

3) จัดทำหลักสูตรในการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีเกี่ยวกับกิจกรรมการทำการเกษตรแบบผสมผสาน รวมถึงแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดเนื้อหา/กิจกรรม ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ความต้องการสินค้า และความต้องการของตลาด (โดยจัดเก็บข้อมูล ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 2 ข้อ 2.1)

4) ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร เกี่ยวกับการทำการเกษตรแบบผสมผสาน รวมถึงแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเนื้อหา/กิจกรรมอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ตามข้อ 3 (โดยจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกร ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนที่ 3 การนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองและดำเนินชีวิต ในส่วนที่เป็นหัวข้อก่อนเข้าร่วมโครงการ)

6.5 กิจกรรมสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

6.5.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ

- 1) ดำเนินงานโครงการตามกิจกรรมและขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- 2) จัดทำสรุปผลเกษตรกรต้นแบบในกิจกรรมต่างๆ
- 3) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานพร้อมปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหา และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

6.6 กิจกรรมร่วมประชุมคณะกรรมการฯ และติดตามการดำเนินงานโครงการ

6.6.1. สำนักงานเกษตรจังหวัด

- 1) กำกับและติดตามการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ของสำนักงานเกษตรอำเภอให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
- 2) รวบรวมสรุปผลเกษตรกรต้นแบบในกิจกรรมต่าง ๆ ของสำนักงานเกษตรอำเภอ

3) รวบรวมรายงานสรุปผลการดำเนินงานพร้อมปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข ปัญหา ของสำนักงานเกษตรอำเภอ และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตรทราบ

6.7 สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรม ดำเนินการโดยสำนักงานเกษตร/สำนักงานเกษตรอำเภอ/ศูนย์ปฏิบัติการ

6.7.1 จัดเก็บข้อมูลของเกษตรกร ตามแบบจัดเก็บข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงาน ในส่วนที่ 2 การถ่ายทอดความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่วนที่ 3 การนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำการเกษตร ของตนเองและการดำเนินชีวิต (ในส่วนที่เป็นหัวข้อหลังเข้าร่วมโครงการ) พร้อมทั้งสรุปผลแบบจัดเก็บ ข้อมูลและการติดตามผลการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการ

6.7.2 จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานทุกกิจกรรมโดยละเอียด โดยต้องสอดคล้องกับผลผลิต ผลลัพธ์และตัวชี้วัดของโครงการ พร้อมทั้งปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน ระบุแนวทางแก้ไข ปัญหา และแนวทางในการพัฒนางานในอนาคต

6.7.3 จัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (CIIP Model) โดยแบบสอบถามฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารหน่วยงาน/ผู้ปฏิบัติงานใน พื้นที่ และแบบสอบถามฉบับที่ 2 สำหรับเกษตรกรเป้าหมายตามตัวชี้วัด (สรุปข้อมูลเป็นภาพรวมโครงการ)

6.7.4 รายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (E-project Management System) และแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลงานของเกษตรกร ปี 2568 (แบบกสก.) ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด ทันทีหลังดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว

7. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน												หน่วย งาน
	ปี 2567			ปี 2568									
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นลุ่มน้ำปากพนัง (สมุนไพร)													สนง.กษอ.ป่า พะยอม
1.1 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้าน การเกษตร หลักสูตรการอนุรักษ์และการเพิ่ม มูลค่าพืชท้องถิ่น			↔										สนง.กษอ. ป่าพะยอม
1.2 สนับสนุนเกษตรกรเพื่อเป็นเกษตรกร ต้นแบบ			↔										สนง.กษอ. ป่าพะยอม

2. กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้น เพื่อสร้างรายได้เสริม													สนง.กษอ. ควนขนุน
2.1 ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้าน การเกษตร หลักสูตรพืชอายุสั้นที่เหมาะสมใน พื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง			↔										สนง.กษอ. ควนขนุน
2.2 สนับสนุนเกษตรกรต้นแบบการผลิตพืชอายุ สั้น เพื่อเป็นรายได้เสริม				↔									สนง.กษอ. ควนขนุน
3. กิจกรรมกลุ่มเกษตรกรต้นแบบด้านการเกษตร ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (พืชผัก ไม้ผล)													
3.1 ด้านโรงเรียนเกษตรกรผัก							↔						สนง.กษอ. ควนขนุน
3.2 ด้านโรงเรียนเกษตรกรไม้ผล							↔						สนง.กษอ. ป่าพะยอม
4. การถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการทำเกษตรแบบผสมผสาน			↔										สนง.กษอ. ควนขนุน
5. กิจกรรมสนับสนุนการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่			↔					↔					สนง.กษจ. สนง.กษอ.
6. กิจกรรมร่วมประชุมคณะกรรมการฯ และติดตามการดำเนินงานโครงการ			←										สนง.กษจ.
7. สรุปผลการดำเนินงาน							←						สนง.กษจ. สนง.กษอ.

- 6 -

8. ระยะเวลา

ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2567 - เดือนกันยายน 2568

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (Output)

9.1.1 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 160 ราย ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการถ่ายทอดความรู้
ด้านต่าง ๆ

9.1.2 เกิดการรวมกลุ่ม ด้านพืชท้องถิ่น ด้านพืชอายุสั้น จำนวน 2 กลุ่ม

9.1.3 มีเกษตรกรต้นแบบ จำนวน 5 ราย และแปลงต้นแบบด้านพืชอายุสั้น จำนวน 1 กลุ่ม

9.1.4 มีกลุ่มเกษตรกรต้นแบบด้านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (พืชผัก ไม้ผล) จำนวน 2 กลุ่ม

9.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

9.2.1 เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเองและสามารถเพิ่มมูลค่าทางการเกษตรให้มีความเข้มแข็งและสามารถดำเนินการผลิตทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีรายได้เพิ่มขึ้น

9.2.2 เกษตรกรต้นแบบด้านต่าง ๆ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกร และชุมชนใกล้เคียงได้ สามารถสร้างเครือข่ายขยายผลต่อไปได้

9.2.3 เกิดการเรียนรู้จากแปลงต้นแบบ สามารถขยายผลสู่เกษตรกรแปลงอื่นๆ ในชุมชน

9.3 ตัวชี้วัดกระบวนการ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 80 ได้รับการถ่ายทอดความรู้ การเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น พืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การผลิตพืชตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พึ่งพาตนเองได้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

ประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้ CIPP Model ทำการประเมินให้ครอบคลุมองค์ประกอบของระบบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ บริบทหรือสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง โทรศัพท์ 0 7461 3193

1. นายมิตร ยอดทอง หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร โทรศัพท์ 06 2359 5245

2. นางสาวทัศนีย์ นาควิโรจน์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร โทรศัพท์ 08 4747 6062

คู่มือโครงการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมการขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. ความสอดคล้อง

- 1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 4 : ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 1.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม
  - แผนแม่บทย่อย : การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2. หลักการและเหตุผล

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ ได้ทรงวางแผนพัฒนา ทรงเสนอแนะให้รัฐบาลหรือหน่วยงานราชการพิจารณาความเป็นไปได้ และร่วมดำเนินการเพื่อพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน จึงทรงมีพระราชดำริ ให้ดำเนินการพัฒนาด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านการเกษตร ด้านส่งเสริมอาชีพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านสาธารณสุข เป็นต้น พร้อมทั้งได้พระราชทานแนวทางการดำเนินงานให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปวางแผนปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับราษฎรผู้ประสบความทุกข์ยาก ด้อยโอกาส และยากจนตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ดังนั้น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงเป็นโครงการที่มุ่งพัฒนาราชกรผู้ยากไร้ให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะ ประชาชนในชนบทที่ห่างไกล ทุรกันดาร และยากจนอย่างแท้จริง โดยมีหลักการสำคัญคือการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เป็นขั้นตอนตามลำดับความจำเป็น ประหยัด มีการพึ่งพาตนเอง ส่งเสริมความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความพร้อมของเกษตรกรได้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร

จากสถานการณ์การใช้น้ำในปัจจุบัน เห็นได้ว่าการใช้น้ำภาคการเกษตรเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้น้ำในการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีความต้องการใช้น้ำสูงถึงร้อยละ 75 ของความต้องการใช้น้ำทั้งหมด ซึ่งการให้น้ำตามแบบวิถีเดิมของเกษตรกร อาทิ การให้น้ำพืชแบบไหลบ่า ทำให้สูญเสียน้ำเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นด้วย หากเกษตรกรสามารถจัดการให้พืชได้รับน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสมตามความต้องการของพืช มีการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และลดปริมาณการใช้น้ำที่เกินจำเป็น โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการน้ำ จะเป็นหนึ่งในแนวทางการควบคุมคุณภาพของผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาจากการขาดแคลนน้ำได้อีกด้วย

เพื่อสร้างความตระหนักในการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เพื่อให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับความต้องการของพืช จึงมุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ผู้ขับเคลื่อนงาน และเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนบริหารจัดการน้ำต้นทุนในพื้นที่การเกษตรของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพถูกต้องตามหลักวิชาการ และเลือกระบบการให้น้ำแก่พืชอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อลดการให้น้ำแก่พืชที่

สิ้นเปลืองเกินความจำเป็น ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิต รักษาคุณภาพผลผลิต ลดต้นทุนการใช้น้ำ ภาคการเกษตร ลดแรงงาน ลดการเสียหายของพืชจากการขาดแคลนน้ำ และสามารถสร้างรายได้ให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ ตลอดจนแบ่งปันทรัพยากรน้ำให้กิจกรรมอื่น ๆ ภายในประเทศให้เกิดการสมดุลและยั่งยืนต่อไป

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการให้น้ำตามความต้องการน้ำของพืช การดูแลรักษาความชื้นของดิน

3.2 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นาของเกษตรกร และให้เกษตรกรเกิดการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

4. เป้าหมาย

ดำเนินการในพื้นที่เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 50 ราย

5. สถานที่ดำเนินการ

อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

6. กิจกรรม และวิธีการดำเนินงาน

6.1 ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรโดยวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ จำนวน 50 ราย (ตัวชี้วัดโครงการ)

วิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1) สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการหลัก ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า หลักการให้น้ำเบื้องต้นแก่พืช การดูแลรักษาพืชช่วงน้ำน้อย และ/หรือหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ เป็นต้น กำหนดอบรมภายในไตรมาสที่ 2 เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 50 ราย

2) สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการเก็บข้อมูลผลการเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรที่เข้ารับการอบรม หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร ก่อน และหลังเข้าร่วมโครงการ รายละเอียดตามแบบฟอร์มที่ 1 ในภาคผนวก และส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากเกษตร (เขต) ที่สังกัด และเขตส่งข้อมูลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบเป็นรายจังหวัด และสรุปเป็นภาพรวมของเขต

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการถ่ายทอดความรู้ เช่น ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ค่าวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม กรอบแนวทางหลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ดังนี้

1) ความจำเป็นของการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ฝนตกไม่สม่ำเสมอ มีน้ำต้นทุนทั้งระบบชลประทานและในแหล่งน้ำธรรมชาติไม่เพียงพอความต้องการภาคเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดแหล่งน้ำสำรองในไร่นา รวมทั้งวิธีการให้น้ำแก่พืชของเกษตรกรทั่วไปยังขาดประสิทธิภาพ กล่าวคือการให้น้ำแก่พืชโดยทั่วไปยังมิได้มีการปฏิบัติที่ไม่ประหยัดน้ำและมีการสูญเสียน้ำ จึงจำเป็นต้องให้ภาคการเกษตรตระหนักเรื่องการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า โดยให้ทราบข้อมูลสถานการณ์และความจำเป็นที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

(1) สถานการณ์การเกิดฝนทิ้งช่วง ทำให้ขาดแคลนน้ำทั้งในเขตชลประทาน และนอกเขตชลประทาน เกิดความแห้งแล้ง

(2) น้ำต้นทุนไม่เพียงพอกับความต้องการในภาคเกษตร แหล่งน้ำมีน้อย ไม่กระจายอย่างทั่วถึง และปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ทั้งแหล่งน้ำชลประทาน และแหล่งน้ำธรรมชาติ ตลอดจนเกษตรกรไม่มีแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่อย่างเพียงพอ

(3) เกษตรกรส่วนใหญ่ มีวิธีการใช้น้ำที่ขาดประสิทธิภาพ เกิดการสิ้นเปลืองและสูญเสียน้ำได้ง่าย รวมถึงการดูแลรักษาความชื้นให้กับพืชยังทำได้ไม่ดีพอ เช่น การให้น้ำแก่พืชไม่เหมาะสมกับความต้องการของพืช (ปริมาณ / ช่วงเวลาที่พืชต้องการ) วิธีการให้น้ำแก่พืชที่ไม่เหมาะสมก่อให้เกิดการสูญเสียอย่างมาก ในขณะที่พืชนำไปใช้ได้เพียงเล็กน้อย เช่น การให้น้ำแบบไหลบ่า และการท่วมขัง รวมถึงวิธีการผลิตยังขาดการเอาใจใส่ในการรักษาความชื้นให้กับแปลงปลูกพืช เช่น ไม่คลุมดิน โครงสร้างดิน ไม่เหมาะสมกับการอุ้มน้ำ และต้นพืชคายน้ำสูงหรือดินสูญเสียความชื้นง่ายเนื่องจากได้รับแสงแดดจัด เป็นต้น

2) การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เป็นการให้น้ำแก่พืชด้วยความประหยัดและเพียงพอกับความต้องการของพืช ให้พืชสามารถนำไปใช้สร้างการเจริญเติบโตให้ผลผลิต ดังนั้นจึงต้องมีวิธีการให้พืชนำน้ำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ด้วยการรักษาความชื้นในดิน ทำให้ดินอุ้มน้ำดี โคนต้นบริเวณรากพืชมีความชุ่มชื้นเพียงพอ และหลีกเลี่ยงการให้น้ำแบบสิ้นเปลือง ตลอดจนการลดการคายน้ำของพืช ดังนี้

- การให้น้ำแก่พืชอย่างประหยัดแต่เพียงพอกับความต้องการของพืช ไม่ให้น้ำแบบท่วมขังหรือไม่ควรให้น้ำเกินความต้องการของพืช

- การรักษาความชื้น และลดการคายน้ำของพืชด้วยวิธีเขตกรรม

- การใช้วัสดุคลุมแปลงและโคนต้นพืช

- การปรับปรุงบำรุงดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ โครงสร้างดินดีขึ้นให้สามารถอุ้มน้ำและความชื้นได้ดี

- การระวังป้องกันการสูญเสียความชื้น ด้วยการจัดการพืชและสภาพแวดล้อม เช่น การปลูกไม้บังลม และการลดความชื้นของแสงแดดด้วยการพรางแสงเพื่อลดการคายน้ำของพืช

- การตัดแต่งกิ่ง เพื่อลดการคายน้ำของพืช

3) หลักการให้น้ำพืช

“น้ำ” เป็นปัจจัยหลักสำหรับการเพาะปลูกพืช ภายใต้สภาพการปลูกพืชที่มีน้ำเพียงพอ ธาตุอาหารเพียงพอ สภาพภูมิอากาศเหมาะสมแล้ว พืชสามารถสังเคราะห์แสง สร้างอาหารเพื่อนำไปใช้ในการเจริญเติบโต เก็บสะสมอาหารให้เป็นผลผลิตที่มนุษย์ต้องการได้อย่างเต็มที่ การปลูกพืชจึงต้องได้รับน้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสมตามระยะเวลาที่ต้องการ หลักการให้น้ำเพื่อการเจริญเติบโตของพืชอย่างมีคุณภาพและให้ได้ผลตอบแทนสูง จะต้องคำนึงถึงว่าควรให้น้ำแก่พืชเมื่อไร และให้ปริมาณน้ำเท่าไร มีปัจจัย 3 ประการที่ต้องคำนึงถึง คือ ดิน น้ำ และพืช ดังนี้

- ดิน คำนึงถึงความสามารถในการอุ้มน้ำของดินในเขตรากพืช

- น้ำ คำนึงถึงปริมาณของน้ำที่ต้องจัดหามาให้แก่พืช

- พืช คำนึงถึงปริมาณน้ำที่พืชต้องการในช่วงเวลาต่าง ๆ ตลอดอายุพืช

ในการอุ้มน้ำของดินในเขตรากพืชและปริมาณน้ำที่พืชต้องการในแต่ละช่วงเวลาต่าง ๆ ตลอดอายุของพืชเป็นข้อมูลสำคัญเบื้องต้นที่จะต้องนำมาใช้กำหนดความถี่และปริมาณน้ำที่ให้แก่พืชแต่ละครั้ง

4) ความต้องการน้ำของพืช

(1) ปริมาณความต้องการน้ำของพืชผัก (ตลอดฤดูปลูก)

ลำดับ	ชนิดพืช	อายุพืชจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยว	ความต้องการน้ำ (ลูกบาศก์เมตรต่อไร่)
1	กระเทียม	75 - 150 วัน	535
2	กะหล่ำปลี	100 - 110 วัน	450 - 600
3	คะน้า	45 - 55 วัน	350
4	แตงกวา	30 - 40 วัน	350
5	ถั่วฝักยาว	50 - 75 วัน	400
6	ผักชี	45 - 50 วัน	350
7	พริกต่าง ๆ	70 - 90 วัน	500 - 850
8	มะเขือต่าง ๆ	60 - 90 วัน	400 - 600
9	มะเขือเทศ	60 - 75 วัน	500 - 650
10	หอมแบ่ง	40 - 50 วัน	650
11	บวบต่าง ๆ	40 - 60 วัน	300 - 500
12	ผักกาดขาว	45 - 80 วัน	450
13	ผักกาดเขียว	55 - 75 วัน	350
14	ผักกาดหอม	55 - 70 วัน	350
15	ผักบุ้งจีน	30 - 35 วัน	200
16	ฟักเขียว	90 - 120 วัน	350
17	ฟักทอง	120 - 180 วัน	333
18	แตงร้าน	80 - 120 วัน	400
19	แตงโม	75 - 120 วัน	470

(2) ปริมาณความต้องการน้ำของพืชไร่

ลำดับ	พืชไร่	อายุการเจริญเติบโต	ความต้องการน้ำตลอดฤดูปลูก
1	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	120 วัน	450 - 600 มิลลิเมตร หรือ 720 - 960 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่
2	มันสำปะหลัง	240 - 360 วัน	800 มิลลิเมตร หรือ 1,280 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่
3	อ้อยโรงงาน	420 วัน	1,500 มิลลิเมตร หรือ 2,400 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่

(3) ปริมาณความต้องการน้ำของไม้ผล และไม้ยืนต้น

(3.1) ตามระยะปลูก

ไม้ผล ไม้ยืนต้น	ระยะปลูก (เมตร)	พื้นที่ทรงพุ่มเฉลี่ย (ตารางเมตร)	ความต้องการน้ำเฉลี่ย (ลิตรต่อต้นต่อวัน)
ทุเรียน มังคุด ลำไย	8×8 ถึง 10×10	64 - 100	320 - 500
เงาะ	6×6 ถึง 8×8	36 - 64	180 - 320
มะม่วง	5×5 ถึง 6×6	25 - 36	125 - 180
ปาล์มน้ำมัน	9×9	81	405
ยางพารา	2.5×7	17.5	87.5

(3.2) ตามขนาดทรงพุ่ม

ขนาดทรงพุ่ม (เมตร)	ความต้องการน้ำ (ลิตรต่อต้นต่อวัน)			
	มังคุด เงาะ	ทุเรียน ลำไย มะม่วง	ปาล์มน้ำมัน	ยางพารา
1 - 2	5 - 20	5 - 20	5 - 20	3 - 10
3 - 4	45 - 80	34 - 60	45 - 80	23 - 40
5 - 6	125 - 180	94 - 135	125 - 180	60 - 90
7 - 8	245 - 320	184 - 240	245 - 320	120 - 160
9 - 10	405 - 500	300 - 375	405 - 500	200 - 250

5) ระบบการให้น้ำพืช

พืชทุกชนิดมีความต้องการน้ำ โดยน้ำเป็นปัจจัยสำคัญของขบวนการสังเคราะห์แสงของพืชเป็นตัวละลายธาตุอาหารในดิน เพื่อให้รากดูดขึ้นไปสร้างการเจริญเติบโต และคายน้ำเพื่อระบายความร้อน นอกจากนี้ น้ำยังมีความสำคัญในการกำหนดปริมาณและผลผลิตของพืชด้วย ซึ่งพืชแต่ละชนิดมีความต้องการน้ำต่างกัน ขึ้นอยู่กับชนิด พันธุ์ และอายุของพืช การให้น้ำน้อยไปทำให้พืชเจริญเติบโตช้า ผลผลิตต่ำ ฯลฯ แต่ถ้ามากไปก็ทำให้สิ้นเปลืองน้ำและค่าใช้จ่าย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้น้ำอย่างเหมาะสมกับความต้องการน้ำของพืชนั้นๆ

ระบบการให้น้ำพืช เป็นกลไกที่สามารถจัดการควบคุมปริมาณการให้น้ำพืชได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสะดวก มีผลดีดังนี้

- ช่วยในการให้น้ำแก่พืชเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- พืชเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ จะไม่ชะงักการเจริญเติบโต
- เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตได้
- กำหนดเวลาการเก็บผลผลิตได้
- การใช้ปุ๋ยมีประสิทธิภาพสูงขึ้น
- สะดวกและประหยัดเวลาการให้น้ำ
- ลดความเสี่ยงในการเพาะปลูกและการประกอบอาชีพเกษตร

ระบบการให้น้ำพืชที่ดีจะต้องสนองความต้องการน้ำของพืชได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งยังต้องเป็นระบบที่เหมาะสมกับปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของผู้ใช้ระบบด้วย เช่น ชนิดของแหล่งน้ำ ข้อจำกัดของเครื่องสูบน้ำ เวลาในการให้น้ำ เป็นต้น ซึ่งในการเลือกระบบที่จะมาใช้กับพืชชนิดต่าง ๆ จะต้องรู้จักและทำความเข้าใจกับระบบการให้น้ำก่อน ในปัจจุบันสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ

(1) การจำแนกเป็นกลุ่มใหญ่ตามลักษณะการตกของน้ำและการกระจายตัวในพื้นที่

(1.1) การให้น้ำแบบฉีดฝอย (Sprinkler Irrigation) เป็นการให้น้ำโดยฉีดน้ำขึ้นไปบนอากาศเหนือต้นพืช กระจายเป็นฝอย แล้วให้ตกลงมาบนพื้นที่ปลูก เป็นระบบที่ใช้แรงดันตั้งแต่ 20 เมตรขึ้นไป โดยมีเครื่องสูบน้ำเป็นอุปกรณ์ส่งน้ำผ่านระบบท่อด้วยแรงดันที่สูง เพื่อน้ำออกที่หัวปล่อยโดยน้ำฉีดเป็นฝอย

(1.2) การให้น้ำแบบเฉพาะจุด (Localize Irrigation) เป็นการให้น้ำบริเวณรากพืชโดยตรง น้ำจะถูกปล่อยจากหัวปล่อยน้ำสู่ดินให้น้ำซึมไปในดินบริเวณเขตรากพืช ระบบนี้เป็นระบบที่ประหยัดน้ำได้อย่างแท้จริง เนื่องจากจะเกิดการสูญเสียจากปัจจัยอื่นน้อยมาก และแรงดันที่ใช้กับระบบต่ำประมาณ 5-20 เมตร ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในด้านต้นทุนค่าเครื่องสูบน้ำ โดยแบ่งออกได้อีก 3 ระบบ ได้แก่ ระบบมินิสปริงเกอร์ ระบบไมโครสเปรย์และเจ็ต และระบบน้ำหยด

(2) การจำแนกเป็นกลุ่มเล็กตามแต่ละประเภทเป็น 4 ระบบ ได้แก่ ระบบสปริงเกอร์ ระบบมินิสปริงเกอร์ ระบบไมโครสเปรย์และเจ็ต และระบบน้ำหยด

(2.1) ระบบสปริงเกอร์ (Sprinkler system)

เป็นระบบที่ใช้แรงดันตั้งแต่ 20 เมตรขึ้นไป และมีอัตราการไหลของหัวปล่อยน้ำตั้งแต่ 200 ลิตรต่อชั่วโมงขึ้นไป เหมาะสำหรับการให้น้ำในบริเวณกว้าง ครอบคลุมพื้นที่ได้มาก ระบบนี้ใช้กับ พืชไร่ และพืชผัก ที่มีพื้นที่ปลูกเป็นบริเวณกว้าง ระบบสปริงเกอร์ เหมาะกับสภาพแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำมากเพียงพอ คุณภาพน้ำปานกลาง ดูแลง่าย ปัญหาการอุดตันน้อย จึงไม่ต้องการระบบการกรอง แต่ถ้าคุณภาพน้ำต่ำและ มีสิ่งเจือปนมาก จำเป็นต้องมีระบบการกรอง แรงดันที่ต้องใช้ในระบบค่อนข้างสูง ทำให้การลงทุนด้านเครื่องสูบน้ำและค่าใช้จ่ายด้านพลังงานสูงกว่าระบบการให้น้ำอื่น ๆ

(2.2) ระบบมินิสปริงเกอร์ (Mini-Sprinkler system)

ระบบมินิสปริงเกอร์ เป็นระบบที่ใช้แรงดัน 10 - 20 เมตร และมีอัตราการไหลของหัวปล่อยน้ำ 35 - 300 ลิตรต่อชั่วโมง เหมาะสำหรับไม้ผลที่มีระยะปลูกตั้งแต่ 4 เมตรขึ้นไป และนอกจากนี้ยังมีการใช้กับพืชผัก ระบบนี้เหมาะกับสภาพแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำจำกัด คุณภาพน้ำค่อนข้างดี รูปปล่อยน้ำมีขนาดเล็ก ต้องการระบบการกรองที่ดีเพื่อไม่ให้อุดตัน ผู้ใช้ต้องละเอียดในการตรวจสอบและล้างกรองสม่ำเสมอทุกวัน ใช้แรงดันระดับปานกลาง การลงทุนด้านเครื่องสูบน้ำและค่าใช้จ่ายด้านพลังงานน้อยกว่าระบบสปริงเกอร์

(2.3) ระบบไมโครสเปรย์ (Micro-Spray system) และระบบเจ็ต (Jet system)

เป็นระบบที่ใช้แรงดัน 10 - 20 เมตร และมีอัตราการไหลของหัวปล่อยน้ำ 35 - 220 ลิตรต่อชั่วโมง เหมาะสำหรับไม้ผลระยะชิด หรือที่มีระยะปลูกไม่เกิน 4 เมตร และพืชผัก ระบบนี้เหมาะกับสภาพแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำจำกัด คุณภาพน้ำค่อนข้างดี รูปปล่อยน้ำมีขนาดเล็ก ต้องการระบบการกรองที่ดีเพื่อไม่ให้เกิดการอุดตัน ผู้ใช้ต้องตรวจสอบและล้างกรองอย่างสม่ำเสมอทุกวัน ใช้แรงดันระดับปานกลาง การลงทุนด้านเครื่องสูบน้ำและค่าใช้จ่ายด้านพลังงานน้อยกว่าระบบสปริงเกอร์

(2.4) ระบบน้ำหยด (Drip system)

เป็นระบบที่ใช้แรงดัน 5 - 15 เมตร และมีอัตราการไหลของหัวปล่อยน้ำ 1 - 8 ลิตรต่อชั่วโมง ปล่อยน้ำจากหัวปล่อยน้ำสู่ดินโดยตรง แล้วซึมผ่านดินไปในบริเวณเขตรากพืชด้วยแรงดูดซับของดิน เหมาะสำหรับพืชไร่ พืชผัก ที่ปลูกเป็นแถวชิดหรือไม้ผลบางชนิด ระบบน้ำหยด เหมาะกับสภาพแหล่งน้ำที่มี

ปริมาณน้ำจำกัด คุณภาพน้ำดี รูปลอน้ำมีขนาดเล็กมาก ต้องการระบบการกรองที่ดีเพื่อไม่ให้เกิดการอุดตัน ผู้ใช้ต้องมีความละเอียดในการตรวจสอบ และล้างไส้กรองอย่างสม่ำเสมอทุกวัน แรงดันที่ต้องใช้ในระบบอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ทำให้การลงทุนด้านเครื่องสูบน้ำและค่าใช้จ่ายด้านพลังงานน้อยที่สุด

6) ตารางเปรียบเทียบระบบการให้น้ำ

ระบบการให้น้ำ	แรงดันน้ำ	อัตราการไหล	ระยะเวลาการให้น้ำ
สปริงเกลอร์	สูง (20 เมตรขึ้นไป)	มาก (200 ลิตรต่อชั่วโมงขึ้นไป)	น้อย
มินิสปริงเกลอร์	ปานกลาง (10 - 20 เมตร)	ปานกลาง (35 - 300 ลิตรต่อชั่วโมง)	ปานกลาง
ไมโครสเปรย์ และเจ็ท	ปานกลาง (10 - 20 เมตร)	ปานกลาง (35 - 220 ลิตรต่อชั่วโมง)	ปานกลาง
น้ำหยด	ต่ำ (5 - 15 เมตร)	ต่ำ (1 - 8 ลิตรต่อชั่วโมง)	นาน

7) องค์ประกอบของระบบการให้น้ำ

- (1) เครื่องสูบน้ำ ทำหน้าที่สูบน้ำจากแหล่งน้ำและเพิ่มความดันให้กับหัวปล่อยน้ำ
- (2) เครื่องกรองน้ำ ทำหน้าที่กรองสิ่งสกปรกและเศษผงต่าง ๆ ที่ปนมากับน้ำ ป้องกันไม่ให้เกิดการอุดตันที่หัวปล่อยน้ำ
- (3) ท่อเมน ท่อที่ส่งน้ำออกจากเครื่องสูบน้ำไปยังท่อเมนย่อย ควรใช้เป็นท่อพีวีซี (PVC)
- (4) ท่อเมนย่อย ท่อซึ่งแยกออกมาจากท่อเมน และส่งน้ำไปยังท่อย่อย ควรใช้ เป็นท่อพีวีซี (PVC) หรือ พียู (PE) ชนิด HDPE
- (5) ท่อย่อย ท่อที่สำหรับติดตั้งหัวปล่อยน้ำและจ่ายน้ำให้กับหัวปล่อยน้ำโดยตรง ควรใช้ท่อพียู (PE) ชนิด LDPE
- (6) หัวปล่อยน้ำ อุปกรณ์ที่ทำหน้าที่รับน้ำมาจากท่อย่อย และจ่ายน้ำให้กับต้นพืชตามปริมาณที่ต้องการ

8) การเลือกระบบน้ำที่เหมาะสมกับประเภทของพืช

(1) ระบบการให้น้ำแก่พืชผักและพืชสมุนไพร

พืชผักและพืชสมุนไพร โดยทั่วไปจะปลูกในลักษณะการยกแปลง ทั้งในพื้นที่ลุ่มและพื้นที่ดอน ในพื้นที่ลุ่มนิยมยกแปลงและมีคูน้ำล้อมรอบเพื่อใช้ประโยชน์จากคูน้ำในการขนย้ายผลผลิต และให้น้ำโดยใช้เรื่อรดน้ำ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ เมื่อน้ำขนาดใหญ่กระทบใบผัก ทำให้ผักชำเสียหายได้ ส่วนในพื้นที่ดอนนิยมความลาดชันไม่เกินร้อยละ 5 ใช้วิธีการสูบน้ำเข้าแปลงโดยวิธีการให้น้ำทางผิวดิน หรือให้น้ำไหลไปตามร่องคู แต่ในปัจจุบันนิยมใช้ระบบการให้น้ำพืชด้วยแรงดันจากเครื่องสูบน้ำส่งน้ำผ่านท่อน้ำ และจ่ายน้ำออกทางหัวปล่อยน้ำให้แก่ต้นพืช

ระบบการให้น้ำที่เหมาะสม

(1.1) ระบบมินิสปริงเกลอร์ และระบบไมโครสเปรย์ เหมาะสำหรับพืชผักที่ปลูกเป็นแปลงแบบหว่านหรือแบบต้นกล้า เช่น ผักกินใบ ผักหัว การติดตั้งสามารถวางระยะห่างระหว่างหัวมินิสปริงเกลอร์ไม่เกิน 4 เมตร เป็นต้น

(1.2) ระบบน้ำหยด เหมาะสำหรับพืชผักที่ปลูกเป็นแถวเป็นแนว เช่น ถั่วฝักยาว คะน้า ผักกาดขาว กะหล่ำปลี ที่มีระยะการปลูกระหว่างแถว 0.5 – 1 เมตร สามารถใช้เทปน้ำหยดที่มีช่องทางน้ำออกให้เลือกใช้ได้หลายระยะ เช่น 30 50 60 และ 100 เซนติเมตร อัตราการไหล 1.5 – 2.5 ลิตรต่อชั่วโมง

(2) ระบบการให้น้ำแก่พืชไร่

พืชไร่ เป็นพืชที่ปลูกเป็นแปลงมีระบบการปลูกเป็นแถวประมาณ 1 - 2 เมตร จึงสามารถให้น้ำได้หลายวิธี ในพื้นที่ซึ่งมีความสม่ำเสมอและความลาดชันไม่มากเกินไป โดยทั่วไปในอดีตให้น้ำแบบร่องคู โดยน้ำไหลไปตามร่อง ซึ่งปรับระดับความลาดชันให้สม่ำเสมอ น้ำจะซึมเข้าทางด้านข้างไปยังรากพืช แต่วิธีนี้ค่อนข้างสิ้นเปลืองน้ำ เกิดการสูญเสียไปได้มาก ปัจจุบันมีให้น้ำที่มีประสิทธิภาพโดยการใช้ระบบน้ำ

ระบบการให้น้ำที่เหมาะสม

(1.1) ระบบน้ำหยด เหมาะสำหรับพืชไร่ที่มีลักษณะการปลูกเป็นแถวชิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด สามารถใช้เทปน้ำหยดวางตามแนวแถวปลูก โดยใช้เทปน้ำหยดที่มีอัตราการจ่ายน้ำ 1.5 - 2.5 ลิตรต่อชั่วโมง ระยะห่างระหว่างจุดปล่อยน้ำ 20 - 30 เซนติเมตร เป็นต้น

(1.2) ระบบสปริงเกลอร์ เหมาะสำหรับพืชไร่ที่ปลูกเป็นพื้นที่กว้าง ซึ่งต้องมีแหล่งน้ำอย่างเพียงพอ และมีค่าใช้จ่ายด้านพลังงานสูง นิยมใช้ในการให้น้ำกับ มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด สับปะรด เป็นต้น ระยะห่างระหว่างท่อย่อยและระหว่างหัวสปริงเกลอร์ มากกว่า 10 เมตรขึ้นไป เช่น ติดตั้งหัวสปริงเกลอร์อัตราการไหล 500 ลิตรต่อชั่วโมง รัศมีการกระจายน้ำ 10 - 12 เมตร ทูกระยะ 10×10 เมตร เป็นต้น

(3) ระบบการให้น้ำแก่ไม้ผลและไม้ยืนต้น

ไม้ผล และไม้ยืนต้น ส่วนใหญ่มีระยะปลูกที่แน่นอน อย่างไรก็ตามในอดีตมักจะทำดินล้อมรอบโคนต้นและปล่อยน้ำทางผิวดินไหลเข้าท่วมขังและซึมลงดินเอง หรือใช้สายยางปล่อยน้ำลงพื้นดินใต้โคนต้นพืช แต่ปัจจุบันมีระบบการให้น้ำที่มีประสิทธิภาพ โดยให้น้ำที่บริเวณโคนต้นด้วยหัวมินิสปริงเกลอร์ หรือหัวไมโครสเปรย์ ซึ่งใช้ได้กับไม้ผล เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด มะม่วง และในไม้ยืนต้น เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ส่วนหัวน้ำหยดก็สามารถใช้ได้กับไม้ผลที่ปลูกเรียงเป็นแถวชิด เช่น ทุเรียน กัลยาร เป็นต้น

ระบบการให้น้ำที่เหมาะสม

ระบบการให้น้ำที่เหมาะสมสำหรับไม้ผล และไม้ยืนต้นที่มีประสิทธิภาพ คือการให้น้ำแบบเฉพาะจุดบริเวณรากพืชโดยตรง น้ำจะถูกปล่อยจากหัวปล่อยน้ำสู่ดินให้ซึมไปในดินบริเวณเขตรากพืช ระบบนี้เป็นระบบที่ประหยัดน้ำ สูญเสียน้ำน้อยมากและแรงดันที่ใช้กับระบบประมาณ 5 - 20 เมตร ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในด้านต้นทุนกำลังสูบน้ำ การให้น้ำแบบเฉพาะจุดทั้ง 3 ระบบ โดยทั่วไปไม้ผลที่ปลูกระยะห่างตั้งแต่ 4 เมตรขึ้นไป นิยมใช้ระบบมินิสปริงเกลอร์ ส่วนไม้ผลระยะชิดนิยมใช้ระบบไมโครสเปรย์

(3.1) ระบบมินิสปริงเกลอร์ เหมาะสำหรับไม้ผล ไม้ยืนต้นที่มีระยะปลูกตั้งแต่ 4 เมตรขึ้นไป เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้น ระยะปลูก 5×5 , 6×6 , 8×8 เมตร สามารถวางท่อย่อยตามแถวของไม้ผลทุกแถว และติดตั้งหัวมินิสปริงเกลอร์ต้นละ 1 - 2 หัว

ข้อดี มีใบหมุนช่วยกระจายน้ำเป็นวงกว้างใช้กับต้นไม้ใหญ่ได้

ข้อจำกัด ต้องใช้เครื่องกรองละเอียดปานกลาง 40 - 120 เมช (mesh) และหมั่นล้างไส้กรองทุกวัน ถ้าใบหมุนชำรุดจะใช้งานไม่ได้

(3.2) ระบบไมโครสเปรย์ (Micro Spray) และเจ็ท (Jet) เหมาะสำหรับไม้ผล ไม้ยืนต้นที่ปลูกระยะชิด คือไม่เกิน 4 เมตร เช่น ไม้ผล ไม้ยืนต้น ระยะปลูก 3×3 หรือ 4×4 เมตร สามารถวางท่อย่อยตามแถวปลูกของไม้ผล และติดตั้งหัวไมโครสเปรย์หรือหัวเจ็ท ต้นละ 1 - 2 หัว

ข้อดี เป็นอุปกรณ์ที่ไม่มีชิ้นส่วนเคลื่อนไหว ลดปัญหาการสึกหรอ สามารถใช้งานได้นาน

ข้อจำกัด สูญเสียน้ำจากการกระจายไปตามลมบ้าง ต้องใช้เครื่องกรองละเอียดค่อนข้างมาก 80 - 120 เมช (mesh) และหมั่นล้างไส้กรองทุกวัน

(3) ระบบน้ำหยด (Drip) เหมาะสำหรับไม้ผล ไม้ยืนต้นที่มีระยะปลูกเป็นแถวระยะชิด เช่น 2x5 , 3x7 เมตร เป็นต้น วางท่อย่อย 1-2 เส้นตามแถวของไม้ผลทุกแถว และติดตั้งหัวน้ำหยดต้นละ 2-8 หัว ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อุ่น ส้ม กล้วย เป็นต้น

ข้อดี ประหยัดน้ำ และใช้พลังงานน้อยที่สุด

ข้อจำกัด อุดตันง่ายต้องใช้เครื่องกรองละเอียดมาก 140 เมช (mesh) และต้องหมั่นตรวจสอบและล้างไส้กรองทุกวัน การวางบนพื้นดินทำให้ตรวจสอบยาก และเมื่อพบการอุดตันพืชอาจเกิดความเสียหายไปแล้ว

6.2 จัดทำแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เพื่อเป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้เกษตรกรและชุมชน

วิธีการดำเนินการ ดังนี้

6.2.1 การคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบ สำนักงานเกษตรจังหวัด ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบสำหรับจัดทำแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เพื่อเป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้เกษตรกรและชุมชน จังหวัดละ 2 ไร่ โดยให้พิจารณาคัดเลือกจากหลักเกณฑ์ดังนี้

1) เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอสำหรับติดตั้งระบบน้ำในแปลงต้นแบบ เช่น สระน้ำในพื้นที่เกษตรของตนเอง บ่อบาดาล แหล่งน้ำชลประทาน หรือแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น ที่สามารถเป็นแหล่งน้ำการเกษตรได้อย่างเพียงพอ และเหมาะสม

2) เกษตรกรสมัครใจเข้าร่วมดำเนินโครงการเพื่อจัดทำแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า มีจิตอาสา และความพร้อมสำหรับการพัฒนาเป็นเกษตรกรต้นแบบ และถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร และชุมชนได้ ตลอดจนเกษตรกรมีความสามารถสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมบางส่วนที่โครงการไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งหมด

6.2.2 การออกแบบ และติดตั้งระบบน้ำในแปลงต้นแบบ

กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับเขต และระดับจังหวัด เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปออกแบบและติดตั้งระบบน้ำในแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่แปลงต้นแบบของเกษตรกรต้นแบบได้

6.2.3 การจัดทำป้ายแปลงต้นแบบ สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการจัดทำป้ายแปลง และติดตั้งอย่างมั่นคงในจุดที่เหมาะสม โดยมีขนาดป้ายแปลงไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร x 120 เซนติเมตร

ตัวอย่างข้อความ

แปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

ระบบการให้น้ำ แบบ .....

นาย ..... บ้าน ..... ตำบล ..... อำเภอ..... จังหวัด.....

โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กิจกรรมการขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โดย สำนักงาน.....

กรมส่งเสริมการเกษตร

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดทำแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เช่น ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในแปลงต้นแบบ ค่าจัดทำป้ายแปลง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

6.3 การจัดเก็บข้อมูลผลผลิตและผลตอบแทนของพืชในแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าอย่างต่อเนื่องตามแบบฟอร์มที่กำหนด

วิธีการดำเนินการ ดังนี้

สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการเก็บข้อมูลผลผลิตและผลตอบแทนของพืชในแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าก่อน และหลังเข้าร่วมโครงการ รายละเอียดในภาคผนวกตามแบบฟอร์มที่ 2

6.4 การติดตามนิเทศงาน การรายงาน และการประเมินผลการดำเนินงาน

6.4.1 การติดตามนิเทศงานของเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง

6.4.2 การติดตามนิเทศงาน และการประเมินผล โดยสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการติดตาม และประเมินผลแปลงต้นแบบ รายละเอียดตามภาคผนวกในแบบฟอร์มที่ 4

6.4.3 การติดตามนิเทศงาน และการรายงานผล โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ดำเนินการ และสรุปผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมการขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 รายละเอียดในภาคผนวกตามแบบฟอร์มที่ 3

งบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ค่าเอกสาร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

7. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2567 - กันยายน 2568

8. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม/ขั้นตอน	แผนปฏิบัติงาน										
	ปี 2567			ปี 2568							
	ต.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68
1. การถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรโดยวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม				↔							
2. การจัดทำแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า						↔					
3. การจัดเก็บข้อมูลผลผลิต และผลตอบแทนของพืชในแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า							↔	↔	↔	↔	↔
4. การติดตามนิเทศงาน และประเมินผล	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔

9. ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด

9.1 ผลผลิต (output)

- เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และการให้น้ำพืชอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบการให้น้ำแก่พืชเบื้องต้น จำนวน 50 ราย
- เกิดแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นตัวอย่างและจุดเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและชุมชน จำนวน 1 แห่ง

9.2 ผลลัพธ์ (outcome)

- เกษตรกร นำความรู้จากการเข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ไปปรับใช้ในพื้นที่การเกษตรของตนเองและชุมชน
- เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพในแปลงต้นแบบ

9.3 ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ เกษตรกรจำนวน 50 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
 เชิงคุณภาพ ร้อยละ 60 ของแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรมีการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ประโยชน์จากแปลงต้นแบบ เพื่อเป็นตัวอย่างในการผลิตทางการเกษตรในไร่นาของตนเองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

11. การติดตามและประเมินผลโครงการ

1. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : เกษตรกรจำนวน 50 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

วิธีการประเมินผล : การเก็บบันทึกข้อมูลเกษตรกรที่เข้ารับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน 50 ราย
 ลงระบบรายงานผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (<http://e-project.doae.go.th>)

ช่วงเวลา : ภายในไตรมาสที่ 2

2. ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : ร้อยละ 60 ของแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

วิธีการประเมินผล : การเก็บบันทึกข้อมูลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า โดยเก็บข้อมูลรายจ่าย รายได้ ปริมาณการใช้น้ำในแปลงต้นแบบฯ ทั้งก่อน และหลังเข้าร่วมโครงการ เพื่อหาผลตอบแทนที่เกิดขึ้นของแปลงแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า (ร้อยละ 60 ของแปลงต้นแบบเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น)

ช่วงเวลา : กันยายน - ธันวาคม 2568

12. หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบ

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง

12.1 นางปาริณา ภคโล ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต

เบอร์โทรศัพท์ : 08 7633 8668

12.2 นายกำแพง แก้วสุวรรณ ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

เบอร์โทรศัพท์ : 09 3921 3803

*** หมายเหตุ - วัดผลจากเกษตรกรร่นอมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
- วัดผลมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ) ปี 2568 – 2570 เพิ่มขึ้นร้อยละ 15
วัดผลจากแปลงต้นแบบ จำนวน 1 แห่ง

ภาคผนวก

แบบฟอร์มที่ 1

แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินผลการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรผู้เข้าร่วมการถ่ายทอดความรู้
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
กิจกรรมการขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 หลักสูตร “การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า”

1. ชื่อ-นามสกุลของเกษตรกร ..... บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... เลขบัตรประชาชน .....
2. วันที่และสถานที่เข้าร่วมการถ่ายทอดความรู้ วันที่ ..... พ.ศ. 2568 สถานที่ .....
3. วิทยากร ได้แก่ .....
4. การนำความรู้ไปปฏิบัติ

ประเด็น	ก่อนเข้าร่วมโครงการ				หลังเข้าร่วมโครงการ			
	ไม่ปฏิบัติ/ไม่	ปฏิบัติ/มี			ไม่ปฏิบัติ/ไม่	ปฏิบัติ/มี		
		น้อย	ปานกลาง	มาก		น้อย	ปานกลาง	มาก
	ไม่ทราบข้อมูล ขาดความรู้ และไม่ปฏิบัติ	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติเพียง เล็กน้อย	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ พอสมควร	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ	ไม่ทราบข้อมูล ขาดความรู้ และไม่ปฏิบัติ	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติเพียง เล็กน้อย	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ พอสมควร	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ
1. การประเมินสถานการณ์น้ำ และปริมาณความต้องการน้ำของพืช ก่อนการเพาะปลูกพืช เช่น ทราบสถานการณ์น้ำในพื้นที่ และทราบปริมาณความต้องการน้ำของพืชที่ปลูก เป็นต้น								
2. การสร้างความมั่นคงของน้ำในระดับไร่นาเพื่อแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืน เช่น การสร้างแหล่งน้ำในไร่นา การลดความเสียหายจากแล้งน้ำโดยปรับกิจกรรมการผลิตเพื่อ ให้มีการจัดการพื้นที่และแหล่งน้ำ (เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสาน เป็นต้น)								
3. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และการดูแลรักษาพืชในภาวะน้ำน้อย เช่น การใช้น้ำอย่างประหยัด ลดการสูญเสีย การรักษาความชื้น (การคลุมดิน เป็นต้น) การปรับปรุงดินให้อุ้มน้ำ และการจัดการพืชเพื่อลดการคายน้ำ เป็นต้น								
4. การจัดการความชื้นให้กับพืชในฤดูฝน กรณีมีน้ำและความชื้นมากเกินไป เช่น การให้ดินโคนต้นเป็นเนินหลังเต่า ทำแปลงปลูกให้เรียบไม่เป็นแอ่ง คลุมดินโดยวัชพืชรัดดิน ให้แสงแดดส่อง กำจัดวัชพืช และไม่ให้น้ำที่เกินราก เป็นต้น								
5. กรณีมีการใช้ระบบน้ำ มีความรู้พื้นฐานออกแบบและติดตั้งตามหลักวิชาการ และให้นำได้ ตามความต้องการของพืช รวมทั้งใช้และบำรุงรักษาได้อย่างถูกต้อง								

การเปรียบเทียบผลตอบแทนพืช (สินค้า) ก่อน และหลังเข้าร่วมโครงการ (ต่อไร่ต่อปี)

แปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

จังหวัด.....

ชื่อ - นามสกุล เกษตรกร.....

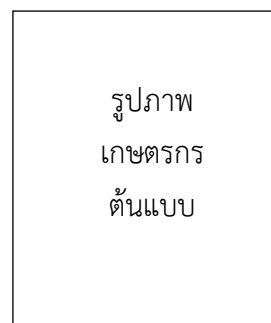
ชนิดพืชที่ปลูก.....

ก่อนเข้าร่วมโครงการ		หลังเข้าร่วมโครงการ	
รายการ	บาท	รายการ	บาท
1. ประเภต้นทุน (บาท/ไร่) รวมเป็นเงิน (ระบุรายละเอียดข้อ 1.1 - 1.6)		1. ประเภต้นทุน (บาท/ไร่) รวมเป็นเงิน (ระบุรายละเอียดข้อ 1.1 - 1.6)	
1.1 ค่าจ้างแรงงาน (บาท/ไร่) รวมเป็นเงิน		1.1 ค่าจ้างแรงงาน (บาท/ไร่) รวมเป็นเงิน	
- การเตรียมดิน		- การเตรียมดิน	
- การปลูก		- การปลูก	
- การดูแลรักษา		- การดูแลรักษา	
- การเก็บเกี่ยว		- การเก็บเกี่ยว	
- การขนส่ง		- การขนส่ง	
- อื่นๆ (ระบุ).....		- อื่นๆ (ระบุ).....	
1.2 ค่าวัสดุการเกษตร (บาท/ไร่) รวมเป็นเงิน		1.2 ค่าวัสดุการเกษตร (บาท/ไร่) รวมเป็นเงิน	
- พันธุ์พืช		- พันธุ์พืช	
- ปุ๋ยเคมี		- ปุ๋ยเคมี	
- ปุ๋ยอินทรีย์		- ปุ๋ยอินทรีย์	
- สารเคมี		- สารเคมี	
- สารชีวภัณฑ์		- สารชีวภัณฑ์	
- วัสดุ/อุปกรณ์การเกษตรอื่นๆ (ที่ไม่ใช่ระบบน้ำ).....		- วัสดุ/อุปกรณ์การเกษตรอื่นๆ (ที่ไม่ใช่ระบบน้ำ).....	
1.3 การจัดการระบบน้ำ (บาท/ไร่)		1.3 การจัดการระบบน้ำ (บาท/ไร่)	
- ระบบน้ำที่ใช้ (ระบุ).....		- ระบบน้ำที่ใช้ (ระบุ).....	
1.4 แหล่งงบประมาณในการทำระบบน้ำ		1.4 แหล่งงบประมาณในการทำระบบน้ำ	
- เงินส่วนตัวของเกษตรกร		- เงินส่วนตัวของเกษตรกร	
- เงินสนับสนุนจากหน่วยงาน		- เงินสนับสนุนจากหน่วยงาน	
- ชนิดของอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน (ระบุ).....		- ชนิดของอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน (ระบุ).....	
1.4 ค่าน้ำ (บาท/ไร่)		1.4 ค่าน้ำ (บาท/ไร่)	
1.5 ค่าไฟฟ้า (บาท/ไร่)		1.5 ค่าไฟฟ้า (บาท/ไร่)	
1.6 อื่นๆ (ระบุ) เช่นค่าเช่าที่ดิน (บาท/ไร่)		1.6 อื่นๆ (ระบุ) เช่นค่าเช่าที่ดิน (บาท/ไร่)	
1.7 เวลาที่ใช้ในการให้น้ำพืช/ไร่ (ระบุหน่วยเป็นนาทิต)		1.7 เวลาที่ใช้ในการให้น้ำพืช/ไร่ (ระบุหน่วยเป็นนาทิต).....	
2. ผลตอบแทน (บาท/ไร่)		2. ผลตอบแทน (บาท/ไร่)	
- ผลผลิต (กก./ไร่)		- ผลผลิต (กก./ไร่)	
- ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)		- ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	
- รายได้รวม (บาท/ไร่)		- รายได้รวม (บาท/ไร่)	
3. ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)		3. ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)	
4. จำนวนครั้งที่ปลูก/เก็บผลผลิตในรอบปี		4. จำนวนครั้งที่ปลูก/เก็บผลผลิตในรอบปี	
5. ผลตอบแทนสุทธิ/ไร่/ปี (บาท)		5. ผลตอบแทนสุทธิ/ไร่/ปี (บาท)	
6. พื้นที่ในการดำเนินการระบบจัดการน้ำ (ไร่)		6. พื้นที่ในการดำเนินการระบบจัดการน้ำ (ไร่)	
7. ผลตอบแทนสุทธิรวมต่อปี (บาท)		7. ผลตอบแทนสุทธิรวมต่อปี (บาท)	

สรุปผลการดำเนินงาน
โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
กิจกรรมการขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
จังหวัด .....

*****

1. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
กิจกรรมการขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
2. ระยะเวลาดำเนินการ .....
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ .....
4. วิธีการดำเนินงาน (ระบุรายละเอียดแต่ละประเด็น)
  - 4.1 การถ่ายทอดความรู้ หลักสูตรการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าสำหรับเกษตรกร
    - 4.1.1 เกษตรกรเป้าหมาย (จำนวน และพื้นที่ดำเนินการ)
    - 4.1.2 วิธีการดำเนินงาน (ตัวอย่างเช่น การคัดเลือกเกษตรกร หลักสูตรการอบรม การติดตามผล เป็นต้น)
  - 4.2 การจัดทำแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา
    - 4.2.1 วิธีการคัดเลือกเกษตรกร
    - 4.2.2 วิธีการดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้/ระบบน้ำ
    - 4.2.3 ชื่อ – สกุล เกษตรกรต้นแบบ
    - 4.2.4 อายุ ..... ปี
    - 4.2.5 เบอร์โทรศัพท์
    - 4.2.6 สถานที่ตั้งแปลงต้นแบบ
    - 4.2.7 พื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด จำนวน ..... ไร่
    - 4.2.8 กิจกรรมการเกษตรหลักของเกษตรกร คือ
    - 4.2.9 สภาพปัญหา/สิ่งที่ต้องการพัฒนาหรือแก้ไขในแปลงของเกษตรกร
    - 4.2.10 พื้นที่ที่ดำเนินการติดตั้งระบบน้ำของโครงการฯ จำนวน ..... ไร่
    - 4.2.11 พืช/สินค้าเดิมก่อนติดตั้งระบบน้ำ (ก่อนเข้าร่วมโครงการ) คือ
    - 4.2.12 พืช/สินค้านิคมใหม่หลังติดตั้งระบบน้ำ (เข้าร่วมโครงการ) คือ
    - 4.2.13 พืชที่ปลูก
    - 4.2.14 แสดงขอบเขตแปลงที่ติดตั้งระบบน้ำ (ภาพถ่ายจากการจับพิกัดแปลง)
    - 4.2.15 เหตุผล/แรงจูงใจในเข้าร่วมโครงการ
    - 4.2.16 ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น
    - 4.2.17 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
    - 4.2.18 ปัญหา/อุปสรรค และวิธีการแก้ไข (ถ้ามี)
    - 4.2.19 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ (ต่อตัวเกษตรกร รายได้ หรือคุณภาพชีวิต เป็นต้น)
    - 4.2.20 ภาพแปลงเกษตรก่อนและหลังการติดตั้งระบบน้ำ/เข้าร่วมโครงการ (อย่างละ 2 ภาพเป็นอย่างน้อย)
    - 4.2.21 การขยายผลสู่เกษตรกรอื่นๆ/ชุมชน (ถ้ามี)

..... ชื่อ-สกุล ผู้จัดทำรายงาน
..... ตำแหน่ง
..... เบอร์โทรศัพท์

แบบฟอร์มที่ 4

แบบติดตาม และประเมินแปลงต้นแบบ

โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

กิจกรรมการขยายผลแปลงต้นแบบการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

วัน/เดือน/ปี ที่ติดตาม .....

1. ชื่อเกษตรกร ..... ที่อยู่..... 2. พืชที่ปลูก X ..... Y .....
3. พืชหลักที่ปลูก / จำนวน ..... / ..... ใช้ระบบ ☐ น้ำหยด ☐ มินิสปริงเกอร์ ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....
4. แหล่งน้ำต้นทุนของระบบน้ำ ☐ บ่อบาดาล ☐ สระน้ำในไร่นา (สวน) ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

ประเด็น	ก่อนเข้าร่วมโครงการ				หลังเข้าร่วมโครงการ			
	ไม่ปฏิบัติ/ไม่	ปฏิบัติ/มี			ไม่ปฏิบัติ/ไม่	ปฏิบัติ/มี		
		น้อย	ปานกลาง	มาก		น้อย	ปานกลาง	มาก
	ไม่ทราบข้อมูล ขาดความรู้ และไม่ปฏิบัติ	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ เพียงเล็กน้อย	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ พอสมควร	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ	ไม่ทราบข้อมูล ขาดความรู้ และไม่ปฏิบัติ	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ เพียงเล็กน้อย	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ พอสมควร	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ
1. ความพร้อมของแปลงต้นแบบ (แปลงปลูกพืชและระบบน้ำ)								
1.1 ออกแบบและติดตั้งระบบอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เหมาะสมกับพื้นที่ และใช้วัสดุอุปกรณ์ระบบน้ำที่มีคุณภาพมาตรฐาน								
1.2 การใช้และดูแลรักษาอย่างถูกต้อง (เช่น การสร้างไส้กรอง เป็นต้น) การใช้งานได้ดี (ให้น้ำได้ตามความต้องการของพืช)								
1.3 แปลงปลูกพืชเจริญเติบโตดี มีการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด								
1.4 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการจัดทำแปลงฯ วัสดุพันธุ์พืชที่ได้รับ มีคุณภาพ และตรงตามความต้องการ								
2. ความพร้อมของเกษตรกรต้นแบบ (ความรู้/การถ่ายทอด)								
2.1 มีความรู้การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าและมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้น้ำอย่างประหยัด ลดการสูญเสีย ให้พืชได้รับความชื้นอย่างเพียงพอ การเลือกใช้ประเภทของระบบน้ำที่เหมาะสมกับชนิดพืช และใช้อย่างถูกต้อง เป็นต้น								
2.2 มีความรู้เรื่องการจัดการการพืชที่ปลูกในแปลงต้นแบบ (การปลูกและการปฏิบัติดูแลรักษาพืช)								
2.3 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้								

ประเด็น	ก่อนเข้าร่วมโครงการ				หลังเข้าร่วมโครงการ			
	ไม่ปฏิบัติ/ไม่	ปฏิบัติ/มี			ไม่ปฏิบัติ/ไม่	ปฏิบัติ/มี		
		น้อย	ปานกลาง	มาก		น้อย	ปานกลาง	มาก
	ไม่ทราบข้อมูล ขาดความรู้ และไม่ปฏิบัติ	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ เพียงเล็กน้อย	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ พอสมควร	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ	ไม่ทราบข้อมูล ขาดความรู้ และไม่ปฏิบัติ	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ เพียงเล็กน้อย	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ พอสมควร	ทราบข้อมูล วิธีการ และปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ
3. การใช้ประโยชน์จากแปลงต้นแบบ								
3.1 มีแผนการใช้ประโยชน์ โดยมีการประสานกับ ศพก. และชุมชน								
3.2 มีผู้มาใช้เป็นจุดเรียนรู้ ดูงาน (จำนวนครั้ง; 0 ครั้ง = ไม่ปฏิบัติ, 1 ครั้ง = น้อย, 2 ครั้ง = ปานกลาง, 4 ครั้ง = มาก)								
3.3 ความพร้อมอื่นๆ สำหรับรับการดูงาน * 1. ผังแปลงแสดงระบบน้ำ 2. ป้าย 3. จุดสาธิตที่เหมาะสม 4. เครือข่าย	*หมายเหตุ: การมีข้อเสนอ ปฏิบัติ 0 คือ - ไม่ปฏิบัติ/ไม่ ปฏิบัติ 1 คือ 1 และ 2 - น้อย ปฏิบัติ 2 คือ 1 2 และ 3 - ปานกลาง ปฏิบัติ 3 คือ 1 2 3 และ 4 - มาก							
4. อื่น ๆ หรือข้อเสนอแนะ (ปัญหาที่พบในการใช้ระบบน้ำ และการแก้ไข หรือข้อเสนอแนะต่างๆ)								